

39
576

ՆԱԽԱԿՐԹԱՆՔ

ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵՋՈՒԻ

ՅՕՐԻՆԵԱԼ

Ի ՊԵՏԱ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՊՐԱՑԱՅ

Ի ԳԱՐԻԻԼԻ ԱՐՁԵՊԻՍԿԱԳՐԱՅ
ԱՅՎԱԶԵՆՆ

ԵՐԿՐՈՐԳ ՏԱՐԻ

ՐԱՆ Գ.

Ի ՎԱՂԱՐՉԱՊԱՏ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՍՐԲՈՅ ԿԱԹՈՒՂԻԿԷ ԷԶՄԻԱՆԻ

ՌՅԻՋ — 1877

A 67873

22

504.

31
3

A 11
67873

ՅԵՐԱԿԵՐԱՆԵՐԻ ԿՐԹԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱՎԵՐՈՒՄ

Նախակրթմանաց երկրորդ մասը սովորի սկսող աշակերտք արդէն վարժած կը լինին որ եւ իցէ պարզ բնագիր դիրքաւ հասկընալու եւ միտք առնելու ուստի վարժապետը կրնայ համարժակ պահանջել որ այսուհետեւ առաջին դասերուն բնագիրը՝ թէ եւ երկայնկեկ լինի՝ լաւ սերտեն ու յօդուած առ յօդուած աշխարհարատ ըզմանեն:

Երկրորդ դասին մէջ հարկ չլինիր բնագրին մէջի բառերուն նշանակութիւնը մի առ մի սովորեցնելու, թէպէտ եւ միշտ օգուտ է անոնց մեկնութիւնները եւ բացատրութիւնները տալ. այլ աւելի եւս օգտակար կրթութիւն է՝ նոյն բնագրին ամբողջ ամբողջ խօսքերուն իմաստներն ընտրանք եւ զատ զատ բացատրել, ու պահանջել որ տղայք իւրաքանչիւր խօսքը ճիշտ թարգմանեն զարտուն աշխարհարաւ, եւ աշխարհարաւէն զրաբաւ: Եւ որովհետեւ այս դասը միւսներէն աւելի դիւրին կուզայ աշակերտաց, պէտք է միանգամայն ուղղադրութեան կրթութիւն անեն նոյն խօսքերուն վերայ՝ սեւ տախտակին վրայ գրելով:

Երրորդ դասը, այսինքն զբուցատրութիւնը, մտնալէս օգտակար կրթութիւն է, եւ զարմանալի դիւրութեամբ կընտանեցընէ աշակերտաց մարին նոցա սերտած բնագրին եւ ընդհանրապէս զրաբաւ լեզուին հասկցողութիւնը:

Իսկ չորրորդ դասով կսկսին աշակերտք սովորի Քերականութեան դիւտար կանոնները:— Վարժապետներուն կմնայ՝ այս դասը սովորեցնելու ժամանակ՝ այն կանոններուն օրինակներ ո՛րքան կարելի է շատ դնել աշակերտաց առջեւը, ըստ կարի՝ նոցա արդէն առաջին մասին մէջ սերտած բնագիրներուն մէջէն քաղելով, յետոյ պահանջել որ տղայք եւս իրենց քովէն փնտռեն ու գտնեն այնպիսի օրինակներ՝ նոյնպէս իրենց գիտցած բնագիրներուն մէջ:

Վերջապէս, ինչպէս առաջին մասին՝ նոյնպէս եւ այս երկրորդին գործածութեանը ատեն պետք է վարժապետներն ընդհանրապէս հաստատուն պահեն այս անհրաժեշտ օրէնքը թէ տղայոց բան սովորեցնելու ժամանակ անպատճառ հարկաւոր է՝ ծանօթէն անծանօթին երթալ, այսինքն առաջ այն բանը ծգել նոցա միտքը՝ զոր արդէն սովորած են կամ գիտեն, եւ յետոյ ցուցընել նոցա նոր սովորելիքը՝ իբրեւ գիտցածներուն անմիջական հետեւանք ու նման:

THE HISTORY OF

the first part of the reign of King Henry the Second, from the death of King Richard the First, to the death of King Henry the Second, in the year 1189.

The second part of the reign of King Henry the Second, from the death of King Richard the First, to the death of King Henry the Second, in the year 1189.

The third part of the reign of King Henry the Second, from the death of King Richard the First, to the death of King Henry the Second, in the year 1189.

The fourth part of the reign of King Henry the Second, from the death of King Richard the First, to the death of King Henry the Second, in the year 1189.

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԵՍԹՆԵԱԿ ԱՌԱՋԻՆ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

1. Հրամանն ետ Փարաւոն ժողովրդեան իւրում՝ զամենայն արու որ ծնանիցի Երբայեցւոց՝ ի գետ ընկեանուլ: Եւ զամենայն էգ ապրեցուցանել:

2. Իբրեւ ծնաւ Մոլսէս, տեսանէին զնա ծնողքն նորա կայտառ: Եւ թաքուցին զնա ամիսս երիս:

3. Եւ իբրեւ ոչ եւս կարէին թաքուցանել, առ մայրն նորատապանակ պրտուեայ, եւ ծեփեաց զնա կարածիւթով. եզ ի նմա զմանուկն, եւ ընկեց զնա ի խաղ մի գետոյն: Եւ դիտէր

ՔԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Փարաւոն հրաման հանեց իւր ժողովրդին, որ Երբայեցիք որքան մանչ գաւակ որ ունենան՝ գետը ձրգուին, եւ որքան էգ որ լինի՝ ողջ մնայ:

2. Երբոր Մոլսէսը ծնաւ, ծնողքը տեսան որ ժիր ու գեղեցիկ է, երեք ամիս պահեցին զինքը:

3. Երբ այլ եւս չէին կրնար պահել, մայրը եղէգէ հիւսած սնտուկ մի առաւ ու կարածիւթով (շէֆրով) ծեփեց զայն. մէջը դրաւ տղան, ու գետին ման եկած մէկ տեղը ձգեց, Իսկ տղուն

քոյրն նորա ի հեռաստանէ, տեսանել թէ զինչ անցք անցանիցեն ընդ նա:

4. Իջեալ դուստրն փարաւոնի լուանալ ի գետն, եւ նաժիշտք նորա շրջէին առ գետովն: Եւ տեսեալ զտապանակն ի խաղի անդ՝ առաքեաց զնաժիշտ մի առնուլ զնա:

5. Երաց եւ ետես զմանուկն. եւ լայր մանուկն ի տապանակի անդ:

6. Խանդաղատեցաւ զնովաւ դուստրն փարաւոնի եւ ասէ. ի մանկանց Եբրայեցւոց է դա:

7. Ասէ քոյրն նորա ցըդուստրն փարաւոնի. կամին զի կոչեցից քեզ կին մի դայեակ ի Եբրայեցւոց անտի, եւ սնուցանիցէ քեզ զմանուկդ: Ասէ դուստրն փարաւոնի. երթ:

8. Գնաց աղջիկն եւ կոչեաց զմայր մանկանն. եւ

քոյրն հեռուանց կղիտէր որ տեսնէ թէ անոր վերջը ինչ պիտի լինի:

4. Փարաւոնի աղջիկը իջած լինելով որ գետին մէջ լուացուի, երբոր նորա աղախինները գետին քովերը կպտըտէին, տեսաւ սնտուկը խաղին մէջ, աղախիններէն մէկը յուղարկեց որ առնու:

5. Բացաւ տեսաւ տղան, որ սնտուկին մէջ կուլար:

6. Փարաւոնի աղջիկը գուրգուրաց տղուն վերայ եւ ասաց. դա Եբրայեցւոց աղոցմէն է:

7. Տղուն քոյրն ասաց փարաւոնի աղջկանը. կկամենան որ դայեակ (ծծմար) մի կանչեմ Եբրայեցիներէն, որ այդ տղան մեծցընէ: Փարաւոնի աղջիկն ասաց թէ զնա:

8. Գնաց աղջիկն ու տղուն մայրը կանչեց. Փարա-

ասէ ցնա դուստրն Փարա-
ւոնի. առ զմանուկդ եւ սնո
ինձ զդա, եւ ես տաց քեզ
զվարձս քո:

9. Եւ առ կինն զմանուկն
եւ սնոյց զնա. եւ իբրեւ
հաստատեցաւ մանուկն, ած
զնա առ դուստրն Փարաւո-
նի, եւ եղեւ նմա յորդեգի-
րքս. եւ անուանեաց զա-
նուն նորա Մովսէս. ասէ,
ի ջրոյ անտի հանի զդա:

ւոնի աղջիկն ասաց անոր-
այդ տղան առ ու ինձի հա-
մար մեծցուր. ես քու վար-
ձըդ կրվարեմ:

9. Կնիկ մարդը առաւ
տղան ու մեծցուց. եւ երբ որ
տղան բաւական մեծցաւ,
տարաւ Փարաւոնի աղջկա-
նը, որոյ որդեգիրն եղաւ. եւ
նա անունը Մովսէս գրաւ.
ասաց թէ ջրէն հաներ եմ
զինքը:

ԳԱՍ Բ.

ՀԱՏԸՆՏԻՐ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

Զամենայն արու որ ծնանիցի Եր-
բայեցուց.

Զամենայն էպ ապրեցուցանել.

Տեսանէին զնա կայտառ.

Ոչ ևս կարէին թարուցանել.

Տապանակ պրտուեայ

Ծեփեաց զնա կարաձիւթով.

Ընկեց զնա ի խաղ մի գետոյն.

Բոյրն նորա զիտեր ի հեռաստանէ.

Ո՛րքան մանչ որ ծնի Երբայեցուց
մէջ,

Ամեն աղջիկ տղայ ողջ թողուչ,

Տինճ ու զեղեցիկ կանանէին զինքը:

ՍՂ ևս չէին կրնար ծածուկ պա-
հել,

Բարակ եղեգէ սնտուկ կամ սա-
պատ:

Կարաձիւթով ծեփեց զայն:

Գետին մէկ խաղը՝ պարտած տեղը
ձգեց զինքը:

Բոյրն հեռուանց կզիտէր:

Զինչ անցք անցանիցեն ընդ նա.
Ետես զտապանակն ի խաղի անդ.

Առաքեաց զնաժիշտ մի.
Երաց զտապանակն, և ետես զմա-
նուկն.

Լայր մանուկն ի տապանակի անդ.
Դուստրն Փարաւոնի խանդաղա-
տեցաւ զնոզաւ:

Ի մանկանց Երրայեցւոց է դա.
Կամի՞ս զի կուչեցից քեզ կին մի
դայեակ,

Սնուցանիցէ զմանուկդ.
Կուչեաց զմայր մանկանն.
Ա՛ն զմանուկը և սնո ինձ զգա-

Ես տաց քեզ զվարձս քո.
Ան կինն զմանուկն, և սնոյց զնա.
Իբրև Հաստատեցաւ մանուկն.

Աժ զնա առ դուստրն Փարաւոնի.
Եղև նմա յորդեգիրս.
Անուանեաց զանուն նորա Մով-
սէս.

Ի ջրոյ անտի Հանի զգա.

Դիտէն ինչեր պիտի անցնեն:
Տեսաւ տապանակը այն խաղին
մէջ:

Աղախին մի յուղարկեց,
Սնուուկը բացաւ, ու աղան տեսաւ:

Կուլար աղան սնուուկին մէջ,
Փարաւոնի աղջիկը, զուրգուրաց
վերան:

Դա Լբէից աղոցմէն է,
Կուչե՞ս որ ծծմար մի կանչեմ
քեզի:

Այդ աղան մեծցընէ,
Կանչեց աղուն մայրը:
Ան այդ աղան ու մեծցուր ինձի
Համար:

Ես կուտամ քեզի քու վարձդ,
Կինը զաղայն առաւ ու մեծցուց,
Երբոր աղան Հաստատուեցաւ, տա-
րիքը քիչ մը առաւ:

Տարաւ զինքը Փարաւոնի աղջկանը,
Նորա որդեգիր՝ Հագեղաւակ եղաւ:
Անունը Մովսէս դրաւ:

Այն ջրէն Հանեցի այդ աղան:

ԶՐՈՒՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆ.

Հարցումներ.

Ո՞վ ետ հրաման ժողովրդեան իւրում.

Զի՞նչ էր հրամանն.

Զո՞ հրաման էր ապրիցուցանել.

Ո՞ հոտե կայտառ զՄովսէս.

Զի՞նչ արարին ընդ նա.

Ո՞րչափ ժամանակս թազուցին զնա.

Զի՞նչ արարին յետ երից ամսոց.

Զի՞նչ էառ մայրն նորա.

Ի՞նչ ծնիեաց զտապանակն.

Զի՞նչ եղ ի նմա.

Ո՞ւր ընկէց զնա.

Ո՞ զիտէր ի հեռաստանէ.

Զի՞նչ առնէր քոյրն.

Զի՞նչ կամէր տեսանել.

Ո՞վ էջ ի գետն.

Առ ի՞նչ էջ նա.

Զի՞նչ առնէին նաժիշտք նորա.

Զի՞նչ ետես դուստրն Փարաւոնի.

Զո՞ առաքեաց առնուլ զնա.

Զի՞նչ ետես ի տապանակի անդ.

Զի՞նչ առնէր անդ մանուկն.

Զի՞նչ զղաց դուստրն Փարաւոնի.

Պատասխաններ.

Փարաւոն.

Զամենայն արուս Նրբայեցւոց ի գետ ընկնուլ.

Զամենայն էջ

Մեղք նորա տեսին.

Թաքուցին զնա.

Զամիսս երիս.

Ոչ ևս կարէին թաքուցանել զնա.

Տապանակ պրտուեայ.

Վպրածիւթով.

Զմանուկն.

Ի խաղ մի գետոյն.

Քոյրն նորա.

Դիտէր ի հեռաստանէ.

Թէ զի՞նչ անցք անցանիցեն ընդ մանուկն.

Դուստրն Փարաւոնի.

Լուանալ ի գետն.

Շրջէին զգետովն.

Զտապանակն ի խաղի անդ.

Զնաժիշտ մի.

Զմանուկն.

Լայր.

Խանդաղատեցաւ զնովսաւ.

Եւ քի՛նչ ասաց.

Ձո՛ ասաց քոյր՞ն նորա կոչել.

Եւ թի՛չ կամեր կոչել զգոյցեալն:

Ձի՛նչ ասաց ցնա դուստրն Փարաւոնի.

Ձո՛ կոչեաց աղջիկն.

Ձի՛նչ ասաց դուստրն Փարաւոնի ցնայր մանկանն.

Երբ ա՞ծ մայրն զմանուկն առ դուստրն Փարաւոնի.

Ձի՛նչ եղև այնուհետև մանուկն.

Դուստրն Փարաւոնի զի՛նչ անուանեաց զանուն նորա.

Աւստի՞ աւեր հանեալ զնա.

Ի մանկանց Երբայեցւոց է դա:

Կին մի դայեակ:

Ձի սնուցածիցէ նմա զմանուկն:

Երբ.

Ձմայր մանկանն:

Ա՛ռ զմանուկդ և ան՛ ինձ զդա:

և ես ասց քեզ զվարձս քո:

Երբև հաստատեցաւ մանուկն.

Եղև դստերն Փարաւոնի յորդեղիբա:

Մոլխէս:

Ի ջրոյ անտի:

ԴԱՍ Դ.

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՅ.

Հ. Ի՞նչ է բայը.

Պ. Բայը փոփոխելի բառ է՝ որ կնշանակէ լինել, անել, կամ կրել. ժամանակով՝ եղանակով՝ թուով՝ եւ դիմօք. զոր օրինակ կընէ՛մ, կընէ՛մ, կընո՛ւմ, եղայ, «կընցնէ՛», «կընո՛ւցանէ», եւ այլն:

Հ. Բայերուն ժամանակը քանի՞ է.

Պ. Երեք. Ներկայ, Անցեալ, եւ Ապագայ: Ներկան կցուցընէ թէ գործողութիւնը այժմ կլինի, կամ լինելու վերայ է. զոր օրինակ՝ գնամ (կըլնամ), սիրեմ (կընէմ): Անցեալը կցու-

ցընէ թէ գործողութիւնը անցած է. զոր օրինակ երկայն (կեր-
կայն), շապ (գնայն): Ապառնին կցուցընէ թէ գործողութիւ-
նը դեռ պիտի լինի. զոր օրինակ երկայն (կ'երկ-ճ, կամ յէրէ
երկ-ճ), «երեցից (կ'երէճ, կամ յէրէ «երէճ), եւ այլն:

Հ. Բայերուն եղանակները քանի՞ են.

Պ. Երեք. Սահմանական, շրջապական եւ Ստորադասական:

Հ. Բայերուն թիւը քանի է.

Պ. Անուններուն պէս երկու. եղակի եւ յագակի. զոր օրի-
նակ Եղ. «երէճ, Յագակի «երէճ:

Հ. Բայերուն գէմքը քանի է.

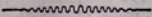
Պ. Դերանուններուն պէս երեք. առաջին, երկրորդ եւ եր-
րորդ. զոր օրինակ լինէճ, լինէճ, լինի:

Հ. Բայերն ընդհանրապէս քանի՞ տեսակ կամ «եւ կը-
բաժնուին.

Պ. Չորս. Լշական, որ է էճ, Ներգործական, ինչպէս «երէճ,
դեռանէճ.— Որ «որ էճ, ինչպէս «երէճ (կ'երեռնէճ), տեսանիմ
(կտեսնուիմ).— Չէրդ, ինչպէս գնամ, ճամ, քաղնամ:

Հ. Բայերուն կերպ կերպ փոփոխուիլը ի՞նչ կասուի.

Պ. Խանարհոս, (ինչպէս որ անուններունը կասուի հոլո-
շոս.) եւ կլինի չորս տեսակ կանոնաւոր թորդոնէմաճ
(ինչպէս որ անուններուն հոլովումը կլինի հոլովներով).

ՆՅՐՔԻՆԵԱՆ ԵՐԿՐՈՐԳ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

1. Եհար Տէր ի հասարակ գիշերի զամենայն անդրանիկ յերկրին և գիպտացւոց. յանդրանկանէ անտի Փարաւոնի որ նստէր յաթոռ նորա: մինչեւ յանդրանիկ գերւոյն որ կայր ի վիրապի: եւ զամենայն անդրանիկ անասնոց:

2. Յարեաւ Փարաւոն գիշերայն՝ ինքն եւ ամենայն ծառայք իւր. եւ եղեւ ազազակ մեծ յերկրին և գիպտացւոց. զի ոչ գոյր տուն յորում ոչ գոյր մեռեալ ի նմա:

3. Կոչեաց Փարաւոն ըզՄովսէս եւ զԱհարոն գիշերայն: եւ ասէ ցնոսա. Արիք եւ ելէք ի Ժողովրդեանէ իմմէ՝ եւ գուք եւ որդիքն իս-

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Աստուած կէս գիշերուն զարկաւ (մեռուց) և գիպտացւոց երկրին բոլոր անդրանիկները. Փարաւոնի անդրանիկէն՝ որ նորա աթոռը կնստէր: մինչեւ այն գերիին անդրանիկը՝ որ գետնի տակ կկենար: անասուններուն եւս ամեն առջինեկը:

2. Փարաւոն գիշերանց ելաւ տեղէն: հետն ալ իւր բոլոր ծառաները: եւ մեծ գոռում գոչում եղաւ և գիպտացւոց երկրին մէջ. վասն զի տուն չկար որ մէջը մեռել չլինէր:

3. Կանչեց Փարաւոն Մովսէսն ու Ահարոնը, եւ ասաց անոնց. ելէք գնացէք իմ Ժողովրդեանս մէջէն՝ թէ գուք եւ թէ իորայելի որ-

բայելի, երթայք եւ պաշտեցէք զՏէր Աստուած ձեր, եւ զարջառ եւ զոյխար ձեր առեալ գնացէք՝ որպէս եւ ասացէքն. բայց եւ զիս օրհնեցէք:

4. Եւ բռնադատէին Եգիպտացիքն զԺողովուրդն՝ փութանակի ելանել յերկրէ անտի. քանզի ասէին՝ թէ ամենքին իսկ մեռանիմք:

5. Եւ ան ժողովուրդն զհայսն իւրեանց մինչեւ խմորեալ էր, եւ զգանգուածքս իւրեանց ծրարեալ ի կտաւս՝ ի վերայ ուսոց իւրեանց:

6. Եւ խնդրեցին յԵգիպտացւոցն անօթս ոսկեղէնս եւ արծաթեղէնս եւ հանդերձս, եւ կողոպտեցին զԵգիպտացիսն:

գիրք. գնացէք պաշտեցէք ձեր Տէր Աստուածը. ձեր տուարն ու ոյխարն եւս առէք գնացէք՝ ինչպէս որ ասիք. բայց եւ զիս օրհնեցէք:

4. Եգիպտացիքն ալ կըստիպէին ժողովուրդը որ շուտով ելլեն իրենց երկրէն. վասն զի կասէին թէ ամենքըս ալ կմեռնիմք:

5. Ժողովուրդը առին իրենց խմորը՝ քանի որ գեռ խմորուած (մայան եկած) չէր, եւ իրենց զանգուածներն ալ կտաւներով զարկին իրենց ուսերը:

6. Խնդրեցին Եգիպտացիներէն նա եւ ոսկիէ ու արծըթէ զարգարանքներ ու հագուստներ, եւ կողոպտեցին Եգիպտացիները:

ՀԱՏՈՒՆՏԻՐ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

ԵՏար զամենայն անդրանիկ.

Ի Հասարակ զիշերի.

Ի Հասարակ աւուր.

Յերկրին Եզիպտացի սց.

Յերկրին Լայոց.

Անդրանիկն Փարաւոնի նաւեր յա-
թոռ նորա.

Գերին կոյր ի վերապի.

Յարեաւ Փարաւոն զիշերայն.

Յարեան ծառայքն Փարաւոնի.

Եղև աղաղակ մեծ.

Ոչ գոյր տուն.

Ոչ գոյր քաղաք.

Ոչ գոյր մնեալ ի նմա.

Կոշեաց Փարաւոն զՄոսէս.

Կոշեաց զԱհարոն զիշերայն.

Ափք և եէք ի ժողովրդնէ խմէ.

Երթայք և պաշտեցէք զԱստուած
ձեր.

Ջարջառ և զոյխոր ձեր առեալ
գնացէք.

Որպէս և ասացէքն.

Որպէս և տեսէքն.

Բանագատէին Եզիպտացիքն զժո-
ղովուրդն.

Փոխանակի ելանել.

Ամեն անդրանիկները զարկաւ
սպաննեց.

Կէս զիշերուն.

Կէս օրը կէս օրին.

Եզիպտոսի մէջ.

Լայաւստանի մէջ.

Փարաւոնի անդրանիկը նորա ա-
թոռը կնստեր.

Գերին զեանի տակ կանակեր.

Ելաւ Փարաւոն զիշերով.

Փարաւոնի ծառաները ելան.

Մեծ գոռում գոչում եղաւ.

Տուն չկար, տուն մի չկար.

Քաղաք չկար, քաղաք մի չկար.

Մէջը մնել չկար.

Կանչեց Փարաւոն Մոսէսը.

Կանչեց Ահարոնը զիշերով.

Ելէք գնացէք իմ ժողովրդիս մէջէն.

Գնացէք պաշտեցէք ձեր Աս-
տուածը.

Ձեր տուարն ու ոչխարներն առէք
գնացէք.

Ինչպէս որ ասիք.

Ինչպէս որ տեսաք.

Եզիպտացիք կնեղէին կստիպէին
ժողովուրդը.

Արտերնօք ելնել.

Փութանակի ուտել .

Ամենեքին իսկ մեռանիմք .

Առ ժողովուրդն զհայսն իւրեանց .

Մինչչև խմորեալ էր .

Մինչչև եղեալ .

Ձգանդուածս իւրեանց ծրարեալ
ի կտասս .

Ի վերայ ուսոց իւրեանց .

Ի վերայ գլխոց իւրեանց .

Խնդրեցին յՍգիպտացոցն անօթս .

Խնդրեցին ի նոցանէ հանդերձս .

Սողոպտեցին զՍգիպտացիսն .

Արտորալով ուտել, շուտ շուտ
ուտել .

Ամենքս ալ կմեռնիմք .

Ժողովուրդը իրենց խմորը առին .

Քանի որ խմորը չէր եկած, դեռ
չխմորուած .

Քանի որ չէր եղած, դեռ չեղած .

Իրենց շաղուած խմորները կտաւ .
ներս մէջ փաթեց .

Իրենց ուսերուն վերայ .

Իրենց գլուխներուն վերայ .

Ու զեցին Սգիպտացիներէն աման-
ներս .

Հագուստներ ու զեցին անոնցմէ .

Սգիպտացիները կողոպտեցին, թալ-
նեցին .

ԴԱՍ Գ .

ԶՐՈՒԾԱՏՐՈՒԹԻՒՆ .

Հարցումս .

Ո՞ր եհար զանդրանիկս Սգիպտաց-
ւոց .

Ե՞րբ .

Յոր՞մ աշխարհի .

Զ՞որ անդրանիկս եհար .

Զի՞նչ առնէր անդրանիկն Փարա-
ւոնի .

Ո՞ր կայր գերին .

Պատասխանս .

Ատուած .

Ի հասարակ գիշերի .

Յերկրին Սգիպտացւոց .

Յանդրանկանէ Փարաւոնի ցանդ-
րանիկ գերւոյն .

Նստէր յաթոռ նորա .

Ի վերապի .

Զինչ եհար յանանոց
 Երբ յարեալ Փարաւոն:
 Զինչ եղև յերկրին Եղիպտացոց
 Զո կռեաց Փարաւոն:
 Ուստի՞ ասաց զնոսա ելանել .
 Զո հրաման ետ պաշտել .
 Զինչ ասաց առնուլ եւ երթալ .
 Զո խնդրեաց օրհնել .
 Զո բռնադատեին Եղիպտացիքն .
 Աս ի՞նչ բռնադատեին զնոսա .
 Զինչ ասեին:

Զինչ էառ ժողովուրդն .
 Երբ առին զհայսն .
 Զինչ ծրարեցին ի կտաւս .
 Ուր եղին զզանգուածսն ծրարեալս .
 Զինչ խնդրեցին Եղիպտացոցն .
 Որպիսի՞ անօթս խնդրեցին .
 Զո կողոպտեցին:

Զամենայն անդրանիկ:
 Գիշերայն:
 Աշաղակ մեծ:
 ԶՄովսէս և զԱհարոն:
 Ի ժողովրդենն ի բմէ:
 ԶՏէր Աստուած իւրեանց:
 Զարջառ և զոյխար իւրեանց:
 Զիտ ասէ, օրհնեցէք:
 Զժողովուրդն:
 Փութանակի ելանել յերկրէ անտի:
 Ասեին՝ թէ ամենեքին իսկ մեռա-
 յիմք:
 Զհայսն իւրեանց:
 Մինչև խմորեալ էր:
 Զզանգուածս իւրեանց:
 Ի վերայ ուսոց իւրեանց:
 Անօթս և հանդերձս:
 Ոսկեղնս և արծաթեղնս:
 ԶԵղիպտացիսն:

ԴԱՍ Դ.

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ .

ԷԱՅՆ ԲԱՑ .

Հ. Եական է՞ ըայր ի՞նչպէս կխոնարհի:

Պ. Սահմանական եղանակի ներկայ.

Յմ, ես, է. եմք, էք, են.

Անկորար. էի, էիր, էր. էաք, էիք, էին:

Արամայական. եր . . . էք, երուք:

Ստորադասական եղանակի ներկայ.

Իցեմ, իցես, իցէ. իցեմք, իցէք, իցեն:

Դերբայ անորիշ. էլ:

Դերբայ անցեալ. էալ:

Դերբայ ապառնի. էլոյ:

Հ. Ի՞նչ է Դերբայը.

Պ. Դերբայ, որ բայի տեղ գրուող ասել է, բայերուն այն ձեւն՝ են որ թէ՛ անուանի նման են ըստ խմբ, եւ թէ՛ բայի պէս ժամանակ եւ եղանակ կցուցրնեն, եւ ըստ տեղւոյն ամեն դէմքի կյարմարին:

Հ. Դերբայները քանի՞ տեսակ են.

Պ. Երեք. անշէշ, անցեալ եւ ապառնի:

Հ. Անորիշ դերբայը որն է.

Պ. Անշէշ կասուի այն դերբայն որ ամեն ժամանակներու, եղանակներու եւ դէմքերու կյարմարի ըստ տեղւոյն ինչպէս գնալ, գետնել, գրել:

Հ. Անցեալ դերբայը որն է.

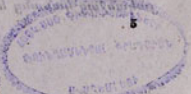
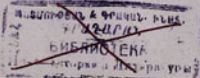
Պ. Անցեալ կասուի այն դերբայն որ եղած ու անցած բան կցուցրնէ. զոր օրինակ գնացեալ, գետնեալ, գրեցեալ:

Հ. Ապառնի դերբայն որն է.

Պ. Ապառնի կասուի այն դերբայն որ լինելու կամ անելու բան մի կցուցրնէ. զոր օրինակ գնալոյ, գետնելոյ, գրելոյ:

Հ. Ի՞՞ք բային նման խոնարհում ունեցող բայեր շատ կան:

Պ. Ի՞՞ք բայը արմատ կհամարուի միւս գրեթէ ամեն բա-

յերուն, թէպէտ եւ իրեն եղանակներուն ու ժամանակներուն միայն գլխաւորները գործածական են:

Հ. Ուրիշ էական բայ կայ թէ ոչ.

Պ. Լշտիան կհամարուէին ատենով նաեւ այս բայերը, էլա-նիմ, լինիմ, գոմ. բայց սօքա այժմ՝ իրաւամբ չէրո՞ գարտուղի բայերուն կարգը կգրուին:

ԵՍԹՆԵԱՆ ԵՐՐՈՐԳ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

1. Տեսեալ ժողովրդեանն եթէ յամեաց Մովսէս իջանել ի լեռնէ անտի, կուտեցաւ ի վերայ Ահարոնի եւ ասէ. արի եւ արա մեզ աստուածս՝ որ աւաջնորդեսցեն մեզ. զի այրն այն Մովսէս որ եհան զմեզ յերկրէն Եգիպտացուց, ոչ գիտեմք զի եղեւ նմա:

2. Ասէ ցնոսա Ահարոն. կողոպտեցէք զգինդս ոսկիս յականջաց կանանց եւ ուս-

ՔԱՐԿՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Երբ տեսաւ ժողովուրդըն որ ուշացաւ Մովսէս լեռնէն իջնելու, դիզուեցաւ Ահարոնի վերան ու ասաց. ել մեղի աստուածներ (կուռք) շինէ որ ճանապարհ ցուցընեն մեզի. վասըն զի այն Մովսէս անունով մարդն որ Եգիպտոսէն հանեց զմեզ՝ չգիտեմք ինչ եղաւ:

2. Ահարոն ասաց նոցա. քաշեցէք առէք ձեր կանանց եւ որդւոց եւ աղջ-

տերաց եւ դստերաց ձերոց,
եւ բերէք առ իս: Եւ ամե-
նայն ժողովուրդն կողոպ-
տեաց զգլխնդս ոսկիս յա-
կանջաց իւրեանց եւ բերին
առ Ահարոն:

3. Ընկալաւ Ահարոն զնս-
տին ի ձեռաց նոցա, ձուլեաց
քանդակագործով, եւ ա-
րար որթ ձուլածոյ: Երկեաց
եւ սեղան առաջի նորա, եւ
քարոզ կարգաց եւ ասէ-
տօն Տեառն առ վաղիւ:

4. Եւ կանխեալ ի վաղիւ
անդր եհան ողջակէզս, եւ
մատոյց զոհս փրկութեան:
Եւ նստաւ ժողովուրդն
յուտել եւ յրմպել, եւ յա-
րեան ի խաղալ:

5. Դարձաւ Մովսէս՝ էջ
ի լեռնէ անտի: Եւ երկու
տախտակքն քարեղէնք ի
ձեռս նորա, գրեալք յեր-
կոցունց կողմանց, եւ գիրն
գիր Աստուծոյ՝ գրոշմեալ ի
տախտակսն:

կանց ականջներէն ոսկիէ
օղերն ու ինծի բերէք: Եւ
բոլոր ժողովուրդը հանեցին
իրենց ականջներէն ոսկիէ
օղերն ու բերին Ահարոնին:

3. Ահարոն ընդունեցաւ
օղերը նոցա ձեռքէն: Թա-
փեց ու քանդակել տուաւ:
Եւ թափծու որթ մի շինեց:
Սեղան եւս կանգնեց նորա
առջեւն ու քարոզութիւն
արաւ ու ասաց: Վաղը Աս-
տուծոյ տօնն է:

4. Երկրորդ առաւօտը
կանուխ ելաւ, ողջակէզներ
արաւ ու փրկութեան զո-
հեր մատոյց: Յետոյ նստաւ
ժողովուրդն ուտելու խմե-
լու, եւ ելաւ խաղալու:

5. Դարձաւ իջաւ Մովսէս
լեռնէն. երկու քարէ տախ-
տակներն եւս ձեռքը՝ որ
երկու կողմը գրուած էին,
գիրն եւս Աստուծոյ գիր՝
տախտակներուն վերայ աը-
պաւորուած:

6. Իբրեւ մերձեցաւ ի բանակ անդր, եւ ետես զորթըն եւ զպարաւորսն՝ բարկացեալ սրտամուտեամբ՝ ընկէց ի ձեռաց իւրոց ըզտախտակսն երկօսին եւ խորտակեաց զնոսա առ ըստորոտով լերինն։ Եւ առեալ զորթն զոր արարին՝ այրեաց հրով, եւ խարտեաց զնա մանր, եւ ցանեաց ի վերայ ջրոյն եւ արբոյց որդւոցն Եօրայելի։

6. Երբ որ մօտեցաւ բանակին. ու տեսաւ որթըն եւ չորս զին պար բանօղները, սաստիկ բարկացած՝ երկու տախտակները ձեռքէն վար ձգեց եւ կտորտեց լեռան ստորոտը։ Նոցա ջինած որթն եւս առաւ, կրակի մէջ այրեց մանրեց խարտոցով ու ցանեց ջրերուն վերայ, եւ այն ջրերը Իօրայելի որդւոցը խմցուց։

ԳԱՍ Բ.

ՀԱՏՐՆՏԻՐ ԹԱՐԿՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

Յամեաց իջանել ի լեռնէ անտի.
 Կուտեցաւ ժողովուրդն ի վերայ Ահարոնի.
 Արա մեզ աստուածս.
 Առաջնորդեցցեն մեզ.
 Այրն այն Մօսէս.
 Ոչ զիտեմք զի եղև նմա.
 Կողպտեցէք զզինդս յականջաց նոցա.
 Իերին զզինդս ոսկիս առ Ահարոն.

Ուշացաւ իջնելու այն լեռնէն.
 Ժողովուրդը Ահարոնին գլուխը զիւրուեցաւ.
 Կուռք շինէ մեզի.
 Առաջնորդութիւն անեն, ճանապարհ ցուցընեն մեզի.
 Այն Մօսէս ըսուած մարդը.
 Չզիտեմք ինչ եղաւ անոր.
 Քաշեցէք առեք նոցա ականջներէն օղերը.
 Իերին ոսկիէ օղերն Ահարոնին։

Ընկալաւ Ահարոն զգինդան.
 Արար որթ ձուլածոյ.
 Ընկեաց սեղան առաջի նորա.
 Բարոզ կարդաց:

Տօն Տեառն առ վաղիւ.
 Կանխեաց ի վաղիւ անդր.
 Եհան ողջակէզս.
 Մատոց զոհս փրկութեան.
 Նստաւ ժողովուրդն յուսել և
 յրմայել:

Յարեան ի խաղալ.
 Դարձաւ էլ Մովսէս ի լեռնէ անտի.
 Երկու տախտակքն քարեղէնք.
 Գրեալ ք յերկոցունց կողմանց.
 Գիրն՝ գիր Աստուծոյ.

Մերձեցաւ ի բանակ անդր.
 Ետես զպարաւորսն.
 Ընկէց ի ձեռաց իւրոց զերկոսին
 զտախտակսն.

Խորտակեաց զտախտակսն.
 Առ ստորառով լերինն.
 Այրեաց զորթն հրով.
 Խարտեաց զորթն մանր.

Յանեաց ի վերայ ջրոցն.

Արդոց զջուրսն որդւոցն Խորայէի.

Ահարոն ողերն ընդունեցաւ.
 Թափեաւ հորթ շինեց.
 Առջև սեղան շինեց.
 Մանուցում արաւ Բեւու կան-
 շեց:

Աստուծոյ ասուն է վաղը.
 Երկրորդ առաւօտը կանուխ ելաւ.
 Ողջակէզներ արաւ.
 Փրկութեան զոհեր մատոց.
 Ժողովուրդը նստաւ ուսելու խը-
 մըու:

Ելան որ խաղան խաղալու ելան.
 Մովսէս զարձաւ իջաւ լեռնէն.
 Երկու քարէ տախտակները.
 Երկու կողմէն ալ գրուած:

Գիրը Աստուծոյ գիր.
 Մօտեցաւ բանակին.

Տեսաւ պար բռնողները.
 Չգեց ձեռքէն երկու տախտակները.

Կարտեց՝ ջարդեց տախտակները.
 Լեռան ստորառը, որքը՝ հրէ:

Հորթը կրակը ձգեց՝ այրեց.
 Խարտոցեց հորթը՝ մանր փոշի
 զարձուց:

Զրերուն վերայ ցանեց (մանրում-
 քը):

Զրերը խմցուց Խորայէի որդւոցը:

ԶՐՈՒՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆ.

Հարցումներ.

Ո՞ր յամաց իջանել ի լեռնէ անտի.

Զի՞նչ յամաց առնել Մոսկէս.

Զի՞նչ արար յայնժամ ժողովուրդն:

Զի՞նչ խնդրէր Ահարոնէ.

Որպիսի՞ աստուածս խնդրէին.

Ո՞ր եհան զնոսա յերկրէն Եգիպտացոց.

Զի՞նչ ասէր ժողովուրդն զնմանէ.

Զի՞նչ ասաց Ահարոն կողոպտել ժողովրդեան.

Ուստի՞ կամ յու՛մմ՞.

Ո՞ր կողոպտեաց զզինդան ոսկիս.

Առ ո՞վ բերին զնոսա.

Ուստի՞ ընկալաւ զնոսին Ահարոն.

Զի՞չ արար Ահարոն զզինդան.

Որպիսի՞ էր որթն.

Զի՞նչ շինեաց առաջի նորա.

Զի՞նչ քարոզ կարգաց.

Երբ եհան ողբակեզս.

Զի՞նչ մատոց առաջի որթոյն.

Առ ի՞նչ նստաւ ժողովուրդն.

Ապա զի՞նչ արար.

Գաղութներ.

Մոսկէս.

Իջանել ի լեռնէ անտի.

Վասեցաւ ի վերայ Ահարոնի.

Առնել նոցա աստուածս:

Որ առաջնորդեցէ նոցա:

Այրն այն Մոսկէս:

Եսէր՝ թէ ոչ զիտեմք զի՛ եղև նմա.

Զզինդա ոսկիս:

Ծականջաց կանանց եւ ուստերաց եւ զստերաց իւրեանց:

Ամենայն ժողովուրդն:

Առ Ահարոն:

Ի ձեռաց նոցա:

Զուրիաց քանգակագործով, եւ արար որթ.

Զուրածոց էր:

Սեզան:

Ատէ. տօն Տեառն առ վաղիս:

Ի վաղիս անդր:

Զօհս փրկութեան:

Յուսել և յրմելի:

Յարեան ի խաղալ:

Զի՞նչ կայր ի ձեռս Մովսիսի
յորժամ գարձաւ ի լեռնէն.

Ո՞րպէս չրեալ էին սախաակէքն.

Որպիսի՞ էր զիրն.

Ո՞ր մերձեցաւ Մովսէս.

Զի՞նչ ետես.

Զի՞նչ արար զսախաակսն.

Ո՞ր խորակեաց զսախաակսն.

Զի՞նչ արար զորժն.

Եւ զի՞նչ զջուրն արար.

Երկու սախաակէքն քարեղեցի.

Յերկոցունց կողմանց.

Գիր Աստուծոյ՝ զբոշմեալ ի սախ-
աակսն.

Ի բանակ անդր.

Զորժն և զպարաւորսն.

Ընկէց ի ձեռաց իւրոց և խորաս
կեաց զնոսա.

Առ ստորոտով լերինն.

Խարսեաց զնա մանր, եւ ցանեաց
ի վերայ ջրոցն.

Արբոյց որդւոցն Իսրայէլի.

ԴԱՍ Գ.

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.

Ա. ԼՈՐԳՈՒԹԻՒՆ.

Հ. Կանոնաւոր լծորդութիւնք քանի՞ են եւ որո՞նք են.

Պ. Բայերուն կանոնաւոր լծորդութիւնները չորս են: Եւ
գլխաւորապէս իրենց սահմանական ներկային վերջաւորու-
թեամբը կզանազանին: Առաջին լծորդութեան վերջաւոր-
ութիւնն է սմ, զոր օրինակ սմամ. երկրորդինը էժ, զոր
օրինակ սլէէժ. երրորդինը էժ, զոր օրինակ սլէէժ. չորրորդինը
սմ, զոր օրինակ զէնսմ:

Հ. Ամա՛ս բայը ի՞նչպէս կլծորդուի.

Պ. Սահմ. 2-րդ. Ամամ, ամատ, ամայ, ամամք, ամայք,
աման:

» անգ. Ամայի, ամայիր, ամայր, ամայաք, ամա-
յիք, ամային:

» 1-րդ. Ամացի, ամացեր, ամաց, ամացաք, ամա-
ցիք, ամացին:

» 2-րդ. Ամացից, ամացցես, ամացցէ, ամացցուք,
ամացջիք, ամացցեն:

Ամա. Ամա, ամասջիր, մի ամար, ամացէք, մի
ամայք:

Ստորագր. Ամայցեմ, ամայցես, ամայցէ, ամայ-
ցեմք, ամայցէք, ամայցեն:

Գեղ. անոր. Ամալ:

» անց. Ամացեալ:

» ասղ. Ամալոց:

Հ. Առաջին լծորդութեան պէս ուրիշ ի՞նչ բայեր կխո-
նարհին.

Պ. Ողբամ, հաւատամ, կարդամ, գնամ, ճամ, խալամ, խըն-
դամ, եւ այլն:

Հ. Առաջին լծորդութեան պէս խոնարհող բայերէն ո-
մանք ինչ խոտորմունք ունին:

Պ. Նախ՝ միավանկ արմատ ունեցող բայերէն շատը իրենց
կատարեալ ժամանակին վերայ է կամ է տառը կառնուն. զոր
օրինակ լւմ, էլլաց կամ լլաց. Բանամ, էբաց կամ Բաց — Երկ-
րորդ, նամ վերջացած բայերուն շատը կրճատուելով կխո-
նարհին. զոր օրինակ լւ-անամ, կատ. լւասցի, եւ ոչ լւ-անացի,
Բանամ, Բացի, եւ ոչ Բանացի, եւ այլն:

Հ. Բաձմաճ բայը ի՞նչպէս կըլծորդի.

Պ. Կաա. Բաբի, Բաբեր, ԵԲաբի կամ Բաբ. ապ. Բաբից, Բաբիցե, Բաբիցե. Բաբիցո՞ւ, Բաբիջէ, Բաբիջե՞ն. — հրամ. Բաբ. — գերբ. անց. Բաբեալ:

Հ. Անկ բայը ի՞նչպէս կըլծորդի.

Պ. Անկ. Կէ, Կէր, Կեայր. Կեա, Կէե+ Կէն. — կաա. Կեցի, Կեցեր, ԵԿեաց կամ Կեաց. — ապ. Կեցից, Կեցիցե, Կեցիցե. Կեցիցո՞ւ, Կեցիջէ, Կեցիցե՞ն. — հրամ. Կեաց, Կեցից, Կեցից. — ստոր. Կեացե՞մ կամ Կեցե՞մ, ցե՞ն, ցե՞ն. — գերբ. Կեալ Կեցեալ, Կեցից:

ԵՍՏՆԵԱԿ ՉՈՐՐՈՐԴ

Գ Ա Ս Ա.

Բ Ն Ա Գ Ի Ի Ր.

Թ Ա Ր Գ Մ Ա Ն Ո Ւ Թ Ի Ի Ն.

1. Իբրեւ լուան ընակիչքըն Գաբաւոնի զոր ինչ արար Յեսու ընդ Երիբով եւ ընդ Գայի՝ առին քուրձս հնացեալս ի վերայ ուսոց իւրեանց, եւ տիկս գինւոյ հնացեալս եւ պատառատունս եւ կարկատեալս, անկարուրդք կօշկաց նոցա եւ հողաթափք իւրեանց հնացեալք եւ կարկատեալք յո-

1. Երբ որ լսեցին Գաբաւոնի ընակիչները ինչ որ արած էր Յեսու Երիբով ու Գայի քաղաքներուն, հրնցած քուրձեր առին իրենց ուսերը, նմանապէս հնցած պատռտած ու կարկրտած գինիի տիկեր. նոցա ոտքի կօշիկներուն բերանները եւ հողաթափները հնցած ու կարկտած, իրենց պաշարի

տըս իւրեանց) եւ հաց պաշարի իւրեանց չորացեալ եւ ճճեկեր. եւ եկին առ Յեսու եւ ասեն. յերկրէ հեռաստանէ եկեալ եմք. եւ արդ դէք ընդ մեզ ուխտ:

2. եւ արար ընդ նոսախաղաղութիւն Յեսու) եւ ուխտեաց նոցա ուխտ ապրեցուցանել զնոսա. եւ երդուան նոցա իշխանք ժողովրդեանն

3. Յետ երկոց աւուրցլուան եթէ մօտաւորք են) եւ անդէն առ նոսա բնակեն) Նլին որդիքն Իսրայէլի ի քաղաքս նոցա) բայց ոչ մարտեան ընդ նոսա) քանզի երդուան նոցա ամենայն իշխանք ժողովրդեանըն ի Տէր Աստուած Իսրայելի:

4. Իսկ Յեսու կոչեաց զնոսա միահամուռ եւ ասէցնոսա. ընդէր խաբեցէք

հացն ալ չորցած ու որդնոտած) եկան Յեսուայ եւ ասին. հեռաւոր երկրէ եկած եմք. ուստի դաշինք գրէք մեզի հետ:

2. Յեսու նոցա հետ հաշտութիւն արաւ) եւ դաշնադրութեամբ խոստացաւ նոցա որ մահուանէ ազատէ զանոնք. ժողովրդեան իշխաններն ալ երդում արին անոնց:

3. Երեք օրէն յետոյ լսեցին որ նաքա մօտաւոր մարդիկ են) եւ նոյն տեղը նոցա քով կրնակին: Նլան գլնացին Իսրայէլացիք նոցա քաղաքները) բայց չպատերազմեցան անոնց հետ) որովհետեւ ժողովրդեան բոլոր իշխանները երդուելին նոցա Իսրայէլի Աստուծոյն վերայ:

4. Իսկ Յեսու կանչեց զանոնք ամենը մէկտեղ եւ ասաց. ինչո՞ւ խաբեցիք զի՞ս

զիս եւ ասացէք: Հեռի եմք ի ձէնջ յոյժ. եւ դուք գաւառաւականք էք բնակչացս որ ի միջի մերում. եւ արդանի՞ծեալք էք, եւ մի պակասեցէ ի ձէնջ ծառայ փայտակոտոր եւ ջրկիր ինձ եւ Աստուծոյ իմում:

5. Պատասխանի ետուն Գաբաւոնացիքն եւ ասենց Յեսու. երկեաք յոյժ յերեսաց ձերոց, եւ արարաք զիրն զայն. եւ արդ աւասիկ եմք ընդ ձեռամբ ձերով. որպէս Հաճոյ է ձեզ եւ որպէս կամիր առնել՝ արարէք:

6. Եւ Յեսու կացոյց զնսա փայտակոտորս եւ ջրակիրս ամենայն ժողովրդեանն եւ սեղանոյն Աստուծոյ մինչեւ ցայսօր ժամանակի:

եւ ասիք թէ շատ Հեռու եմք ձեզնէ, մինչդեռ դուք այս մեր մէջի բնակիչներուն գաւառակից էք. ուրեմն անի՞ծուած էք, եւ ձեզնէ չպակսի փայտ կոտորող ու ջուր բերող ծառայ ինձի ու իմ Աստուծոյ:

5. Պատասխան տուն Գաբաւոնացիները Յեսույ եւ ասին. սաստիկ վախեցանք ձեզնէ, անոր համար արինք այն բանը. այժմ ահա ձեր ձեռքին տակն եմք. ինչ որ Հաճոյ է ձեզ եւ ինչպէս որ կամենաք՝ այնպէս արէք:

6. Յեսուն ալ զանոնք բոլոր ժողովրդեան եւ Աստուծոյ սեղանին փայտ կոտորող ու ջուր բերող դրաւ մինչեւ այսօրուան օրս:

ՀԱՍԸՆՏԻՐ ՔԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

Լուան բնակիչքն Գարաւոնի զոր
ինչ արար Յեսու.

Առին Գարաւոնացիքն քորնս ի
վերայ ուսոց իւրեանց.

Առին տիկն զհնչոյ պատառաւու-
նքս և կարկատեալս.

Հողաժափք նոցա հնացեալք էին.

Հաց պաշարի իւրեանց չորացեալ
էր.

Եկին Գարաւոնացիքն առ Յեսու.

Յերկրէ հեռասանէ եկեալ եմք.

Դիք ընդ մեզ ուխտ.]

Յեսու արար ընդ նոսախաղաղու-
թիւն.

Ուխտեաց նոցա ուխտ ապրեցու-
ցանել զնոսա.

Երդուան նոցա իշխանք ժողովոր-
դեանն.

Լուան եմէ մտաւորք են.

Անդէն առ նոսա բնակեն.

Եկին ի քաղաքս Գարաւոնացւոց.:

Ոչ մարտեան ընդ նոսա որդիքն
Իարայելի.

Յեսու կոչեաց զնոսա միահամուռ.

Ընդէր խաբեցէք զիս.

Գարաւոնի բնակիչները լսեցին Յե-
սուայ ըրածները.

Գարաւոնացիները քորնս առին
իրենց ուսերուն վերայ.

Գինիի տկեր առին՝ պատրաստ
ու կարկատած.

Նոցա հողաժափները հնցած էին.

Իրենց պաշարի հացը չորցած էր.

Եկան Գարաւոնացիները Յեսուայ
քով .

Հեռու աշխարհքէ եկած եմք.

Ուխտ ու դաշինք դրէք մեզի հետ.

Յեսու հաշտութիւն ըրաւ նոցա
հետ.

Դաշնադրութեամբ խօսք տուաւ
որ չմոռցնէ զանոք.

Ժողովրդեան զխաւորները եր-
զում ըրին նոցա.

Լսեցին որ մօտ տեղ կրնակին.

Նոյն տեղը նոցա մօտ կրնակին.

Գարաւոնացւոց քաղաքները զնա-
ցին.

Իարայէլացիք չպատերազմեցան նո-
ցա հետ.

Յեսու կանչեց զանոք ամենքը
մէկտեղ .

Ինչո՞ւ խաբեցէք զիս.

Լեռի եմք ի ձեռք յոյժ.
 Գուք զաւառականք էք մեր.
 Մի՛ պակասեցէ ի ձեռք ծառայ.
 Մտաւայ փայտակատոր և ջրկիր.

Երկեաք յոյժ յերեսաց ձերոց.
 Արարաք զիրն զայն.
 Աւասիկ եմք ընդ ձեռամբ ձերով.
 Որպէս Հաճոյ է ձեզ՝ արարէք.

Յետև կացոյց զնոսա փայտակա-
 տորս ժողովրդեանն.
 Կացոյց զնոսա ջրակիրս սեղանոյն
 Աստուծոյ.
 Մինչև ցայտօր ժամանակի.

Զեղնէ շատ Հետու եմք.
 Գուք մեզի զաւառակից էք.
 Զեր մէջէն ծառայ չպակտի.
 Փայտ կատրոզ ու ջուր բերոզ
 ծառայ.
 Խիստ վախեցանք ձեզնէ.
 Ըրինք այն բանը.
 Ահա՛ ձեր ձեռքին սակն եմք.
 Ինչպէս որ ձեզի Հաճոյ է՝ այն-
 պէս բրէք.
 Յետև զանոնք ժողովրդեան Հա-
 մար փայտ կատրոզ բրաւ.
 Զանոնք բրաւ Աստուծոյ սեղա-
 նին Համար ջուր բերոզ.
 Մինչև այտօրուան օրս.

Գ Ա Ս Գ .

ՋՐՈՒՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆ .

Հարցումն .

Զի՞նչ լուան բնակիչքն Գարա-
 ւոնի.
 Զի՞նչ առին ի վերայ ուսոց իւ-
 բեանց.
 Որպիսի՞ էին արկքն զինւոյ զորս
 առին.
 Զի՞նչ ունէին յոտս իւրեանց.
 Որպիսի՞ էր Հաց պաշարի իւրեանց.
 Յորմէ՞ երկրէ եկեալս ասէին զան-
 ձինս.

Պատասխանն .

Զոր ինչ արար Յետև ընդ Երի-
 քով և ընդ Գայի.
 Գործս Հնացեալս.
 Ընացեալք և պատաստունք և
 կարկառեալք.
 Անկարուրդս կոշկաց և հողաթա-
 փրս հնացեալս և կարկառեալս.
 Զորացեալ և ճճեկերի.
 Յերկրէ Հեռասանէ.

Զի՞նչ արար ընդ նոսա Յեսու:

Զի՞նչ ուխտեաց նոցա:

Նւ զի՞նչ արարին իշխանք ժողովրդեանն:

Նրբ լուան եթէ մտաւորք են Գարաւոնացիքն:

Զի՞նչ լուան զնոցանէ:

Յո՞ կին որդիքն Իսրայելի:

Մարտեան ընդ նոսա թէ ոչ:

Ընդէ՞ր ոչ մարտեան ընդ նոսա:

Զի՞նչ արար Յեսու ընդ Գարաւոնացիսն:

Զի՞նչ ասաց զնոսա:

Զի՞նչ ասացեալ էին ի խարին զնա:

Ո՞րպէս պատուհասեաց Յեսու ըզԳարաւոնացիսն:

Զի՞նչ ասաց թէ մի՛ պակասեցէ:

Ուստի՞ երկեան Գարաւոնացիքն:

Ո՞րպէս յայտ արարին զՏպատակութիւն իւրեանց:

Ո՞րպէս և զի՞նչ ասէին առնել ընդ իւրեանս:

Յի՞նչ գործ կացոյց զնոսա Յեսու:

Ո՞ւմ կացոյց զնոսա փայտակոտորս և ջրակիրս:

Մինչև ցե՞ղք:

Խաղաղութիւն:

Ապրեցուցանել զնոսա:

Երգուան նոցա:

Յես երկց աւուրց:

Թէ անդէն առ նոսա բնակին:

Ի քաղաքս Գարաւոնի:

Ոչ:

Գանդի երգուան նոցա ի Տէր Աստուած Իսրայելի:

Կոչեաց զնոսա միահամուռ:

Թէ ընդէ՞ր խարեցէր զիս:

Ասացեալ էին թէ Հեսի եմք ի ձէնդ յոյժ:

Անիծեալք էք ասէ:

Ծառայ փայտակոտոր և ջրկիր իւրեան և Աստուծոյ իւրում:

Յերեսաց որչոցն Իսրայելի:

Աւասիկ եմք, ասն, ընդ ձեռամբ ձերոյ:

Որպէս Հաճոյ իցէ նոցա և որպէս կամիցին առնել:

Կացոյց փայտակոտորս զնոսա և ջրակիրս:

Ամենայն ժողովրդեանն և սեղանոյն Աստուծոյ:

Մինչև ցայսօր ժամանակի:

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.

Բ. ԼՍՈՐԳՈՒԹԻՒՆ.

Հ. Երկրորդ լծորդութեան խոնարհմանը օրինակ տուր
սէրէ՛մ ըսյը.

Պ. Սահճ. ներ. Սիրեմ, սիրես, սիրէ. սիրեմք, սիրէք,
սիրեն:

» անկ. Սիրելի, սիրելիք, սիրէր. սիրէաք սիրէլք,
սիրէին:

» Կար. Սիրեցի, սիրեցեր, սիրեաց. սիրեցաք, սի-
րեցիք, սիրեցին:

» աղ. Սիրեցից, սիրեսցես, սիրեսցէ. սիրեսցուք,
սիրեսջիք, սիրեսցեն:

Ներջ. Սիրեա, սիրեսջիր, կամ սիրիջիր, մի՛ սի-
րէր. սիրեցէք, մի՛ սիրէք:

Սորբ. Սիրիցեմ, սիրիցես, սիրիցէ. սիրիցեմք,
սիրիցէք, սիրիցեն:

Ղերբ. անդ. Սիրել. — անց. սիրեալ, սիրեցեալ. — աղ.
սիրելոց:

Հ. Այս լծորդութեան նման լի՛նչ ըսյեր կխոնարհին.

Պ. Տիրեմ, գրեմ, կոչեմ, վերկեմ, դիմեմ, եւլն:

Հ. Տեսանէ՛մ ըսյը լի՛նչպէս կխոնարհի.

Պ. Սհճ. Կար. Տեսի, տեսեր, ետես. կամ տես. տեսաք,
տեսէք կամ տեսիք, տեսին:

Ս-հհ. -պ. Տեսից, տեսցես, տեսցէ. տեսցուք, տեսջիք,
տեսցեն:

Հ-բ. Տես, տեսջիր, մի՛ տեսաներ. տեսէք, մի՛
տեսանէք:

Դեբէ. առջ. Տեսեալ:

Հ. Ուրիշ ի՞նչ բայեր կան որ սորա նման կխոնարհին.

Պ. Բեկանեմ, պագանեմ, օժանեմ, եւ այլն:

Հ. Պ-դ-նէ՛ք բային Անցեալ կատարեալն ու Հրամայակա-
նը ի՞նչպէս կլինին.

Պ. Ընչ. Գտի, գտեր, եգիտ. գտաք, գտէք կամ գտիք,
գտին:

Հ-բ. Գտ, մի՛ գտաներ. գտէք, մի՛ գտանէք:

Հ. Հո-յ-նէ՛ք բային կատարեալն ու Հրամայականը ի՞նչ-
պէս կլինին.

Պ. Տուցի, ցուցեր, եցոյց կամ ցոյց.—ցոյց, մի՛ ցուցաներ:

Հ. Ըծէ՛ք բայիննե՛րը.

Պ. Ածի, ածեր, ած կամ էած. ածաք, ածիք, ածին.—
ած, մի՛ ածեր:

Հ. Ընչո-յ-նէ՛ք բային կատարեալն ու Հրամայականը ի՞նչ-
պէս կլինին.

Պ. Անցուցի, անցուցեր, անցոյց.—անցո, մի՛ անցուցաներ:

Հ. Ուրիշ շատ բայեր կան սորա նման.

Պ. Այո, այն ամենայն բայերն որ ո-յ-նէ՛ք եւ ոմանք ո-լա-
նէ՛ք կվերջանան, եւ կըսուին անյողակ-ն բայք, զոր օրինակ
լո-յ-նէ՛ք, հարո-յ-նէ՛ք, ժլու-լ-նէ՛ք, ընկլու-լ-նէ՛ք:

ՆՈՒՅՆԵԱԿ ՀԻՆԳԵՐՈՐԳ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Իբրեւ յաւելին որդիքըն Իորայելի առնել չար առաջի Տեառն, մատնեաց զնոսա ի ձեռս Յարինայ արքայի Քանանացւոց. եւ էր իշխան զօրու նորա Սիսարայ, եւ էին նորա կառք երկաթիք ինն հարիւր, եւ նեղէր զԻորայէլ սաստիկ ամս քսան:

2. Ի ժամանակին յայնմիկ դատէր զԻորայէլ Դեբույրա կին մարգարէ, որ առաքեաց եւ կոչեաց զԲարակ, եւ հրաման ետ նմա առնուլ ընդ իւր տասն հազար արանց եւ երթալ ի վերայ զօրուն Սիսարայ:

3. Ասէ ցնա Բարակ. եթէ երթիցես ընդ իս, երթայց, եւ Դեբույրա ասէ. երթա-

1. Երբոր Իորայէլացիք նորէն մեղանչեցին Աստուծոյ առջեւը, մատնեց զանոնք Քանանացւոց Յարին թագաւորին ձեռքը. նորա զօրքին գլխաւորն էր Սիսարայ, ինը հարիւր կառք ունէր երկրթէ, եւ մեծ նեղութիւն կուտար Իորայէլացւոց քսան տարի:

2. Այն ժամանակը Իորայելացւոց դատաւորն էր Դեբույրա մարգարէուհին, որ մարդ զրկեց՝ կանչեց Բարակը, եւ հրամայեց անոր որ առնու հետը տասը հազար հոգի ու երթայ Սիսարայի զօրացը վերայ:

3. Բարակ ըսաւ անորթէ որ հետս երթաս, կերթամ: Դեբույրան պատաս-

լով երթայց ընդ քեզ . բայց
գիտասջիր զի ոչ քոյ լիցի
քաջութիւն, քանզի ի ձե-
ռըն կնոջ մատնեսցէ Տէր
զՍիսարա:

4. Իբրեւ էջ Բարակ ի
լեռնէն Քարովրայ, զար-
հուրեցոյց Տէր զՍիսարա եւ
զամենայն բանակն նորա-
եւ էջ Սիսարա ի կառաց իւ-
րոց եւ փախեաւ հետիոտս:
Եւ ել Յայէլ կին Քաբերայ
կինեցւոյ ընդ առաջ Սիսա-
րայ եւ ասէ ցնա. խոտո-
րեաց առ իս տէր իմ, խո-
տորեաց, եւ մի երկնչիր:

5. Ասէ ցնա Սիսարա-
արբո ինձ սակաւ մի ջուր,
զի ծարաւի եմ: Եւ Յայէլ
եցաց զտիկ կաթինն եւ ար-
բոյց նմա, եւ ծածկեաց ըզ-
նա ընդ փեղկիւք խորանին:

6. Եւ աս նա զցից խո-
րանին, եւ կալաւ զուռնն

խանեց թէ սիրով կուգամ
հետդ: բայց գիտցիր որ քա-
ջութիւնը քուկդ պիտի յլի-
նի, վասն զի կնոջ ձեռքով
պիտի մատնէ Աստուած Սի-
սարան:

4. Երբոր իջաւ Բարակ
Քարովր լեռնէն, Աստուած
սարսափ ձգեց Սիսարային
ու նորա բոլոր բանակին
վրայ. Սիսարան իջաւ կառ-
քէն ու փախաւ ոտքով:
Այն ատեն Քաբերայ կինե-
ցւոյ կինը Յայէլ Սիսարային
առջեւն ելաւ ու ասաց. իմ
մօտս դարձիր տէր իմ, իմ
մօտս դարձիր ու մի վախ-
նար:

5. Սիսարան ասաց անոր.
Քիչ մը ջուր խմցուր ինձի,
վասն զի ծարաւ եմ: Յայ-
էլն ալ բացաւ կաթին տի-
կըն ու խմցուց անոր, յե-
տոյ ծածկեց զինքը վրանին
ծածկոցին տակը:

6. Այժու հետեւ առաւ
վրանին ցիցը, ուռն ալ բռն-

ի ձեռին իւրում, եմուտ
մեղմով առ Սիսարայ, եւ
բաղխեաց զցիցն ընդ ծամե-
լիս նորա, եւ վարսեաց ընդ
գետինն. եւ տապալեցաւ
Սիսարա ի մէջ ոտից նորա
եւ եհան զոգի:

7. Եւ ահա Բարակ պըն-
դեալ գայր զհետ Սիսարա-
յի: Եւ Յայէլ ընդ առաջ
նորա եւ ասէ ցնա. եկ այսր
եւ ցուցից քեզ զայրն զոր
դու խնդրես: Եւ ահա Սի-
սարա կայր անկեալ մե-
ռեալ, եւ ցիցն ի ծամելոջ
նորա:

նեց ձեռքը, կամացունկ մը-
տաւ Սիսարային քով, զար-
կաւ ցիցը նորա ծնոտին, եւ
գետինը գամեց. Սիսարան
տապալեցաւ նորա ոտքին
տակն ու հոգին փչեց:

7. Նոյն միջոցին Բարակ
Սիսարային ետեւէն վազե-
լով կուգար: Առջեւն ելաւ
Յայէլ ու ասաց. եկ այս-
տեղ, ցուցընեմ քեզի ու-
րած մարդդ: Տեսնէ որ Սի-
սարան գետինը ընկած էր
մեռած, ցիցն ալ նորա ծը-
նոտին վերայ:

ԴԱՍ Բ.

ՀԱՏՂՆՏԻՐ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

Յաւելին առնել չար.

Տէր մատնեաց զնոսա ի ձեռս Յա-
րինայ.

Սիսարայ իշխան էր զօրու նորա.

Էին նորա կողք երկաթիք.

Նեղէր զԻսրայէլ սաստիկ.

Նորէն շարութիւն ըրին, նորէն մե-
ղանչեցին.

Ատուած մատնեց զանոնք Յա-
րինա ձեռքը:

Սիսարան նորա զօրքին զուխն էր:

Երկըթէ կողքեր ունէր:

Սաստիկ կենդէր զԻսրայէլ:

Դերովոյ կին մարգարէ դասէր
զԲարայէլ .

Պոչեաց Դերովոյ զԲարակ .
Լրաման ետ Բարակայ առնուլ
ընդ իւր տասն Հազար արանց .
Սրժալով երժայց ընդ քեզ .

Ոչ քո լիցի քողովիւն .
Էջ Բարակ ի լեռնէն Թարովոյ .
Ջարհաւրեցոյց Տեր զբանակն Սի-
սարայ .

Սիսարա փախեաւ Հեփոսս .
Խոտորեաց առ իս, տէր իմ .

Արդո ինչ սակաւ մի ջուր .
Ծարաւի եմ .

Երաց Յայէլ զտիկ կաթինն .
Ծածկեաց Յայէլ զՍիսարա ընդ
փեղկիւք խորանին .

Ա՛ա Յայէլ զցից խորանին .
Պալաւ զուսնն ի ձեռին իւրում .
Եմուտ մեղմով առ Սիսարա .

Բախեաց զցիցն ընդ ծամղիսնորա .
Վարսեաց զՍիսարա ընդ զեփինն .
Տապալեցաւ Սիսարա ի մէջ ստի-
ցըն Յայէլի .

Սիսարա եհան զոգի .

Դերովոյ մարգարէ կնիկմարդը
Իւրայիկի դատաստանները կը-
տեսնէր .

Պանչեց Դերովոյն Բարակը .
Լրամայեց Բարակին որ տասը Հա-
զար մարդ առնու Հեփոս .
Սրժալը կերժամ, սիրով կեր-
թամ քեզի Հեփո .

Գաղաթիւնը քուկ չլինիր,
Իջաւ Բարակ Թարովը լեռնէն .
Աստուած սարսափեցոյց Սիսա-
րային բանակը .

Սիսարան սորով փախաւ .
Ճանապարհէջ ինձի դարձուր տէր
իմ .

Բիչ մը ջուր խցցուր ինձի .
Ծարաւ եմ .

Յայէլ կաթին տիկը բացաւ .
Յայէլ պահեց Սիսարան վրանին
ծածկոցին ներքեւը . (չփրկին խե-
շերուն տակը) .

Առաւ Յայէլ վրանին ցիցը .
Ուռը (չէքիճը) ձեռքը բռնեց .
Մտաւ կամացուկ մը Սիսարային
քով .

Ջարկաւ ցիցը նորա ծնօտին .
Գամեց զՍիսարան դեփինը .
Թապալարկեցաւ Սիսարան Յայէլի
սորին տակը .

Սիսարան հոգին փչեց .

Բարակ պնդեալ զայր զհետ Սի-
սարայի:

Եւ Յայէլ ընդ առաջ նորա.

Յուցից քեզ զայրն զոր դու խնդ-
րես:

Պայր Սիսարա անկեալ մեռեալ:

Յիցն էր ի ծամելոջ նորա.

Բարակ վազելէն հու զար Սիսարա-
յի ետեւն:

Յայէլ նորա առջևն ելաւ:

Յուցընեմ՝ քեզի քու փնտռած
մարդդ:

Սիսարան կեցած էր մեռած ըն-
կած:

Յիցն նորա ծնօտին մէջն էր:

ԴԱՍ Դ.

ԶՐՈՒՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆ.

Հ-բ-ց-տ-ն-է-:

Ընդէ՞ր մասնեաց Տէր զորդին
Իսրայելի ի ձեռս Յարինայ.

Ո՞ էր Յարին.

Եւ ո՞ իշխան զօրու նորա

Քանի՞ էր լծիւ երկաթի կառաց
նորա.

Զհա՞րդ վարէր ընդ Իսրայելի.

Ո՞րչափ ժամանակս.

Ո՞ զատեր զԻսրայէլ ի ժամանա-
կին յայնմիկ:

Զո՞ հուշեաց Դերսփրա.

Զի՞նչ հրաման ետ նմա.

Ի ձեռն յ՞ր մասնեաց էր Տէր ըզ-
Սիսարա.

Գ-բ-ց-տ-ն-է-:

Զի յաւելին առնել շար առաջի
Տեռան:

Արքայ էր Քանանացոց:

Սիսարա:

Ինն հարիւր:

Նեղէր զնա սաստիկ:

Ըմս քսան:

Դերսփրա կին Մարգարէ:

ԶԲարակ:

Առնուլ ընդ իւր տան հազար
արանց և երթալ ի վերայ զօ-
րուն Սիսարայ:

Ի ձեռն կնոջ:

Աւտի՞ կը Բարակ.
 Եւ ուստի՞ Սիսարա.
 Զո՞ զարհուրեցցց Տէր.
 Ո՞րպէս փախեաւ Սիսարա.
 Ո՞ ել ընդ առաջ նորա.
 Առ ո՞տաց ցնա խոտորել.
 Զի՞նչ խնդրեաց արուցանել նմա.
 Ընդէ՞ր խնդրեաց ջո՞ր.
 Զի՞նչ արբոյց նմա Յոյէլ.
 Ո՞ւր ծածկեաց Յոյէլ զՍիսարա.
 Զի՞նչ էառ ի ձեռն իւր.
 Զի՞նչ արար զցիցն.
 Զի՞նչ վարսեաց զգլուխ նորա.
 Ո՞ւր տապալեցաւ Սիսարա.
 Զի՞նչ առնէր Բարակ.
 Եւ զի՞նչ արար Յոյէլ.
 Զո՞ կամէր ցո՞ցանել Բարակայ.
 Զի՞նչ կայր Սիսարա.
 Եւ զի՞նչ կայր ի ծամելոջ նորա.

Ի լեռնէն Թարսիբայ,
 Ի կառաց իւրոց,
 ԶՍիսարա և զամենայն բանակն
 նորա,
 Հետրոտա,
 Յայէլ կին Քարերայ Կինեցւոյ,
 Առ ինքն,
 Սակաւ մի ջուր,
 Զի ծարաւի էր,
 Զկաթն,
 Ընդ փեղկիւք խորանին,
 Զցից խորանին և զուռն,
 Մեղմով,
 Բախեաց զայն ընդ ծամելիս նորա,
 Ընդ գետինն,
 Ի մէջ սոխց նորա,
 Պնդեալ գայր զհետ Սիսարայի,
 Եւ ընդ առաջ նորա,
 Զայրն զոր խնդրէր նա,
 Անկեալ մտեալ,
 Տիցն Յոյէլի.

ԴԱՍ Դ.

ԳԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ .

Ք. ԼՍՈՐԳՈՒԹԻՒՆ.

- Հ. Երրորդ լծորդուլթեան խոնարհմանը օրինակ տուր.
 Գ. Սահմ. ներք. Սիրիմ, սիրիս, սիրի, սիրիմք, սիրիք,
 սիրին.

- Սահմ. առկ. Սիրէի, սերէիր, սրէր կամ սիրիւր.
սիրէաք, սիրէիք, սիրէին
- „ Էօր. Սիրեցայ, — ցար, — ցաւ. սիրեցաք, —
ցայք կամ — ցարուք, — ցան,
- „ աղ. Սիրեցայց, — եսցիս, — եսցի. սիրեսցուք,
— եսցիք, — եսցին
- Հրմ. Սիրեաց կամ սիրեցիր, սիրեսցիր կամ
սիրիցիր, մի՛ սիրիր. սիրեցարուք կամ —
ցայք, մի՛ սիրժք.
- Սոր. Սիրիցիմ, — ցիս, — ցի. սիրիցիմք, — ցիք.
— ցին.

- Ղեբք. առ. Սիրել, սիրիւ.
- „ առց. Սիրեցեալ, սիրեալ.
- „ աղ. Սիրելոց:

Հ. Այդ օրինակին նման որ Բայերը կխոնարհին:

Պ. Շատ կրաւորական բայեր, որոց ներգործականները կվերջանան է՛մ. զոր օրինակ այրիմ, գրիմ, կանգնիմ, կուչիմ, շարժիմ, շինիմ, բաժանիմ, խօսիմ, նայիմ, ողորմիմ, եւլն:

Հ. Ի՞նչ տարբերութեամբ կխոնարհին այն Բայերն՝ որ Սահմ. ներկային առկ՛ կվերջանան:

Պ. Անոնց անցեալ կատարեալը էջայ լինելու տեղը՝ կլինի պարզ աչ, եւ ապառնին էջայ վերջանալու տեղը՝ կվերջանայ աչց. զոր օրինակ տեսանիմ. — Էօր. տեսայ, սար, սաւ. սաք, սայք, սան. — աղ. տեսայց, տեսցիս, սցի. սցուք, սցիք, սցին:

Հ. Տե՛ս առկ՛ բային եւ անոր նմաններուն հրամայականն ի՞նչպէս կլինի.

Պ. Տեսիր, տեսչիր կամ տեսանիջիր, մի տեսանիր, տեսարու՛ք կամ տեսայք, մի տեսանիք:

Հ. Չէ՛ վերջացած բայերը, զոր օրինակ Լուգլէ՛, ի՞նչ տարբերութեամբ կ'ստնարհին.

Պ. Սոցա կատարեալը կ'վերջանայ Եայ, ապառնին Եայ, եւլն. զոր օրինակ թաքեայ, — եար, — եաւ. — եարք, — եայք, — եան. ապ. թաքեայց, քիցես, քիցէ. քիցուք, քիցէք, քիցեն. Այսպէս նաեւ փախիմ, հանգչիմ, թռչիմ, եւլն.

Հ. Սոցա Հրամայականը ի՞նչպէս կ'լինի.

Պ. Թաքիր, մի թաքչիր. փախիր, մի փախչիր. հանգիր, մի հանգչիր. թռիր, մի թռչիր, եւլն.

Հ. Անցեալ Դերբայը ի՞նչպէս կ'լինի.

Պ. Թաքուցեալ, փախուցեալ, հանգուցեալ, թռուցեալ եւ այլն:

ԵՍԹՆԵԱԿ ՎԵՏԵՐՈՐԳ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

1. Կանխեաց Գեղէոն եւ ամենայն զօրն ընդ նմա, եւ բանակեցան առ աղբերն Արեղայ. Ասէ Տէրց Գեղէոն, բազում է զօրդ որ ընդ քեզ է, ո՛րք վատասիրտ իցէ՛ դարձցի, եւ դարձան

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

1. Առաւօտը կանուխ ելաւ Գեղէոն, եւ նորա հետ բոլոր զօրքը, եւ Արեղայ աղբիւրին քով դրին իրենց բանակը. Աստուած ասաց Գեղէոնի թէ շատ է այդ զօրքն որ քու հետդ է. ո՛վ

ի զօրուէն քսան եւ երկու
հազարք; եւ մնացին տասն
հազար:

2. Ասէ Տէր ցԳեղէոն.
տակաւին բազում է զօրդ.
իջո զդոսա ի ջուրն եւ փոր-
ձեցից քեզ զդոսա անդ: Ի-
ջոյց Գեղէոն զզօրն ի ջու-
րն; եւ զամենայն որ լա-
փեաց լեզուաւ իւրով ի ջր-
բոյ անտի իբրեւ զշուն՝ կա-
ցոյց ուրոյն; եւ զամենայն
որ անկաւ ի վերայ ծնկաց
իւրոց ըմպել; կացոյց զնո-
սա առանձինն: Եւ եղեւ
թիւ ամենեցուն որ լափեցին
ձեռամբ եւ լեզուով իւր-
եանց՝ երեք հարիւր այր:

3. Բաժանեաց զնոսա
Գեղէոն յերիս առաջս; ետ
փողս եղջերեայս ի ձեռս
ամենեցուն; եւ ջահս ի մէջ
սափորոց. եւ ասէ ցնոսա-
ընդ իս հայեսջիք; եւ այն-
պէս արասջիք:

որ վախկոտ է՝ թող ետ
զառնայ; Եւ այնպէս զօր-
քէն ետ դարձան քսան
ու երկու հազար հոգի; ու
մնաց տասը հազար:

2. Ասաց Աստուած Գե-
ղէոնի. դեռ շատ է այդ
զօրքը. իջեցուր ատոնք
ջուրը; եւ այնտեղ փորձել
տամ քեզի: Իջեցուց Գե-
ղէոն զօրքը դէպ ի ջուրը;
նիվ որ այն ջրէն լափեց լե-
զուովը շան նման՝ զատ կե-
ցուց; եւ նիվ որ ծնկի վերայ
ընկաւ որ խմէ՝ զանոնք զատ
կեցուց; Այս կերպով՝ իրենց
ձեռքովն ու լեզուովը լա-
փողնեբուն թիւը երեք հա-
րիւր հոգի ելաւ:

3. Երեք խումբ բաժնեց
զանոնք Գեղէոն; ամենուն
ձեռքն եղջիւրէ փողեր ար-
ւաւ; եւ սափորներու մէջ
դրուած ջահեր; եւ ասաց
նոցա. ինձի նայեցէք; եւ
այնպէս արէք:

4. Եւ եմուտ ի կողմն մի բանակին Մադիամու ի ըսկզբան միջնոյ պահուն. միայն զարթուցանելով զարթուցին զպահապանսն, հարին զփողսն, եւ թօթափեցին զսափորսն որ ի ձեռս իւրեանց, աղաղակեցին եւ ասեն. սուր Տեառն եւ Գեղէնի:

5. Եւ իբրեւ գոչեցին երեք հարիւրքին փողքն եղջերեայք, ընթացաւ ամենայն բանակն Մադիամու. փող հարին եւ փախան: Եւ եղ Տէր զսուր առն յընկեր իւր եւ հալածեցին Իսրայէլացիքն զՄադիամ:

4. Յետոյ մտաւ Մադիամու բանակին մէկ կողմը, միայն պահապանները արթնցուցին, զարկին փողերը, կոտորեցին իրենց ձեռքի սափորները, աղաղակեցին ու ասին. սուր Տեառն եւ Գեղէնի:

5. Երբ որ այն երեք հարիւր փողերը մէկ տեղ ձայն հանեցին, Մադիամու բոլոր բանակը ոտք ելաւ վազեց, փող զարկին ու ձգեցին փախան: Աստուած այնպէս ըրաւ որ ամեն մարդ իւր ընկերոջը վերայ թուր քաշեց, եւ Իսրայէլացիք Մադիամը հալածեցին:

ԴԱՍ Բ.

ՀԱՏՈՆՏԻՐ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

Պանխեաց ամենայն զօրն ընդ Գեղէնի.

Բանակեցան առ աղբերն Արեղայ.

Բոլոր զօրքը կանուխ ելաւ Գեղէնին հետ:

Արեղոյ աղբիւրին քովը բանակ դրին:

Բազում է զօրդ որ ընդ քեզ է՝
Ո՞րք վատասիրտ իցէ՝ դարձցի՝

Մնացին ի զօրուէն ասան հազար։
Դարձան ի զօրուէն քսան և երկու հազարք։

Տակաւին բազում է զօրդ։

Իշո զդոսա ի ջուրն

Փորձեցից քեզ զդոսա անդ։

Իջոյց Գեղեոն զզօրն ի ջուրն։

Լափեաց լեզուաւ իւրով ի ջրոյ
անախ

Լափեաց լեզուաւ իբրև զշուն։

Կացոյց զնոսա ուրոյն։

Անկա ի վերայ ծնկաց իւրոց ըմպել
Թիւ ամենեցուն որ լափեցին ձեռամբ և լեզուով։

Բաժանեաց զնոսա յերիս առաջս։

Նա փողս եղջերեայս ի ձեռս ամենեցուն։

Նդ ջահս ի մէջ սափորոց։

Ընդ իս հայեցիք։

Այնպէս արասցիք։

Նմուտ Գեղեոն ի կողմն մի բանակին։

Ի սկզբան միջնոյ պահուն։

Միայն զարթուցին զպահապանսն։

Լարին զփողսն։

Թօթափեցին զսափորսն որ ի ձեռս իւրեանց։

Շատ է հեռոյ եղած զօրքը։

Ով որ վախկոտ է՝ նա թող զանայ։

Զօրքէն տասը հազար մնացին։

Զօրքէն դարձան քսանուերկու հազար հոգի։

Այժմ ևս շատ է այդ զօրքը։

Ասոնք ջուրը իջեցուր։

Դոցա փորձը անեմք քեզի այն սեղ։

Գեղեոն զօրքը իջեցուց ջրին քով։

Լեզուովը լափեց այն ջրէն։

Լափեց լեզուով շան նման։

Կեցուց զանոնք մեկդի։

Ծնկի վերայ ընկաւ որ խմէ։

Ձեռքով ու լեզուով խմողներուն
բոլորին թիւր։

Երեք խուսիք բաժնեց զանոնք։

Նդջիւրէ փողեր տուաւ ամենուն
ձեռքը։

Զահեր դրաւ սափորներուն մէջ։

Իմ վերաս նայեցիք։

Այնպէս արեք։

Մտաւ Գեղեոն բանակին մէկ կողմը։

Միջին պահուն սկիզբը։

Միայն պահապանները զարթեցուցին։

Փողերը զարկին։

Զարկին կոարսեցին իրենց ձեռքի սափորները։

Աղաղակեցին և ասին.
 Սուր Ցեառն և Գեղէոնի
 Գոչեցին երեքհարիւրերէն փողքն.
 Ընթացաւ ամենայն բանակն.
 Փող հարին և փախեան.
 Եղ Ցէր զսուր ասն յընկեր իւր.
 Հայածեցին Իսրայէլացիքն զՄա-
 զիամ՝.

Կանչաւ ըռառեցին ու ասին.
 Աստուծոյ ու Գեղէոնի թուրքի
 Երեքհարիւր փողերն իմիասին
 ձայն հանեցին.
 Բոլոր բանակը սաք ելաւ վազեց,
 Փող զարկին ու փախան.
 Աստուած ամեն մարգու թուրք
 ընկերողը զէմ գարձուց.
 Իսրայէլացիք Մազիամը բշեցին
 տարին.

ԳԱՍ Գ.

ՋՐՈՒՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆ.

Հարցումն.

Ո՞ր բանակեցան զօրն Գեղէոնի.
 Զի՞նչ ասաց Ցէր վասն զօրուն
 ց Գեղէոն.
 Ո՞ գարձաւ յեսս.
 Բանի՞ք ոմանք գարձան ի զօրունէն.
 Բանի՞ք ձեացին.
 Ո՞րքան էր թիւ ձեացելոցն.
 Ո՞ր իջոց Գեղէոն զգօրն.
 Առ ի՞նչ իջոց զնոսա ի ջուրն.
 Զո՞րս ի նոցանէ կացոց ուրոյն.
 Ո՞րպէս լափէին նոքա ի ջրոյ անախ.
 Եւ զո՞րս կացոց առանձինն.
 Բանի՞ք լափեցին ձեռամբ և լեզուով.

Պատասխանի.

Առ աղբերն Արեղացի.
 Բազում է ասել զօրդ որ ընդ
 քեզ է.
 Ո՞րք վաստասիրտ էր.
 Բան եւ երկու հազարք.
 Ցասն հազար այր.
 Ցասն հազար.
 Ի ջուրն.
 Փորձել զնոսա անդ.
 Զամենայն որ լափեաց լեզուով ի
 ջրոյ անախ.
 Իրբն զշուն.
 Զամենայն որ անկաւ ի վերայ ծըն-
 կաց իւրոց ըմպել.
 Երեք հարիւր այր.

Ի քանի՞ առաջ բաժանեաց զնո-
սա Գեղեան.

Զի՞նչ ետ ի ձեռս ամենեցուն.

Զի՞նչ եղ ի մէջ սափորոց.

Զի՞նչ ասաց անեղ նոցա.

Ո՞ր եմուտ Գեղեան.

Ե՞րբ եմուտ ի բանակն Մաղիամու.

Զ՞ զարթուցին.

Զի՞նչ հարին.

Զի՞ արարին զսափորս որ ի ձեռս
իւրեանց.

Զի՞նչ ասէին յաղաղակէն իւր-
եանց.

Ո՞չք գոչեցին.

Զի՞նչ արար բանակն Մաղիամու.

Զի՞նչ արար Աստուած.

Զի՞ գործեցին Իսրայելացիք.

Յերիս առաջ.

Փողս եղջերեոյս.

Զահս.

Ընդ իս հայեղիքի՝ ասէ, և այնպէս
արասիքի.

Ի կողմն մի բանակին Մաղիամու.

Ի սկզբան միջնոց պահուն.

Զպահապանն.

Զսիրուն.

Թօժափեցին.

Սուր Յեառն և Գեղեանի.

Երեքհարիւրքին փողքն.

Ընթացաւ և փախեաւ.

Եղ զսուր ան յընկեր իւր.

Լալածեցին զՄաղիամ.

ԳԱՍ Գ.

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.

Գ. ԼՍՈՐԳՈՒԹԻՒՆ.

Հ. Զորորդ լծորդութեան խոնարհմանը օրինակ տուր
զե՛նո՞՞ք բայք.

Գ. Սահմ. ներքի. Ձե՛նու՛մ, զե՛նու՛ս, զե՛նու՛. զե՛նու՛ք, զե՛նու՛ք,
զե՛նու՛ն:

,, անկ. Ձե՛նու՛ի, զե՛նու՛իր, զե՛նու՛ր. զե՛նու՛աք, զե՛-
նու՛իք, զե՛նու՛ին:

Ա. հ. հ. կար. Ձենի, զեներ, եզեն կամ զեն. զենաք, զենիք կամ զենէք, զենին:

» աղ. Ձենից, զենցես, զենցէ. զենցուք, զենջիք, զենցեն:

Հ. Ձեն, զենջիր, մի՛ զենուր. զենէք, մի՛ զենուք:

Ս. Ձենուցում, — ցուս, — ցու. — ցումք, — ցուք, — ցուն:

Գ. Ձենուլ. — աղ. Ձենեալ. — աղ. Ձենլոց:

Հ. Այդ օրինակին նման ի՞նչ բայեր կտանարհին.

Պ. Արգելում, յաւելում, թողում, ստեղծում, զեղում, հեղում, եւլն:

Հ. Առում բային անցեալ կատարեալը ի՞նչպէս կլինի.

Պ. Առի, առեր, էառ կամ առ. առաք, առիք կամ առէք, առին:

Հ. Ապառնի՞ն.

Պ. Առից, առցես, առցէ. առցուք, առջիք, առցեն:

Հ. Թռում բային անցեալ կատարեալը.

Պ. Թռի, թռեր, եթուք կամ թուք, թռաք, թռիք կամ թռէք, թռին:

Հ. Ընկում բայինը.

Պ. Ընկեցի, ընկեցեր, ընկէց կամ ընկեաց. ընկեցաք, ցիք կամ ցէք, ցին:

Հ. Ընում բայինը.

Պ. Ընի, ցեր, ելից կամ լից. ցաք, ցիք կամ ցէք, ցին:

Հ. Ինում բայինը.

Պ. Իցի, խցեր, եխից կամ խից. խցար, խցիք կամ խցէք, խցին:

Հ. Այս չորրորդ լծորդութեան բայերուն, զօ. վնչում բային, կրաւորականն ինչպէս կլինի:

Պ. Սահմ. ներկան ու անկատարը ներգործականին պէս, իսկ անցեալ կատարեալը եւ ապառնին այսպէս. Ձենայ, դենար, եւլն. Ձենայց, դենցիս, եւլն:

Հ. Չգնում հասարակ բային անցեալ կատարեալն ու ապառնին ինչպէս կլինին.

Ե. Ձգեցայ, ցար, ցաւ, եւլն. Ձգեցայց, զգեցցիս, զգեցցի, եւլն:

Հ. Ընթեում բայինները.

Պ. Ընթերցայ, ցար, ցաւ, եւլն. Ընթերցայց, ընթերցցիս, ընթերցցի, եւլն:

Հ. Քաղցում չէզոք բայինները.

Պ. Քաղցեայ, ցար, ցեաւ, եւլն. Քաղցեայց, քաղցցիս, քաղցցի, եւլն:

ՆՈՐՆԵԱԿ ՆՈՐՆԵՐՈՐԿ.

ԳԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

1. Յորժամ ետուն պատերազմ որդիքն Ամնայ ընդ Իսրայէլի, չոգան ծերք Գաղաազու առնուլ զՅեփ:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Երբոր Ամնացիք Իսրայէլացւոց վերայ պատերազմի ելան, գնացին Գաղաազու ծերերն որ առնուն

Թայէ, որ էր այր հզօր զօրութեամբ, եւ կացուցին զնա ի վերայ իւրեանց դուռի եւ առաջնորդ:

2. Եւ իբրեւ ոչ անսաց արքայ որդւոցն Ամոնայ բանիցն Յեփթայեայ՝ զորս առաքեաց առ նա, ու խտեաց Յեփթայէ ուխտ Տեառն եւ ասէ. Եթէ մատնելով մատնեցես զորդիսն Ամոնայ ի ձեռս իմ, որ ելանիցէ ի դրանց տան իմոյ ընդ առաջ իմ՝ մատուցից զնա քեզ յողջակէզ:

3. Մատնեաց զնոսա Տէր ի ձեռս Յեփթայեայ, եւ նա եհար զորդիսն Ամոնայ հարուածս մեծամեծս յոյժ: Եւ իբրեւ եկն ի Մասեփա ի տուն իւր, եւ ահա դուստրր իւր ելանէր ընդ առաջ նորա Թմբկօք եւ պարուք. եւ նա էր միամօր սիրելի նորա, եւ ոչ դայր նորա բաց ի նմանէ ուստր կամ դուստր:

Յեփթայէն, որ շատ զօրաւոր մարդ էր, եւ զինքը դրին իրենց դուռի եւ զօրավար:

2. Եւ երբ որ Ամոնացւոց Թագաւորը մտիկ չարաւ Յեփթայեայ խօսքերուն որ զրկեր ասեր էր անոր, ուխտ արաւ Յեփթայէն Աստուծոյ եւ ասաց. Թէ որ Ամոնացիներն իմ ձեռքս տաս, սիլ որ իմ տանս դռնէն առջեւս ելնէ՝ ես զինքը քեզի ողջակէզ կմատուցանեմ:

3. Աստուած Ամոնացիները Յեփթայէին ձեռքը մատնեց. եւ նա շատ մեծ ջարդ տուաւ նոցա, Երբոր եկաւ Մասեփա իրեն տունը, տեսնէ որ իւր աղջիկը առջեւը կուգար Թմբուկներով ու պար բռնելով. եւ ինքը մօրը մէկ հատիկն էր՝ հօրը սիրելին, վասն զի անկէց զատ չունէր ոչ մանչ եւ ոչ աղջիկ:

4. Իբրեւ ետես զնա Յեփթայէ, պատառեաց ըզհանդերձս իւր եւ ասէ. վայ է ինձ գուտոր իմ, ընկճեցեր զիս, խոչընդակն եղեր ինձ. զի ես բացի զբերան իմ վասն քո առ Տէր, եւ ոչ կարացից դարձուցանել:

5. Ասէ ցնա գուտորն նորա. Արա զիս որպէս ել ի բերանոյ քումմէ, փոխանակ զի արար քեզ Տէր վրէժխնդրութիւն ի թշնամեաց քոց. միայն թողացո ինձ զերկուս ամիսս, երթայց շրջեցայց ընդ լերինքս եւ լացից զկուսութիւնքս իմ եւ եւ ընկերք իմ:

6. Եւ յետ կատարելոյ երկուց ամսոցն դարձաւ առ հայր իւր, եւ արար նովաւ զուխտն զոր ուխտեաց. Եւ եղեւ ի կրօնս ի մէջ Իսրայէլի՝ ողբալ զգուտորն Յեփթայեայ չորս աւուրս ի տարւոջ:

4. Երբոր տեսաւ զինքը Յեփթայէն, պատռեց վերայի հագուստն ու ասաց. վայ ինձ, աղջիկս, մէջքս կոտրեցիր, աչքիս փուշ եղար. վասն զի ես քեզի համար խօսք տուի Աստուծոյ, եւ չեմ կրնար ետ առնուլ:

5. Պատասխանեց աղջիկը թէ բերնէդ ինչ խօսք որ ելաւ՝ ըստ այնմ արա ինձի որովհետեւ Աստուած քու թշնամիներէդ վրէժժող առնել տուաւ. միայն երկու ամիս թող տուր ինձի, երթամ պտըտիմ ու կուսութիւնս լամ ընկերներուս հետ ի միասին:

6. Երկու ամիսն որ վերջացաւ, դարձաւ հօրը քով, եւ նա ուխտած ուխտը կատարեց նորա վերայ. Այնուհետեւ սովորութիւն ելաւ Իսրայէլացւոց մէջ որ Յեփթայեայ աղջկան ողբը կանէին տարին չորս օր:

ՀԱՏԸՆՏԻՐ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

Որդիքն Ամենայ ետուն պատերազմ
ընդ Իսրայելի.

Չողան ծերք Գաղաթու առնուլ
զՅեփթայէ.

Այր հղօր զօրութեամբ.

Վացուցին զՅեփթայէ ի վերայ
իւրեանց զուխ.

Ոչ անասց արքայ բանիցն Յեփ-
թայեաց.

Ուխտեաց Յեփթայէ ուխտ Յեառն.

Մասնելով մասնեսցես զօրդիսն
Ամենայ ի ձեռս իմ.

Որ ելանիցէ ի դրանց տան իմց
ընդ առաջ իմ.

Մատուցից զնա քեզ յողջակեղ.

Եհար Յեփթայէ զօրդիսն Ամենայ.

Եհար զնոսա հարուածս մեծամե-
ծըս յոյժ.

Եկն Յեփթայէ ի տուն իւր.

Գուտար իւր ելաներ ընդ առաջ
նորա.

Նա էր միամօր սիրելի նորա.

Ոչ գոյր նորա բաց ի նմանէ ուս-
արք կամ գուտար.

Պատառեաց Յեփթայէ զհանգեր-
ձըս իւր.

Ամենացիք պատերազմի ելան Իս-
րայելաց: ոց վերայ.

Գաղաթու ծերերը զնացին Յեփ-
թայէն առնելու.

Ուժեղ ու զօրաւոր մարդ.

Յեփթայէն իրենց վերայ զուխ զը-
րին.

Թագաւորը մօիկ շարաւ Յեփթա-
յէի խօսքերուն.

Յեփթայէն ուխտ արաւ Աստուծոյ.

Իողորովին մասնես Ամենացիները
իմ ձեռքս.

Ով որ ելնէ տանս դոնէն իմ առ-
ջես.

Զինքը քեզի ողջակեղ անեմ.

Յեփթայէ Ամենացիները կարեց.

Մեծամեծ հարուածներով զար-
դեց զանոնք.

Յեփթայէ իւր տունն ևկաւ.

Իւր աղջիկը առջևը կենէր.

Նա մօրը մեկ հատիկն էր՝ նորա
սիրելին.

Անկից զատ ոչ մանչ ուներ և ոչ
աղջիկ.

Պատռեց Յեփթայէն իւր հագուս-
տը.

Վայ է ինձ զուստր իմ: Ընկճեցեր դիս:

Խոչընդակն ելեր ինձ:

Ես բացի զբերան իմ վան քա առ Տէր:

Ոչ կարացից դարձուցանել:

Արա զիս որպէս ել ի բերանոց քումսմէ:

Փոխանակ զի արար քեզ Տէր վերեօնդրութիւն ի թշնամեաց քոց:

Թողացո ինձ զերկուս ամիս:

Երթայց շրջեցայց ընդ լերինս:

Լացից զկուսութիւնս իմ:

Յես կատարելոյ երկուց ամեոցն:

Դարձաւ առ Հայր իւր:

Արար նոզաւ զուխան զոր ուխտեաց:

Եղև ի կրօնս ի մէջ Իսրայէլի:

Ողբալ զզուստրն Յեփթայեայ:

Չորս աւուրս ի տարւոջ:

Վայ ինձի աղջիկս, մէջքս կոտրեցիր:

Աչքիս փուշ եղար, ինձի արդիք եղար:

Ես քեզի Համար բերան բացի Ասուածոց:

Չեմ կրնար ետ դարձնել:

Բերնէզ ինչպէս որ ելաւ՝ այնպէս արա ինձի:

Որովհետև Աստուած վերեօն առաւ թշնամիներէզ:

Երկու ամիս թոյլ տուր ինձի:

Երթամ պարտիմ լեռները:

Պուսութեանս վերայ լամ:

Երկու ամիսն որ վերջացաւ:

Դարձաւ իւր Հօրը մօտ:

Պատարեց նորս վերայ իւր ըրած ուխտը:

Սոփորութիւն եղաւ Իսրայէլի մէջ:

Յեփթայէի աղջկանը վերայ ողբանել:

Ցարին չորս օր:

ԴԱՍ Գ.

ՉՐՈՒՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆ.

Հարցումն.

Ո՞ր ետ պատերազմ ընդ Իսրայէլի:

Առ ո՞չոզան ծերքն Դադաադու:

Պատասխանէի.

Որդիքն Ամնայ:

Առ Յեփթայէ:

Առ ի՞նչ չոգան առ Յեփթայե.
Զի՞նչ ասաց արքայ որդւոցն Ա-
մոնայ առ բանս Յեփթայեայ.
Զ՞՞ կամէր զի մատնեցէ Աստուած
ի ձեռս իւր.
Ուստի՞ ասէր ելանել ումք ընդ
առաջ իւր.
Զի՞նչ ուխտեաց առնել ընդ նա.
Զ՞՞ մատնեաց Տէր ի ձեռս Յեփ-
թայեայ.
Զի՞նչ արար նա ընդ որդիսն Ա-
մոնայ.
Ո՞ւր եկն Յեփթայե.
Ո՞՞ ելանէր ընդ առաջ նորա.
Զքարդ ելանէր.
Որպիսի՞ ոք էր զուսարն.
Ունէր Յեփթայե պլ ևս ուստե-
րն կամ գտերս.
Զի՞նչ պատառեաց Յեփթայե.
Եւ զի՞նչ ասաց ցղուսարն.
Զ՞՞ր պատասխանի ես նմա զուս-
րըն իւր.
Ընդէր ասաց զայն զուսարն.
Զ՞՞ր պայման խնդրեաց.
Առ ի՞նչ խնդրեաց թողացուցա-
նել ամիսս երկուս.
Ո՞ւր կամէր երթալ շրջել.

Առնուլ զնա ի զօրափարս
Ոչ անսաց բանից նորա.
Զորդիսն Ամոնայ.
Ի զրանց տան իւրոյ.
Մատուցանել զնա Տեառն յոգ-
ջակէզ.
Զորդիսն Ամոնայ.
Եհար զնոսա հարուածս մեծամե-
ծրս յոյժ.
Ի առն իւր ի Մասեփաւ.
Դուսար նորա.
Բմբկօք և պարուք.
Միամօր սիրելի նորա.
Ոչ զոյր նորա բաց ի նմանէ ու-
արք կամ զուսար.
Զհանդերձս իւր.
Վայ է ինձ ասէ, զուսար իմ, ընկ-
ձեցեր զիս.
Արա զիս որպէս ել ի բերանոյ
քումէ.
Փախանակ զի արար Տէր վրէժ-
խնդրութիւն ի թշնամեաց նո-
րա.
Բողացու ասէ, ամիսս երկուս.
Զի երթիցէ շրջեսցի.
Ընդ լերինս.

Ձի՞նչ կամէր առնել ի շրջել իւ-
րում.

Միայնակ կամէր շրջել և լալ.

Ե՛րբ դարձաւ առ հայր իւր.

Ձի՞նչ արար նովաւ հայրն.

Ձի՞նչ եղև ի կրօնս ի մէջ Իսրա-
յէի.

Բանի՞ տարաւ ի տարւոջ ողբային
զդուտարն Յեփթայեայ.

Լալ զկուսութիւն իւր

Ոչ, այլ ինքն և ընկերք իւր

Յետ կատարելոյ երկուց ամսոցն:

Արար նովաւ զուխտն իւր զոր
ուխտեաց:

Ողբալ զզուտարն Յեփթայեայ:

Աւուրս չորս:

ԳԱՍ Գ.

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.

ՋԱՐՏՈՂԻ ՔԱՅԵՐ.

Հ. Օտարութիւն ըսուած բայերը որո՞նք են.

Պ. Օտարութիւն կըսուին այն բայերն որ կանոնաւոր բայե-
րուն խոնարհման կերպէն շատ կխոտորին մէկ քանի ժա-
մանակներուն մէջ:

Հ. Տա՛ զարտուղի բայը ի՞նչպէ՞ս կխոնարհի.

Պ. Տամ, տաս, տայ, տամք, տայք, տան:

Տայի, տայիր, տայր, տայաք, տայիք, տային:

Ետու, ետուր, ետ, տուաք, ետուք, ետուն:

Տաց, տացես, տացէ, տացուք, տաջիք, տացեն:

Տուր, տաջիր, մի տար, տուք, մի տայք:

Տայցեմ, տայցես, տայցէ, տայցեմք, տայցէք, տայցեն:

Տալ, Տուեալ, Տալոց:

Հ. Տա՛ բային կրաւորականն ի՞նչպէ՞ս կլինի.

Պ. Տուեալ լինիմ. Տուեալ լինէի. Տուայ. Տացիմ. Տուեալ
լեր. Տայցիմ.

Տուեալ լինել. Տուեալ կամ տուեցեալ.

Հ. Գ-մէ զարտուղին ի՞նչպէս կխոնարհի.

Պ. Գամ. գայի. Եկի. եկիր, եկն. եկաք, եկիք, եկին,
Եկից, եկեսցես, եկեսցէ. եկեսցուք, եկեսջիք, եկեսցեն,
Եկ, եկեսջիր, մի գար. եկայք, մի գայք,
Գայցեմ. Գալ. Եկեալ. Գալոց.

Հ. Լըլ-մէ զարտուղին ի՞նչպէս կխոնարհի.

Պ. Երթամ. երթայի. Չոգայ կամ չոքայ, չոգար, եւլն,
Երթայց, երթիցես, երթիցէ. երթիցուք, երթիջիք,
երթիցեն.

Երթ կամ չոգ, երթիջիր, մի երթար. երթայք, մի
երթայք.

Երթայցեմ. Երթալ. Երթեալ. Երթալոց.

Հ. Ա-նէմ զարտուղին ի՞նչպէս կխոնարհի.

Պ. Առնեմ. Առնէի. Արարի, արարեր, արար. արարաք,
արարիք կամ ըէք, ըին.

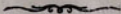
Արարից, արասցես, սցէ. արասցուք, սջիք, սցեն.

Արա, արասջիր, մի առներ. արարէք, մի առնէք.

Առնիցեմ. Առնել. Արարեալ. Առնելոց.

Հ. Ա-նէմ բային կրաւորականն ի՞նչպէս կլինի.

Պ. Առնիմ. Առնէի. Արարայ. Արարայց. Արասջիր, մի
առներ. Առնիցիմ. Առնել. առնիլ. Արարեալ. Առնելոց.

ԵՐԹՆԵԱԿ ՈՒԹԵՐՈՐԳ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

1. Այր մի էր ի Սարաայ ի ցեղէն Դանայ, անուն նորա Մանովէ. եւ կինն նորա ամուլ էր: Հրեշտակ Տեառնն երեւեցաւ կնոջն եւ ասէ: Ահա դու ծնցիս որդի, եւ երկաթ մի ելցէ ի գլուխ նորա. զի ուխտաւոր Աստուծոյ եղիցի մանուկն. արդ զգոյշ լեր, գուցէ ըմպիցես գինի եւ օղի, եւ մի ուտիցես զամենայն անսուրբ:

2. Եւ իբրեւ ասաց զայն կինն ցայր իւր, աղաչեաց Մանովէ զՏէր՝ զի եկեսցէ դարձեալ առ նոսա այրն այն եւ լուսաւորեսցէ զնոսա, թէ զինչ արասցեն մանկանն որ ծնանիցի:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Մարդ մի կար Սարաա քաղաքը՝ Դանայ ցեղէն, անունը Մանովէ, որոյ կինն ամուլ էր: Աստուծոյ հրեշտակը երեւեցաւ կնոջն ու ասաց. Ահա դուն որդի մի պիտի ծնանիս, նորա գլուխը երկաթ (ածելի կամ մկրատ) պիտի չեղնէ: լասըն զի այն տղան Աստուծոյ ուխտաւոր պիտի լինի. ուստի զգուշացիր, մի գուցէ գինի եւ օղի խմես, եւ անսուրբ բան ամենեւին չուտես:

2. Երբոր կինը պատմեց այն բանը իւր էրկանը, Մանովէն աղաչեց զԱստուած որ այն մարդը նորէն գայ եւ լոյս տայ իրենց, որ գիտնան թէ ինչ պիտի անեն այս տղուն որ աշխարհք պիտի գայ:

3. Լուաւ Աստուած ձայնի Մանովէի, եւ եկն միւս անգամ հրեշտակն եւ ասէ ցնա. Յամենայնէ զոր ասացի կնոջդ՝ զգոյշ լինիցի:

4. Եւ ոչ գիտաց Մանովէ թէ հրեշտակ Տեառն իցէ, եւ ասէ. թող բռնադատեսցուք զքեզ, եւ արասցուք առաջի քո ու մի յայծեաց: Ասէ հրեշտակն ցՄանովէ. Եթէ բռնադատեսցես զիս, ոչ կերայց ի հացից քոց, եւ եթէ արասցես ողջակէզ՝ Տեառն մատուցես զնա:

5. Իբրեւ առ Մանովէ զուլն այծեաց զզոհն եւ մատոյց ի վերայ վիմին՝ Տեառն սքանչելարարի, ընդ ամբառնալ բոցոյն ի վերուտ ի սեղանոյն յերկինքս՝ ամբարձաւ հրեշտակն Տեառն բոցով սեղանոյն: Եւ Մանովէ եւ կին նորահայէին. եւ անկան ի վերայ երեսաց իւրեանց յերկիր:

3. Լսեց Աստուած Մանովէի աղաչանքին, ու հրեշտակը նորէն եկաւ, ասաց իրեն. Ինչ բաներէ որ ասի կրնոջդ՝ պէտք է զգոյշ կենայ:

4. Մանովէն չգիտցաւ թէ Աստուծոյ հրեշտակն է, եւ ասաց. նեղութիւն տամք քեզի, եւ առջեւդ այծու ձագ մի պատրաստեմք: Հրեշտակն ասաց Մանովէին. Ո՛րքան եւ նեղես զիս, քու հացերէդ չեմ ուտեր. իսկ եթէ ողջակէզ անես, Աստուծոյ մատուցանես ողջակէզդ:

5. Երբոր առաւ Մանովէ այծու ձագն ու զոհ մատոյց քարին վերայ հրաշագործին Աստուծոյ, բոցը սեղանին վերայէն երկինք ելած ժամանակին՝ Աստուծոյ հրեշտակն եւս սեղանին բոցովը վեր ելաւ: Այն միջոցին Մանովէն ու կինը կեցեր կնայէին. երեսի վերայ գետին ընկան:

ՀԱՏԸՆՏԻՐ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

Այր մի էր ի Սարաա.
Ի ջեղն Դանայ.
Անուն նորա Մանովի.
Վին նորա ամուլ էր.
Հրեշտակ Տեառն երևեցաւ կնոջն.

Ահա դու ծնցիս որդի.
Երկամբ մի՛ հլցէ ի դուխ նորա.
Ուխտաւոր Աստուծոյ եղիցի մա-
նուկն.

Ձգոյշ լեր գուցէ ըմպեցես գինի
և օղի.

Մի ուտիցես զամենայն անտւրբ.
Ասաց զայն կինն ցար իւր.
Աղաչեաց Մանովէ զՏէր.
Եկեցէ զարձեալ այրն այն առ
նոսա.

Ձինչ արացեն մանկանն որ ծը-
նանիցի.

Լուաւ Աստուած ձայնի Մանովի.
Եկն միւս անգամ Հրեշտակն.
Ոչ գիտաց Մանովէ թէ Հրեշտակ
Տեառն իցէ.

Թող բռնադատեսցուք զքեզ.
Արացուք առաջի քո ուլ մի յայ-
ծեաց.

Ոչ կերայց ի հացից քոց.

Մարդ մի կար Սարաա քաղաքը.
Դանայ ջեղնու.

Անունը Մանովէ.
Նորա կինն անզուակ էր.
Աստուծոյ Հրեշտակը երևեցաւ
կնոջը.

Ահա դուն որդի պիտի ծնանիս.
Երկամբ թող չեղնէ նորա դուխը.
Այն աղան Աստուծոյ ուխտաւած
պիտի լինի.

Ձգոյշ կեցիք, չլինի որ գինի և օ-
ղի խմես.

Ո՛ր և իցէ պիղծ բան չուտես.
Վինն ասաց զայն իւր երկամբ.
Մանովէն աղաչեց զԱստուած.
Այն մարդը գայ նորէն իրենց.

Ի՛նչ անեն այն աղան որ պիտի
ծնանի.

Լսեց Աստուած Մանովի ձայնին.
Նորէն եկաւ Հրեշտակը.
Ձգիտացաւ Մանովէն թէ Աստուծոյ
Հրեշտակն է.

Եկ նեղութիւն աստք քեզի.
Վերակուր հանեմք առջև այծու
ծազ մի.

Ձեմ ուտեր քու հացերէդ.

Եթէ արասցես ողջակէզ, Տեառն
մատուցես զնա:

Ա՛ա Մանովէ զուլն այժեաց:

Մատոյց զգոհն ի վերայ վիճին:

Մատոյց Տեառն սքանչելարարի:

Ընդ ամբառնալ բոցոյն ի վերուստ
ի սեղանոյն:

Ամբարձաւ հրեշտակն յերկինս:

Ամբարձաւ հրեշտակն բոցով սե-
ղանոյն:

Մանովէ և կին նորա հոյակին:

Անկան ի վերայ երեսաց ի բնանց
յերկիր:

Թէ որ ողջակէզ անես, Աստուծոյ
պէտք է մատուցանես:

Մանովէն քաւաւ այժու ձագր:

Դբաւ զոհը քարին վերայ:

Լրաշագործին Աստուծոյ մատոյց:

Երբոր բոցը սեղանին վերայէն վեր
կաւ:

Լրեշտակը երկինք վերացաւ:

Լրեշտակը վերացաւ սեղանին բո-
ցովը:

Մանովէն ու նորա կինը կնայէին:

Երեսի վերայ գետին ընկան:

ԴԱՍ Գ.

ՉՐՈՒՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆ.

Հարցումք:

Յորո՞ւմ քաղաքի էր Մանովէ:

Յորո՞ւմ ցեղէ էր:

Չէ՞նչ անուն էր նորա:

Որպիսի՞ որ էր կին նորա:

Ո՞ր երեւեցաւ կնոջն:

Չէ՞նչ ոչ պարտէր կաննել ի
ղլու ի մանկանն:

Չէ՞նչ լինելոց էր մանուկն:

Չէ՞նչ ոչ էր պարտ ըմպել մօրն:

Եւ չէ՞նչ ոչ ուտել:

Յո՞ւսաց զայն կինն:

Չէ՞ աղաչեաց Մանովէ:

Ձգումք:

Ի Սարաա:

Ի ցեղէն Դանայ:

Մանովէ:

Ամուլ էր:

Լրեշտակ Տեառն:

Երկաթ:

Ուխտաւոր Աստուծոյ:

Գինի և օղի:

Չամենայն ինչ անսուբա:

Յոյրն իւր:

ՉՏ էր:

Ան ո՞ եկեացէլ ասէր Մանովէլ ար-
բըն այն.

Ան ի՞նչ ասէին նմա գալ.

Ի՞ր աղաբաւ լուսաւորել խնդրէին
զինքեանս.

Ո՞ւժ լուաւ Աստուած.

Ո՞ եկն միւս անգամ.

Զի՞նչ ոչ գիտաց Մանովէլ.

Զիտորդ աղաչեաց Մանովէլ զՏրեշ-
տակն.

Ի՞նչ կամէր մեծարել զՏրեշտակն.

Զի՞նչ ոչ ուտել ասաց Տրեշտակն.

Ո՞ւժ պարտ էր Մանովէլ մատու-
ցանել ողջակեզ.

Զի՞նչ էառ Մանովէլ.

Ո՞ւր մատոյց զգոհն.

Ո՞ւժ մատոյց զգոհն.

Ուստի՞ ամբարձաւ բոցն.

Ո՞ւր ամբարձաւ Տրեշտակն.

Ե՞րբ ամբարձաւ.

Զիտորդ ամբարձաւ Տրեշտակն.

Զի՞նչ առնէին Մանովէլ և կին
նորա.

Եւ զի՞նչ արարին ապա.

Ան մեզ.

Զի լուսաւորեացէ զնոսա.

Զի գիտացեն թէ զինչ արացեն
մանկանն որ ծնանիցի.

Չայնին Մանովէլ.

Լրեշտակն.

Թէ Տրեշտակ Տեառն իցէ.

Թող բռնադատեացաք զքեզ ասի.

Անկեղ պառզի նորա ուլ մի յայ-
ծեաց.

Ի Հացից Մանովէլ.

Տեառն.

Ուլ մի յայծեաց.

Ի վերայ վիմին.

Տեառն սքանչելարարի.

Ի վերուստ ի սեղանոյն.

Յերկինս.

Ընդ ամբառնալ բոցոյն.

Բոցով սեղանոյն.

Հայկինս.

Անկան ի վերայ երեսաց իւրեանց
յերկիր.

ԳՆԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.

ՀԱՐՑՈՒՆԻ ՔԱՅԻՐ.

Հ. Դնեմ զարտուղի բայը ի՞նչպէս կխոնարհի.

Պ. Դնեմ. գնէի. Եզի. եզիր կամ եզեր, եզ. եզաք, ե-
զիք, եզին.

Եզից կամ գիցեմ, գիցես, գիցէ. գիցուք, գիջիք, գի-
ցեն.

Դիր, գիջիր կամ գնիջիր, մի գներ. գիք, մի գնէք.

Դնիցեմ. Դնել. Եզեալ. Դնելոց.

Հ. Սորա կրաւորականին կատարեալն, ապառնին ու հրա-
մայականը ի՞նչպէս կլինին.

Պ. Եզայ. Եզայց կամ գիցիմ. Դիջիր կամ գնիջիր, մի
գնիր. եզարուք կամ եզայք, մի գնիք.

Հ. Ուրեմ զարտուղին ի՞նչպէս կխոնարհի.

Պ. Ուտեմ. ուտէի. Կերայ, կերար, կերաւ կամ եկեր.
կերաք, կերայք, կերան.

Կերայց կամ կերիցեմ, ցես, ցէ. ցուք, ջիք, ցեն.

Կեր, կերիջիր կամ ուտիջիր, մի ուտեր. կերայք կամ
կերէք, մի ուտէք.

Ուտիցեմ. Ուտել. Կերեալ. Ուտելոց.

Հ. Ուրեմ բային կրաւորականն ի՞նչպէս կխոնարհի.

Պ. Ուտիմ. ուտէի. կերայ. կերայց կամ կերիցիմ. կե-
րիջիր կամ ուտիջիր, մի ուտիր, մի ուտիք.

Ուտիցիմ. ուտել կամ ուտիլ. կերեալ. ուտելոց.

Հ. Յառնէ՛մ զարտուղին ի՞նչպէս կխոնարհի.

Պ. Յառնեմ. յառնէի. յարեայ, յարեար, յարեաւ. յարեաք, յարեայք կամ յարերուք, յարեան:

Յարեայց կամ յարիցեմ, ցես, ցէ. ցուք, ջիք, ցեն:

Արի, յարիջիր կամ յառնիջիր, մի յառներ. արիք կամ յարերուք, մի յառնէք:

Յառնիցեմ. Յառնել. Յարուցեալ. Յառնելոց:

Հ. Ուրիշ ի՞նչ բայեր կան որ զարտուղի կարելի է համարել.

Պ. Գլխաւորապէս այս երեքը, եղանէ՛մ, լինէ՛մ, գո՛մ, որ էական բայ կըսուին սովորաբար:

Հ. Եղանէ՛մ բայը ի՞նչպէս կխոնարհի.

Պ. Եղանիմ. եղանէի. եղէ, եղեր, եղել. եղաք կամ եղեաք, եղէք կամ եղերուք, եղեն:

Եղէց կամ եղիցեմ, եղիցիս կամ եղիցես, եղիցի եւլն.

Եղիջիր կամ եղանիջիր, մի եղանիր. եղերուք, մի եղանիր:

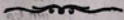
Եղանիցեմ. Եղանել. Եղեալ. Եղանելոց:

Հ. Լինէ՛մ բայը ի՞նչպէս կխոնարհի.

Պ. Լինիմ. լինէի. — Ապ. լիցիմ, լեր, լիջիր կամ լինիջիր, մի լինիր. լերուք կամ լիք, մի լինիք. լինիցիմ. լինել, լիեալ կամ լեալ. լինելոց:

Հ. Գո՛մ բայը ի՞նչպէս կխոնարհի.

Պ. Գոմ, գոս, գոյ. գոմք, գոյք, գոն. գոյի, եւլն. գուցեմ, եւլն. գու:

ԵՅԹՆԵԱԿ ԻՆՆԵՐՈՐԿ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

1. Յայնժամ գիտաց Մանովէ թէ հրեշտակ Տեառն է. եւ ասէ ցկին իւր. Մահու մեռանիցիմք, զի զԱտուած տեսաք: Ասէ ցնա կին նորա. Եթէ կամեցեալ էր Տեառն սպանանել զմեզ, ոչ ընդունէր ի ձեռաց մերոց զողջակէզն: եւ ոչ լուսաւորէր մեզ զայն ամենայն ընդ ժամանակս ժամանակըս:

2. Մնաւ կինն որդի: եւ կոչեաց զանուննորա Սամիտոն. եւ օրհնեաց Տէր ըզմանուկն: Եւ էջ Սամիտոն ի Քամնաթա, եւ ետես կին մի ի դատերաց այլազգեացն, եւ հաճոյ թուեցաւ առաջի նորա. եւ պատմեաց հօր եւ մօր իւրում եւ ասէ. Զնա առէք ինձ կնուիթեան:

ՔԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

1. Այն ատեն հասկըցաւ Մանովէն թէ Ատուածոյ հրեշտակ է, եւ ասաց կնոջը. Անպատճառ պիտի մեռնիմք, ինչու որ զԱտուած տեսանք: Կինը պատասխանեց. Թէ որ Ատուած կամեցած լինէր զմեզ ըսպանել, չէր ընդուներ մեր ձեռքէն ողջակէզը: եւ ոչ կըյայտնէր մեզի ատեն ատեն այն բաները:

2. Բերաւ կինը իւր զաւակը, եւ անունը դրաւ Սամիտոն. եւ Ատուած օրհնեց տղան: Սամիտոն Քամնաթա գեղն որ իջաւ, կին մի տեսաւ այլազգեաց աղջիկներէն, աչքին աղէկ երեւեցաւ. գնաց պատմեց իւր հօրըն ու մօրը եւ ասաց. Զինքը առէք ինձի կնուիթեան:

3. Ի Ժամանակին յայնմիկ այլազգիքն տիրէին Իսրայէլի: Եւ էջ Սամիսոն ի Քամնաթա, եւ խոտորեցաւ յայգետանն: եւ ահա կորին մի առիւծուց գոչեաց ընդդէմ նորա: Յաջողեցաւ ի վերայ Սամիսոնի հոգի Տեառն: եւ ճեղքեաց զնա Սամիսոն իբրեւ գուլ մի այծեաց, եւ ոչինչ գոյր ի ձեռին նորա:

4. Իջին ծնողքն Սամիսոնի եւ խօսեցան ընդ կնոջրն. եւ Սամիսոն դարձաւ յետ աւուրց ի Քամնաթա առնուլ զկինն: Խոտորեցաւ տեսանել զգէշ առիւծուն: եւ ահա գունդ մեղուաց ի բերան առիւծուն եւ մեղր. առ զայն ի բերան իւր: եւ երթալով երթայր եւ ուտէր. չոգաւ ետ եւ ծնողացըն եւ կերան: եւ ոչ պատմեաց նոցա՝ թէ ի բերանոյ առիւծուն եհան զմեղրն:

3. Այն Ժամանակը այլազգիք տիրած էին Իսրայէլացւոց վրայ: Գնաց Սամիսոն Քամնաթա, եւ ճամբէն դուրս ելաւ դէպ ի այգիները, եւ ահա առիւծի ձագ մի գոչեց նորա դէմ: Աստուծոյ հոգին յաջողութիւն տուաւ Սամիսոնի: Սամիսոն ճղքեց առիւծը՝ այծու ձագի մի պէտ: եւ ձեռքը բան մի չկար:

4. Սամիսոնի ծնողքը գրնացին խօսեցան կնոջը հետ. եւ Սամիսոն քանի մի օրէն դարձաւ Քամնաթա որ առնու կինը: ճամբէն դուրս ելաւ որ առիւծին սատակը տեսնէ. եւ ահա առիւծին բերնին մէջ մեղուներու խումբ ու մեղր. առաւ մեղրը բերանը: եւ ուտելէն կերթար. գնաց ծնողացն եւս տուաւ: բայց չբպատմեց նոցա որ առիւծին բերնէն հաներ է մեղրը:

ՀԱՏԸՆՏԻՐ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

Յայնժա՛ր զհասց Մանովե-
 Մահու մեռանդիւնք
 Ձի զԱստուած տեսար
 Եթէ կամեցեալ էր Տեառն սպա-
 ւանել զմեզ.
 Ոչ ը՛դուներ ի ձեռաց մերոց զող-
 զակեզն.
 Ոչ լուսաւորէր մեզ զայն ամե-
 նայն.
 Ընդ ժամանակս ժամանակս.
 Մնաւ կինն օրզի.
 Կոչեաց զանուն նորա Սամիսոն.
 Օրհնեաց Տէր զմանուկն.
 Էջ Սամիսոն ի Քամեաթա.
 Ետես կին մի ի գաւերաց այլազ-
 գեացն.
 Հանոյ թուեցաւ առաջի նորա.
 Եւ պատմեաց Տօր և մօր իւրուս՛.
 Ձեռ առ էք ինձ կնու թեան
 Այլազգիքն տիրէին Իսրայէլի
 Խառորեցաւ Սամիսոն յայգեասա-
 նըն.
 Կարին մի առիւծու գոչեաց ընդ-
 զե՛ր նորա.

Այն ժամանակը հասկըցաւ կա՛մ
 իմացաւ Մանովէն.
 Անպատճառ կմեռնիւք պիտի մեռ-
 նիւք երթամք.
 Որովհետև զԱստուած տեսար.
 Թէ որ Աստուած կամեցած լինէր
 զմեզ մեռցընելու.
 Մեր ձեռքն ողբակեզը չէր ընդու-
 նէր.
 Չէր յայտնէր մեզի այն ամէն բա-
 ները.
 Ժամանակ ժամանակ.
 Կինը մանչ զաւակ մի բերաւ.
 Անունը դրաւ Սամիսոն.
 Աստուած օրհնեց աղան.
 Սամիսոն Քամեաթա գնաց.
 Կին մի տեսաւ այլազգեաց աղջիկ-
 ներէն.
 Իրեն աչքին աղէկ երևեցաւ. հաւ-
 նեցաւ.
 Գնաց պատմեց իրեն Տօրն ու մօրը.
 Այն աղջիկը ինձի հարս առեք.
 Այլազգիները կտիրէին Իսրայէլաց-
 ւոց վերայ.
 Սամիսոն ձամբէն զուրօ կլաւ զեզ
 ի այգիները.
 Առ իւծի լակոս մի կանչեց նորա զեմ

Յաշոգեցաւ ի վերայ Սամիսոնի
Հոգի Տեառն.

Ճեղքեաց Սամիսոն զառիւծն իւր
ըւ զուլ մի այծեաց.

Ոչինչ գոյր ի ձեռին նորա.

Ծնողքն Սամիսոնի խօսեցան ընդ
կնոջն.

Դարձաւ Սամիսոն առնուլ զկինն.

Խոտորեցաւ տեսանել զչեչ ա-
ռիւծուն:

Գունց մեղուաց էր ի բերան ա-
ռիւծուն.

Ան զմեղրն ի բերան իւր.

Երթաւով երթայր և ուտէր.

Հոգաւ հա ծնողացն և կերան.

Ոչ պատմեաց նոցա.

Ի բերանոց առիւծուն իհան զմեղրն.

Ատուածոց Հոգին Սամիսոնի վերայ
կաւ.

Սամիսոն առիւծը այծի ձագի պէտ
Ճեղքեց.

Չեղքը բան մի չկար:

Սամիսոնի ծնողքը կնոջը հետ խօ-
սեցան. խօսք զրին:

Սամիսոն զարձաւ որ կինը առնու:

Ճարեկն էլաւ զմաց՝ առիւծին սա-
տակը տեսնելու:

Առիւծին բերնին մէջ մեղուներու
խուսքի կար:

Առաւ մեղրը բերանը:

Սերթար աւ կուտէր, ուտելով կեր-
թար:

Գնաց տուաւ ծնողացն աւ կերան:

Հպատմեց նոցա.

Առիւծին բերնէն հանեց մեղրը:

Գ Ա Ս Գ .

Ջ Բ Ո Ւ Յ Ա Տ Բ Ո Ւ Ք Ի Ի Ն .

Հարցումն է.

Ե՞րբ գիտաց Մանուէլ թէ Հրեշտակ
Տեառն է.

Ջի՞նչ ասաց ցկինն իւր.

Ընդէ՞ր ասաց թէ մեռանիցին.

Ջի՞նչ ոչ կամեցեալ էր Տէր.

Ապա թէ ոչ՝ զի՞նչ առնէր.

Ձգումն է.

Յամբառնալ նորա յերկինս:

Մահաւ մեռանիցիս:

Ջի զԱտուած տեսին:

Սպանանել զնոսա:

Ոչ ընդունէր զողորակէզն:

Յուսմէ՞ կամ ուստի՞.
 Երբ լուսաւորէր նոցա Աստուած
 զայն ամենայն.
 Զո՞ ծնաւ կինն.
 Զի՞նչ կոչեաց զանուն նորա.
 Զի՞նչ արար Յէր զմանուկն.
 Ո՞ր էջ Սամիսոն.
 Զո՞ ետես անբանօր.
 Զի՞նչ թուեցաւ նմա.
 Ո՞ւմ պատմեաց նա զայն.
 Զո՞ սացաւ առնուլ իւր կնուիթեան.
 Ո՞ տիրէր յայնժամ Իսրայէլի.
 Ո՞ւր խոտորեցաւ Սամիսոն.
 Ո՞ գոչեաց ընդդէմ նորա.
 Զի՞նչ զօրացաւ Սամիսոն.

 Զի՞նչ արար կորեանն առիւծու.
 Զի՞նչ գոյր ի ձեռին նորա.
 Զի՞նչ արարին ծնողքն Սամիսո-
 նի ի Թամեաթա.
 Առ ի՞նչ զարձաւ անոց Սամիսոն.
 Առ ի՞նչ խոտորեցաւ զարձեալ
 յայդեսաանն.
 Զի՞նչ ետես ի բերան առիւծուն.
 Զի՞նչ էտո ի բերան իւր.
 Զի՞նչ առնէր յերթալ իւրում.
 Զի՞նչ արար զձեացեալ մեղքն.

 Զի՞նչ ոչ պատմեաց ծնողացն.

Ի ձեռաց նոցա.
 Ընդ ժամանակս ժամանակս

 Որդի,
 Սամիսոն,
 Օրհնեաց զնա.
 Ի Թամեաթա,
 Կին մի ի դաւերաց պլազգեացն.
 Լաւոյ թուեցաւ առաջի նորա.
 Լօր և մօր իւրում.
 Զկինն զայն,
 Այլազգիքն տիրէին.
 Յայդեսաանն.
 Կորին մի առիւծու.
 Յայդեցաւ ի վերայ նորա Լոզի
 Տեանն.
 Ճեղքեաց զնա իբրև զու մի պ-
 ծեաց,
 Ոչ ինչ գոյր,
 Խօսեցան ընդ կնոջն.

 Առնուլ զկին իւր,
 Տեսանել զգէշ առիւծուն,

 Գունդ մեղուաց և մեղր.
 Զմեղքն,
 Երթալով երթայր և ուտէր,
 Չոգաւ ետ Տօր և մօր իւրում և
 կերան,
 Թէ ի բերանոյ առիւծուն եհան
 զմեղքն.

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ .

ԳՆԿԱՍՏԻՈՐ ԲԱՅՆՐ .

Հ. Ո՞ր բայերը պակասաւոր կըսուին .

Պ. Անոնք որ չունին իրենց արմատին նման քանի մի եղանակ կամ ժամանակ, եւ շատը իրենց պակասը ուրիշ ամբողջ բայէ կառնուն .

Հ. Պակասաւոր բայերուն գլխաւորները որո՞նք են .

Պ. Արբի . լուայ . ծանեայ . ունիմ , կալայ .

Հ. Արբի բայը ի՞նչպէս կխոնարհի, եւ ուսկի՞ց կառնու պակասը .

Պ. Արբի, արբեր, արբ կամ էարբ . արբաք, արբիք կամ արբէք, արբին .

Արբից, եւլն . արբ, արբջիր . արբէք . արբեալ, — Պակասը կառնու ըմբի՞մ կանոնաւոր բայէն .

Հ. Լաւայ բայը ի՞նչպէս կխոնարհի, եւ ուսկի՞ց կըրանայ .

Պ. Լուայ, լուար, եւլն . լուայց, լուիցես, եւլն . լուր, լուիջիր, լուարուք . լուեալ, — կըրանայ Լեմբա՞մբողջ բայէն .

Հ. Մանեայ բայը ի՞նչպէս կխոնարհի, եւ ուսկի՞ց կըրանայ .

Պ. Մանեայ, ծանեար, եւլն . ծանեայց, ծանիցես, եւլն . ծանիր, ծանիջիր . ծանիք, ծաներուք . ծանուցեալ, — կըլրանայ ճանալեմբա՞մբողջ բայէն .

Հ. Ունիմ բայը ի՞նչպէս կխոնարհի .

Պ. Ունիմ . ունէի . կալայ, կալար, կալաւ կամ կալ . կալաք, կալաք կամ կալարուք, կալան . կալայց, կալցիս, եւլն .

կալ կամ կա, կալջիր կամ ունիջիր, մի ունիր. կալարուք կամ կալայք, մի ունիք.

Ունիցիմ, ցիա, եւլն. ունել. կալեալ. ունելոց,

Հ. Պարտի՛մ պահասաւոր բայը ի՞նչպէս կխոնարհի.

Պ. Պարտիմ. պարտէի. պարտիցիմ. պարտել. — Ուրիշ Երանակներ ու ժամանակներ չունի.

Հ. Գոգցե՛ք բայը ի՞նչպէս կխոնարհի, եւ որչափ են ունեցած ձեւերը.

Պ. ՍՀմ. Ասլ. — գոգցես, գոգցէ. գոգցուք, գոգջիք, գոգցեն.

Հրմ. — գոգ, գոգջիր, գոգէք. — Գերբ. անորիշ, գոգել.

ԵՅԹՆԵԱՆ ՏՈՄՆԵՐՈՐԳ.

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

1. Ի զարհուրել այլազգեացն ի Սամիտոնէ՛ յաւուրըս Հարսանեաց նորա, կացուցին առ նա ընկերս երեսուն. Ասէ ցնոսա Սամիտոն. Արկից ձեզ առասպելեթէ առեղծանելով առեղծանիցէք ինձ զնա զեօթն օր խրախուժեանս, տաց

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Այլազգիները վախնալով Սամիտոնէն՝ նորա Հարսանիքին օրերուն, երեսուն ընկեր դրին քովը՝ Սամիտոն ասաց նոցա թէ՛ Հանելուք մի ասեմ՝ ձեզի. եթէ ինչպէս որ պէտք է՝ լուծէք ինձ ի այս ուրախութեան եօթը օրուանը մէջ,

ձեզ երեսուն պատասա-
կալ եւ երեսուն պատմու-
ճան հանդերձից. ապա թէ
ոչ կարիցէք առեղծանել,
գուք տաջիք ինձ:

2. Իբրեւ ասացին ցնա
թէ արկ մեզ զառասպելն
քո եւ լուիցուք զնա, ասէ-
ի կերչէ ել կերակուր, եւ ի
հզօրէ ել քաղցր, եւ ոչ կա-
րացին առեղծանել զառաս-
պելն նորա զերիս աւուրս.
Եւ յաւուրն չորրորդի ասեն
ցկինն Սամիսոնի. պատրեա
զայր քո, եւ պատմեացէ
քեզ զառասպելն. գուցէ
այրիցեմք զքեզ եւ զտուն
հօր քոյ. թէ աղքատացու-
ցանն՝ կոչեցեր զմեզ այսր:

3. Իբրեւ ելաց կինն Սամ-
փսոնի առ նա եւ թախան-
ձեաց զնա, պատմեաց նմա
Սամիսոն յաւուրն եօթներ-
որդի, եւ նա պատմեաց
որդւոց ազգին իւրոյ, եւ
նորա ասեն ցնա յառաջ
քան զմտանել արեգակա-

կուտամ՝ ձեզի երեսուն կը-
տօր լաթ եւ երեսուն ձեռք
հագուստ. իսկ եթէ չկա-
րենաք լուծել, գուք կու-
տաք ինձի:

2. Երբոր ասին իրեն թէ
զրուցէ մեզի քու հանելու-
քըդ որ լսեմք, ասաց. Ու-
տողէն կերակուր ելաւ, եւ
ուժովէն քաղցր ելաւ. Երեք
օր չըկրցան գտնել նորա հա-
նելուքը, եւ չորրորդ օրն ա-
սին Սամիսոնի կնոջը, խա-
բէ էրիկդ՝ որ պատմէ քե-
զի հանելուքը. ապա թէ
ոչ՝ կայրեմք զքեզ եւ հօրդ
տունը. միթէ զմեզ աղ-
քատացընելու կանչեցիր
այստեղ:

3. Երբոր Սամիսոնի կի-
նը լացաւ առջեւն ու շատ
աղաչեց, եօթներորդ օրը
պատմեց անոր Սամիսոն, եւ
նա պատմեց իւր ազգին տը-
ղոցը: Այն ատեն ասին նո-
քա Սամիսոնի՝ արեւուն
մտնելէն առաջ. մեղրէն

նրն. Զի՞նչ քաղցրագոյն
քան դմեղոր, կամ զի՞նչ հը-
ղորագոյն քան զառիւծ:

4. Ատէ ցնոսա Սամիսոն.
Եթէ ոչ ճնշեալ էր զերին-
ջըն իմ, ոչ գտանէիք զա-
ռասպելն իմ, էջ յԱսկա-
ղոն, եւ եհար անդ արս երե-
սուն, եւ առ ետ զպատմու-
ճանսն առասպելին. եւ բար-
կացեալ սրտմտութեամբ ել
ի տուն հօր իւրոյ:

քաղցր ի՞նչ բան կայ, ա-
ռիւծէն զօրաւոր ի՞նչ բան
կայ:

4. Սամիսոն պատասխա-
նեց նոցա. Թէ որ իմ երին-
ջըս նեղը ձգած չլինէիք, չէ-
իք գտներ իմ հանելուքս:
Գնաց Ասկաղոն քաղաքը,
այնտեղ երեսուն հոգի զար-
կաւ, եւ հագուստներն ա-
ռաւ տուաւ հանելուքը
գտնողներուն. եւ սաստիկ
բարկացած՝ ելաւ դնաց հօ-
րը տունը:

ԴԱՍ Բ.

ՀԱՏԸՆՏԻՐ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

Ի զարհուրել պլազդեացն ի Սամ-
իսոնէ.

Յաւուրս հարսանեաց նորա.

Կացուցին առ նա ընկերս երեսուն.

Արկից ձեզ առասպել.

Եթէ առեղծանելով առեղծամի.
ցէք ինչ զնա.

Զեօթն որ խրախուժեանս.

Ցաց ձեզ երեսուն պատառակայ.

Երբոր պլազդիները սարսափեցան
Սամիսոնէն.

Նորա հարսնիքին օրերը.

Երեսուն ընկեր զրին քովը.

Հանելուք մի ասեմ ձեզի.

Եթէ ճիշդ գտնէք հանելուքս.

Այս ուրախութեան եօթը զրուա-
նը մէջ.

Երեսուն կտաւ կամ լաթ կուտամ
ձեզի.

Երեսուն պատմութիւն.
Դուք տաշիք ինձ երեսուն պատ-
մութիւն.

Արկ մեզ զառասպելն քո.
Լուիցուք զառասպելն քո.
Ի կերպէ եւ կերակուր.
Ի հզօրէ եւ քաղցր.
Ոչ կարացին առեղծանել զառաս-
պելն նորա.

Յաւուրն չորրորդի.
Պատրեա զայր քո.
Պատմեսցէ քեզ զառասպելն.
Գուցէ այրիցեմք զքեզ և զառուն
հօր քո.
Թէ աղքատացուցանե՞լ կոշեցիք
զմեզ այսր.

Ելաց կինն Սամփսոնի առ նա.
Թախանձեաց կինն զՍամփսոն.

Պատմեսց զառասպելն որչաօց ազ-
գին իւրոյ.

Յառաջ քան զմահանել արեգականն.
Զի՞նչ քաղցրագոյն քան զմեղր.
Զի՞նչ հզօրագոյն քան զառիւծ.
Եթէ ոչ ձեռեալ էր զերինջն իմ.

Ոչ գտանէիք զառասպելն իմ.
Եհար յԱսկաղոն արս երեսուն.

Ես զպատմութիւնսն առեղծանե-
լեաց առասպելին.

Երեսուն հազուստ կամ կապոյ,
Դուք կուտաք ինծի երեսուն հա-
զուստ:

Ասա մեղի հանելուքդ,
Լսեմք հանելուքդ,
Ուտողէն կերակուր ելաւ,
Ուժովէն անոջը ելաւ,
Չկրցան գանել նորա հանելուքը:

Չորրորդ օրը,
Խարէ կրիկդ,
Թող պատմէ քեզի հանելուքը,
Մի գուցէ այրեմք զքեզ ու հօրդ
առւեր:

Միթէ աղքատացընելու կանչեցիք
զմեզ այստեղ.
Սամփսոնի կինը լացաւ առջևը.
Էստ աղաչեմք արաւ կինը Սամ-
փսոնի.

Պատմեց հանելուքը իւր ազգին
մարդոցը:

Արևուն մանկէն առաջ,
Ի՞նչ կայ մեղրէն աւելի անոջը,
Ի՞նչ կայ առիւծէն աւելի ուժով:
Թէ որ իմ երինջս (կովս) նեղած
չցնէիք:

Չէիք գտներ իմ հանելուքս:
Երեսուն մարդ զարկաւ Ասկաղոնի
մէջ:

Ցուաւ հազուստները այն հանե-
լուքը գանողներուն:

Բարկացաւ Սամիսան որտանու-
թեամբ.

Եւ Սամիսան ի տուն Տօբ իւրոյ.

Սամիսան սաստիկ սրգողեցաւ:

Սամիսան իւր Տօբը տունը գնաց:

ԴԱՍ Գ.

ՋՐՈՒՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆ.

Հարցումք.

Ջրորդ վարեցան պլազդիք ընդ
Սամիսանի.

Ջժ կացուցին առ նա.

Յարժում ժամանակի.

Ջի՞նչ կարկ Սամիսան ընկերացն.

Ջի՞նչ առնելոց էին զառասպելն.

Ե՞րբ ասաց առեղծանել զառաս-
պելն.

Ջի՞նչ խոստացաւ տալ նոցա.

Նոքա զի՞նչ աալոց էին նմա.

Ջի՞նչ կամեցան լսել.

Ուստի՞ ել կերակուր.

Յուսմէ՞ ել քաղցր.

Ջի՞նչ ոչ կարացին ընկերքն առ-
նել.

Ե՞րբ խօսեցան ընդ կնոջն Սամ-
իսանի.

Ջի՞նչ կամէին զի արասցէ.

Ու ի՞նչ կամէին զի պատրեցէ
զայրն իւր.

Ջժ սպառնային պրել.

Ձգումք.

Ջարհուրեցան ի նմանէ:

Ընկերս կրեսուն:

Յաւուրս հարսանեաց նորա:

Ուսասպել.

Ուեղծանել զայն:

Յաւուրս խրախուժեան:

Երեսուն պաստառակալ:

Երեսուն պատմունքան հանդերձեաց:

Ջառասպելն Սամիսանի:

Ի կերչէ:

Ի հզօրէ:

Ուեղծանել զառասպելն Սամի-
սանի:

Յաւուրն չորրորդի:

Ջի պատրեցէ զայրն իւր:

Ջի պատմեցէ զառասպելն:

Ձնա և զառն Տօբ նորա:

Առ ի՞նչ կոչեալ ասկին նորա ըզ-
նոսա.

Զի՞նչ արար կինն Սամփսոնի-
Ո՛ւմ պատմեաց կինն զառասպելն.
Յորո՞ւմ աւուր պատմեաց.
Յորո՞ւմ պահու աւուրն.

Բան զի՞նչ քաղցրագոյն.
Բան զի՞նչ հզօրագոյն.
Զո՞ սոսաց Սամփսոն թէ ճնշեալ
էր նոցա.

Զի՞նչ ոչ դառնէին.
Ո՞ր էջ Սամփսոն յետ այնորիկ-

Զի՞նչ արար անդ.
Զի՞նչ էառ ի նոցանէ.

Ո՛ւմ ետ զպատմութեանսն.
Յի՞նչ միտս էր յայնժամ Սամ-

փսոն.
Եւ յո՞ ել.

Աղքատացուցանել զնոսա.

Ելաց առ նա և թախանձեաց զնա.
Որդւոց ազգին իւրոյ.
Յաւուրն եօթներորդի.
Յառաջ քան զմտանել արեգա-
կանն.

Բան զմեղր.
Բան զառիւծ.
Զերկնզն իւր.

Զառասպելն իւր.
ՅԱսկաղոն.

Եհար արս երեսուն.
Զպատմութեանս երեսուն.
Առեղծանելեաց առասպելին.
Բարկացեալ էր սրտմտութեամբ.
Ի տուն հօր իւրոյ.

ԳԱՍ Դ.
ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.

ԱՆԻՄ ԲԱՅԵՐ.

- Հ. Անդէ՛ժ բայերը որո՞նք են.
- Պ. Անդէ՛ժ կըսուին մէկ քանի բայեր որ շատ պակասաւոր են, եւ կըանին միայն եզակի երրորդ դէմքով, ինչպէս Մաշ-
Էն, Պիտէ, Յաւէ:
- Հ. ՄաշԷն ի՞նչ կնշանակէ, եւ ի՞նչպէս կխոնարհի.

Պ. Մարտի կնշանակէ կարելի է ուրիշ ունեցած ձեւերն են՝ Մարտի, որ է կարելի է, եւ Մարտին, այսինքն կարելի լինի:

Հ. Պիտի ի՞նչ բռն է, եւ ի՞նչպէս կխոնարհի.

Պ. Պիտի՛ պէտք է. Պիտի, պէտք էր. Պիտիցաւ, պէտք երաւ. Պիտիցի կամ Պիտիցի, պէտք լինի:

Հ. Յաւ ի՞նչ կնշանակէ, եւ ի՞նչպէս կխոնարհի.

Պ. Յաւ, ցաւ կուտայ. Յաւի, ցաւ կուտար. Յաւից, ցաւ եղաւ, ցաւ տուաւ. Յաւիցի կամ ցաւիցի, Յաւիցի կամ ցաւիցի, ցաւ լինի:

Հ. Արի ի՞նչ բայեր կան որ անդէմ բայի պէս կգործածուին.

Պ. Քանի մի ամբողջ բայեր, որոց եզակի երրորդ դէմք միայն կբանի երբեմն անդէմի պէս. զորօրինակ, հանդիպի, կպատահի. Դիպիցի, պատահի. հասանէ, պէտք կլինի. ունի, կըսուի. երեւի, լուի, կերեւայ. կարծի, կկարծուի. արի, կլսուի:

Հ. Տո՛մ բային գործածութեանը վերայ ի՞նչ մասնաւոր գիտելիք կայ.

Պ. Երբեմն ուրիշ բայերուն անորիշ գերբային հետ կգործածուի՝ աշխարհաբառին մէջ գործածուածին նման. զորօրինակ, Գո՛մ Գո՛մն, տանիլ կուտամ. Գո՛մ ը՛միւր, խմել կուտամ, կխմցընեմ. Գո՛մ Ի՛տիւր, խօսիլ կուտամ, կխօսեցընեմ:

Հ. Անձե՛մ բային գործածութեանը վրայ ի՞նչ մասնաւոր գիտելիք կայ.

Պ. Անորիշ գերբային հետ Գո՛մ բային նշանակութեամբը կգործածուի. զորօրինակ, արեւ Գո՛մնիւր մտնել տուր, մըտցուր. ո՛ր Գո՛մն հոգոմնիւր, պատը ծակել չէր տար, չէր թողուր, եւլն. Երբեմն ալ ածական անուններու հետ կբա-

նի. զոր օրինակ; Բաղնիս աստուծոյ, կշատցընեմ. սուրբ աստուծոյ,
կուրախացընեմ. ժաման տըրեշ, հասուցիր; եւ լին:

ՆՈՐԱՆԵՐԻ ՄԵՏՈՍՆԵՐՈՐԳ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

1. Իբրեւ լուաւ Սամիսոն թէ կին նորա ամուսնացաւ ընդ հացերիցուն իւրում, գնաց եւ կալաւ երեք հարիւր աղուէս. կապեաց զնոսա ընդ միմեանս ձեռ ընդ ձեռ; եւ եղ ջահս ի մէջ երկուց ձեռոցն. ելոյց հուր ի ջահոն; եւ արձակեաց զաղուեսունսն յոճ այլազգեաց; եւ այրեաց զօրանրն եւ զյառաջագոյն հընձեալսն՝ ի բարդից մինչեւ ցկանգնաւորն; եւ մինչեւ ցայգիս եւ ցձիթենիս:

2. Յայնժամ ելին այլազգիքն; այրեցին զտուն հօր

ԹԱՐԿՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Երբոր լսեց Սամիսոն թէ նորա կինը իւր հարսնաւէրին հետ կարգուեր է; գնաց՝ երեք հարիւր աղուէս բռնեց; կապեց զանոնք իրարու հետ պոչ պոչի; եւ երկերկու պոչերու մէջ տեղը ջահեր դրաւ. կրակ տուաւ ջահերուն; եւ արձրկեց աղուէսները այլազգիներուն արտը; եւ այրեաց օրանը եւ առաջուց հընձուածները՝ դէզերէն մինչեւ չկտրուածները; եւ մինչեւ այգիներն ու ձիթենիները:

2. Այն ժամանակն ելան այլազգիներն; այրեցին նո-

նորա՝ եւ զկինն եւ զհայր
նորա՝ եւ բանակեցան զՅու-
դայիւ։ Իսկ արք յուղայ ե-
րեք հազարք իջին կապել
զՍամիսոն եւ մատնել ի ձե-
ռս այլազգեացն։ Ասէ ցնո-
սա Սամիսոն. Երդուարուք
ինձ դուք չսպանանել զիս՝
եւ տուք զիս ցնոսա։

3. Երդուան նմա՝ եւ կա-
պեցին զնա երիւք կարովք
նորովք։ Եւ իբրեւ ազազա-
կեցին այլազգիքն եւ ընթա-
ցան ընդդէմ նորա՝ յաջո-
ղեցաւ ի վերայ Սամիսոնի
հոգի Տեառն, եւ եղեն կար-
քըն ի բազուկս նորա իբրեւ
զխճուծ՝ յորժամ ի հուր
հոտոտիցի՝ եւ հալեցան կա-
պանքն ի բազկաց նորա։

4. Եւ եգիտ ծնօտ մի ի-
շոյ ընկեցեալ. ձգեաց զձե-
ռն իւր եւ առ զնա, եւ ե-
հար նովաւ հազար այր, եւ
ապա ընկէց զծնօտն ի ձե-

րա հօրը տունը, նմանապէս
նորա կինն ու կնոջ հայրը,
եւ բանակ դրած պաշարեցին
Յուդայի ցեղը։ Իսկ Յուդայի
ցեղէն երեք հազար հոգի ե-
լան գնացին որ կապեն Սամի-
սոնն ու տան այլազգեաց
ձեռքը։ Սամիսոն ըսաւ նո-
ցա թէ՛ երդուամ ըրէք որ
դուք չմեռցընէք զիս, հասպ
տուէք զիս նոցա ձեռքը։

3. Երդուամ ըրին, յետոյ
կապեցին զինքը երեք նոր
չուաններով, Երբոր այլազ-
գիները կանչուըռտեցին ու
առջելը վազեցին։ Աստու-
ծոյ հոգին զօրացաւ Սամի-
սոնի վերայ, եւ չուանները
նորա թեւերուն վերայ խը-
ծուծի նման եղան՝ որ կրա-
կի հոտ առնու։ Հալեցան
ընկան կապերը թեւերէն։

4. Այն միջոցին գետինը
ձգուած իշու ծնօտ մի գը-
տաւ. երկընցուց ձեռքը՝ ա-
ռաւ զայն, եւ անով հազար
հոգի զարկաւ մեռուց։ յե-

և անէ իւրմէ. եւ կոչեաց
զտեղին կոտորած ծնօտի.

5. Եւ իբրեւ ծարաւեցաւ
յոյժ, աղաղակեաց առ Տէր.
եւ երաց Տէր զճակ ծնօտին,
եւ ել ի նմանէ ջուր եւ արբ.
եւ դարձաւ ոգի իւր առ ին-
քըն եւ զովացաւ:

տոյ ձգեց ծնօտը ձեռքէն,
եւ տեղւոյն անունը դրաւ
ծնօտի ջարդ:

5. Երբոր սաստիկ ծարա-
ւեցաւ, առ Աստուած աղա-
ղակեց. Աստուած բացաւ
ծնօտին ծակը, ջուր ելաւ
անկէց եւ խմեց. անուլ Հօ-
գի առաւ ու զովացաւ:

Գ Ա Ս Ր .

Հ Ա Տ Ը Ն Տ Ի Ր Թ Ա Ր Գ Մ Ա Ն Ո Ւ Թ Ի Ի Ն .

Կին Սամիսոնի ամուսնացաւ ընդ
Հացերիցուն իւրում.

Կալաւ երեք հարիւր աղուէս.
Կապեաց զնոսա ընդ միմեանս ձեռ
ընդ ձեռ.

Եղ ջահա ի մէջ երկուց ձեռոցն.

Ելոյց հօր ի ջահան.
Արձակեաց զաղուեսունսն յոճ պ-
լազգեաց.

Այրեաց զօրանն.
Այրեաց զյառաջագոյն հսձեալան.
Ի բարդից մինչև ցկանգնաւորն.

Մինչև ցոյգիս և ցձիթենիս.

Սամիսոնի կինը կարգուեցաւ իրեն
հարսնաւերին (այս ինքն զինքը
հարս բերողին) հետ:

Երեք հարիւր աղուէս բունեց:

Կապեց զանոնք իրարու. հետ պոչ
պոչի:

Երկու պոչերուն մէջտեղը ջահ
(մաշալա) դրաւ:

Ջահերուն կրակ տուաւ:

Արձրկեց աղուէսները այլազգեաց
արտերը:

Այրեց զիզուած սրաները:

Առաջուց կտրուածներն պրեց:

Իրարու վերայ զիզուածներէն մին-
չև չկտրուածները:

Մինչև այգիներն ու ձիթենիները:

Այլազգիքն պրեցին զառն հօր
նորա.

Այրեցին զկինն և զհայր նորա.

Այլազգիքն բանակեցան զՅուդա-
յիւ.

Արք Յուդայ երեքհազարք իջին
կապել զՍամիսոն.

Մասնել զՍամիսոն ի ձեռս պ-
լազգեացն.

Երգուարուք ինձ չսպանանել զիս.

Տուք զիս ի ձեռս այլազգեացն.

Կապեցին զՍամիսոն երիւք կա-
րովք նորովք.

Այլազգիքն ընթացան ընդդէմ
նորա.

Եղեն կարքն ի բազուկս Սամիսո-
նի իբրև զխծուծ.

Յորժամ խծուծն ի հուր հառ-
ախցի.

Հալեցան կապանքն ի բազկաց
նորա.

Եզիս ծնօտ մի իշոյ ընկեցեալ.

Չգեաց զձեռն իւր և առ զնա.

Եհար նօսաւ հազար այր.

Ընկեց զծնօան ի ձեռանէ իւրմէ.

Առեաց զանդին կոտորած ծնօտի.

Այլազգիներն պրեցին նորա հօր
առնը.

Այրեցին կինը և նորա հայրը.

Այլազգիները բանակ դրին Յու-
դայի չորս դին.

Յուդայի ցեղին մարդիկը՝ երեք հա-
զար հողի՝ գնացին որ Սամիսո-
նը կապեն.

Սամիսոնը այլազգիներուն ձեռքը
մասնելու.

Երգում ըրէք ինձի որ զիս չըս-
պանէք.

Տուէք զիս այլազգիներուն ձեռքը.

Երեք նոր շուանով կապեցին
Սամիսոնը.

Այլազգիները զիմացը վազեցին.

Չուանները Սամիսոնի թևերուն
վերայ քթանի սանարուքի պէս
եղան.

Երբոր խծուծը կրակ առնու կրա-
կի զպչի.

Ապերը հալեցան նորա թևերէն.

Իշու ծնօտ մի գտաւ ընկած.

Չեոքը երկընցուց՝ առաւ զոյն.

Հազար հողի զարկաւ մեռուց ա-
նով.

Մնօտը ձեռքէն վար շոց.

Տեղւոյն անունը դրաւ ծնօտի ջարդ.

Սամփսոն ծարաւեցաւ յոյժ.
 Երաց Յէր դժակ ծնօտին.
 Եւ ի ծնօտէն զուր.
 Դարձաւ սգի իւր առ ինքն.

Սամփսոն սաստիկ ծարաւեց ւ ՝
 Ասառւած ծնօտին ծակը բացաւ ՝
 Մնօտէն զուր կլաւ ՝
 Լոգին վերան եկաւ, հոգի առաւ ՝

ԴԱՍ Գ.

ԶՐՈՒՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆ.

Հարցումք.

Ընդ ճւղ ամուսնացաւ կինն Սամփ-
 սոնի.
 Զի՞նչ կալաւ Սամփսոն.
 Զի՞նչ արար զաղուեսունսն.
 Զի՞նչ կապեաց զնոսա.
 Զի՞նչ եղ ի մէջ երկուց ձեռոցն.
 Ո՞ր եղոյց զհուր.
 Յո՞ր արձակեաց զաղուեսունսն.
 Զի՞նչ այրեաց Սամփսոն.
 Զո՞ր արմտիս այրեաց.
 Զի՞նչ այլ ինչ այրեաց.
 Զի՞նչ արարին այլազգիքն.
 Եւ զի՞նչ արարին ընդ կինն.
 Ո՞ր բանակեցան այլազգիքն.
 Ո՞ք ոմանք իջին կապել զՍամփ-
 սոն.
 Զի՞նչ կամին առնել զնա.
 Առ ի՞նչ երդձեցոյց Սամփսոն
 զարս Յուդայ.

Ձգումք.

Ընդ հացերիցուն նորա ՝
 Երեք հարիւր աղուես ՝
 Կապեաց զնոսա ընդ միմեանս ՝
 Զնա ընդ ձեռս ՝
 Զահս ՝
 Ի զահսն.
 Յո՞ճ այլազգեացն.
 Զօրանն.
 Զյառաղազոյն հեռեալն.
 Մինչև ցայդիս և ջնիմենիս.
 Այրեցին զուսն հօրն Սամփսոնի.
 Այրեցին զնա և զհայր նորա.
 ԶՅուդայիս.
 Արք Յուդայ երեք հազար.
 Կապել զնա և մասնել ի ձեռս
 այլազգեաց,
 Զսպանանել զնա.

Ի՛չ կապեցին զՍամիսոնն.
 Զի՛նչ արարին այլազգիքն իրրև
 անսին զՍամիսոնն.
 Զի՛նչ եղեն կարքն ի բազուկս
 Սամիսոնի.
 Իրրև զո՛ր խծուծ եղեն.
 Զի՛նչ եղեն կապանքն.
 Զի՛նչ եզիտ Սամիսոն.
 Զի՛նչ արար Սամիսոն ծնօտին.
 Այսա զի՛նչ արար զծնօտն.
 Զի՛նչոք կոչեաց զանեղին.
 Զի՛ եղև Սամիսոնի յետ Հարկա-
 նելոյն զայլազգիս.
 Զի՛նչ երաց Տէր.
 Զի՛նչ ել ի ծնօտէ անտի.
 Զի՛նչ արար Սամիսոն զզուրն.
 Եւ զի՛նչ յետ ըմպելոյն.

Երիւք կարովք նորովքի
 Աղաղակեցին և ընթացան ընդ ա-
 ռաջ նորա:
 Եղեն իրրև զխծուծ:
 Իրրև զայն որ ի հուր հոտոտիցի:
 Հալեցան:
 Ծնօտ մի իշոյ:
 Եհար յայլազգեացն հազար այր:
 Ընկեց զնա ի ձեռանէ իւրմէ:
 Կոտորած ծնօտի:
 Ծարաւեցաւ յոյժ:
 Զծակ ծնօտին:
 Զուր:
 Իարք:
 Դարձաւ ոգի իւր առ ինքն:

Գ Ա Ս Դ .

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ .

Դ Ե Ր Ր Ս Ե .

- Հ. Ի՞նչ է դերբայը .
 Գ. Դերբայ կը սուլին այն բառերն որ թէ՛ անուն են եւ թէ՛ բայ, ու շատ անգամ բայի տեղ կամ բայի պէս կը անին, ինչպէս որ դերանունը անուան տեղ կը ործածուի .
 Հ. Ինչո՞ւ համար դերբային մէկ տեսակը անորէլ կը սուլի .
 Գ. Անոր համար որ որոշ եղանակ կամ ժամանակ կամ գէմք մի չցուցընբեր . ինչպէս գնորել, ասել, եւլն .

Հ. Անորիշ գերբայն ի՞նչպէս կհօլովի:

Պ. Հասարակ գոյական անունի պէս, բայց միայն եզակի՝ զոր օրինակ՝ երևալ, լոյ, լով, եւլն:

Հ. Ուրիշ քերականք ի՞նչ անուն կուտային կամ կուտան անորիշ գերբային:

Պ. Անբեռնայն:

Հ. Անցեալ գերբայն ի՞նչ յատկութիւն ունի:

Պ. Անցեալ գերբայն աւելի բայի պէս կգործածուի, եւ երբեմն ածական անունի պէս, երբոր հետք գոյական անուն ունի, զոր օրինակ՝ սիրեալ, «նշ» պարգեւեալն շնորհ, եւլն:

Եստ անգամ կբանի եմ, լինիմ, եղանիմ, գոմ բայերուն հետ, եւ անով կրաւորականի՝ եւ երբեմն ներգործական անցեալ բայի նշանակութիւն կառնու գլխաւոր բայը՝ զանազան ժամանակներով, զոր օրինակ՝ «նշեալ եմ, եկ, եղի, իցեմ, եւլն:

Հ. Անցեալ գերբայը ի՞նչպէս կհօլովի:

Պ. Անորիշ գերբային պէս, բայց ոչ միայն եզակի, այլ եւ յոգնակի՝ զոր օրինակ՝ տեսեալ, տեսելոյ, տեսեալք, տեսելոց, տեսելովք:

Հ. Ապառնի գերբայն ի՞նչ է, եւ ի՞նչ յատկութիւններ ունի:

Պ. Ապառնի գերբայը կցուցընէ յետոյ լինելու բան, զոր օրինակ՝ սիրելոց, «նշելու» գալոց, գալու: Սովորաբար եմ բային հետ կգործածուի՝ սիրելոց եմ, պէտք «նշեմ» սիրելոց եմք, էաք, իցեմ, իցեմք. չեմ ապրելոց, ալապելու լինիմ, եւլն:

Հ. Անցեալ եւ ապառնի գերբայերուն ուրիշ ի՞նչ անուն տուող քերականներ կան:

Պ. Ընդեալ ընդունելու-նի, եւ ապառնի ընդունելու-նի:

ԵՐԹՆԵԱԿ ԵՐԿՈՑԱՆՆԵՐՈՐԳ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Իբրեւ չոգաւ Սամիսոն ի Գազա, դարանակալ եղեն նմա Գազացիքն զգիշերն ողջոյն առ դրան քաղաքին: Եւ անշշունջ կացին զի սպանցեն զնա: Յարեաւ Սամիսոն զմէջ գիշերաւն, թափեաց զգրունս քաղաքին հանդերձ սեմովքն, երարձ զնոսա հանդերձ նըգօքն: Եզ ի վերայ ուսոց իւրոց, եւ եհան զնոսա ի գլուխ լերինն՝ որ է հանգէպ Քերբոնի:

2. Յետ այնորիկ զնաց Սամիսոն ի հեղեղատն Ուրեկայ առ կին ոմն՝ անուն Դալիլա: Ասեն ցկինն նախարարք այլազգեացն. Պատրեա զնա եւ տես՝ իւ իցէ զօրութիւն նորա մեծ, եւ կամ իւ կարացոյք կապել

1. Երբոր Սամիսոն Գազա քաղաքը գնաց, Գազացիները դարանը մտան բոլոր գիշերը քաղաքին դրանը մօտ, եւ լուռ ու մունձ կեցան, որ զինքը սպաննեն: Ելաւ Սամիսոն կէս գիշերուան ժամանակը, հանեց քաղաքին դռները շեմերովը, վերուց զանոնք նիգերովը մէկտեղ, դրաւ ուսին վերայ, եւ հանեց այն լեռան գլուխը՝ որ Քերբոնին դիմացն է:

2. Յետոյ զնաց Սամիսոն Ուրեկայ հեղեղատը կնոջ մի քով՝ անունը Դալիլա: Այլազգեաց նախարարներն ասին կնկանը. խաբէ զինքը, տես թէ ինչով է նորա մեծօյժը, կամ թէ ինչով կըրնամք զինքը կապել որ ու-

զնա առ ի տկարացուցանել
զնա. եւ մեք տացուք քեզ
այր իւրաքանչիւր հազար
եւ հարիւր արծաթոյ:

3. Իբրեւ եհարց Դաւիթ
ասէ Սամիսոն. եթէ կապի-
ցեն զիս եօթն ջլօք դալա-
րովք չվտտելովք, տկարա-
ցայց եւ եղէց իբրեւ զմի ի
մարդկանէ: Եւ բերին նա-
խարարքն եօթն ջիւս դալա-
րըս անվտիտս: Եւ նա կա-
պեաց նորօք զՍամիսոն. —
եւ դարան նստէր նմա ի
շտեմարանի. — եւ ասէ ցնա.
Այլազգիք հասեալ են ի վե-
րայ քո: Սամիսոն:

4. Եւ խզեաց Սամիսոն
զջիւնն՝ զոր օրինակ խզիցի
քուղ ի թօթափելոյ յօր-
ժամ ի հուր հոտտիցի.
Եւ ոչ ծանուցաւ զօրութիւն
նորա: Ասէ Դաւիթ ցՍամի-
սոն. ահա խաբեցեր զիս եւ
խօսեցար սուտ. գոնէ արգ-

ժէ ձգեմք. եւ մեք քեզի
մարդ գլուխ հազար հարիւր
արծաթ կուտամք:

3. Երբոր հարցուց Դա-
ւիթ, Սամիսոն պատասխա-
նեց. եթէ կապեն զիս եօթը
հատ նոր ու չմաշած ջիւե-
րով, ուժէ կընկնիմ ու հա-
սարակ մարդկանց նման կը-
լինիմ: Բերին նախարարնե-
րը եօթը հատ նոր ու չմա-
շած ջիւեր, անոնցմով կա-
պեց զՍամիսոն. — այն մի-
ջոցին մարդիկ պահուեալ
էին շտեմարանին վէջ. — ա-
սաց Սամիսոնին. Այլազգի-
ները հասեր են վերադ,
Սամիսոն:

4. Սամիսոն կարտեց այն
ջիւերը՝ ինչպէս որ կըկտրտի
դերձանը թօթվելով՝ երբոր
կրակի մօտենայ. ուստի չը-
հասկըցուեցաւ նորա ոյժը:
Ասաց Դաւիթն Սամիսոնին՝
թէ ահա զիս խաբեցիր ու
սուտ խօսեցար. գոնէ այ-

պատմեա ինձ թէ իւ կապիցիս: Ասէ Սամիսոն. Եթէ կապեացեն զիս եօթն կարովք նորովք, տկարացայց եւ եղէց իբրեւ զմի ի մարդկանէ:

Ժբմ պատմէ ինծի թէ ինչով կկապուիս: Պատասխանեց Սամիսոն. Թէ որ կապեն զիս եօթը հաս նոր չուաններով: Եթս կըկտրի, եւ ուրիշ մարդկանց պէս կլինիմ:

Դ Ա Ս Բ .

Հ Ա Տ Ը Ն Տ Ի Ր Թ Ա Ր Գ Մ Ա Ն Ո Ւ Թ Ի Ի Ն .

Ձոզաւ Սամիսոն ի Գազա.
Դարանակալ եղեն Գազացիքն Սամիսոնի.
Զգիշերն ողջոյն.
Աս զրան քաղաքին.
Անշշունջ կացին.
Յարեաւ Սամիսոն զմէջ գիշերաւըն.
Թափեաց զզրուսն քաղաքին հանդերձ սեմովքն.
Եբարձ զզրուսն հանդերձ նգոքն.
Եզ զզրուսն ի վերայ ուսոց իւրոց.
Եհասն զնսսա ի զուխ լիբինն.
Գնաց ի հեղեղաան Ուրեկայ.
Աս կին ոմն՝ անուս Գալիլա.
Պատրեա զՍամիսոն.

Գնաց Սամիսոն Գազա քաղաքը Գազացիները պահուրեացան՝ Սամիսոնը բռնելու:
Բոլոր գիշերը. ողջ գիշերը:
Քաղաքին զրանը մտա:
Առանց ձայն հանելու կեցան:
Ելաւ Սամիսոն կէս գիշերուան մտա:
Քաղաքին դռները հանեց շեմերովք մէկտեղ:
Վերուց դռները անունց նիգերովք:
Ի-ր-ի-ն-ն-ի-ն-ի-ն-ի-ն:
Դրաւ դռները ուսերուն վերայ. շալկեց դռները:
Հանեց զանոնք լնուան զուխը:
Ուրեկայ հեղեղաալը (Կեղեկ) զնաց:
Գալիլա անուանով կնկան մի:
Խարէ Սամիսոնը:

Տես՝ Բ. իցէ զգրութիւն նորա մեծ.

Իւ կարասցուք կապել զնա.

Տացուք քեզ այր Բարաբանչիւր
Հազար Հարիւր արծաթոյ.

Եթէ կապիցեն զիս եօթն ջլօք.

Բերին նախարարքն եօթն ջիւ
դալարս անմտոս.

Կապեաց Դալիլա նորօք զՍամի-
սոն.

Դարան նստէր նմա ի շտեմարանի.

Այլազգիք Հասեալ են ի վերայ
քո, Սամիսոն.

Խղեաց Սամիսոն զիկուն.

Զոր օրինակ խղիցի քու ի թօ-
թափելոյ.

Ոչ ծանուցաւ զգրութիւն Սամի-
սոնի.

Ահա խաբեցիր զիս.

Խօսեցար սուս.

Գոնէ արդ պատմեա ինձ.

Իւ կապիցիս.

Եթէ կապեցեն զիս եօթն կա-
րովք նորովք.

Տկարացայց.

Եզէց իբրև զմի ի մարզկանէ.

Նայէ ինչով է նորա մեծ ոյժը.

Ինչով կրնանք զինքը կապել.

Ամն մէկա քեզի Հազար Հարիւր
արծաթ կուտանք.

Թէ որ կապեն զիս եօթը ջիւով
(-Ինեւ-լ).

Նախարարները բերին եօթը Հաա
նոր շահչուած ջիւ.

Կապեց Դալիլա Սամիսոնը անոնց-
մով.

Մառանին մէջ մարդիկ պահու-
ած էին.

Սամիսոն, այլազգիները Հասած են
վերայ.

Կարոց Սամիսոն ջիւերը.

Ինչպէս որ դերձանը կրկարուի
թօթվելով.

Զհասկըցուեցաւ Սամիսոնի ոյժը.

Ահա զիս խաբեցիր.

Սուս ըսիր.

Գոնէ ոյժմ ըսէ ինձի.

Ինչով կրնաս կապուիլ.

Թէ որ կապեն զիս եօթը նոր շու-
նով.

Կակարանամ, ուժէ կընկնիմ.

Մարդկանց մէկուն պէս կլինիմ.

ՋՐՈՒՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆ.

Հարցման:

- Ո՞ր գնաց Սամփսոն.
- Զի՞նչ արարին Գազացիքն.
- Ո՞րչափ ժամանակս.
- Յոր՞ում տեղւոջ.
- Զի՞տո՞ղ կացին
- Ե՞րբ յարեաւ Սամփսոն.
- Զի՞նչ արար զղրուես քաղաքին.
- Ո՞ր եղ զղրուան.
- Յո՞ւ եհան զնոսին.
- Ո՞ր է լեւանն այն.
- Առ ո՞չոքաւ Սամփսոն ի հեղեղա-
տին Ովբեկայ.
- Զի՞նչ անուն էր կնոջն.
- Զի՞նչ ասացին ցկինն նախարարք
այլազգեաց.
- Զի՞նչ ասացին ցնա տեսանել.
- Զի՞նչ կամէին առնել ընդ նա.
- Զի՞նչ խոստացան այլազգիք առ
կնոջն.
- Ի՞ւ ասաց կապել զինքն զառաջինն.
- Որպիսի՞ ջլջք.
- Զի՞նչ բերին նախարարքն այլազ-
գեաց.
- Զի՞նչ արար նորք Դալիլա.
- Ո՞ր նստէր դարան Սամփսոնի.
- Զի՞նչ ասաց Դալիլա ցՍամփսոն.

Ձարտութանի:

- Ի Գազա.
- Դարանակալ եղն Սամփսոնի
- Զգիշերն ողջուն.
- Առ դրան քաղաքին.
- Անշու՞նջ.
- Զմեջ գիշերուն.
- Քափեաց հանդերձ սետովքն.
- Ի վերայ ուսոց իւրոց.
- Ի զուխ լերինն.
- Հանդէպ Քերրոնի.
- Առ կին ամն.
- Դալիլա.
- Պատրեա զՍամփսոն.
- Քէ Իւ իցէ զօրութիւն նորա մեծ.
- Կապել զնա.
- Այր իւրաքանչիւր հազար և հա-
րիւր արծաթ.
- Եօթն ջլջք.
- Դալարովք չլտակովք.
- Եօթն ջիլս դալարս անվտիտա.
- Կապեաց զՍամփսոն.
- Ի շտեմարանի.
- Քէ այլազգիք հասեալ են ի վերայ
նորա.

Զի՞նչ արար Սամիսոն.
 Զի՞նչ խզեաց զջիսն.
 Ծանուցաւ զօրութիւնն Սամի-
 սոնի.

Ո՞րպէս արտունջ կայաւ կինն առ
 Սամիսոն.

Եւ զի՞նչ խնդրէր ի նմանէ.
 Ի՞նչ ասաց Սամիսոն կայել զինքն
 յերկրորդումն.

Որպիտի՞ կարո՞ւք.
 Եւ զի՞նչ ասաց թէ լինիցի.

Խզեաց զջիսն:
 Իբրև զքուղ՝
 Ոչ ծանուցաւ

Խարեցեր զիտ ասէ:

Պատմել թէ իւր կայիցի:
 Եօթմ կարո՞ւք նորո՞ւք:

Նոր կարո՞ւք:

Թէ տկարացի, և եղեցի իբրև զփ
 ի մարդկանէ.

ԴԱՍ Դ.

ՔՆՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.

ԱՅ ԱՅԱԿԱՆ.

2. Ի՞նչ է բայածախանը.

9. Բայածախան կրօնին այն ածական անուններն որ բայէ
 ձեւացած են՝ ող, էլ, լի՝ վերջաւորութեամբ, զօ. ամացող,
 երգող, տեսող, վարիչ, փրկիչ, գտիչ, սիրելի, տեսանելի,
 ղենլի:

2. Ող վերջացած բայածականներուն վերայ ի՞նչ ընդհա-
 նուր գիտելիք կան.

9. Ող կամ ող վերջացած բայածականները գրեթէ ամէն
 տեսակ բայերէ կրնան ձեւանալ, եւ յովանց կոչուած են
 ընդհանր-լինան ներկայ:

Հ. Իւ վերջացած բայածականներուն վերայ ի՞նչ կայ գիտելիք.

Պ. Այդպէս կ'վերջանան աւելի ներդործական բայերէ ձեւացածները:

Հ. Լէ վերջացած բայածականներուն վերայ ի՞նչ կայ գիտելիք.

Պ. Սովորաբար կրաւորական բայերէ կ'ձեւանան, աշխարհաբառին լւ— վերջացած բառերուն նման, զօ. սիրելի, սէր—ելւ—, տեսանելի, որենս—ելւ—, գնալի, ելիւ—, Կալիւ—, Ետտ անգամ այս լէ վերջաւորութիւնը ոչ մասնկին նշանակութեամբը կրանի, զօ. իմանալի, որ է իմացող. առնելի, արարող. լեելի, լսող, եւլն:

— Երբեմն լէ վերջացած բայածականները անցեալ դերբայի նշանակութիւն կառնուն, զօ. գէորելի, այսինքն գիտացեալ, ծանօթ. ինքնաշարժելի, այսինքն ինքնին ձեռնադրեալ եւլն:

ԵՍՔՆԵԱԿ ԵՐԵՑՏԱՄԱՆԵՐՈՐԳ

ԳԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

ԲԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Եւ առ Դալիլա կարս նորս, եւ կապեաց նաջօք զՍամիլսոն, եւ ասաց ըստ առաջնում նուագին: Սամ-

1. Առաւ Դալիլանոր չըւաններ, անոնցմով կապեց Սամիլսոնը ու ասաց առաջին անգամիւն պէօ: Սամ-

փսոս ըզնաց զայն իբրև
զասզանի, եւ ասէ յերրոր-
դումն. եթէ անկցես զե-
թանեսին գիտակս գլխոյ ի-
մոյ ընդ ազրին, եւ վարե-
ցես ցցովք ընդ որմն, եղէց
տկարացեալ իբրև զմի ի
մարդկանէ:

2. Իբրև արար կինն այն-
պէս, զարթեալ Սամիսոն ի
ձայն նորա ի քնոյ իւրմէ,
եւ կորզեաց զցիցոն հան-
դերձ ստայնիւն. եւ ազ-
բամբն յորմոյ անտի:

3. Յետ այնորիկ վտան-
գեաց Քալիւա զՍամիսոն
բանիք բազմօք զգիշերն
ողջոյն, եւ պարտասեցոյց
զնամինչեւցմահ. եւ Սամի-
սոն պատմեաց նմա զամե-
նայն ինչ ի սրտէ իւրմէ. Ա-
ծելի ոչ ելցէ, ասէ, ի գլուխ
իմ, զի ուխտաւոր Աստու-
ծոյ եմ ես. ապա թէ գեր-
ծուցում, մեկնեսցի յինէն
զօրութիւն իմ:

փսոս կտրտեց չուանները
գերձանի նման. եւ երրորդ-
անգամուն ասաց. թէ որ
գլխուս եթէր երկայն մա-
զերս ի միասին հիւսեա ազ-
րին հետ, եւ ցիցերով պա-
տին գամես, ութէ կընկնիմ;
կլինիմ ուրիշ մարդկանց
նման:

2. Երբ որ կինն այնպէս
արաւ, Սամիսոն նորա ձայ-
նովը զարթեցաւ ըունէն,
քաշեց հանեց պատէն այն
ցիցերը՝ հիւսուածքին ու
ազրին հետ ի միասին:

3. Այնուհետեւ շատ
խօսքերով չարչարեց Քալի-
ւան զՍամիսոն բոլոր գիշե-
րը, եւ ժամերիկ ձանձրացուց՝
հոգին քաղելու պէս. եւ
Սամիսոն ինչ որ սրտին մէ-
ջը կար՝ ամենն ալ պատմեց
անոր. ամելի պիտի չեղնէ իմ
գլուխս, ասաց. վասն զի ես
Աստուծոյ ուխտուած եմ.
Իսկ թէ որ ամեկուիմ, ոյժս
ինձմէ կերթայ:

4. Յայնժամ կոչեաց Դա-
 լիլա զնախարարս այլազ-
 ցեացն, որ բերին զարժա-
 թընի ձեռս իւրեանց, նըն-
 ջեցոյց զնա, եւ կոչեաց վար-
 սափրայ, եւ նա եզերծ
 զեօթանեօին գիտակս գլխոյ
 նորա, եւ սկսաւ Սամիսոն
 թօշնել, եւ մեկնեցաւ ի նը-
 մանէ գորութիւն նորա:

5. Ասէ Դալիլա Այլազ-
 գիք հասեալ են ի վերայ քո
 Սամիսոն, Ջարթեաւ Սամ-
 փսոն եւ ասէ, ելից եւ ար-
 բարից որպէս միշտն, եւ ոչ
 գիտէր թէ Տէր մեկնեցաւ
 ի նմանէ Յայնժամ կալան
 զնա այլազգիքն, եւ բրե-
 ցին զայս նորա իջուցին
 զնա ի Բաղա, եւ կապեցին
 երկաթի կապանօք, եւ ար-
 դայր ի տան բանաին:

Եւ զայն ժամ ի միջոց զորս
 սն զք մտի զտես տախտ
 Եւ զայն ժամ ի միջոց զորս
 սն զք մտի զտես տախտ

4. Այն ժամանակը կան-
 չեց Դալիլան այլազգեաց
 նախարարները, որ արժա-
 թը ձեռքերն առած բերին,
 քնացուց զինքը ու սափրիչ
 կանչեց, եւ նա Սամիսոնի
 գլխուն եօթը երկայն մա-
 զերը ածիլեց. անոր վերայ
 սկսաւ Սամիսոն թօշնել,
 եւ ուժը գնաց վերայէն:

5. Ասաց Դալիլա Այլազ-
 գիները հասեր են վերայ
 Սամիսոն, Արթնցաւ Սամի-
 սոն ու ասաց, Ելնեմ ու ա-
 նեմ ինչպէս որ միշտ կա-
 նէի, չէ՞ր գիտեր որ Աս-
 տուած հեռացեր է իրմէ:
 Այն միջոցին բռնեցին զինքը
 այլազգիներն ու այքերը
 փորեցին հանեցին, տարին
 զինքը Բաղա, կապեցին եր-
 կրթէ շղթաներով, ու ցո-
 բեն կաղար բանաին մէջ:

Եւ զայն ժամ ի միջոց զորս
 սն զք մտի զտես տախտ
 Եւ զայն ժամ ի միջոց զորս
 սն զք մտի զտես տախտ

Հ Ա Տ Ը Ն Տ Ի Ր Թ Ա Ր Գ Մ Ա Ն Ո Ւ Թ Ի Ի Ն .

Առ Գալիլա կարս նորս .
 Կապեաց նորք զՍամիսոն .
 Ըստ առաջնում նուազին .
 Խզեաց զկարսն իրրև զասղանի .
 Անկցես զեօթանեսին զհասկս զը-
 փայ իմոյ ընդ ազգին .
 Վարեացես զգիսակսն ջջովք ընդ
 որմն .
 Զարթևաւ Սամիսոն ի ձայն նորա .
 Զարթևաւ Սամիսոն ի քնոյ իւր-
 մէ .
 Կորզեաց զցիցսն յորմոյ անտի .
 Հանդերձ ոստայնիւն և ազգամբն .
 Վտանգեաց Գալիլա զՍամիսոնն
 բանիք .
 Պարտասեցոյց զՍամիսոն մինչև
 ցմահ .
 Զամենայն ինչ պատմեաց նմա
 Սամիսոն .
 Ածելի ոչ կլցէ ի զլուխ իմ .
 Ուխտաւոր Աստուծոյ եմ ես .
 Եթէ զերծուցում, մեկնացի յի-
 նքն զորութիւն իմ .
 Կոչեաց Գալիլա զնախարարս .
 Իերին զարծաթն ի ձեռս իւրեանց .

Գալիլան նոր չուաններ առաւ .
 Անոնցմով կապեց Սամիսոնը .
 Առաջին անգամուն պէս .
 Կորսեց չուանները զերձանի պէս .
 Գլխուս եօթը հաս երկայն մազե-
 րը հիւստս ազգին հետ .
 Մազերը ցիցերով պատին զարնես
 գամս .
 Արթընցաւ Սամիսոն նորա ձայ-
 նովը .
 Բունէն արթընցաւ Սամիսոն .
 Բաշեց հանեց ցիցերը պատէն .
 Գործուած հիւառաւորովը և ազ-
 րովը մեկանդ .
 Գալիլա Սամիսոնին շատ չարչա-
 րանք տուա խօսքով .
 Կողին հանելու չափ նեղութիւն
 տուա Սամիսոնին .
 Ամէն բան պատմեց անոր Սամի-
 սոն .
 Իմ զլուխս անելի (աստուծոյ) պի-
 տի չեմնէ .
 Ես Աստուծոյ ուխտուած եմ .
 Թէ որ անհլուիմ, ոյժս կերթոյ
 ինձմէ .
 Գալիլա նախարարները կանչեց .
 Արծաթը ձեռքերն առած բերին :

Ննջեցցց Գալիլա զՍամիսոն.
 Կոչեաց զվարսավիրայ.
 Եգերծ զեօթանեսին զիսակս զլլ-
 խոյ նորա.
 Սկսաւ Սամիսոն թօշնեչ.
 Մեկնեցաւ ի Սամիսոնէ զօրու-
 թիւն նորա.
 Ելից և արարից որպէս միշան.
 Ոչ զիտէր թէ Տէր մեկնեցաւ ի նը-
 մանէ.
 Կալան պղազգիբն զՍամիսոն.
 Բրեցին զաչ Սամիսոնի.
 Իջուցին զՍամիսոն ի Գազա.
 Կապեցին զնա երկաթի կապանօք.
 Աղայր Սամիսոն ի տան բանաին.

Գալիլան Սամիսոնը բնացուցի
 Սափրիչը (դէրդէր) կանչեց,
 Նորա զխուսն եօթը երկայն մա-
 շերը կտրեցի
 Սամիսոն սկսաւ ուժէ ընկնիլ,
 Սամիսոնին զօրութիւնը՝ ցոժը զը-
 նաց վերայէն,
 Ելնեմ և անեմ ինչպէս որ միշտ
 կանեի,
 Չէր զիտեր որ Ասաուած Հեռա-
 ցաւ իրմէ,
 Աղազգիները բռնեցին Սամիսոնը,
 Սամիսոնի աչքերը փորեցին Հա-
 նեցին,
 Սամիսոնը Գազա տարին,
 Երկրթէ շղթաներով կապեցին
 զինքը,
 Սամիսոն բանաին մէջ ցորին կա-
 շար:

ԳԱՍ Գ.

ՁՐՈՒԾԱՏՐՈՒԹԻՒՆ.

Հարցմանի.

Ձի՞նչ էառ Գալիլա.
 Եւ զի՞նչ արար նորօք-
 Ո՞րպէս.
 Ձի՞նչ արար Սամիսոն զկարսն.
 Ձի՞նչ սասաց անկանեչ ընդ աղ-
 բին.

Կարս-նորսի.

Կարս նորս:
 Կապեաց զՍամիսոն:
 Ըսա առաջնուս՝ նուագին:
 Խզեաց զնոսա իբրև զասղանի:
 Ձեօթանեսին զիսակս զլլխոյ իւրոյ:

Ա զի՛նչ առնելոց էր զգիտական
աղբամբն Հանդերձ:

Ի՛չ զարթեաւ Սամիսոն:

Ուստի՛ զարթեաւ:

Զի՛նչ արար զցիցն:

Զգիտական միայն կորզեաց:

Զի՛նչ արար Դաւիթ զՍամիսոն:

Զի՛նչ փառանգեաց զնա:

Զի՛նչ պատմեաց նմա Սամիսոն:

Զի՛նչ ասաց թէ ոչ ելցէ ի զը-
լուխ իւր:

Ընդէր:

Ա զի՛նչ եթէ գերծոյր:

Զ՞՞ կոչեաց յայնժամ Դաւիթ:

Զի՛նչ բերին նախարարն:

Զ՞՞ այլ զք կոչեաց Դաւիթ:

Զի՛նչ արար վարսավիրայն:

Զի՛նչ եղև յայնժամ ընդ Սամիսոն:

Զի՛նչ եղև զօրութիւն նորա:

Զի՛նչ կամեր առնել Սամիսոն:

Զի՛նչ ոչ գիտէր Սամիսոն:

Զ՞՞ կալան պղազգիքն:

Զի՛նչ արարին ընդ նա:

Ո՛ր իջուցին զՍամիսոն:

Ի՛չ կապեցին զնա:

Զի՛նչ առնէր Սամիսոն ի ամն
բանսին:

Ա արկոց էր ցցովք յորմն:

Ի ձայն կնոջն:

Ի քնոյ իւրմէ:

Պորզեաց յորմոց անտի:

Հանդերձ ոտապն իւն և աղբամբն:

Նըջցոց զնա:

Բանի՛ք բազմօք:

Զամենայն ինչ ի սրտէ իւրմէ:

Ածելի:

Զի՛նչ ուխտաւոր էր Աստուծոյ:

Մեկնէր ի նմանէ զօրութիւն նորա:

Զնախարարս պլազգեացն:

Զարծաթն ի ձեռս իւրեանց:

Ա արսավիրայ:

Եգերծ զեթմանեսին զիտակս զԸԸ
խոյ նորա:

Սկսաւ թօշնել:

Մեկնեցաւ ի նմանէ:

Ելանել և առնել որպէս միջան:

Թէ մեկնեցաւ ի նմանէ Տէր:

ԶՍամիսոն:

Բրեցին զաչս նորա:

Ի Գաղա:

Երկաթի կապանօք:

Աղայր:

ԴԱՍ Դ.

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.

ԿՐՈՒԹԻՒՆ ԿՐՈՒՍՈՒԹՅԱՆ.

Հ. Ա. եօթնեկին դասին միջի բայերը լուծէ.

Ետ, ընկենուլ, ապրեցուցանել, ծնաւ, տեսանէին, թաքուցին, կարէին, առ, ծեփեաց, եղ, ընկէց, գիտէր, անցանիցեն, եւլն.

Գ. Ետ, որ, բային սահմ. անցեալ. կատարելոյն եզակի երրորդ դէմքը, ներգործական. ընկենուլ, ընկէնուլ՝ բային անորիշ գերբայը. ներգործ.

Ապրեցուցանել, ապրեցուցանեմ՝ բային անորիշ գերբայը. ներգ.

Ծնաւ, ծնանէմ. հասարակ բային սահմ. կատարելոյն եզ. երրորդ դէմքը.

Տեսանէին, տեսանէմ՝ բային սահմ. անկատար յոգնակի երրորդ դէմք. ներգ.

Թաքուցին, թաքուցանէմ՝ բային սահմ. կատարելոյն յոգնակի երրորդ դէմք. ներգ.

Կարէին, կարեմ՝ բային սահմ. անկատարին յոգն. երրորդ դէմք. չեզոք.

Առ, առնում՝ բային սահմ. կատարելոյն եզակի երրորդ դէմք. ներգ.

(Այսպէս պէտք է վարժապետը վերլուծել տայ աշակերտին շատ բայեր՝ որոց նշանակութիւնը սովորած է նախընթաց դասերուն մէջ. եւ ոչ միայն պէտք է հարցնէ այդպէս խրաբանչիւր բայի ինչ եզանակ, ինչ ժամանակ, ինչ թիւ, ինչ դէմք եւ ինչ սեռ լինելը, այլ եւ լծորդել տայ այս կամ այն բայը ամբողջ:

եմէ այս կրթութիւնը անողջ եօթնեակ մի եւս բռնէ՛ շատ չէ, եւ պէտք է ընել որպէս զի լաւ տպաւորուին աշակերտաց մտքին մէջ բայերուն ամեն տեսակ ձեւերուն պէտպէս յատկութիւնն)

ԵՐԵՐՈՒ ՎԵՐՈՒՄ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

ԲԱՐԴՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Մինչդեռ սկսեալ էր մազ գլխոյն Սամիսոնի բուտանել յետ գերծելոյն, ժողովեցան այլազգիքն զոհել զոհ մեծ Դագոնայ ատուածոյն իւրեանց եւ ուրախ լինել, զի մատնեաց ըզթշնամի նոցա զՍամիսոն ի ձեռս իւրեանց:

2. Երբեւ զուարթացան սիրտք իւրեանց, կոչեցին զՍամիսոն ի տանէ բանտին, եւ խազային նովաւ: Ասէ Սամիսոն ցպատանին որ ունէր զձեռանէ նորա թոյլ ատուր ինձ եւ զննեցից

1. Երբոր սկսած էր Սամիսոնի գլխուն մազը երկըննալ՝ ածիլելէն վերջը, այլազգիները ժողովուեցան որ մեծ զոհ մի անեն իրենց Դագոն կուռքին եւ ուրախանան, որովհետեւ մատնեց նոցա թշնամին իրենց ձեռքը:

2. Երբոր սրտերնին զլուարճացաւ, կանչեցին Սամիսոնը բանտէն ու սկսան զինքը խաղցընել: Ասաց Սամիսոն այն տղուն որ իւր ձեռքէն բռնած էր թող ատուր ինձի, միանգամ զըն-

զօրհանս՝ յորոյ վերայ տունս
Հաստատեալ կայ, եւ յե-
ցայց ի նոսա:

3. Եւ տունն լի էր ար-
ամբք եւ կանամբք, եւ անդ-
ամենայն նախարարք այլազ-
գեացն, եւ ի տանխոն իբրեւ
երեք հազարք, որք տեսա-
նէին զխաղն Սամիսոնի:

4. Ազաղակեաց Սամիսոն
առ Տէր եւ ասէ. Տէր զօ-
րութեանց, յիշեա զիս եւ
զօրացո՞ զիս զայս եւս մի
նուագ, Աստուած, եւ խըն-
դրեցից զվրէժ իմ փոխա-
նակ երկուց աչաց իմոց յայլ-
ազգեաց աստի:

5. Եւ բուռնեհար Սամի-
սոն զերկոցունց սեանցն
միջնոց՝ յորոց վերայ տունն
Հաստատեալ կայր, եւ յե-
ցաւ ի նոսա՝ ի մին աջով իւ-
րով եւ ի միւսն ձախով իւ-
րով. եւ ասէ՝ մեռցի անձն
իմ ընդ այլազգիսս:

նեմ այդ սիւները՝ որոց
վերայ այս տունը Հաստա-
տուած է, երթամ կռթը-
նիմ անոնց:

3. Իսկ տունը լեցուն էր
էրիկ մարդով ու կնիկ մար-
դով, այլազգեաց ամէն նա-
խարարներն այնտեղ էին.
Երգիքին վերան ալ երեք-
հազար հոգւոյ չափ, որ
Սամիսոնի խաղը կնայէին:

4. Ազաղակեց Սամիսոն
առ Աստուած ու ասաւ.
Տէր զօրութեանց, յիշէ զիս,
եւ ոյժ տուր ինձի այս մէկ
անգամիս ալ, Աստուած, որ
իմ վրէժս հանեմ երկու
աչքիս համար այս այլազ-
գիներէն:

5. Այս ասաց ու բռնեց
Սամիսոն երկու միջին սիւ-
ներէն՝ որոց վերայ տունը
Հաստատուած էր, կռթը-
նեցաւ անոնց, մէկուն վե-
րայ աջովն ու միւսին ձախ-
ովը, եւ ասաց. Ես ալ մեռ-
նիմ այս այլազգեաց հետ:

6. Եւ շարժեաց զօրու-
թեամբ: Եւ անկաւ տունն
ի վերայ ամենայն ժողովոյն
որ ի նմանէ: Եւ էին մեռ-
եալքն զորս մեռոյց Սամի-
սոն ի մահուն իւրում՝ ա-
ռաւել քան զորս սպան ի
կենդանութեան իւրում:

6. Աւժով մի շարժեց,
եւ ընկաւ տունը բոլոր մէ-
ջի ժողովքին վերայ: Եւ
այնպէս Սամիսոնին իւր
մահուն ժամանակը մե-
ռուցածներն աւելի եղան
քան թէ ողջութեան ժա-
մանակը սպաննածները:

Գ Ա Ս Բ .

Հ Ա Տ Ը Ն Տ Ի Ր Թ Ա Ր Գ Մ Ա Ն Ո Ւ Թ Ի Ի Ն .

Մազ զիտոյն Սամիսոնի սկսեալ
էր բուսանել:

Յեա գերծելոյն:

Ժողովեցան այլազգիքն զոհել զոհ
մեծ:

Զոհել Դագոնոյ աստուածոյն
իւրեանց:

Մամեաց զՍամիսոն ի ձեռս իւր-
եանց:

Զուարժացան սիրտք այլազգեացն:

Կռնեցին զՍամիսոն ի տանէ բանտին:

Պատանին ունէր զձեռանէ Սամի-
սոնի:

Թոյլ տուր ինձ:

Զննեցից զսիւնս զպստոսիկ:

Տունս հաստատեալ կայ ի վերայ
սեանց:

Սամիսոնի զիտուն մազն սկսեր էր
աճիլ:

Ածիլէն վերջը:

Ժողովուեցան այլազգիները՝ մեծ
զոհ ընելու:

Իրենց Դագոն աստուածոյն զոհ
ընելու:

Սամիսոնը մատնեց իրենց ձեռքը:

Այլազգիներուն սրտերը զուարճա-
ցան:

Կռնեցին Սամիսոնը բանտէն:

Տղան Սամիսոնի ձեռքէն բռնած էր:

Թող տուր ինձի:

Այս սիւները շջափեմ նայիմ:

Այս տունը հաստատուած է սիւ-
ներու վերայ:

Յեցայց ի սիւնն.

Լի էր տունն արամբք և կանամբք.

Անդ էին ամենայն նախարարք պլազգեացն.

Ինն ի տանիսն արք իբրև երեք հազարք.

Տեսանէին ամենեքեան զխաղն Սամփսոնի.

Աղաղակեաց Սամփսոն առ Տէր.

Տէր զօրութեանց, յիշեա զիս.

Ջօրացս զիս զայս ևս մի նուազ.

Խնդրեցից զզրեժ իմ յալազգեաց աստի.

Փոխանակ երկուց աչաց իմոց.

Բուռն եհար զերկոցունց սեանցն.

Յեցաւ ի մինն ազով իւրով.

Յեցաւ ի միւսն ձախով իւրով.

Մեղցի անձն իմ ընդ պղազգիսս.

Հարժեաց զօրութեամբ զսիւնսն.

Անկաւ տունն ի վերայ ամենայն ժողովոցն.

Այլազգիքն զօրս մեռոցց Սամփսոն ի մահուն իւրում.

Այլազգիքն զօրս սպան ի կենդանութեան իւրում.

Սիւներուն կոթնիմ:

Տունը լեցուն էր էրկի մարդով ու կնիկ մարդով:

Այլազգեաց ամեն նախարարներն այնտեղ էին:

Երդեքին վերայ երեք հազար հոգւոյ շափ կային:

Ամենքը կտեսնէին Սամփսոնի խաղալը:

Սամփսոն աղաղակեց առ Աստուած:

Ամէն զօրութեանց Տէր, յիշէ զիս:

Ոյժ տուր ինձի այս մէկ անգամս ալ:

Վրէժս առնում այս ալազգիներն:

Երկու աչքիս տեղը:

Երկու սիւները մէկէն բռնեց:

Մէկուն վերայ կոթընեցաւ աջ ձեռքովը:

Միւսին վերայ կոթընեցաւ ձախ ձեռքովը:

Թող իմ անձս մեռնի այս ալազգիներուն հետ:

Ուժով շարժեց սիւները:

Ընկաւ տունը բոլոր ժողովքին վերայ:

Այն ալազգիներն որ մեռուց Սամփսոն իւր մահուան ժամանակը:

Այն ալազգիներն որ սպաննեց իւր ողջութեան ժամանակը:

ԶՐՈՒՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆ .

Հարցումներ .

Ո՞րպէս էր մազ պիտոյն Սամփսոնի .

Ե՞րբ սկսեալ էր բուսանել .

Առ ի՞նչ ժողովեցան այլազգիքն .

Ո՞ւժ մատուցանէին զգոհն .

Առ ի՞նչ զոհէին Դազոնայ զոհ
մեծ .

Զի՞նչ եղեն սիրտք այլազգեացն .

Ուստի՞ կոչեցին զՍամփսոն .

Զի՞նչ արարին ընդ նա .

Ո՞ւնէր զձեռանէ Սամփսոնի .

Զի՞նչ ասաց Սամփսոն ցպատա-
նին .

Զի՞նչ կամէր առնել Սամփսոն .

Զոր սիւնս .

Ո՞ կոյր ի տանն .

Ո՞ւր էին նախարարք այլազգեացն .

Ո՞չք ոմանք՝ կոյին ի տանին .

Եւ զի՞նչ առնէին անդ .

Զի՞նչ ասաց Սամփսոն յաղաղա-
կել իւրում առ Տէր .

Ուստի՞ կամէր խնդրել զլէւծ իւր .

Փոխանակ որոյ իրիք .

Զորմէ՞ բուռն եհար Սամփսոն .

Ո՞րպէս յեցաւ ի մի ի սեանցն .

Եւ որպէս ի միւսն .

Զի՞նչ խնդրէր վասն անձին իւրոյ .

Պատասխաններ .

Սկսեալ էր բուսանել .

Յեռ զերծելոյն .

Զոհել զոհ մեծ և ուրախ լինել .

Դազոնայ աստուածոյն իւրեանց .

Զի մասնեաց զՍամփսոն ի ձեռս
իւրեանց .

Զուարթացան .

Ի տանէ բանտին .

Խաղալին նովաւ .

Պատանի ոմն .

Թոյլ տուր ինձ ասէ՛ զի զննեցից
զսիւս .

Կամէր զննել զսիւսնս .

Յորոց վերայ առնն Հաստաաեալ էր .

Ամնայն նախարարք այլազգեացն .

Անդ ի տանն .

Արք և կանայք իրրև երեք Հազար .

Տեսանէին զիսաղն Սամփսոնի .

Տէր զորութեանց, ասէ, յիշեա զիս .

Թայլազգեաց անտի .

Փոխանակ երկուց աչաց իւրոց .

Զսեանցն երկոցունց .

Աջով իւրով .

Զախով իւրով .

Մեռանել ընդ այլազգիսն .

ԶԻՆՆ շարժեաց զօրութեամբ.

ՅՆՐ վերայ անկաւ տունն.

Ձ՞ մեռոյց Սամիսոն ի մահուն
իւրում.

Ո՞րքան այլազգիս սպան ի մահուն
իւրում.

Զսիւնն:

Ի վերայ ամենայն ժողովոյն այ-
լազգեաց:

Զայլազգիս:

Առաւել քան զորս սպան ի կեն-
դանութեան իւրում:

ԴԱՍ Դ.

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.

ՄԱԿՐԱՅ.

Հ. Ի՞նչ է մակրայր.

Պ. Մակրայ կրտուի այն անփոփոխ մասն բանի: որ քովի
բային նշանակութեան տեղը կամ ժամանակը, որպիսու-
թիւնը, որքանութիւնը կամ ուրիշ մէկ պարագան կյայտ-
նէ. երբեմն եւս հարցումն, կարգ, հաստատութիւն կամ
բացասութիւն կամ երկրայութիւն կցուցընէ. անոր համար
մակրայներէն ոմանք կրտուին Տեղական, ոմանք ժամանա-
կական, Որակական, Քանակական, Հարցական, Դասական,
Ստորասական, Բացասական, Երկրայական, եւլն:

Հ. Տեղական մակրայի օրինակ տուր.

Պ. Աստ, անդ. այսր, անդր, այդր. աստէն, անդէն. այս-
րէն, այդրէն, անդրէն. այսր անդր. աստի, այտի, անտի.
աստանօր, անդանօր. աստուստ, անդուստ. ուր, ուրեք, ու-
րանօր. ուստի, ուստեք. արտաքս, ի ներքս, եւլն:

Հ. Ժամանակական մակրայի օրինակ տուր.

Պ. Այժմ, ապա մինչ, մինչդեռ, մինչեւ, միշտ, յորժամ, երբեմն, այն ինչ, եւլն:

Հ. Որակական մակբայի օրինակ տուր.

Պ. Այսպէս, այդպէս, այնպէս, որպէս, զիարդ, կողմնակի, արմատաքի, եւլն:

Հ. Քանակական մակբայի օրինակ տուր.

Պ. Քանիցս, որքան, այսքան, միայն, եւեթ, դարձեալ, իբրեւ, գրեթէ, եւլն:

Հ. Հարցական մակբայի օրինակ տուր.

Պ. Ջի՞, զի՞նչ, է՞ր, ընդէ՞ր, եւլն:

Հ. Դասական մակբայի օրինակ տուր.

Պ. Նախ, երկրորդ, երրորդ . . . , միանգամ, միանգամայն եւլն:

Հ. Ստորասական, բացասական եւ երկբայական մակբայից օրինակներ տուր.

Պ. Այո, ոչ, մի. գուցէ, թերեւս, արդեօք, եւլն:

Հ. Հասարակ անունները մակբայի պէս կրնան գործածուիլ.

Պ. Ածական անունները երբեմն մակբայի պէս կգործածուին. զօր. զուր պաշտել, աբուր ասել, հանր եւ հեղձ ժըպտել, եւլն:— Նմանապէս շատ գոյականներ ու ածականներ պէսպէս հոլովով մակբայի զօրութիւն կառնուն. զոր օրինակ՝ հարկաւ, կամաւ, յանգգաստից, դառաջինն, եւլն:

— Մակբայից վերայ կրթութիւն ընելու է՝ առաջարկելով աշակերտին որ գանազան բացիլու հետ յարմարցընէ իւրաքանչիւրը:

ԵՅԹՆԵՆԿ ՀՆԳՆՑԱՆՆԵՐՈՐԳ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

1. Եւ էր ոմն յորդւոցն Բենիամինի, անուն նորա Կիսայր զօրաւոր, եւ անուն որդւոյ նորա Սաւուղ, այր բարի եւ անձնեայ. եւ ոչ գոյր յորդիսն Իսրայէլի այր լաւ քան զնա, ուսովք չափ ի վեր բարձր էր քան զամենայն երկիրն:

2. Եւ ի կորնչել իշոց հօրըն Սաւուղայ՝ ասէ ցորդի իւր. Առ ընդ քեզ մի իմանկանցդ, եւ արիք երթայք խնդրեցէք զէշսն: Եւ իբրեւ խնդրեցին աւուրս երիս եւ ոչ գտին, ասէ Սաւուղ ցալատանեակն իւր. Եկ դարձցուք անդրէն, գուցէ թողեալ հօր մերոյ զէշսն՝ եւ զմէնջ հոգասցէ:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Բենիամինի որդւոց մէջէն մէկը կար՝ Կիս անունով, զօրաւոր մարդ, եւ նորա որդւոյն անունը Սաւուղ՝ բարեբարոյ ու յաղթանդամ, այնպէս որ Իսրայէլացւոց մէջ մէկըչկար քան զինքը լաւ. ուսերովք բարձր էր երկրին ամեն բնակիչներէն:

2. Սաւուղայ հօրն էշերը կորսուած լինելով, ասաց որդւոյն. Տղոցմէն մէկը ան հետդ ու ելէք գնացէք՝ էշերը փնտռեցէք: Երբ որ փնտռեցին երեք օր ու չըգտան, ասաց Սաւուղ իւր տղուն. Եկ ետ գառնամք, կարելի է թէ մեր հայրը էշերը թողած՝ մեզի համար հոգ կընէ:

3. Ասէ ցնա պատանին. Ահա այր Աստուծոյ է ի քաղաքիս յայսմիկ ի Սիփ, այր փառաւոր, եւ զամենայն զոր ինչ խօսիցի՛ լինելով լինի. երթիցուք անգր՝ զի պատմեցէ մեզ զճանապարհս մեր, եւ գնասցուք:

4. Ասէ Սաւուղ ցպատանին. Ահա երթայցեմք, եւ զի՞նչ տանիցիմք առնն Աստուծոյ. զի հաց եւս պակասեաց յամանոց մերոց, Պատանին ասէ. Ահա գտանի ի ձեռին իմում չորրորդ սկիզ արծաթոյ, եւ տացես առնն Աստուծոյ:

5. Իբրեւ մտին ի քաղաքամէջն, եւ ահա Սամուէլ ել ընդ առաջ նոցա յերթալ իւրում ի Բամա: Մտեալ առ նա Սաւուղ եւ ասէ. Պատմեա ինձ՝ որ տուն իցէ տեսանողին: Պատասխանի ետ Սամուէլ եւ ասէ ցնա.

3. Տղան ասաց Սաւուղայ, թէ Ահա այս Սիփ քաղաքիս մէջ Աստուծոյ մէկ մարդը կայ, պատուաւոր մարդ, որ ինչ որ կասէ՝ անպատճառ կկատարուի. երթամք այնտեղ, թող ասէ մեզի մեր բռնելու ճանապարհն, ելլեմք երթամք:

4. Սաւուղ ասաց պատանւոյն. երթալը երթամք, բայց ի՞նչ տանիմք Աստուծոյ մարդուն. ահա հացն անգամ հատաւ մեր ամաններէն, Պատանին ասաց թէ ահա իմ քօլս մէկ սիկղ արծաթին քառորդը կայ, այն կուտաս Աստուծոյ մարդուն:

5. Երբոր մտան քաղաքին մէջտեղուանքը, Սամուէլ նոցա առջեւն ելալ՝ զէպ ի Բամա գնացած ժամանակը: Սաւուղ մօտեցաւ անոր ու ասաց. Ասա ինձի թէ տեսանողին տունը որն է: Սամուէլ պատասխա-

Ես ինքնին իսկ եմ. եւ ա-
ռաջի իմ ի Բամա, եւ կերի-
ցեա ընդ իս այսօր, եւ ար-
ձակեցից զքեզ վաղիւ, եւ
զամենայն ինչ, որ ի սրտի
քում է՝ պատմեցից քեզ,
եւ վասն իշոցն երեքօրէից
կորուսելոց մի ինչ ածեր ըզ-
մտաւ, քանզի գտեալ են.

նեց. Ես եմ տեսանողը. դը-
նա առջեւէս Բամա, եւ այ-
սօր ինձի հետ հաց կուտես,
վաղը ճամբայ կդնեմ զքեզ,
ու օրտիգ մէջ ինչ որ կայ՝
ամէնն ալ կասեմ քեզի.
Իսկ այն էշերուն համար որ
երեք օրուքն է ի վեր կորած
են՝ ամենեւին մի մտածեր,
վասն զի գտնուած են.

Գ Ա Ս Բ .

Հ Ա Տ Ը Ն Տ Ի Ր Թ Ա Ր Գ Մ Ա Ն Ո Ւ Թ Ի Ի Ն .

Էր ոմ յորդոցն Բենիամինի.

Անուն նորա Վիս.

Այր զօրաւոր.

Այր բարի և անձնեայ.

Ոչ զայր յորդին Իսրայէլի այր
լաւ քան զնա.

Ուսովք շափ ի վեր բարձր էր քան
զամենեսեան.

Պորեան էջք հօրն Սաուղայ.

Ա՛ռ ընդ քեզ մի ի մանկանցդ.

Երկայք խնդրեցէք զէշսն.

Խնդրեցին աւուրս երես և ոչ գտին.

Եկ զարձցուք անդրէն.

Բենիամինի որդիքներէն մէկը կար.

Անունը Վիս.

Զօրաւոր՝ ուժով մարդ.

Բարի և յաղթանդամ՝ անձի
մարդ.

Իսրայէլացւոց մէջ անկից լաւ
մարդ չկար.

Ուսերովը ամենէն բարձր էր.

Սաուղայ հօրը էշերը կորսուեցան.

Այդ աղոցմէն՝ ծառաներէն մէկը
հետդ առ.

Գնացէք փնտռեցէք էշերը.

Երեք օր փնտռեցին ու չգտան.

Արի ես զառնամք.

Գուցե թողեալ հօր մերոյ զէշտ՝
զմենը հոգասցե.

Այր Աստուծոյ է ի քաղաքիս
յայսմիկ.

Այր փառաւոր
Ջամնայն զոր ինչ խօսիցի՝ լինե.
լով լինի.

Երթիցո՛ւք անդր.
Պատմացե մեզ զճանապարհս մեր.

Ահա երթայցեմք.
Ձե՛նչ տանիցիմք առնն Աստուծոյ.

Հաց ևս պակասեաց յամանոց մե-
րոց.

Ահա գտանի ի ձեռին խնում չոր-
բորդ սկեզ արծաթոյ.

Մահն ի քաղաքամէջն.

Եւ ընդ առաջ նոցա Սամուէլ.

Յերթալ իւրում ի Բամա.

Մատեաւ առ նա Սաւուղ.

Ո՞ր տունն իցէ տեսանողին.

Ես ինքնին իսկ եմ.

Ե՛ւ առաջի իմ ի Բամա.

Վերիցես ընդ իս պարօր.

Արձակեցից զքեզ վաղիւ.

Ջամնայն ինչ որ ի սրտի քում է՝
պատմցից քեզ.

Մի գուցե հայրերնիս էշերը
թողած՝ մեզի համար հօդ
կընէ.

Այս քաղաքիս մէջ Աստուծոյ մէկ
մարդը կայ.

Պատուաւոր՝ փառաւորեալ մարդ.
Ի՛նչ բան որ առէ՝ ամենն ալ կը-
կատարուի.

Երթա՛մք այնտեղ.

Թող պատմէ մեզի՝ ցուցընէ մեզի
մեր ճամբան.

Երթա՛լք երթա՛մք.

Ի՛նչ բան տանիմք Աստուծոյ
մարզուն.

Հացն ալ պակսեցաւ մեր աման-
ներուն մէջ.

Ահա իմ քօլս մէկ սկեզ արծա-
թի չորբորդ մասը կայ.

Քաղաքին մէջտեղը մտան.

Սամուէլ նոցա առջևն կուլ.

Երբոր Բամա կերթար.

Սաւուղ մտեցաւ անոր.

Տեսանողին՝ մարգարէին տունը
ո՞րն է.

Ես ինքս եմ.

Գնա իմ առջևս Բամա.

Այսօր ինծի հետ կերակուր կու-
տես.

Վաղը կ՛ճամբնեմ զքեզ.

Սրտից մէջ ինչ որ կայ՝ ամենն ալ
կատեմ քեզի.

Ասան իշոցն երեքորէից կորուսն.
լոց.

Մի ինչ աներ զմաւ.

Քանզի գտեալ են.

ԴԱՍ Գ.

ՋՐՈՒՅԱՏԻՐՈՒԹԻՒՆ.

Լ-ըջումի.

Յարև՞ ցեղէ էր Վիս.

Որպիսի՞ որ էր.

Ձի՞նչ անուն էր որդւոց նորա.

Որպիսի՞ որ էր Սաւուղ.

Որքան էր լաւութիւն բարւոցն
Սաւուղոց.

Որպիսի՞ էր Հասակ նորա.

Ձի՞նչ էր որ կորեաւ հօրն Սա-
ւուղոց.

Ձո՞ առաքեաց խնդրել զէշն.

Դո՞ւն նոքա զէշն՝ թէ ոչ.

Ձի՞նչ խորհեցաւ յայնժամ Սա-
ւուղ.

Ձո՞ր կասկած ունէր ի մտի.

Ո՞րպիսի քաղաքն յայնմիկի Սիսի.

Որպիսի՞ որ էր այրն.

Եւ որպիսի՞ բանք նորա.

Երիք որու ընէ ի վեր կորսուած է-
շերուն համար.

Ամենեկն մօրէզ բան մի՞ անցընելի

Ասան զի գտնուած են.

Գոգաւորսի.

Ի ցեղէ որդւոցն Բենիամինի.

Այր զօրաւոր.

Սաւուղ:

Այր բարի և անձնայի.

Ոչ զոյր յորդիան Իսրայէլի այր
լաւ քան զմա:

Ուսովք շնոյ ի վեր էր քան զա-
մենայն երկիրն.

Էշքն նորա:

ՁՍաւուղ զորդի իւր.

Խնդրեցին աւուրս երես և ոչ գտին.

Դառնալ անդրէն ի տուն.

Թէ զուցէ հայրն թողեալ զէշն՝
և զնմանէ հօգասցէ.

Այր Ասաուծոց.

Այր փառաւոր.

Ջամենայն զոր ինչ խօսէր՝ լինե-
լով լինելի.

Աս ի՞նչ ասաց պատանին երթալ
անդր.

Զի՞նչ եհարց Սաւուղ ցպտաւ.
նին.

Ոչ ունեին զհաց:

Զի՞նչ գտաւ ի մեռին պատա.
նայն.

Ո՞ր մահն Սաւուղ և պատանի
նորս.

Ո՞նչ ընդ ասոջ նոցա.

Ո՞ր երթայր Սամուէլ.

Զի՞նչ արար Սաւուղ.

եւ զի՞նչ եհարց ցնա.

Ո՞ր էր տեսնողն.

Ընդ ո՞ւմ ուսելոց էր Սաւուղ
յայնմ աւուր.

ե՞րբ ասաց Սամուէլ թէ արձա.
կեցցէ զՍաւուղ.

Զի՞նչ խոստացաւ պատանւ նմա.

Զի՞նչ վասն իշոցն երեքօրեկց կո.
րուսելոց.

Ընդէ՞ր.

Զի պատանեցէ նոցա զնմապար.
հըս իւրեանց.

Թէ զի՞նչ տանջին ասնն Ասաւ.
ծոյ.

Պահանայց հաց յամանոց իւր.
եանց.

Չարքոյր սկեղ արժանից.

Ի քաղաքամէջն.

Սամուէլ.

Ի Բամա.

Մասնաւ առ Սամուէլ.

Թէ որ իցէ ասն տեսնողին.

Մարգարէն Սամուէլ.

Ընդ Սամուէլի.

Չաղի.

Չամենայն որ ինչ էր ի արտի նորա.

Զի արդէն գտեալ կն.

Մի ինչ անել զմաս.

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՇԱՂԿ.

Հ. Ի՞նչ է շաղկապ.

Պ. Շաղկապ կրօսւին այն անփոփոխ բառերը՝ որ խօսք
խօսքի հետ կկապեն՝ պէս պէս կերպերով:

Հ. Շաղկապները գլխաւորապէս քանի՞ տեսակ կրատան-
ւին.

Պ. Երկու, ոմանք ուրդ են, եւ ոմանք Է-ուրդ, կամ ուրիշ
բառի հետ գործածուող:

Հ. Պարզ շաղկապներու օրինակ տուր.

Պ. Եւ, թէ, եթէ, իսկ, զի, կամ, այլ, բայց, սակայն, եւլն:

Հ. Բարդ կամ բաղադրեալ եւ ուրիշ բառի հետ գործա-
ծուող շաղկապներու օրինակ տուր.

Պ. Թէպէտ, բայց եթէ, բայց միայն, միայն թէ, վասն զի,
այլ եւ, թող թէ, ապա թէ ոչ, մինչ զի, որպէս զի, մանա-
ւանդ զի, ապա ուրեմն, իսկ արդ, եւ արդ, եւլն:

ՊԱՅՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆ.

Հ. Ի՞նչ է յայնարկութիւնը.

Պ. Ձայնարկութիւն կամ միջարկութիւն կրուին այն բա-
ռերը կամ ձայները՝ որով խօսքի մէջ այլ եւ այլ կիրք կը-
հասկըցընեմք, այսինքն ցաւ, բարկութիւն, ուրախութիւն
վախ, զարմանք եւլն:

Հ. Գլխաւոր ձայնարկութիւններէն մէկքանին ըսէ.

Պ. Ո՛հ, վայ, այ, սի, է, վահ, օն, օշ, հապար աղէ, բա-
բէ, վաշ, աւտղ, ազնիւ, յանկարծ, իցիւ, եւլն:

ՆՈՐՆԵՆԻ ՎՅՏԱՄԱՆԵՐՈՐԳ՝

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

1. Ասէ Տէր ցՍամուէլ. լից զեղջիւր քա իւզով, եւ եկ առաքեմ զքեզ առ Յեսուէ ի Բեթղեհէմ, եւ օծցես զմի յորդանոց նորա ի Թազաւոր փոխանակ Սաւուզայ:

2. Եւ իբրեւ մտին որդիքն Յեսուայ, ետես Սամուէլ զեղիար եւ ասէ. Այլ եւ առաջի իսկ Տեառն օծեալ իւր: Ասէ Տէր ցՍամուէլ. Մի հայիր ընդ տեսիլ դորա, եւ մի ի մեծութիւն հասակի դորա. զի մարդ հայի յերեսա, եւ Աստուած հայի ի սիրտս:

3. Եւ անցոյց Յեսուէ զեթանեսին զորդիսն իւր առաջի Սամուէլի, եւ ասէ Սամուէլ. Ոչ ընտրեաց ի դո-

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Աստուած ասաց Սամուէլի թէ եղջիւրդ եղով լիցուր, ու արի յուզարկեմ զքեզ Բեթղեհէմ քաղաքը՝ Յեսուէին, որ նորա որդանոց մէկը Թազաւոր օծես Սաւուզայ տեղը:

2. Երբոր Յեսուէի որդիքը ներս մտան, տեսաւ Սամուէլ Եղիարն ու ասաց. Ահա արդէն Աստուծոյ առջեւն է իւր օծեալը: Աստուած ասաց Սամուէլի. Մի նայիր դորա տեսին, եւ ոչ դորա հասակին մեծութեանը. վասն զի մարդ մարդկանց երեսը կնայի, Աստուած սրտերը կնայի:

3. Յեսուէ իւր եօթը որդիքն եւս անցուց Սամուէլի առջեւէն, բայց Սամուէլ ասաց թէ Աստուած ատոնց-

ցանէ Տէր. այդչափ են մանկրտիդ, Եւ նա ասէ. կայ միւս եւս փոքրիկ եւ արածէ խաշն: Ասէ Սամուէլ ցՅեսսէ. Առաքեա եւ ած զնա. զի ոչ բազմեսցուք մինչեւ ի գալ նորա այսր:

4. Եւ առարեաց Յեսսէ եւ ած զԴաւիթ. եւ նա էր կարմիր եւ աչօք գեղեցիկ եւ բարուք տեսանելով: Եւ առ Սամուէլ զեղջիւրն իւզոյ, եւ հրամանաւ Տեառն օծ զԴաւիթ ի մէջ եղբարց իւրոց: Եւ խաղաց Հոգի Տեառն ի վերայ Դաւիթի յօրէ յայնմանէ եւ առ յապա:

5. Եւ Հոգի Տեառն վերացաւ ի Սաւուղայ, եւ խեղդէր զնա այս չար ի Տեառնէ: Ասեն ցնա ծառայքն իւր. Ահա Դաւիթ որդի Յեսսեայ Բեթղահեմացոյ՝ այր իմաստուն եւ պատերազ-

մէ մէկն ալ չընտրեց. այդքան են տղաքդ: Նա պատասխանեց թէ ուրիշ մէկըն ալ կայ՝ ամենէն փոքր: որ ոչխար կարծեցընէ: Սամուէլ ասաց Յեսսէին. Մարդ յուղարկէ բեր զինքը: վասն զի մինչեւ նա այստեղ չգայ՝ պիտի չնստիմք:

4. Մարդ յուղարկեց Յեսսէ ու բերաւ Դաւիթը: որ կարմիր էր, աչքերը գեղեցիկ, եւ տեսքը սիրուն: Իսկոյն առաւ Սամուէլ եղին եղջիւրը, եւ Աստուծոյ հրամանաւ օծեց Դաւիթը եղբարցը մէջ: Այն օրէն Աստուծոյ Հոգին իջաւ Դաւիթի վերայ մինչեւ վերջը:

5. Աստուծոյ Հոգին վերցաւ Սաւուղէն, ու չար Հոգի մի կտանջէր զինքը Աստուծոյ հրամանաւ: Ասին իրեն ծառաները. Ահա Դաւիթ՝ Բեթղահեմացի Յեսսէին որդին, խելացի ու

մող, հանձարեղ եւ ճարտարաբան, այր գեղեցիկ տեսիլամբ եւ Տէր ընդ նմա, գիտէ սաղմոս եւ երգել քը նարաւ: Եւ եղիցի ի հասանել ի վերայ քո այսոյն չարի որ յԱստուծոյ՝ երգեսցէ քնարաւն, եւ դիւր վիցի քեզ:

6. Առաքեաց Սաւուղ Տըրեշտակս առ Յեսոէ եւ ասէ: Առաքեա առ իս դՊաւիթ որդի քո որ ի հօտի քում է: Եւ առ Յեսոէ արդաւ մի հացի եւ տիկ մի գինւոյ եւ ուլ մի յայծեաց, եւ առաքեաց ի ձեռն Դաւիթ որդւոյ իւրոյ՝ Սաւուղայ:

7. Եմուտ Դաւիթ առ Սաւուղ եւ կայր ի սպասու առաջի նորա, եւ եղեւ նորա կապարճակիր: Եւ վնէր յորժամ հառանէր այսն չար ի վերայ Սաւուղայ, առնայր Դաւիթ գքնարձ եւ

քաջ մարդ: Հանձարաւոր ու ճարտապան, տեսքը գեղեցիկ, եւ Աստուած հետը գիտէ սաղմոս ասել ու քը նար զարնել երգելով: Երբոր չար հոգին քու վերագ հասնի Աստուծոյ հրամանովը, թող նա քնարովը երգէ, քեզի թեթեւութիւն կլինի:

6. Մարդիկ յուզարկեց Սաւուղ Յեսոէին ու ասաց: Յուզարկէ ինձի Դաւիթ որդիդ՝ որ ոչխարներուդ քովըն է: Առաւ Յեսոէն մէկ արդու մի հաց, տիկ մի գինի եւ այծու ձագ մի, եւ իւր Դաւիթ որդւոյն ձեռքովը Սաւուղին յուզարկեց:

7. Գնաց Դաւիթ Սաւուղին քով նորա առջեւը ծառայութիւն կանէր, ու նորա կապարճակիրն եղաւ: Եւ երբ չար հոգին Սաւուղայ վերայ կհասնէր, Դաւիթ քնարը ձեռք կառնար ու

նուազէր ձեռամբ իւրով,
 եւ հանդուցանէր զՍաուուզ-
 եւ դիւրանայր նմա: եւ մեկ-
 նէր ի նմանէ այսն չար:

կզարնէր: անով Սաուուզը
 կհանգստանար: թիփիւու-
 թիւն կիմանար: եւ չար հո-
 գին քովէն կհեռանար:

ԳԱՍ Բ.

ՀԱՏԸՆՏԻՐ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

Լից զեղիւր քո իւզով.
 եկ առաքեմ զքեզ առ Յեսէ.
 Օծցես զմի յորդոց Յեսսեայ ի
 Թագաւոր

Առաջի խկ Տեառն օծեալ իւր

Մի հայիր ընդ տեղի զորա.

Մի հայիր ի մեծութիւն հասակի
 զորա.

Մարդ հայի յերեսաւ Ասաուած
 հայի ի սիրտս.

Անցոյց զօրդեմ իւր առաջի նորա.

Ոչ ընտրեաց զդք ի գոցանէ Տէր.

Այդչ փի միայն են մանկտից.

Կայ միւս ևս փորձիկ որ արածէ
 խաշն.

Առաքեա և ան զնա.

Ոչ բազմեացուք մինչև ի գալ նորա.

Կարմիր էր Դաւիթ և աչքը զե-
 ղեցիկ.

Ա՛ն Սամուէլ զեղիւրն իւրոյ.

Եզով լնցուր եղջիւրէ ամանդ.
 Արի յուզարկեմ զքեզ Յեսսէին.
 Յեսսէի որդոց մէկը Թագաւոր օ-
 ձեա.

Ասաուծոյ առջև ահա կեցած է
 իւր օծեալը.

Մի նայիր զորա տեղին.

Մի նայիր զորա հասակին մեծու-
 թեանը.

Մարդ մարդկանց երեսները կնայի
 Ասաուած սրտերը.

Իւր օրդեմ առջևն անցուց.

Առանցմէ մէկն ալ չընտրեց Աս-
 աուած.

Միայն այդքան են ազարդ.

Կայ ուրիշ պզտիկ մի ալ՝ որ ոչ
 խար կարծեցընէ.

Մարդ յուզարկէ ու բեր զմէքը.

Պիտի շնտախմբ մինչև որ գայ.

Դաւիթ կարմիր էր ու աչքը զե-
 ղեցիկ.

Առա Սամուէլ եղին եղջիւրը.

Օձ Սամուէլ զԴաւիթ ի մէջ եղ-
բարց իւրոց.

Խաղաց Հոգի Տեառն ի վերայ
Դաւիթի.

Յօրէ յայնմանէ և առ յապա.
Հոգի Տեառն վերացաւ ի Սաւու-
ղայ.

Խեղդէր զՍաւուղ այս շար ի
Տեառնէ.

Այր իմաստուն և պատերազմող,
Այր Հանճարեղ և ճարտարբան.

Այր գեղեցիկ տեսչեամբ.

Տէր ընդ նմա.

Գիտէ երգել քնարաւ.

Ի Հասանել ի վերայ քո այսոյն
շարի.

Երգեսցէ Դաւիթ քնարուն.

Դիւր լիցի քեզ.

Առաքեաց Սաւուղ Հրեշտակս առ
Յեսաէ.

Առաքեա առ իս զԴաւիթ որդի քո.

Արգաւ մի Հացի և տիկ մի գինւոյ.

Ի ձեռն Դաւիթ որդւոյ իւրոց.

Դաւիթ ի սպասու կայր առաջի
Սաւուղոյ.

Դաւիթ եղև նորա կապարձակիր.

Օձեց Սամուէլ Դաւիթը նորա
եղբարցը մէջ.

Աստուծոյ Հոգին Դաւիթի վերայ
իջաւ.

Այն օրէն մինչև վերջը.
Աստուծոյ Հոգին Սաւուղէն վեր-
ցաւ.

Չար Հօգի մի կրխդգէր Սաւուղը
Աստուծոյ Հրամանովը.

Խեղացի ու քաջ մարդ.

Բարակամիտ ու խօսքի վարպետ
մարդ.

Գեղեցիկ կերպարամբով մարդ.

Աստուած նորա Հեռն է.

Գիտէ երգ երգել՝ քնար զարնե-
լով.

Երբոր շար Հոգին վերադ Հասնի.

Դաւիթ քնարովը թող երգէ.

Թեթևութիւն կլինի քեզի.

Սաւուղ մարդ յուղարկեց Յես-
սէին.

Յուղարկէ իննի քու Դաւիթ որ-
դիդ.

Մէկ շափ մի պիւր և տիկ մի
գինի.

Իւր Դաւիթ որդւոյն ձեռքովը.

Դաւիթ ծառայութիւն կաներ Սա-
ւուղին առջևը.

Դաւիթ նորա կապարձակիրն ե-
ղաւ.

Առնոյր Դաւիթ զքնարն.
 Նուազէր ձեռամբ իւրով.
 Լանդուցանէր Դաւիթ զՍաւուզ.
 Դիւրանայր Սաւուզայ.
 Մեկնէր ի նմանէ այսն շար.

Դաւիթ քնարը ձեռք կառնէր.
 Զեղբովք կղարնէր քնարը.
 Դաւիթ հանգստութիւն կուտար
 Սաւուզին.
 Սաւուզին թեթևութիւն կլինէր.
 Զար հոգին քովէն կհեռանար.

Գ Ա Ս Գ .

ՋՐՈՒԾԱՏՐՈՒԹԻՒՆ .

Հարցմանէ.

Ի՞նչ կէտց Սամուէլ զեղջիւր իւր.
 Զքնէ կէտց իւրով.
 Զքնէ առնեղոց էր իւրովն.
 Յքնէ հայեր Սամուէլ.
 Յքնէ հայի մարդ և յքնէ Աստուած.
 Ո՞րչափ էին մանկաին Սամուէլի.
 Զքնէ առնէր փոքրիկն.
 Մինչև ցերբ ոչ կամէր Սամուէլ
 բազմել.
 Որպիսի՞ էր տեսեալս Դաւիթ.
 Զքնէ էառ Սամուէլ.
 Ո՞ւր էօծ զԴաւիթ.
 Զքնէ եղև ընդ Դաւիթ.
 Ե՞րբ.
 Եւ զի՞ եղև Սաւուզայ.

Պատասխանի.

Իւրով.
 Զեղջիւր իւր.
 Օծանեղոց էր զԴաւիթ ի թագաւոր.
 Ընդ տեսին Սղիարայ և ի մեծութիւն հասակի նորա.
 Մարդ հայի յերեսաւ և Աստուած ի սիրտաւ.
 Եօթն և միւս ևս փոքրիկ.
 Արածէր խաշն.
 Մինչև ցգալ Դաւիթի.
 Վարմիր և գեղեցիկ աչքի.
 Զեղջիւրն իւրայ.
 Ի մէջ եղբարց իւրոց.
 Խաղաց ի վերայ նորա Լողի Տեառն.
 Յօրէ յայնմանէ և առ յապաւ.
 Լողի Տեառն վերացաւ ի նմանէ.

Սրպիտի՞ որ էր Դաւիթ.
 Զի՞նչ զիտէր Դաւիթ.
 Զի՞նչ կամ ո՞ հասանէր ի վերայ
 Սաւուղայ.
 Զի՞նչ լինէր Սաւուղայ յերգելն
 Դաւիթի.
 Զո՞ առաքեաց Սաւուղ առ Յեսուէ.
 Զի՞նչ առաքեաց Յեսուէ առ Սա-
 ւուղ.
 Յո՞ր ձեռն առաքեաց.
 Զի՞նչ գործ էր Դաւիթի առ Սա-
 ւուղայ.
 Զի՞նչ առնէր Դաւիթ յայսահա-
 բելն Սաւուղայ.
 Եւ զի՞նչ շահ լինէր այնու Սա-
 ւուղայ.

Այր իմաստուն և պատերազմող,
 Դիտէր Սաղմոս և երգել քնարաւ:
 Այս չար ի Տեառնէ:
 Դիւրամայր նմա,
 Հրեշտակա:
 Արգու մի հացի և փկ մի զինւոյ
 և ուլ մի յայծեաց:
 Ի ձեռն որդւոյ իւրոյ Դաւիթի.
 Կայր ի սպասու առաջի նորա:
 Երգէր քնարաւն և հանգուցանէր
 զնա:
 Դիւր լինէր նմա:

ԴԱՍ Դ.

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.

ՅՅՈՒՔ ԲԱՌՈՑ.

- Հ. Բառերուն գլխաւոր ձեւերը որո՞նք են.
- Պ. Բառերուն գլխաւոր ձեւերն են պարզութիւն եւ բար-
 գութիւն:
- Հ. Պարզ բառերը որո՞նք են.
- Պ. Պարզ կըսուին այն ամենայն բառերը որ գրիչ բառի
 կամ նշանական մասնըկի հետ կապուած չեն. զոր օրինակ,
 լոյս) ջուր) սէր) մեծ) սուրբ) արար) բեր) եւլն:

2. Բարդ բառերը որո՞նք են.

9. Բարդ կրտսերին անոնք որ ուրիշ անունի կամ որ եւ ի-
ցէ բառի հետ կապուած են՝ փոքր փոփոխութեամբ, եւ եր-
բեմն առանց փոփոխութեան. զոր օրինակ՝ լուսատու, ջրա-
կիր, մարդասէր, մեծամիտ, սրբակաց, բարերար, պողաբեր,
— վրէժխնդիր, հացկատակ, ձեռնտու, կաթնկեր, եւլն:

2. Պարզ բառերէն բարդ շինելու սովորական կանոնները
որո՞նք են.

9. Ա, Բառերը կկապուին = ձայնաւորով, երբոր առա-
ջին բառը կվերջանայ բաղաձայն. սովորաբար առաջինը
ուղղական կամ սեռական կգրուի, եւ երկրորդը անփոփոխ
կմնայ. զոր օրինակ՝ բանագէտ, մարդասէր, կարճամիտ, սի-
րաբուն, տիրասէր, ատենագիր:

Բ, Նոյնպէս = տառով կկապուին՝ երբոր առաջին բառը
ձայնաւորով կվերջանայ. զոր օրինակ՝ մարդարէահրաշ, դիւ-
զարդ, ազնուագութ, լուսնյափոխ:

Գ, երբոր առաջին բառը բազմալանկ է ու է կվերջանայ,
բարդուելու ժամանակ շատ անգամ է կամ է կդառնայ ի-
նին, երբեմն ալ =. զոր օրինակ՝ բարեգործ, գերեզարձ, որ-
դեգիր կամ որդեգիր, թերեհաւատ, կամ թերահաւատ,
հեռաբնակ, եւլն:

Դ, երբոր առաջին բառը բաղաձայնով վերջանայ, ու երկ-
րորդը ձայնաւորով սկսի, առանց կապող ձայնաւորի կը-
բարդուին. զոր օրինակ՝ բանտարգել, մարդատեսաց, մեծա-
նուն, եւլն:

Այս կանոնները զանազան խոտորմունքներ եւս ունին:

ԵՍԹՆԵՆԿ ԵՍԹՆԵՆԻՑԱՆՆԵՐՈՐԳՒ

ԳԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

1. Ժողովեցին այլազգիքըն զբանակս իւրեանց ի պատերազմ, եւ գումարեցան ի Սոկքով հրէաստանի. եւ Սաւուղ եւ արք Իսրայէլի ժողովեցան եւ նորա ի հովիտան, եւ ճակատեցան ի պատերազմ ընդդէմ այլազգեացն:

2. Եւ ել այր զօրաւոր ի ճակատէ այլազգեացն, Գողիադ անուն ի Գէթայ. բարձրութիւն. նորա վեց կանգուն եւ թզաւ, եւ սաղաւարտ ի գլուխ նորա, եւ զրահս վերտոզգեցեալ. կըշիւ զրահից նորա հինգ հազար սիկղ պղնձոյ եւ երկաթոյ. սունապանք պղնձիք ի վերայ բարձից նորա, եւ վահան պղնձի ի վերայ թիկանց նորա. բուն գե-

ԲԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Այլազգիներն իրենց բանակները պատերազմի ժողովեցին, ու հաւաքուեցան Հրէաստանի Սոկքով ասուած տեղը. իսկ Սաւուղըն ու Իսրայէլացիք ժողովուեցան հովիտներուն մէջ, եւ այլազգիներուն դէմ պատերազմի շարուեցան:

2. Այն ատեն այլազգիներուն բանակէն ելաւ զօրաւոր մարդ մի Գողիադ անունով՝ Գէթ քաղաքէն. բարձրութիւնը վեց կանգուն ու մէկ թիղ էր, գլուխը սաղաւարտ դրած, ու վերան հիւտուած զրահ հագած. զրահներուն ծանրութիւնն էր հինգ հազար սիկղ՝ պղինձ ու երկաթ. ազդրերուն վերայ պղնձէ սունապաններ ունէր, եւ

զարգան նորա իբրեւ զստորի ստայնանկաց, եւ տէգ նորա ի վեց հարիւր սկեղէ երկաթոյ. եւ զինակիր նորա առաջի նորա երթայր:

3. Եկն եկաց, ձայն ետ ի ճակատն Իսրայէլի եւ ասէ. ընդէր ելանէք ճակատել ի պատերազմ ընդդէմ մեր ընտրեցէք դուք ձեզ այր մի, եւ իջցէ առ իս. եթէ կարացէ կռուել ընդ իս եւ հարկանել զիս, եղիցուք մեք ձեզ ի ծառայս. ապա թէ ես յաղթեցից եւ հարից զնա, դուք եղիջիք մեզ ի ծառայս:

4. Իբրեւ լուաւ Սաւուղ եւ ամենայն Իսրայէլ զբանըս այլազգւոյն, դահի հարան եւ երկեան յոյժ, Իսկ այլազգին կանխեալ եւ անազանեալ՝ արձանանայր աւուրս քառասուն, եւ ասէր. Ահա առիկ ես նախա-

կանակը պղնձէ վահան. նիզակին կոթը՝ կտաւ գործողներուն սալմինին նման, եւ տէգը վեց հարիւր սիկզ ծանրութեամբ երկաթ. եւ զինակիրը («Էլֆոտ») առջեւէն կերթար:

3. Եկաւ կանգնեցաւ, կանչեց զէպի Իսրայէլացւոց բանակն ու ասաց. ինչո՞ւ ելնէք մեզի դէմ պատերազմ անելու. ընտրեցէք ձեզի մարդ մի որ ինձի գայ, թէ որ կարողանայ հետս կռուել ու զարնել զիս, մեք ձեզի ծառայ լինիմք. իսկ թէ որ ես յաղթեմ ու զարնեմ զինքը, դուք մեզի ծառայ լինիք:

4. Սաւուղ եւ բոլոր Իսրայէլացիք երբ լսեցին այն այլազգւոյն խօսքերը, խիստ վախցան ու սարսափեցան. Իսկ այլազգին ամէն առաւօտ եւ իրիկուն կելնէր կըկանգնէր մինչեւ քառասուն օր ու կասէր. Ահա ես

տեղի զճակատդ Իորայէլի-
տուք այր մի, եւ մենամար-
տեսցուք երկողեան:

նախատինք արի Իորայէ-
լացւոց բանակիդ. մարդ մի
տուէք, որ երկուքս մինակ
կըռուրտիմք:

ԴԱՍ. Բ.

ՀԱՏԸՆՏԻՐ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

Ժողովներն պլազդիքն զբանակս
իւրեանց.

Գումարեցան պլազդիքն ի պատե-
րազմ.

Սաւուղ և արք Իորայէլի ժողո-
վեցան ի հովիտան.

Ճակատեցան ընդդէմ պլազգեացն.

Եւ ի ճակատէ պլազգեացն այր
զօրաւոր.

Բարձրութիւնն Գողիազու վեց
կանգուն և թղաւ.

Սաղաւարտ ի զուխ նորս.

Զքեցեալ էր զրահս վերսս.

Յշիռ զրահեց նորս հինգ հազար
սիկղ.

Սանապանք պղնձիք կին ի վերայ
բարձից նորս.

Վահան պղնձի էր ի վերայ թի-
կանց նորս.

Բուն գեղարգան նորս իբրև զսո-
րի ոստայնանկաց.

Այլազգիներն իրենց զօրքերը ժող-
վեցին.

Այլազգիները պատերազմի ժող-
վուեցան.

Սաւուղ և Իորայէլացիք հովիտ-
ներուն մէջ ժողվուեցան.

Այլազգիներուն դէմ պատերազմի
շարուեցան.

Այլազգիներուն բանակն ելաւ
ուժով մարդ մի.

Գողիազու բարձրութիւնն էր վեց
կանգուն՝ մէկ թիղ.

Գլուխը սաղաւարտ կար.

Հիւսուած զրահներ հագած էր.

Նորս զրահներուն ծանրութիւնն
էր հինգ հազար սիկղ.

Ազդրներուն վերայ պղնձէ սոնա-
պաններ կային.

Պղնձէ վահան ուներ կանակը.

Նիզակին կոթը կտաւ գործողնե-
րուն սալմինին պէս էր.

Տեղ նորա ի վեղ հարիւր սկիզբ եր-
կաթոր

Ձմեակիրն Գողիադու առաջի նա-
րա երթայր

Ենն եկաց Գողիադ.

Ձայն ես Գողիադ ի Ճակասն Իս-
րայելի.

Ընդէր ելանէք պատերազմել ընդ-
դէմ մեր.

Ընտրեցէք սյր մի և իջցէ առ իս.

Եթէ կարացէ կուռել ընդ իս և
հարկանել զիս.

Եղիցուք մեր ձեզ ի ծառայս.

Ապա թէ ես հարից զնա.

Լուաւ Սաւուղ զբանս այլազգ-
ւոյն.

Ձաշի հարաւ և երկեաւ յոյժ.

Պանիւկր և անագաներ այլազգին
աւուրս քառասուն.

Արձանանայր և ասեր.

Ես նախասեցի զճակատդ Իսրա-
յելի.

Տուք սյր մի.

Ես և նա մեծամարտեցուք երկո-
քեան.

Նորա ակզբ վեց հարիւր սկիզ
ծանրութեամբ երկամբ էր.

Գողիադու զմեակիրը առջևէն կեր-
թար.

Եկաւ կանգնեցաւ Գողիադ.

Գողիադ կանչեց զեպ ի Իսրայելաց-
ւոց բանակը.

Ինչո՞ւ մեզի դէմ պատերազմի կել-
նէք.

Մարդ մի ընտրեցէք թող ինծի
գայ.

Թէ որ կարենայ հետս կուռիլ ու
զիս մեռցընել.

Մեր ձեզի ծառայ լինիմք.

Իսկ եթէ ես զարնեմ մեռցընեմ
զինքը.

Լսեց Սաւուղ այլազգւոյն խօս-
քերը.

Սաստիկ վախցաւ ու սարսափե-
ցաւ.

Քառասուն որ առաւօտ և իրի-
կուն կեղներ.

Վկանգներ ու կասեր.

Ես նախասինք արի Իսրայելացւոց
բանակին.

Մարդ մի տուէք.

Ես ու նա մեծակ կուռափեմ եր-
կուքս.

ՋՐՈՒՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆ.

Հարցանելի.

Պատասխանելի.

Ջրն ժողովեցին այլազգիքն.
 Աս ինչ գումարեցան.
 Ո՞ւր գումարեցան.
 Ո՞ւր ժողովեցան Սաւուղ և արք
 Իսրայելի.
 Ո՞ւր ի ճակատէ նոցա.
 Ջրն անուն էր նորա.
 Յորմէ՞ քաղաքէ էր.
 Ո՞րչափ էր բարձրութիւն նորա.
 Ջրն կայր ի զլուխ նորա.
 Ջրն զգեցնաւ էր Գողիադ.
 Ո՞րչափ էր կշիւ զրահից նորա.
 Ջրն կայր ի վերայ բարձից նորա.
 Եւ զի՞նչ ի վերայ թիկանցն.
 Որպիտի՞ էր բուն գեղարդան նորա.
 Որպիտի՞ էր տեղն.
 Ո՞ւր ի թայր առաջի Գողիազու.
 Ջրն արար Գողիադ.
 Առ ո՞՞ ձայն ետ.
 Ջրն ասաց ընտրել Իսրայէլացւոցն.
 Որպիտի՞ այր ընտրել ասաց.
 Եւ զի՞նչ եթէ հարկանէր զնա
 այրն.
 Ապա թէ ինքն հարկանէր զայրն
 զայն.

Ժողովեցին զբանակս իսրեանց.
 Ի պատերազմ ընդ Իսրայելի.
 Ի Սոկթով հրեաստանի.
 Ի հովիտան.
 Այր զօրաւոր.
 Գողիադ.
 Ի Գեթայ.
 Վեց կանգուն և թզաւ.
 Սաղաւարա.
 Ջրահս վերաս.
 Հինգ հազար սիկլ.
 Սոնապանք պղնձիք.
 Վահան պղնձի.
 Իբրև զստորի սասայնանկաց.
 Ի վեց հարիւր սկիզէ երկաթայ.
 Ջինակիր նորա.
 Եկն եկաց և ձայն ետ ի բանակն
 Իսրայելի.
 Ի բանակն Իսրայելի.
 Այր մի.
 Որ կարացէ կռուել ընդ նմա և
 հարկանել զնա.
 Եղիցուք, ասէ մեք ձեզ ի ծառայս.
 Դուք եղիցիք, ասէ մեզ ի ծառայս.

Զքնչ լուա Սաւուղ և ամենայն
Իսրայէլ .

Եւ զքնչ սասցին .

Ո՞րչափ ժամանակս ելանէր Գո-
ղիազ և արձանանայր .

Զքնչ տէր ի կալ իւրում առա-
ջի Իսրայէլի .

Զ՞ տէր ցնոսա տալ .

Եւ զքնչ կամէր առնել ընդ նա .

Զբանս այլազգոյն .

Զարհուրեցան և երկնան յոյժ .

Աւուրս քառասուն .

Ես նախատեցի, տէր, զճակատդ
Իսրայէլի .

Տուք, տէր, այր մի .

Ես և նա մենամարտեսցուք, տէր,
երկրեան .

ԴԱՍ Դ .

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ .

ՅԻՔ ԲԱՌԻՑ .

Հ. Բարդերը քնչ տեսակ բառերէ կձեւանան .

Պ. Բայից արմատներէն, դերբայերէ ու բայերէ, նախդիր-
ներէ եւ մակբայներէ .

Հ. Բայից արմատներէ ձեւացածներուն օրինակ տուր .

Պ. Չարախնդաց, դիւրիմաց, հայրատեաց, դորահատոյց,
գէնընկէց, այրեացաւեր .

Հ. Դերբայերէ ու բայերէ ձեւացածներուն օրինակ տուր .

Պ. Եիջելափառ, ընարելակից, ամենօրհնեալ, բազմերգելի .

Հ. Դերանուններէ ձեւացած բարդերուն օրինակ տուր .

Պ. Ինքնարդար, նոյնագոյ, քոյննաշուճ, մերասեռ, իւ-
րատեղծ .

Հ. Նախդիրներէ ձեւացած բառերու օրինակ տուր .

Պ: Ընդարձակ, ցերեկ, ցայգ, ընդասուն, ընդունակ, զառ-
իվայր:

Հ: Մակրայներէ ձեւացած բարդերու օրինակ տուր.

Պ: Ոչէ, այժմածին, հանապազատու.

Հ: Անուանց կամ ուրիշ մասանց բանի մը հոլովներովը
կձեւանան բարդութիւններ.

Պ: Սովորաբար սեռականով, վերջաւորութիւնը ձգելով-
զոր օրինակ՝ սիրաբուն, դիւահար, տեաննապարգեւ, ըզձա-
կաթ, առնակերպ, հօրաքայր, արենապարտ, եւլն, բայց եւ
միւս հոլովներով շատ բարդեր կձեւանան, մանաւանդ ուղ-
ղականով:

Հ: Ուղղականով ձեւացած բարդերու օրինակ տուր.

Պ: Հայրանենդ, եղբայրասպան, ձիւնափայլ, քաղցրաճա-
շակ, սերմնացան, արիւնարբու եւլն:

Հ: Տրականով ձեւացած բարդերու օրինակ տուր.

Պ: Առունկնճառ, առձեռնպարաստ, ընդվայրահար,
ընդունչսարկու:

Հ: Գործիականով բարդուած բառերու օրինակ տուր.

Պ: Ձերբակալ, ձերբաձգութիւն, մեօքակերպ:

Հ: Հայցականով բարդուածներու օրինակ տուր.

Պ: Բանսարկու, կենսատու, օրէնսգէտ, մեղնասէր, զայ-
լոցկերութիւն:

ԵՍԹՆԵԱԿ ՈՒԹՈՒՑԵԱՆԵՐՈՐԳ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

ԹԱՐԳՄԱԸՈՒԹՅՈՒՆ.

1. Դաւիթ գնացեալ դարձաւ ի Սաւուղայ՝ արածել զոչխարս հօր իւրոյ ի Բեթղահէմ: Ասէ ցնա Յեսսէ. Ա՛ռ դու զարգու փոխնդոյս եւ զտասն նկանակս զայսոսիկ: պնդեա ի բանակն եւ տուր եղբարց քոց. եւ զտասն մաճառակս զկաթին տարցես հազարապետին. եւ տեսցես զողջոյն եղբարց քոց, եւ եթէ պէտք ինչ իցեն նոցա՝ իմացիս:

2. Կանխեաց Դաւիթ ընդ առաւօտն: եթող զոչխարսն ի տուարածականսն, եւ եկն ի գօրն. եւ ճակատեցան Իսրայէլացիքն եւ այլազգիքն հանդէպ միմեանց ճակատ առ ճակատ:

1. Դաւիթ դարձաւ գրնաց Սաւուղին քովէն Բեթղահէմ՝ որ հօրր ոչխարներն արծեցընէ: Յեսսէն ասաց անոր. Ա՛ռ այս չափով փոխինդը եւ այս տասը հատ հացը: գնա շուտով բանակըն ու եղբարցդ տուր. այս տասը գլուխ պանիրն ալ հազարապետին կտանիս. նայէ ինչպէս է եղբարցդ առողջութիւնը: եւ թէ որ բանի մի կարօտութիւն ունին՝ հասկըցիր:

2. Դաւիթ առաւօտը կանուխ ելաւ: թողուց ոչխարները անասուն նայող պահապաններուն ու եկաւ մըտաւ զօրքին մէջ այն միջոցին որ Իսրայէլացիքն ու այլազգիներն իրարու դէմ պատերազմի շարուեցան:

3. Եթող Դաւիթ զկարա-
սին յինքենէ ի ձեռն վա-
նապանին, եւ ընթացաւ ի
ճակատն, եւ եկն եհարց
զողջունէ եղբարցն իւրոց,
եւ մինչդեռ նա խօսէր, ա-
հա ելանէր այրն Փղըշտա-
ցի, եւ խօսեցաւ ըստ նմին
բանից. եւ լուաւ Դաւիթ:

4. Խօսեցաւ ընդ արսն
որ շուրջ կային զնովաւ եւ
ասէ. Զի՞նչ առնիցէ արքայ
առն՝ որ հարկանիցէ զայ-
լազգին. զի զի՞նչ է այլազ-
գին այն անխիտո՞ որ նա-
խատեաց զճակատս Աստու-
ծոյ կենդանոյ Ասն. Մե-
ծացուսցէ զնա արքայ յոյժ,
եւ զգուտը իւր տացէ նը-
մա կնութեան, եւ զտուն
հօր նորա արասցէ ազատ
ի մէջ Իսրայէլի:

5. Իբրեւ լուաւ Եղիաբ
եղբայր Դաւիթի երէց զխօ-

3. Թողուց Դաւիթ իւր
հետը բերած բաները բա-
նակի պահապանին քովը,
վազեց զնաց պատերազմին
տեղն ու եղբարցը առողջու-
թիւնը հարցուց իմացաւ:
Երբոր նա խօսելու հետ էր,
անդիէն Փղշտացի մարդը ե-
լաւ, ու առաջուան խօսքերն
ասաց, որ Դաւիթ եւս լսեց:

4. Դարձաւ ասաց իւր
քովն եղած մարդկանց. ի՞նչ
կանէ թագաւորը այն մար-
դուն որ զարնէ մեռցրնէ
այդ այլազգին. ո՞վ է կամ
ի՞նչ մարդ է այդ անխիտո
այլազգին որ Աստուծոյ կեն-
դանոյ բանակին նախա-
տինք կանէ: Պատասխան
տուին թէ թագաւորը այն
մարդը շատ պիտի մեծցը-
նէ, իւր ազջիկը անոր կնու-
թեան պիտի տայ, եւ հօրը
տունը ազատ պիտի անէ
բոլոր Իսրայէլացւոց մէջ:

5. Երբոր լսեց Եղիաբ՝
Դաւիթի մեծ եղբայրը՝ նորա

սել նորա ընդ արանս բար-
կացաւ Դաւիթի եւ ասէ-
ընդէնք բնաւ իջեր այսր, եւ
յոյր ձեռն թողեր զսակաւ
ոչխարակսն յանապատի
անդ. ես գիտեմ զհար-
տութիւն քո եւ զչարու-
թիւն սրտի քոյ, զի վասն
տեսանելոյ զպատերազմս ի-
ջեր:

6. Ասէ Դաւիթ. եւ արդ-
զի՞նչ արարի. ոչ ապարէն
բանք իցեն, եւ դարձաւ ի
նմանէ ի միւս կողմն եւ խո-
սեցաւ ըստ նմին բանից. եւ
պատմեցին առաջի Սաու-
ղայ, եւ առ զնա առ ինքն:

այն մարդոց հետ խօսածը,
բարկացաւ վերան ու աս-
աց. ի՞նչ բանի համար ե-
լար եկար այս տեղ. որով
ձեռքը թողուցիր խեղճ ու
քիչուոր ոչխարները այն ա-
նապատին մէջ. ես գիտեմ
քու հպարտութիւնդ ու
սրտիդ չարութիւնը որ այս
պատերազմը տեսնելու հա-
մար եկեր ես:

6. Դաւիթ պատասխա-
նեց թէ հիմա ի՞նչ յանցանք
է արածս. ոչ ապարէն խօսք
է: Անկից դարձաւ միւս
կողմն ու նոյն կերպով խո-
սեցաւ. այնպէս որ զնացին
Սաուղայ պատմեցին, եւ
նա իւր քովն առաւ Դաւի-
թը:

Գ Ա Ս Բ .

ՀԱՏՔՆՏԻՐ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

Դաւիթ գնացեալ դարձաւ ի Սա-
ուղայ.

Գնաց իւր հօրն ոչխարները ար-
ծեցնելու:

Դաւիթ Սաուղին քովն դար-
ձաւ գնաց.

Գնաց իւր հօրն ոչխարները ար-
ծեցնելու:

Ա՛ն զարդու փոխնդըս.
 Ա՛ն զտանն նկանակս զայստսիկ
 Պնդեա ի բանակն.
 Զմաճառակս կաթին տարցես հա-
 զարապեաին.
 Տեսցես զողջոյն եղբարց քոց.
 Եթէ պէտք ինչ իցեն նոցա՝ ի-
 մասցիս.
 Կանխեաց Դաւիթ ընդ առաւօտն.
 Եթող զոյխարան ի տուարածա-
 կանսն.
 Ճակատեցան հանդէպ միմեանց.
 Եթող զկարասին ի ձեռն վանա-
 պանին.
 Եհարց զողջունէ եղբարցն իւրոց.
 Խօսեցաւ Գողիազ բառնմին բանից-
 Խօսեցաւ ընդ արսն որ շուրջ կա-
 թին զնովաւ.
 Զի՛նչ առնիցէ արքայ ան՝ որ
 հարկանիցէ զաշխարհին.
 Զի՛նչ է այլազգին այն անթլիխաւ.
 Նախատեաց զճակատս Աստուծոյ
 կենդանւոյ.
 Մեծացուցէ արքայ զայրն յոյժ.
 Զդուար իւր ասցէ նմա քնու-
 թեան.
 Զառն հօր նորա արասցէ ազատ.

Առ այս շափով փոխնդը.
 Այս տասը հաս հարցը առ.
 Գնա շուտով բանակը.
 Քամած պանիրը (կամ մածունը)
 տար հազարապետին.
 Տես եղբարցդ առողջութիւնն ինչ-
 պէս է.
 Եթէ բան մի պէտք է նոցա՝ հաս-
 կըցիր.
 Դաւիթ առաւօտը կանուխ ելաւ.
 Ոյխարաները թողուց պահապան
 հովիւներուն.
 Գիմացէ դիմաց պատերազմի շար-
 ւեցան.
 Լետը բերած բաները թողուց բա-
 նակի պահապանին քով.
 Սղբարցը առողջութեանը տեղե-
 կացաւ.
 Նոյն կերպով խօսեցաւ Գողիազ.
 Իւր չորս դին եղած մարդոց հետ
 խօսեցաւ.
 Ի՞նչ կուտայ թագաւորը՝ այն այ-
 լազգին մեռցընող մարդուն.
 Ի՞նչ բան է այն անթլիխաւ այ-
 լազգին.
 Նախատինք արաւ անմահին Աս-
 տուծոյ զօրքերուն.
 Թագաւորը այն մարդը խիստ պի-
 տի մեծցընէ.
 Իւր աղջիկը նորա կին պիտի տայ.
 Նորա հօրը առնեն ազատ պիտի անէ.

Եղիար՝ եղբայր Դաւթի երեց.
 Լուաւ զխօսիչ նորա ընդ արսն.
 Ընդէր ընաւ իջեր այսր.
 Յոյր ձեռն թողեր զսակաւ ոչխարակսն.
 Յանապատի անդ.
 Ես զիտեմ՝ զՀպարտութիւն քո.
 Գիտեմ՝ զչարութիւն սրտի քոյ.
 Ասան տեսնեցի զպատեհրագմս իջեր.
 Ոչ ապարկն բանք իցնն.
 Դարձաւ ի նմանէ ի միւս կողմն.
 պատմեցին առաջի Սաւուղոյ.
 Ա՛ն Սաւուղ զԴաւիթ առ իջնն.

Եղիար՝ Դաւթի մեծ եղբայրը.
 Նորա մարդոց՝ Հեռ խօսածը լսեց.
 Ի՛նչ պէտք էր քեզի այստեղ գալ.
 Որո՞ւ ձեռքը թողուցիր քանի մի
 խեղճ ոչխարները.
 Անապատին մէջ,
 Գիտեմ՝ ես քու Հպարտութիւնդ.
 Գու սրտիդ շարութիւնը զիտեմ՝.
 Այս պատեհրագմը տեսնելու եկար.
 Չէ՞ որ խօսք է որ կանկեմք.
 Դարձաւ անկից միւս կողմը.
 Սաւուղին առջևը պատմեցին.
 Սաւուղ Դաւիթն իւր մօտ առաւ.

ԴԱՍ Գ.

ՋՐՈՒՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆ.

Հարցումք.

Յո՞ր դարձաւ Դաւիթ.
 Առ ի՛նչ դարձաւ ի Բեթղահէմ.
 Զի՛նչ ասաց Յեսակաւուղ Դաւթի.
 Գանի՞ նկանակս.
 Զի՛նչ ասնեց իջեր Հազարապետին.
 Առ ի՛նչ գնաց ի բանակն.
 Զի՛նչ այլ ինչ պարտէր իմանալ.
 Ե՞րբ յարեաւ Դաւիթ.
 Յո՞ր եթող զոչխարսն.

Ձգումք.

Ի Բեթղահէմ.
 Արածել զխաշինս Հօր իւրոյ.
 Արդու մի փոխնդոյ.
 Տասն.
 Մաճառակս կաթին.
 Տեսանել զողջոյն եղբարց իւրոց.
 Եթէ պէտք ինչ իցնն նոցա.
 Ընդ առաւօտն.
 Ի առևարածակամսն.

Ո՞րպէս կացին Իտրայելացիքն և այ-
լազգիք:

Զի՞նչ արար Դաւիթ զկարասին
յորժամ եկն ի զօրն:

Զի՞նչ եհարց:

Զի՞նչ խօսեցաւ Փղշտացին Գո-
ղիադ:

Զի՞նչ արար Դաւիթ յորժամ
լուաւ զբանս նորա:

Զի՞նչ ասաց ցնոսաւ:

Զո՞ ասաց Դաւիթ թէ նախաւեր
Գողիադ:

Զի՞նչ խոստացեալ էր արքայ առ-
նել ան՝ որ հարկանիցէ զայ-
լազգին:

Զի՞նչ կամէր տալ նմա:

Եւ զի՞նչ աննել զտուն հօր նորա:

Ո՞ լուաւ զխօսել Դաւիթ ընդ ար-
արն:

Զի՞նչ յանդիմանեաց զնա:

Զի՞նչ ասաց թողեալ նորա յա-
նապատի անդ:

Զի՞նչ ասաց Եղիար թէ զհախցէ:
Ընդէր եկեալ ասէր զնա ի բա-
նակն:

Զոր պատասխանի արար նմա Դա-
ւիթ:

Յո՞ գարձաւ ի նմանե:

Ո՞ւ՞՞ պատմեցին զիրան:

Զի՞նչ արար Սաուլ:

Կացին հանդէպ միմեանց ճակատ
առ ճակատ:

Եթող ի ձեռս վանապանին:

Զողջունէ եղբարց իւրոց:

Ըստ նմին բանից:

Խօսեցաւ ընդ արսն որ շուրջ կա-
յին զնոյաւ:

Զի՞նչ է ասէ այլազգին այն ան-
թլիտաւ:

Զճակատս Աստուծոյ կենդանւոյ:

Մեծացօւցանել զնա:

Զդուտար իւր կնու թեան:

Ասնել ազատ ի մէջ Իտրայելի:

Եղիար՝ եղբար Դաւիթի երեց:

Ընդէր ասէ բնաւ իջեր այդ:

Զսակաւ ոչխարական:

Զհարառութիւն նորա:

Տեսանել զպատերազմն:

Ո՞չ ապաքէն ասէ բանք իցեն:

Ի միւս կողմն:

Առաջի Սաուլոյ:

Էառ զԴաւիթ առ իջն:

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.

ՁԵՒՔ ԲԱՌԻՑ.

Հ. Բարդ բառերուն մը կտորն է փոփոխական.

Պ. Ընդհանրապէս առաջին կտորը, իսկ երկրորդը կմնայ միշտ անփոփոխ եւ անհոլով. միայն քանի մի բառեր կան որ այս կանոնէն կխոտորին, զոր օրինակ՝ միամօր, չէզոք, հինաւուրց, վատարանց.

Հ. Երբոր ածականն ու գոյականը բարդուին, մըր առաջ կը դրուի.

Պ. Սովորաբար ածականը քիչ անգամ գոյականը. զոր օրինակ՝ ծանրաձայն, շատախօս, յօժարակամ, յաղթանդամ. մտահարուստ, կամայօժար, եւլն.

Հ. Բառերը միայն երկու պարզ բառէ կբարդուին.

Պ. Կան նաեւ երեք կամ չորս բառէ բարդուածներ, որ յաւելուելու կըսուին. զոր օրինակ՝ ընդդիմամարտ, աստուածընդդէմ, առստուերագիր, ամանորաբեր, անաչառատես, եւլն.

Հ. Պարզ բառերը բարդուելով՝ գոյական կլինին թէ ածական.

Պ. Սովորաբար ածական կլինին, մանաւանդ երբոր երկրորդը բայի կամ դերբայի զօրութիւն ունի. զոր օրինակ՝ արծաթասէր (արծաթ սիրող), աշխարհագիր, մսակեր, եւլն. բայց երբ երկրորդ բառը բայի նշանակութիւն չունենայ՝ երկու գոյականէ բարդուածը գոյական կմնայ. զոր օրինակ՝ ժամանակակէտ, անձրեւաջուր, ջրշեղջ, եւլն.

2. Անեղակիան անունները ինչ կանոնով կը արդուին.

9. Գրեթէ ամենն եւս եզակի կզառնան, զոր օրինակ՝ փա-
ռասէր, հրաշափառ, կամակար, մտակորոյս, միամիտ, եւլն:

ԵՕԹՆԵՆԿ ԻՆՆԵՆՑԱՄՆԵՐՈՐԳ.

ԳԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

1. Ասէ Սաւուղ ցԴաւիթ.
գուցէ ոչ կարիցես երթալ
կռուել ընդ այլազգւոյն,
զի գու մանուկ ես, եւ նա
այր պատերազմօղ ի ման-
կութենէ իւրմէ: Ասէ Դա-
ւիթ. Արածէր ծառայ քո
զխաշինս հօր իւրոյ. եւ յոր-
ժամ գայր առիւծ կամ
արջ եւ առնայր ոչխար ի հօ-
տէ անտի, ելանէի զհետ
նորա եւ հարկանէի զնա,
եւ կորզէի ի բերանոյ նո-
րա. եւ եթէ յառնէր ի վե-
րայ իմ, ունէի զփողից նո-
րա եւ հարկանէի զնա: Տէր
Աստուած, որ ասպրեցոյց
զիս ի ձեռաց առիւծուն եւ

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Ասաց Սաւուղ Դաւ-
թի. կարելի է որ չկարենաս
երթալ կռուիլ այլազգւոյն
հետ. վասն զի դուն տղայ
ես, իսկ նա պղտիկուց պա-
տերազմի վարժած: Դաւիթ
ասաց թէ ծառայ իւր հօրը
ոչխարները կարածեցնէր.
ու երբոր առիւծ կամ արջ
գար ու ոչխար առնէր հօ-
տէն, ետեւէն կընկնէի կը-
ղարնէի, ու բերնէն ոչխա-
րը կքաշէի կհանէի. եւ թէ
որ իմ վերաս ելնէր, կըըռ-
նէի վզէն ու կսպաննէի: Տէր
Աստուած որ ազատ պահեց
զիս առիւծին ու արջին ձեռ-
քէն՝ ինքը ողջ կպահէ զիս

արջոյն՝ նոյն ապրեցուսցէ
զիս ի ձեռաց այլազգւոյն
անխլիփատին այնորիկ:

2. Ասէ Սաւուղ. երթ,
եւ Տէր եղիցի ընդ քեզ:
եւ զգեցոյց Դաւթի զվարա-
պանակս իւր, եւ սաղա-
ւարտ պղնձի ի գլուխ նո-
րա, եւ ազոյց նմա զրահս
եւ ած Դաւթի զօուսեր իւր:
եւ գթեաց ի գնալն մի ան-
գամ եւ երկիցս, եւ ասէ-
նչ կարեմ երթալ սոբօք, զի
չեմ հմուտ: Եւ հանին զայն
ի նմանէ:

3. Ա՛ռ Դաւիթ զցուպն
իւր ի ձեռին իւրում, եւ
ընտրեաց իւր հինգ քարի-
նքս սղորկս ի հեղեղատէն,
եւ եղ զնոսա ի հովուական
մախազին յոր սովոր էր ըզ-
քարն ժողովել, եւ զպարսն
ի ձեռին իւրում, եւ մեր-
ձեցաւ առ այրն այլազգի:

նաեւ այն անխլիփատ այ-
լազգւոյն ձեռքէն:

2. Սաւուղ պատասխա-
նեց թէ գնա, Աստուած
հետդ լինի: Հրամայեց որ
հազցընեն Դաւթի իւր
հիւսուած պղնձէ շապիկը,
եւ պղնձէ սաղաւարտը գը-
նեն գլուխը, զրահ հազցուց
Դաւթի եւ իւր թուրը կա-
պեց նորա մէջքը: Բայց Դա-
ւիթ երթալու ատենը մէկ
երկու անգամ ընկնելու
պէս եղաւ, ու ասաց. Ձեմ
կրնար ասոնցմով քալել,
վասն զի վարժ չեմ: Ուստի
հանեցին վերայէն:

3. Դաւիթ ձեռքն առաւ
իւր գաւազանը, ձորին մէ-
ջէն ալ հինգ հատ սղորկ քար
ընտրեց, դրաւ զանոնք հո-
վուական տոպրակին մէջ՝
ուր որ սովորութիւն ունէր
քարերը ժողովելու, պարսա-
տիկն ալ ձեռքն առաւ ու գը-
նաց մօտեցաւ այլազգւոյն:

4. Իբրեւ հայեցաւ այլ-
ազգին եւ ետես զԴաւիթ,
արհամարհեաց զնա եւ ասե-
սէ. Զխորդ, շունն եմ՝ ես, զի
ցպով եւ քարամբք գաս ի
վերայ իմ: Եւ ասէ Դաւիթ.
նա եւ վատթար եւս ես քան
զշուն:

4. Երբ այլազգին նայե-
ցաւ ու տեսաւ Դաւիթը,
արհամարհեց զինքն ու ասե-
ցաց. Այդ ի՞նչ է, ես շունն
եմ որ գաւազանով ու քա-
րերով կուգաս վերաս: Դա-
ւիթ պատասխանեց թէ շու-
նէն ալ աւելի անպիտան ես:

ԳԱՍ Բ.

ՀԱՏԸՆՏԻՐ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

Գուցէ ոչ կարիցես կուռել ընդ
այլազգւոյն.
Գու մանուկ ես և նա այր պատե-
րազմեղ.
Արածէր ծառայ քո զխաշինս հօր
իւրոյ.
Յորժամ գայր առիւծ կամ արջ.
Առնոյր ոչխար ի հօտէ անտի.
Ելանէի զհետ նորա.
Վորզէի զօչխարն ի բերանոյ նորա.
Ունէի զփողից առիւծուն.
Տէր Աստուած ապրեցոյց զիս ի
ձեռաց արջոյն.
Ապրեցուցէ զիս ի ձեռաց այլազ-
գւոյն.
Երթ, և Տէր եղիցի ընդ քեզ.

Վախեմ թէ չես կրնար այլազ-
գւոյն հետ կուռիլ.
Գուն տղայ ես, իսկ նա պատերազ-
մի սովորած մարդ.
Ծառայ իւր հօրը ոչխարները կա-
րածեցրներ.
Երբոր առիւծ կամ արջ գար,
Ոչխար առնէր հօտէն.
Ետևէն կվազէի.
Ոչխարը նորա բերնէն կքաշէի
կառնէի.
Առիւծուն վզէն կրոնէի.
Աստուած ազատեց զիս արջուն
ձեռքէն.
Վազատէ զիս այլազգւոյն ձեռքէն.
Գնա, Աստուած հետդ լինի.

Սաւուղ զգեցոյց Դաւթի զգարա-
պանակս իւր:

Սաղաւարտ պղնձի ի զլուխ նորա-
Ազոյց Դաւթի զբաշս:

Ած նմա զսուսեր իւր:

Գթեաց Դաւիթ ի զնալն:

Ոչ կարեմ երթալ սորօք:

Չեմ հմուտ:

Հանին զգրահան ի նմանէ:

Ա՛ն Դաւիթ զցուպն իւր ի ձե-
ռին իւրում:

Ընտրեաց հինգ քարինս ողորկս:

Եղ զքարինսն ի հովուական մա-
խաղին:

Սուրբ էր զքարն ժողովել ի մա-
խաղն:

Ա՛ն զպարսն ի ձեռին իւրում:

Մերձեցաւ Դաւիթ առ սյրն պլ-
ազդի:

Լայեցաւ պլազդին և ետես զԴա-
ւիթ:

Արհամարհեաց Գողիաղ զԴաւիթ:

Չհարցոյ շուն եմ ես:

Ծագով և քարամիր զաս ի վերայ իմ:

Նա և վաթմար ևս ես քան զշուն:

Սաւուղ իւր զինուորական վերաբ-
կուն հազցուց Դաւթի:

Պղնձե սաղաւարտ դրաւ զլուխը:

Ջրահ հազցուց Դաւթի:

Իւր թուրը նորա մէջքը կապեց:

Դաւիթ քալած ժամանակն ընկ-
նելու պէս եղաւ:

Չեմ կրնար ասոնցմով քալել:

Սուրած չեմ:

Ջրահերը վերայէն հանեցին:

Դաւիթ իւր զուազանը ձեռքն ա-
ռաւ:

Հինգ հաս ողորկ քար ընտրեց:

Քարերը հովուական տօպրակին
մէջ դրաւ:

Սուրբութիւն ունէր քարերը տօպ-
րակին մէջ ժողովելու:

Պարսասիկը (— քալը) ձեռքն ա-
ռաւ:

Դաւիթ զնաց մօտեցաւ պլազդ-
ւոյն:

Այլազդին նայեցաւ ու տեսաւ
Դաւիթը:

Գողիաղ Դաւիթը արհամարհեց:

Այդ ի՞նչ է միթէ ես շուն եմ:

Դաւազանով ու քարերով կու-
գաս վերաս:

Մանաւանդ թէ շունէն ևս ցած ես:

ԶՐՈՒՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆ.

Հարցումն է.

Ընդ ո՞ւմ կուսելոց էր Դաւիթ.
Որպիսի՞ դք էր Դաւիթ, և որպիսի՞
պլազդին.

Զի՞նչ արած էր Դաւիթ.

Ո՞ր առնոյր ոչխար ի հօռն.

Զի՞նչ առն էր Դաւիթ.

Զի՞նչ առն էր զոչխարն.

Նւ զի՞նչ յորժամ յառնէին ի
գերոյ նորա.

Ո՞ր աղբեցոյց զնա ի ձեռաց առիւ-
ծուն և արջոյն.

Յո՞ր ձեռաց ևս յուսայր թէ ապ-
րեցուցէ.

Որպիսի՞ բանիւք արձակեաց Սա-
ուզ զԴաւիթ.

Զի՞նչ զգեցոյց նմա.

Զի՞նչ եղ ի գլուխ նորա.

Զի՞նչ ազոյց նմա.

Զի՞նչ էած ընդ մէջ նորա.

Նւ զի՞ եղև ընդ Դաւիթ.

Քանի՞ցօ անգամ զթեաց.

Ընդէր չկարաց երթալ նորք.

Զի՞նչ հանին ի նմանէ.

Զի՞նչ էառ Դաւիթ ի ձեռին իւ-
րում.

Պատասխանն է.

Ընդ Փղշաացւոյն.

Դաւիթ մանուկ էր, և նա այր պա-
տերազմոզ ի մանկութենէ իւր-
մէ.

Զխաշինս հօր իւրոյ.

Առիւծ կամ արջ.

Նլանէր զհետ նորա.

Կորզէր ի բերանոյ առիւծուն:

Ունէր զփողոց նոցա.

Տէր Աստուած.

Ի ձեռաց պլազդոյն.

Նրթ, ասէ և Տէր եղիցի ընդ քեզ

Զկարագանակս իւր:

Սաղաւարտ պղնձի:

Զբախս.

Զուսեր իւր:

Գթեաց ի գնալն իւր:

Մի անգամ և երկիցս:

Զի չէր հմուտ:

Զորահան:

Զցուպն իւր:

Ջի՞նչ ընտրեաց ի հեղեղատեն.
 Ո՞ւր եղ զքարինսն.
 Ո՞ւր սովոր էր զքարինսն ժողովել.
 Ջի՞նչ այլ ևս առ ի ձեռին.
 Առ ո՞ մերձեցաւ Դաւիթ.
 Ձո՞տես այլազգին.
 Ո՞րպէս վարեցաւ ընդ նմա.
 Եւ զի՞նչ ասաց ցնա.
 Ընդէ՞ր շան նմանեցոյց զանձն իւր.
 Ջի՞նչ արար նմա Դաւիթ պա-
 տասխանի.

Լինզ քարինս որորկս
 Ի հովուական մախաղին,
 Ի մախաղին,
 Ձայարսն,
 Առ այլազգին Գողթագ,
 ՁԴաւիթ,
 Արհամարհեաց զնա,
 Ձիւրորդ ասեւ շո՞ն եմ ես,
 Ձի ցպով և քարամերք երթայր Դա-
 ւիթ ի վերայ նորաս,
 Նաև վառթար ևս ես, ասեւ քան
 զշուն:

ԴԱՍ Դ.

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.

ԱՍԵՆՄՈՒՆՔ ԲԱՌԻՑ.

Հ. Աձանցական բառերը որո՞նք են.

Պ. Աձանցական կասութիւն այն պարզ կամ բարդ բառերը՝ որ իրենց սկիզբը կամ վերջը կամ երկու ծայրն եւս, անշան մասնիկներ առնելով, իրենց նշանակութիւնը քիչ կամ շատ կփոխեն. զոր օրինակ՝ գեղ բառէն կլինին այսպիսի աձանցականներ. տգեղ, տգեղութիւն, գեղանի, գեղեցկութիւն, եւլն. նմադասէր բառէն՝ անիմաստասէր, իմաստասիրութիւն, իմաստասիրել, եւլն:

Հ. Բառերուն սկիզբը դրուող սովորական մասնիկները որո՞նք են.

Պ. Այս երեքը՝ ա՛ն, Կ՛, և զոր օրինակ՝ անարի, անարատ, աննենգ. տգեղ, տգէտ, տկար. չքահանայ, չազգ, չժողովուրդ, եւլն:

Հ. Բառերուն վերջը դրուող ածանցական մասնիկները քանի՞ են.

Պ. Խիստ շատ են, որ ընդարձակ Քերականութեանց եւ Բառարանի մէջ կարելի է տեսնել:

Հ. Հաստատուն կանոններ կա՞նք բառերուն ածանցմանցը.

Պ. Ընդհանրապէս գրեթէ նոյն կանոններով կաճանցին բառերը իրարմէ՝ որոնցմով եւ պարզ բառերը կբարդուին, ոմանք կապող ձայնաւորով՝ եւ ոմանք առանց ձայնաւորի. զոր օրինակ՝ առաքինի, առաքինական, առաքինութիւն. երկին, երկնային, երկնաւոր. խաւար, խաւարին, խաւարային. ընտանենամ, թշնամանամ, թշնամութիւն, եւլն:

ՆՕԹՆԵԱԿ ԶՍՇՆԵՐՈՐԳ.

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

1. Նզովեաց այլազգին զԴաւիթ գիօքն իւրովք եւ ասէ ցնա. եկ առ իս եւ տաց զմարմին քո թռչնոց երկնից եւ գազանաց երկրի: Ասէ Դաւիթ ցայլազգին. Դու

ԹԱԴԿՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Այլազգին իւր կուռքերուն անունովը նզովեց զԴաւիթն ու առաց անոր. եկ ինձի որ մարմինդ տամ երկնքի թռչուններուն ու երկրիս գազաններուն: Դա-

դաս ի վերայ իմ սրով եւ գեղարդեամբ եւ ասպարաւ, եւ ես գամ ի վերայ քո անուամբ Տեառն զօրութեանց ճակատուս Իսրայէլի՝ զոր նախատեցիր այսօր:

2. Յարեաւ այլազգին եւ կին եւ մերձեցաւ ընդդէմ Դաւիթի. եւ Դաւիթ աճապարեաց եւ ընթացաւ ընդդէմ այլազգւոյն. ձգեաց զձեռն իւր ի մօխաղն, առ անտի քար մի, եւ պարսաքարեաց՝ եհար զճակատ այլազգւոյն. եւ եմուտ քորըն ընդ սաղաւարտն ի ճակատն, եւ անկաւ Գողիազ ի վերայ երեսաց իւրոց յերկեր:

3. Ընթացաւ Դաւիթ եւ հարաւ ի վերայ այլազգւոյն եւ առ զնորին սուսեր, եւ մերկաց զնա ի պատենից իւրոց, եւ եհատ զգլուխն Գողիազու, Եբրեւ տեսին

Լիթ պատասխանեց այլազգւոյն թէ Դու իմ վերաս կուգաս թրով՝ նիզակով ու վահանով, եւ ես կուգամ քու վերագ այս Իսրայէլացւոց բանակիս Աստուծոյն անունովը, որ դուն այսօր անարգեցիր:

2. Ոտք ելաւ այլազգին ու մօտեցաւ Դաւիթի. Դաւիթ արտորաց ու վազեց այլազգւոյն դէմ. խօթեց ձեռքը տօպրակը, քար մի առաւ անկից, նետեց պարսատիկովն ու զարկաւ այլազգւոյն ճակատին, սաղաւարտէն անցաւ մտաւ քորը ճակատը, եւ Գողիազ երեսի վերայ ընկաւ գետին:

3. Վազեց Դաւիթ, ելաւ այլազգւոյն վերայ, առաւ նորա թուրը, հանեց պատենէն ու կտրեց Գողիազու գլուխը, Եբրոր տեսան այլազգիններն որ իրենց զօրա-

այլազգիքն՝ թէ մեռաւ զօրաւորն նոցա, փախեան:

4. Եւ արք Իսրայէլի ազադակեցին եւ յարձակեցան զհետ նոցա մինչեւ ի դրունս Ասկաղոնի. եւ անկան վիրաւորք այլազգեաց զճանապարհայնն մինչեւ ցդրունս Ակկարոնի:

5. Իսկ Դաւիթ առ զգլուխ այլազգւոյն, եւ երեք յերուսաղէմ, եւ զգէն նորա եդ ի վանս իւրում, Եւ ելին պարաւորք ընդ առաջ Դաւիթի յամենայն քաղաքացն Իսրայէլի՝ երգել պար առնուլ թմբիօք եւ ծնծղայիւք, եւ նուագէին կանայք խաղալիկք եւ ասէին. Եհար Սաւուղ զհազարս, եւ Դաւիթ զըրիւս:

ւորը մեռաւ, ձգեցին փախան:

4. Ազադակեցին Իսրայէլացիք ու վազեցին նոցա ետեւէն մինչեւ Ասկաղոն քաղաքին դուռ՝ եւ այլազգիներուն վիրաւորներն ընկան բոլոր ճանապարհին վերայ մինչեւ Ակկարոնի դռները:

5. Իսկ Դաւիթ առաւ այլազգւոյն գլուխը ու բերաւ Երուսաղէմ, եւ նորա գէնը դրաւ իրեն իջեւանը, Ելան պար բռնողները Դաւիթի առջեւը Իսրայէլի ամեն քաղաքներէն՝ երգելով ու պարելով, թմբուկներով ու ծնծղաներով. խաղացող կնիկ մարդիկն ալ կերգէին ու կասէին. Սաւուղ ջարդեց հազար հոգի, Դաւիթ տասը հազար հոգի:

ՀԱՏԸՆՏԻՐ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

Նշովեաց այլազգին զԴաւիթ դիօքլն իւրովք.

Տաց զմարմին քո թռչնոց երկնից.

Դու զաս ի վերայ իմ սրով և դեզարգեամբ և ասպարաւ.

Ես զամ ի վերայ քո անուամբ Տեառն զօրութեանց,

Յարեաւ այլազգին և մերձեցաւ ընդդէմ Դաւիթ.

Դաւիթ աճապարեաց և ընթացաւ ընդդէմ այլազգւոյն.

2զեաց Դաւիթ զձեռն իւր ի մախաղն.

Ա՛ն ի մախաղէն քար մի.

Պարսաքարեաց՝ եհար զձակատ այլազգւոյն.

Եմուտ քարն ընդ սաղաւարտն ի ձակատն.

Անկաւ Գողիազ ի վերայ երեսաց իւրոց յերկիր.

Հարաւ Դաւիթ ի վերայ այլազգւոյն.

Ա՛ն Դաւիթ զնորին սուսեր.

Մերկաց զսուսերն ի պատենից իւրոց.

Եհաս զզուխն Գողիազու.

Մեռաւ զօրաւորն այլազգեաց.

Այլազգին Դաւիթը նշովեց՝ իւր կուսքերովք.

Մարմինդ երկնքի թռչուններուն պիտի սամ.

Դուն կուգաս վերաս թրով՝ նիզակով ու վահանով.

Ես կուգամ վերայ՝ Տեառն զօրութեանց անունովք.

Ոտք ելաւ այլազգին ու առաջ եկաւ դէպ Դաւիթն.

Արտորաց Դաւիթ ու վազեց այլազգւոյն դէմ.

Դաւիթ ձեռքը տօպրակին մէջ խօթեց.

Քար մի առաւ տօպրակէն.

Պարսասիկը նետեց զարկաւ այլազգւոյն ձակատը.

Քարը Սաղաւարտէն անցաւ մտաւ ձակատը.

Գողիազ երեսի վերայ զետն ընկաւ.

Վազեց Դաւիթ այլազգւոյն վերայ.

Դաւիթ նորա թուրն առաւ.

Հանեց թուրը պատեանէն.

Գողիազին գլուխը կտրեց.

Այլազգիներուն ուժով մարդը մեռաւ.

Արք Իսրայէլի յարձակեցան զհետ
նոցա.

Մինչև ի գրունս Ասկաղոնի.

Անկան վերաւորք զճանապարհայ-
նըն.

Դաւիթ առ զղուխ այլազգայն.
Երեք զղուխն յԵրուսաղէմ.

Զղէմ նորա եղ ի վանս իւրում.

Եղին պարաւորք ընդ առաջ Սա-
ուղայ և Դաւիթի.

Յամենայն քաղաքաց Իսրայէլի.

Երգել պար առնուլ թմբիցք և
ծնծղայիք.

Նուազէին կանայք խաղալիկք.

Եհար Սաուղ զհազարս.

Եհար Դաւիթ զքիւրս.

Իսրայէլացիք յարձակեցան նոցա
եռևէն.

Մինչև Ասկաղոն քաղաքին զըն-
ները.

Բոլոր ճանապարհին վերայ վերա-
ւորներ ընկան.

Առաւ Դաւիթ այլազգայն զղուխը.
Երուսաղէմ բերաւ զղուխը.

Նորա զէնքը (Թուրը) իրեն բնա-
կարանը դրաւ.

Սաուղայ ու Դաւիթի առջևն ելան
պար բանողները.

Իսրայէլացւոց բոլոր քաղաքներէն.

Երգելով պար բռնելով, թմբուկ-
ներով ու ծնծղաներով.

Խաղացող կնիկ մարդիկը կերգէին.

Սաուղ զարկաւ հազար մարդ.

Դաւիթ զարկաւ տասը հազար.

ԳԱՍ Գ.

ԶՐՈՒՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆ.

Հարցումի.

Ո՞րպէս նշովեաց այլազգին զԴա-
ւիթ.

Ո՞ւմ կամէր Գողիազ տալ զմար-
մինն Դաւիթի.

Ի՞նչ գայր Գողիազ ի վերայ Դաւիթի.
Եւ Բւ. Դաւիթ ի վերայ նորա.

Պատասխանի.

Դիօքն իւրովք.

Թոշնոց երկնից և գազանաց երկրի.

Սրով և գեղարդեամբ և ասպարաւ.
Անուամբ Յեառն զօրութեանց.

Զի՛նչ արար պլազզին ի լուր բա-
նիցն Դաւթի.

Զի՛որդ զնաց Դաւիթ ի վերայ պլ-
ազզուցն.

Յն՝ ձգեաց զձեռն իւր.

Զի՛նչ առ անտի.

Ո՞րպէս եհար զԳողիադ.

Ո՞ր եմուտ քարն.

Զի՛որդ անկաւ պլազզին.

Զի՛նչ արար Դաւիթ յանկանել
պլազզուցն.

Զի՛նչ էառ ի նմանէ.

Զի՛ արար զսուսերն.

Զի՛նչ արար նովաւ.

Ո՞ էր որ մեռաւ.

Զի՛նչ արարին յայնժամ պլազզիքն.

Եւ զի՛նչ արք Իւրայելի.

Մինչև ո՞ր հալածեցին զպլազզիս.

Ո՞ր անկան վերաւորք նոցա.

Զի՛նչ էառ Դաւիթ.

Ո՞ր երեր զայն.

Ո՞ր եղ զգէն նորա.

Ո՞ ել ընդ առաջ Սաւուղայ և
Դաւթի.

Ուստի՛ եղին պարաւորքն.

Եւ զի՛նչ առնէին.

Զի՛նչ առնէին կանայքն խաղալիկք.

Քանի՛ս ոմանս եհար Սաւուղ.

Եւ քանի՛ս Դաւիթ.

Յարեաւ և մերձեցաւ ընդդէմ
Դաւթի.

Աճապարեաց և ընթացաւ ընդ-
դէմ նորա.

Ի մահաղն հոխու ական.

Քար մի.

Պարսաքարեաց զնա.

Ընդ սաղաւարտն եմուտ ի ճակա-
տըն Գողիադու.

Ի վերայ երեսաց իւրոց յերկիր.

Հարաւ ի վերայ նորա.

Զնորին սուսեր.

Եհառ նովաւ զգլուխն Գողիադու.

Մերկաց զայն ի պատենից իւրոց.

Զորաւորն պլազզեաց.

Փախեան.

Յարձակեցան զհետ նոցա.

Մինչև ի դրունս Ասկաղոնի.

Զճանապարհայնն.

Զղլուխն Գողիադու.

Յերուսաղէմ.

Ի վնաս իւրում.

Պարաւորքն.

Յամենայն քաղաքաց Իւրայելի.

Երգէին՝ պար առնուին թմբկօք և
ծնծղայիւք.

Նուագէին.

Զհազարս.

Զբիւրս.

ՕՐԻՆԱԿ ՎԵՐԼՈՒԹԻՒԹԵԱՆ ԸՍՑ ԱՌԱՋԻՑՑ ՄԱՍԻՆ ՔՈՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ.

- Նշուիլաց. — բայ ներգ. սահմ. կատ. եզ. երրորդ գէմ.
- Եյլուգիլն. — բարդ անուն ած. գոյականի տեղ, եզ. ուղղ. վերջի և տառը գիմորոշ:
- Օգլուիլն. — յատուկ անուն եզ. հայց.
- Դիւթն. — անուն գոյ. յոգն. գործ. վերջի և տառը գիմորոշ:
- Իւրուիլ. — գերան. ստաց. յոգն. գործ.
- Եւ. — շաղկապ:
- Ետ. — բայ ներգ. սահմ. ներկ. եզ. երրորդ գէմ.
- Յնա. — դերան. ցուց. եզ. տրակ:
- Ել. — բայ չէզ. (գաճ), հրամ. եզ. երկրորդ գէմ.
- Եւ ին. — գերան. էակ. (եւ), եզ. տրակ:
- Տաց. — բայ ներգ. (գաճ), սահմ. ապ. եզ. առաջին գէմ:
- Օգլարիլն. — անուն գոյ. եզ. հայց:
- Կն. — գերան էակ. (գն), եզ. սեռ:
- Թուլնաց. — անուն գոյ. ածանց. (լուլն), յոգն. տրակ.
- Երիլնց. — անուն գոյ. յոգն. սեռ:
- Գաղանաց. — անուն գոյ. յոգն. տրակ:
- Երիլն. — անուն գոյ. եզ. սեռ:
- Գալիլ. — յատուկ անուն, եզ. ուղղ.
- Յայլուգիլն. — բարդ անուն ած. եզ. տրակ:
- Գաւ. — գերան. էակ. երկրորդ գէմ, եզ. ուղղ.
- Գաւ. — բայ չէզ. սահմ. ներկ. եզ. երկրորդ գէմ:

- Ի Էրայ. — նախագր:
- ԻՏ. — գերան. էակ. (Ես); եզ. սեռ.:
- Սըս՛. — անուն գայ. (սոսը); եզ. գործ:
- Գեղարդեա՛ն — անուն գայ. (գեղարդեան); եզ. գործ:
- Մարտա. — անուն գայ. եզ. գործ:
- Ես. — գերան. էակ. առաջին դէմ; եզ. ուղղ:
- Անասն. — անուն գայ. (անասն); եզ. գործ:
- Տեառն. — անուն գայ. (տէր); եզ. սեռ.:
- Օտրոսն. — ամենց. անուն գայ. յոգն. սեռ.:
- Եւլն.

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՅՈՒՆԵՍԿՕ ԳՍՆՆԵՐՈՐԿ ԱՌԱՋՆԵՐՈՐԿ

Գ Ա Ս Ա .

ԲՆԱԳԻՐ .

1. Իբրեւ վախճանեաց Դաւիթ զխօսելն ընդ Սաւուղայ, ոգի Յովնաթանու կապեցաւ ընդ ոգւոյն Դաւիթի, եւ սիրեաց զնա Յովնաթան ըստ անձին իւրում. մերկացաւ զօղիկն որ զիւրեւ՝ եւ ետ զայն Դաւիթի, եւ զվարապանակս իւր՝ մինչեւ ցտուսեր իւր եւ ցաղեղն եւ ցկամար իւր:

2. Եւ Սաւուղ կացոյց զԴաւիթ ի վերայ արանց պատերազմի, եւ հաճոյ եղեւ Դաւիթ առաջի ամենայն ժողովրդեանն. երթայր ամենայն ուրեք ուր եւ առաքէր զնա Սաւուղ, եւ իմաստանայր:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ .

1. Երբ որ վերջացուց Դաւիթ Սաւուղին հետ խօսելը, Յովնաթանու սիրտը կապուեցաւ նորա հետ, եւ Յովնաթան իւր անձին պէս սիրեց Դաւիթը. հանեց իւր վերայէն վերարկունու Դաւիթի տուաւ, նոյնպէս եւս իւր զինուորական շապիկը՝ մինչեւ իւր թուրն ու աղեղըն ու գօտին:

2. Իսկ Սաւուղ գրաւ Դաւիթը պատերազմի մտրուոց գլուխ, եւ Դաւիթ բոլոր ժողովրդեան աչքը մըտաւ. ամեն տեղ՝ ուր որ Սաւուղ յուղարկէր՝ կերթար, եւ իմաստութեամբ գործ կոեսնէր:

3. Բայց Սաւուղ զչարեցաւ վասն բանին այնորիկ զոր պարաւորքն ասէին: Եւ ասէ. Դաւթի ետուն զբիրրս: Եւ ինձ ետուն զհաղարըս. եւ արդ զի՛նչ պակասէ նմա՝ բայց եթէ թագաւորութիւնս: Եւ ընդ ահամբ հայէր Սաւուղ ի Դաւիթ:

4. Ի վաղիւ անգր հարաւ այս չար յԱստուծոյ ի վերայ Սաւուղայ, եւ մինչդեռ Դաւիթ երգէր ձեռամբ իւրով, որպէս եւ հանապազն, ասէ Սաւուղ. Հարից կարեցից զԴաւիթ գեղարդեամբս ընդ որմն: Եւ ձըգեաց զգեղարդն. բայց Դաւիթ խոյս ետ յերեսաց նորա երկիցս:

5. Երկեալ Սաւուղ յերեսաց Դաւթի, զի Ցէր էր ընդ նմա, եւ ի Սաւուղայ վերացեալ էր. ի բաց արար զնա յիւրմէ: Եւ կացոյց ըզնա իւր հազարապետ. եւ

3. Բայց Սաւուղայ գէշ երեւեցաւ այն խօսքն որ պար բռնողները կասէին. Դաւթի տասը հազար արււին, կասէր: ու ինձի հազար. ուրիշ ի՛նչ բան կպակսի անոր, բայց եթէ այս իմ թագաւորութիւնս: Եւ սիրտաւ Սաւուղ ծուռ աչքով նայելու Դաւթի:

4. Երկրորդ օրը չար հագի մի եկաւ Սաւուղի վերայ Աստուծոյ հրամանովը, այն միջոցին որ Դաւիթ քնար զարնելով կերգէր՝ ինչպէս ամեն ժամանակ, ասաց Սաւուղ. Չարնեմ կարեմ՝ Դաւիթը պատին այս իմ նիզակովս. բայց Դաւիթ երկու անգամ վախաւ ազատեցաւ:

5. Սաւուղ վախցաւ Դաւթէն, վասն զի Աստուած նորա հետ էր, ու Սաւուղէն վերացած էր. հեռացուց զինքը քովէն, եւ հազարապետ դրաւ. Եւ բոլոր իս-

ամենայն ի որայել սիրէր
զ՛Դաւիթ: Եւ ետ Սաւուղ
զՄեղքող գուստր իւր Դաւ-
թի կնութեան, զի եղիցի
նմա ի գայթակղութիւն:

բայելացիք կսիրէին զ՛Դա-
ւիթ: Յետոյ Սաւուղ իւր
Մեղքող աղջիկը ամուսին
տուաւ Դաւթի՝ որ որոգայթ
լարէ անոր:

Գ Ա Ս Բ .

Հ Ա Տ Շ Ն Տ Ի Ր Թ Ա Ր Գ Մ Ա Ն Ո Ւ Թ Ի Ի Ն .

Վախճանեաց Դաւիթ զխօսելն ընդ
Սաւուղոյ:

Ոգի Յոմնաթմանու կապեցաւ ընդ
ողջոյն Դաւթի:

Սիրեաց զնա ընդ անձին իւրում:

Մերկացաւ զլօզիկն որ զիւրև:

Ետ Դաւթի զվարապանակս իւր:

Սաւուղ կայոյց զԴաւիթ ի վերայ
արանց պատերազմի:

Հաճոյ եղև Դաւիթ առաջի ամե-
նայն ժողովրդեան:

Ամենայն ուրեք ո՛ր և առաքէր ըզ-
նա Սաւուղ:

Երթայր Դաւիթ և իմաստանայր:

Սաւուղ զչարեցաւ վասն բանին
այնորիկ:

Վասն բանին զոր պարաւորքն ա-
սեին:

Դաւիթ Սաւուղի Հետ խօսիլը վեր-
ջացուց:

Յոմնաթմանու սիրաբը Դաւթին Հետ
կապուեցաւ:

Իւր անձին պէս սիրեց զնորը:

Վերայի վերարկուն Հանեց:

Տուաւ Դաւթի իւր զինուորական
շապիկը:

Սաւուղ զրաւ Դաւիթը պատե-
րազմական մարդկանց զլուխ:

Դաւիթ բոլոր ժողովրդեան աչքը
մտաւ:

Ամեն տեղ՝ ուր որ Սաւուղ զին-
քը յուղարկէր:

Դաւիթ քանի կերթար՝ աւելի ի-
մաստուն կլինէր:

Սաւուղ այն խօսքին Համար խիստ
բարկացաւ:

Այն խօսքին Համար որ պար բռ-
նողները կասեին:

Դաւթի ետուն զբերու և ինչ ե-
տուն զհազարս:

Զի՞նչ պակասէ նմա, բայց եթէ
թագաւորութիւնս:

Ընդ ակամբ հայեր Սաւուղ ի Դա-
ւիթ:

Հարաւ ոյս շար ի վերայ Սաւու-
ղայ:

Մինչդեռ երգեր Դաւիթ:

Երգեր Դաւիթ ձեռամբ իւրով:

Հարից կարեցից զԴաւիթ գեղար-
զամբս ընդ որմն:

Զգեաց Սաւուղ զգեղարզն:

Իոյս ես Դաւիթ և զերծաւ:

Երկեալ Սաւուղ յերեսաց Դաւթի:

Տէր էր ընդ նմա:

Տէր ի Սաւուղայ վերացեալ էր:

Սաւուղ ի բաց արար յիւրմէ ըզ-
Դաւիթ:

Պացոյց Սաւուղ զԴաւիթ իւր հա-
զարապետ:

Ամենայն Իսրայէլ սիրեր զԴաւիթ:

Ես Սաւուղ զդուստր իւր Դաւթի
կնութեան:

Զի եղիցի նմա զուստր իւր ի գայ-
թակղութիւն:

Դաւթի տունն տաք հազար և
ինծի միայն հազար:

Ի՞նչ կպակսի ամոր՝ բայց եթէ
թագաւորութիւնս:

Սաւուղ ծուռ աչքով կնայէր Դա-
ւիթին:

Չար հոգի եկաւ Սաւուղի վերայ:

Երբոր Դաւիթ երգելու հետ էր:

Դաւիթ ձեռքովը կերգեր:

Զարնեմ կարեմ Դաւիթը նիզա-
կովս պատին:

Սաւուղ նիզակը նետեց:

Մէկդի քաշուեցաւ Դաւիթ ու
փախաւ:

Սաւուղ Դաւիթէն վախցաւ:

Աստուած նորա հետն էր:

Աստուած Սաւուղէն հեռացած էր:

Սաւուղ Դաւիթը քովէն հեռա-
ցուց:

Սաւուղ Դաւիթը իրեն հազարա-
պետ դրաւ:

Բոլոր Իսրայէլացիք Դաւիթը կսի-
րէին:

Սաւուղ իւր ազնիկը Դաւթի կն-
տուաւ:

Որպէս զի իւր ազնիկը նորա զը-
խուն փորձանք բերէ:

ՋՐՈՒԾԱՏՐՈՒԹԻՒՆ.

Հարցումք.

Զինչ վախճանեաց Դաւիթ.
 Զի՞ եղև ընդ Յովնաթան.
 Ո՞րպէս սիրեաց Յովնաթան զԴաւիթ.
 Զինչ մերկացաւ.
 Զինչ ետ Յովնաթան Դաւիթի.
 Յո՞ր գործ կացոյց Սաւուղ զԴաւիթ.
 Առաջի յոր հաճոյ եղև Դաւիթ.
 Ո՞ւր երթայր Դաւիթ.
 Ո՞րպէս վարէր Դաւիթ ամենայն ուրեք.
 Յինչ սխտս եղև Սաւուղ զԴաւիթեւ.
 Վասն էր զչարեցաւ.
 Զինչ ասեր թի ետան Դաւիթի և ինքեան.
 Զինչ պակասել ասեր Դաւիթի.
 Ո՞րպէս հայեր Սաւուղ ի Դաւիթ.
 Զինչ հարաւ ի վերայ Սաւուղայ.
 Զինչ առնէր յայնժամ Դաւիթ.
 Ո՞րպէս երգեր.
 Ի՞նչ կամեր Սաւուղ հարկանել զԴաւիթ:

Պատասխանք.

Զխօսելն ընդ Սաւուղայ.
 Ոգի նորա կապեցաւ ընդ հոգոցն Դաւիթի.
 Ըստ անձին իւրում.
 Զլօղիկն իւր որ զիւրև.
 Զվարապանակա իւր.
 Պացոյց զնա ի վերայ արանց պատերազմի.
 Առաջի ամենայն ժողովրդեանն.
 Ամենայն ուրեք՝ ուր և առաքէր զնա Սաւուղ.
 Իմաստնանայր.
 Զչարեցաւ.
 Վասն բանին զոր պարաւորքն աւելին.
 Թէ Դաւիթի ետան բիրտ և ինքեան հաղարաւ.
 Զվազաւորութիւն իւր.
 Ընդ ակամբ.
 Այս չար յառուծոյ.
 Երգեր առաջի Սաւուղայ.
 Չեռամբ իւրով.
 Դեղարդիւնքն:

ԶԻՆՆ ԼԳԽԱՅ.

ԶԻ՝ արար Դաւիթ.

Յուսմէ՞ կրկնաւ Սաւուղ.

Ո՞ կը ընդ Դաւիթի.

Ո՞րպէս կը Տեառն ընդ Սաւուղայ.

ԶԻՆՆ արար Սաւուղ զԴաւիթ.

ՅԻՆՆ կացոյց զնա.

Ո՞ սիրէր զԴաւիթ.

Զ՞՞ ես Սաւուղ Դաւիթի կնու-
թեան.

ՅԻՆՆ միտս ես Սաւուղ Դաւիթի
զգուսար իւր.

ԶԻՆՆ անուն կը դասերն Սաւու-
ղայ.

Զգեղարզն:

Խոյս ես և զերծաւ:

Յերեսաց Դաւիթի:

Տէր:

Վերացեալ էր ի նմանէ:

Ի բաց արար զնա յիրակէ:

Լազարապետ իւր:

Ամենայն Իօրայել:

Զգուսար իւր:

Զի եղիցի նա Դաւիթի ի գայթակ-
ղութիւն:

Մեղքող:

ԴԱՍ Դ.

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.

ՄԱՍՆ Բ.

ՇԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՄԱՍՈՆՈՒԹԻՒՆ ՄԱՍԱՆ ՔԱՆԸ.

ԱՆՈՒՆ ՔԱՏԻ ԵՒ ՔԱՏ.

Հ. ԻՆՆ է շարագրութիւնը.

Պ. Շարագրութիւն կըսուի բառերուն կանոնաւոր կեր-
պով իրարու քով դրուելը՝ որ բան կամ իմաստ ձեւանայ.

Հ. Շարագրութեան մէջ գիտելու գլխաւոր մասունքը ո-
րո՞նք են.

Պ. Անուն կամ Տէր բայի, բայ եւ խնդիր, խնդիր ան-
ուանց, Անուն յատկացուցիչ եւ յատկացեալ, Անուն բացա-

յայտիչ եւ բացայայտեալ: Անուն ածական եւ գոյական:
Յարաբերական դերանուն: Դիմորոշ յօդք, եւ նախդիրք:

Հ. Բային անունը կամ տէրը սրն է.

Պ. Այն բառն որ կցուցընէ թէ այս ինչ բանն ընողը կամ
եղողը սիլ է կամ ինչ է. զոր օրինակ՝ ծառ բարի՝ պտուղ
բարի առնէ: Տողոյ առ արմին ծառոց Դնի: Լոտե՝ Յուլէէ
երազ: Ծռնա՝ Մուլէն, եւլն:

Հ. Դիմաւոր բային տէրը կամ անունը ի՞նչ հոլով կգրուի.

Պ. Ուղղական. զոր օրինակ՝ Անձուկ է դո՞ւռնն, եւ նեղ՝
ճանապարհն որ դռնն ի կեանս, եւ ուխտ՝ էն որ գրաննն զնա:
Լո՞ւ ընդրէնչ զձեզ: Ընա՞նն մեր ճառագչէ ժամանակաւ:

Հ. Բայը ի՞նչպէս կգրուի.

Պ. Թուով եւ դիմօք անունին համաձայն. զոր օրինակ՝
Զփառօ իճասրոնն ժառանգէսցեն:

Հ. Երբոր անուն բային անեղական է, բայը ի՞նչ թուով
կգրուի.

Պ. Սովորաբար յոգնակի. զոր օրինակ՝ բարձր էն ելլինն,
խոր էն դժուի: Յարէնն ճանկորն եւ խաղասցեն:

Ծանօթ.— Թէ այս կանոնաց եւ թէ հետագայ կանոններուն օրինակներ պէտք
է գտնեն աշակերտք իրենց արդէն սովորած բնագիրներուն մէջ, եւ վարժա-
պետին ցուցընեն զրով կամ խօսքով:— Այս կրթութեամբ շատ կղիւրանայ ա-
շակերտաց կանոնաւոր պարզ եւ ընտիր շարադրութիւն սովորելը:

ԵՍԹՆԵԱԿ ԶՍԵՆԵՐԱՐԿ ԵՐԿՐԱՐԿ

ԳԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

1. Եւ յաւել եւս Սաւուղ խնդրել հարկանել զԴաւիթ, եւ նա խուսեաց, եւ եւ զնաց եւ զերծաւ: Ի զիշերին յայնմիկ առաքեաց Սաւուղ հրեշտակս ի տուն Դաւիթի՝ պահել զնա, զի սպանցէ զնա ընդ առաւօտըն: Եւ պատմեաց Դաւիթի Մեղքող կին իւր, եւ իջոյց զնա ընդ պատուհանն. փախեալ զնաց եւ ապրեաց:

2. Եւ առ Մեղքող պաճուճապատանս՝ եւ եդ ի վերայ մահճացն, եւ լեարդայծեաց եւ կծիկ մաղոյ եդ ի սնարէ: Եւ ծածկեաց հանդերձիւ: Առաքեաց Սաւուղ հրեշտակս՝ ունել զԴաւիթ, եւ ասեն թէ խօթ է: Ասէ հանէք զնա մահճօքն առ իս, եւ սպանից զնա:

ԹԱՐԿՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Ուրիշ անգամ նորէն ուղեց Սաւուղ Դաւիթը զարնել. իսկ նա մէկգի քաշուեցաւ, ելաւ զնաց ազատեցաւ: Այն գիշերը մարդիկ յուղարկեց Սաւուղ որ Դաւիթի տունը պահպանեն, եւ առաւօտուն մեռցընէ զինքը: Դաւիթի կինը Մեղքող հասկցուց անոր, եւ իջեցուց զինքը պատուհանէն. փախաւ զնաց ազատեցաւ:

2. Իսկ Մեղքող խումածիկ (պէլլէն, շինծու մարդ) առաւ, դրաւ անկողնին վերայ, գլխուն կողմն ալ այծու լերդ ու մաղի կծիկ, եւ վերան հագուօտով ծածկեց: Մարդիկ յուղարկեց Սաւուղ որ Դաւիթը բռնեն. ասին թէ հիւանդ է: Պատասխանեց թէ անկողնովը մէկտեղ բերէք ինծի որ սպաննեմ:

3. Եկին հրեշտակքն) եւ ահա պանուճապատանքն ի վերայ մահճացն, եւ լեարդ այծեաց եւ կծիկ մազոյ ի սնարսն, Ասէ Սաւուղ ցը՝ Մեղքող. ընդէ՞ր այսպէս խաբեցեր զիս եւ արձակեցեր զԹշնամին իմ: Եւ ասէ Մեղքող. Ինքն ասաց թէ արձակեա զիս, ապա թէ ոչ՝ սպանանեմ զքեզ:

4. Եւ եկն Դաւիթ առ Սամուէլ յԱրիմաթեմ, եւ պատմեաց նմա զամենայն ինչ զոր արար նմա Սաւուղ: Ապա չոգաւ առ Յովնաթան եւ ասէ. Զի՞նչ արարի, կամ զի՞նչ վնաս է իմ, եւ զի՞նչ մեղայ առջի հօր քոյ՝ զի խնդրէ զանձն իմ:

5. Ասէ ցնա Յովնաթան. Քաւ քեզ, ոչ մեռանիցիս. զի ահա ոչ առնէ հայր իմ բան մի մեծ կամ փոքր՝ զոր ոչ յայտնէ յունկն իմ. եւ

3. Եկան յուղարկուած մարդիկը, տեսնեն որ անկողնին վերայ խումածիկ է, գլխուն կողմն. ալ այծու լերդ եւ մազի կծիկ, Սաւուղ ասաց Մեղքողին. Ինչո՞ւ այսպէս խաբեցիր զիս ու իմ Թշնամիս Թողուցիւ որ փախչի: Մեղքող պատասխանեց թէ ինքն ասաց ինձի որ արձրկէ զիս, ապա թէ ոչ՝ կսպաննեմ զքեզ:

4. Գնաց Դաւիթ Սամուէլին՝ Արիմաթեմ քաղաքը, եւ ինչ որ արած էր իրեն Սաւուղ՝ ամենն ալ պատմեց: Յետոյ գնաց Յովնաթանին ու ասաց. ի՞նչ եմ արած, կամ ի՞նչ է յանցանքս, ի՞նչ մեղք գործեր եմ հօրդ առջեւն որ զիս մեռցընել կուզէ:

5. Յովնաթան պատասխանեց. Քաւ լիցի, չես մեռնիր. ինչու որ հայրս բան մի չաներ՝ ոչ մեծ եւ ոչ փոքր՝ որ ինձի չիմացընէ:

դիմարդ իցէ զի թաքուցա-
նիցէ հայր իմ յինէն զբա-
նըդ դայդ. չէ այդպէս:

ուրեմն ինչպէս կարելի է
որ ծածկէ ինծմէ հայրս այդ
բանը. այդպէս չէ:

Գ Ա Ս Բ .

Հ Ա Տ Ը Ն Տ Ի Ր Թ Ա Ր Գ Մ Ա Ն Ո Ւ Թ Ի Ի Ն .

Խնդրել յաւել Սաւուղ հարկա-
նել զԴաւիթ.

Խաւտեաց Դաւիթ և զերծաւ.

Ի զիշերին յայնմիկ.

Առաքեաց Սաւուղ հրեշտակս ի
տուն Դաւիթի.

Կամբր սպանանել զնա ընդ առա-
ւօան.

Մեղքող իղշոց զԴաւիթ ընդ պա-
տուհանն.

Դաւիթ փախաւ զնաց և ազ-
րեաց.

Եզ Մեղքող ի վերայ մահճացն
պաճաւ ճապատանս.

Եզ ի անարէ լեարդ այծեաց և կը-
ծիկ մազոյ.

Ծածկեաց զպաճաւ ճապատանն
հանդերձիւ.

Ասն հրեշտակքն ցՍաւուղ թէ
Դաւիթ խօթ է.

Հանեք զԴաւիթ մահճօքն առ իս.

Նորէն զարնել ու զնց Սաւուղ
Դաւիթի.

Մեկդի քաշուեցաւ Դաւիթ ու ա-
զատեցաւ:

Այն զիշերի.

Սաւուղ մարդիկ յուղարկեց Դաւ-
թի տունը.

Առաւօտուն սպաննել կուղէր զին-
քը.

Մեղքող պատուհանէն իջեցուց
Դաւիթը.

Դաւիթ փախաւ զնաց ու ազատե-
ցաւ:

Մեղքող անկողնին վերայ խուճա-
ծիկ դրաւ.

Գլխուն կողմը դրաւ այծու լեարդ և
մազէ կծիկ.

Խուճաճիկը հագուստով ծածկեց.

Մարդիկն ասին Սաւուղի թէ Դա-
ւիթ հիւանդ է.

Անկողնովը մեկտեղ ինծի բերեք
Դաւիթը.

Ընդէր այսպէս խարեցիր զիս
 Ընդէր արձակեցիր զժշնամին իմ:
 Ինքն ասաց թէ արձակեա զիս
 Ապա թէ ոչ՝ սպանանեմ զքեզ:
 Եկն Դաւիթ առ Սամուէլ յԱրի-
 մաթեմ:

Պատմեաց Սամուէլի զպմնայն ինչ:
 Զամնայն ինչ զոր արար նմա
 Սաւուղ:

Չորաւ Դաւիթ առ Յոֆնաթան:
 Զի՞նչ արարի կամ զի՞նչ փնաս
 է իմ:

Զի՞նչ մեղայ առաջի Հօր քոյ:
 Լայր քո Սաւուղ խնդրէ զանձն իմ:
 Քաւ քեզ, ոչ մեռանիցիս:

Ոչ առնէ Հայր իմ բան մի մեծ
 կամ փոքր:

Ոչ յայանէ յունկն իմ:

ԶՔարդ իցէ զի թաքուցանիցէ յի-
 նէն Հայր իմ զբանդ զայդ:

Չէ այդպէս:

Ինչու այսպէս խարեցիր զիս:
 Ինչու արձակեցիր իմ ժշնամիս:
 Ինքն ասաց թէ արձակէ զիս:
 Ապա թէ ոչ՝ կմեռցընեմ զքեզ:
 Դաւիթ Սամուէլի քովն եկաւ
 Արիմաթեմ քաղաքն:

Ամէն բան պատմեց Սամուէլի:
 Ինչ որ Սաւուղ իրեն արած էր:

Դաւիթ Յոֆնաթանու քով զնաց:
 Ի՞նչ արեր եմ, կամ յանցանքս
 ի՞նչ է:

Ի՞նչ մեղք արած եմ Հօրդ առջևը:
 Լայրդ Սաւուղ Հօգիս առնել կուզէ:
 Քաւ լիցի, չես մեռնիր:

Լայրս բան մի չաներ՝ ոչ մեծ և
 ոչ փոքր:

Չիմացըններ ինձի:

Ի՞նչպէս կարելի է որ պահէ ինձմէ
 Հայրս այդ բանը:

Այդպէս չէ:

ԴԱՍ Գ.

ԶՐՈՒԾԱՏՐՈՒԹԻՒՆ.

Հ-բ-բ-ն-ի-:

Զի՞նչ յաւել խնդրել Սաւուղ:
 Զի՞նչ արար Դաւիթ:
 Ե՞րբ առաքեաց Սաւուղ Հրեշա-
 կըս ի տուն Դաւիթ:

Գ-բ-բ-ն-ի-:

Լարկանել զԴաւիթ,
 Խուսեաց և զերծաւ:
 Ի զիշերին յայնմիկ:

Ձո՞ առաքեաց.

Առ Բ՞նչ առաքեաց հրեշտակս.

Եւ առ Բ՞նչ ապր պահել զառունն.

Ձի՞նչ արար Մեղքող.

Եւ զի՞նչ Դաւիթ.

Ձի՞նչ եղ Մեղքող ի վերայ մահ-
ճացն.

Եւ զի՞նչ ի անարե.

Ի՞նչ ծածկեաց զպաճուճապատան.
արն.

Ձի՞նչ աստ ին հրեշտակքն Սա-
ուուղայ զԴաւիթէ.

Ի՞նչ ասաց Սաուուղ հանել զԴա-
ւիթ առ նա

Ձի՞նչ եհարց Սաուուղ ՅՄեղքող.

Ձո՞ր յանցանս եզիտ ի նմա.

Ո՞ր ասաց, ասեր, արձակել.

Ապա թէ ո՞չ.

Առ ո՞ եկն Դաւիթ եւ ո՞ր.

Ձի՞նչ ասաց ցնա.

Ձի՞նչ պատմեաց Սամուէլի.

Առ ո՞ չոգաւ անտի Դաւիթ.

Ձի՞նչ եհարց ցնա.

Ո՞ր առաջի հարցաներ թէ մեղաւ.

Ձի՞նչ առներ Սաուուղ.

Ձի՞նչ քաջայերեաց Յոֆնաթան
զԴաւիթ.

Ձի՞նչ ասաց թէ ոչ առնէ հարն
իւր.

Ո՞ւմ յարաներ Սաուուղ զամենայն
ինչ.

Հրեշտակս:

Պահել զնա եւ զառունն:

Ձի՞նչ պահեց զնա ընդ առաւօտն:

Իջոյց զԴաւիթ ընդ պատու հանն:

Փախեաւ եւ ապրեաց:

Պաճուճապատանս:

Լեարք այճեայց եւ կծիկ մտղայ:

Հանդերձիւ:

Թէ իօթ է:

Մահճարն հանդերձ:

Ընդէր առ խաբեցեր զիս:

Ձի՞նչ արձակեաց զժշնամին իւր:

Ինքն ասաց, ասեր:

Սպանանեմ զքեզ, ասէ:

Եւ Սամուէլ յԱրիմոթեմ:

Պատմեաց զամենայն:

Ձոր ինչ արար նմա Սաուուղ:

Առ Յոֆնաթան:

Ձի՞նչ արարի, ասէ կամ զի՞նչ վե-
նաս է իմ:

Առաջի հոր նորա:

Ինդրեր զանձն Դաւիթի:

Բաւ քեզ, ասէ ոչ մեռանիցիս:

Մեծ կամ փոքր:

Յունկն իւր:

Ի՛նչ ի՛մք ոչ հաւատար Թողնա-
թան.

Եւ զի՛մրդ մխտեր.

Թէ թաքուցանիցէ Սաւուզ զբա-
նըն զայնս

Ոչ պղպես, աւեր:

ԴԱՍ Դ.

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.

ԱՆՈՒՆ ԲԱԵԻ ՆԻ ԲԱՅ.

Հ. Անուն բային երբ կգրուի սեռական հոլովով.

Պ. Սովորաբար սեռական կգրուի՝ երբոր քովինը անորիշ
եւ անցեալ գերբայ է. զոր օրինակ՝ մինչ նա-նն թաթիլէլ յա-
լեաց անտի:

Յելանէլ դէ-նն խօսեցաւ համբն:

Տե-եալ Յե-ու-նի զհաւատս նոցա:

Հ. Անուն բային տրական հոլովով կրնայ գրուիլ.

Պ. Այո, երբոր ինքը գերանուն է կամ միջակ անուն, եւ
քովինը անորիշ գերբայ. զոր օրինակ՝ երևալ անցանէլ էն
յաշխարհ իմ:

Ընտրեաց զմեզ՝ լինել մեզ սուրբս եւ անարատս:

Երաթիլէլ ի քէն է-նի ի սոցանէ՝ չառնում յանձն:

Հ. Ինչմէ համար կըսուի: Օարդարանալ է. յերևալդ քո. է
թաննէն Յե-ու-նի, եւլն:

Պ. Ասոնց մէջ անորիշ գերբայը անունի տեղ առնուած է:

Հ. Երբոր անորիշ գերբայը էական բային եզակի երբորդ
դէմին հետ գրուած է, անուն բային ի՛նչ հոլով կգրուի:

Պ. Սովորաբար սեռական. զոր օրինակ:

Ի՛ճ, + ո՛ր է՛ր կամ նորա տե՛տեալ է, տե՛տեալ էր, տե՛տեալ էջէ-
 Ձի՛նչ գործ գործեալ է + ո՛ր
 Չէ՛ր է՛րե՛տեալ քեզ Աստուծոյ:
 Նոցա թէ՛ չէր զմանուկն տե՛տեալ:
 Ձի՛ր ուտեալ բնաւ չէ՛ր:

ԵՐԹՆԵԱԿ ՔՄԱՆԵՐՍՐԿ ԵՐՐՈՐԿ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

ԲԱՐԿՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Յովնաթան երզմնեցոյց զՂաւիթ առ սէր նորա, եւ ասէ. վաղիւ ամսամուտ է, եւ խնդրեսցի աթոռ քո. արդ գու եկեսցես եւ թաքիցես ի դաշտի աստ, եւ ես երեքլինեցից փքնօք յորս՝ ձգել յամատտարայն, եւ եթէ ասացից ցպատանեակըն, ի քէն եւ այսր է փքինըն, եկեսջիր, զի խաղաղութիւն է քեզ. Ասա թէ ասացից ցպատանին, ի քէն եւ անդր է փքինն, գնասջիր, զի արձակեաց զքեզ Տէր:

1. Յովնաթան երզուընցուց Ղաւիթը իւր սիրոյն վերայ, եւ յետոյ ասաց. վաղը ամսագլուխ է, եւ քու տեղը կհարցուի. ուստի դուն եկ ու պահուըտէ այս դաշտիս մէջ. ես երեք անգամ նետ կնետեմ՝ իբր թէ որսի վերայ, որ նպատակին զարնեմ, Թէ որ ասեմ տղուն՝ թէ քեզնէ ասդին է նէտը, եկ, վասն զի հանգըստութիւն է քեզի. իսկ թէ որ ասեմ տղուն թէ նետը քեզնէ անդին է, գնա:

2. Իբրեւ եհաս ամսամուտն, եմուտ արքայ ի սենեակն ուտել հաց, եւ նրստաւ յաթոռ իւրում յորմայեցն, եւ Աբեններն ստաւ ի կողմանէ Սաւուղայ, Ասէ Սաւուղ ցՅովնաթան. Ձի՞ է զի ոչ եկն որդին Յեսեայ ի սեղանս:

3. Ասէ Յովնաթան. Հրաժարեաց յինէն երթալ ի Բեթղահէմ քաղաք իւր. զի զոհ է, ասէ, ցեղին մերոյ ի քաղաքին, Բարկացաւ Սաւուղ ի վերայ Յովնաթանու եւ ասէ. Ես ո՞չ գիտեմ զի դաշնաւոր ես դու որդւոյն Յեսեայ. արդ առաքեա կալ զպատանին, զի որդի մահու է նա:

4. Յովնաթան ասէ. Ընդէ՞ր մեռանիցի. զի՞նչ գոր-

ասել է թէ Ատուած արձրկեր է զքեզ:

2. Ամսագլուխն որ եկաւ, թագաւորը սենեակը մտաւ կերակուր ուտելու, եւ իւր աթոռը նստաւ պատին կաթընած, Աբեններն ալ նստաւ Սաւուղին մէկ կողմը, Հարցուց Սաւուղ Յովնաթանու թէ Այս ի՞նչ է որ Յեսսէի որդին սեղան չեկաւ:

3. Յովնաթան պատասխանեց. Ինձմէ բաժնուեցաւ որ երթայ Բեթղահէմ՝ իւր քաղաքը, վասն զի մեր ցեղը զոհ ունի, ասաց, այն քաղաքին մէջ, Բարկացաւ Սաւուղ Յովնաթանու վերայ եւ ասաց. միթէ ես չեմ գիտեր որ դուն խօսք դրած ես Յեսսէի որդւոյն հետ. շուտ, մարդ յուղարկէ բռնէ զինքը, վասն զի մահապարտ է նա:

4. Պատասխանեց Յովնաթան. Ինչո՞ւ պիտի մեռ-

Ծեաց: Վերացոյց Սաւուղ
 զգեղարդն ի վերայ Յովնա-
 Թանու՝ սպանանել զնա, եւ
 դիմեաց Յովնաթան ի սե-
 զանոյ անտի արտաքս բար-
 կութեամբ: եւ ոչ եկեր յա-
 ւուր յայնմիկ հաց: զի բե-
 կաւ վասն Դաւթի: եւ վնա-
 բեաց վասն նորա հայր իւր:

նի, ի՞նչ արաւ: Վեր վերցուց
 Սաւուղ նիզակն որ զարնէ
 մեռցընէ զՅովնաթան. բայց
 նա վազեց դուրս. ելաւ սե-
 զանէն բարկութեամբ: եւ
 այն օրը բան չկերաւ: զա-
 սըն զի սիրտը կոտրեցաւ.
 Դաւթի համար: որովհետեւ
 հօրը կողմանէ նորա բանը
 վերջացած էր:

ԴԱՍՐ.

ՀԱՏԸՆՏԻՐ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ:

Յովնաթան երգմեցոյց զԴաւթի.

Վաղիւ ամսամուտ է.

Ինդրեցցի ամուտ քո.

Եկեացես և թաքեցես ի գաշտի աստ.

Երեքինեցեց փքնօք յորս.

Ի քէն և այսր է փքինն.

Ի աղաղութիւն է քեզ.

Ի քէն և անգր է փքինն.

Գնաղիր զի անտկեաց զքեզ Տէր:

Իբրև Եհաս ամսամուտ.

Եմուտ Սաւուղ ի սենեակն ուտել

հաց.

Յովնաթան երգում անել աուաւ
 Դաւթի.

Վաղը ամսադաւի է:

Տեղդ պիտի փնտառի.

Եկ պահուրտե այս գաշտիս մէջ:

Երեք անգամ նեա կենտեմ որսի
 վերայ:

Բեզնէ աղին է նեար:

Բանդ աղէկ է:

Բեզնէ անդին է նեար:

Գնա, վասն, զի Աստուած արձը-
 կեր է զքեզ:

Իբրոր հասաւ ամսադաւիդը:

Սաւուղ սենեակը մտաւ՝ հաց ու-
 տելու:

Նստաւ արքայ յաթոռ իւրում
յորմայեցն.

Արեւներ նստաւ ի կողմանէ ար-
քայի.

Զի՞ է զի ոչ եկն Դաւիթ ի սե-
ղանս.

Հրաժարեաց յինն երթալ ի
Բեթղազէմ.

Զո՞հ էր ցեղին իւրոյ ի քաղաքին.
Բարկացաւ Սաւուղ ի վերայ Յով-
նաթանու.

Ես ո՞չ գիտեմ զի դաշնաւոր ես
դու Դաւիթի.

Առաքեա կալ զպատանին.

Որդի մահու է նա.

Ընդէր մեռանիցի.

Զի՞նչ գործեաց.

Վերացոյց Սաւուղ զգեղարզն ի
վերայ Յովնաթանու.

Դիմեաց Յովնաթան ի սեղանոյ
անտի արտաքս.

Ոչ եկեր յաւուր յայնմիկ հաց.

Բեկաւ Յովնաթան վասն Դաւիթի.

Վարեաց վասն Դաւիթի հայր իւրի.

Թագաւորը իւր աթոռը նստաւ
պառին կոթնած.

Արեւները նստաւ թագաւորին մէկ
քովը.

Ինչու համար Դաւիթ սեղան չե-
կաւ պարս.

Մնաս բարոջ ըսաւ ինծի, որ եր-
թայ Բեթղազէմ.

Իւր ցեղը զո՞հ ունէր քաղաքին մէջ.
Սաւուղ Յովնաթանու վերայ բար.

կացաւ.

Մի՞թէ ես չեմ գիտեր որ խօսք դը-
րած ես Դաւիթի հետ.

Մարդ յուղարկել բռնէ աղան.

Մահապարս է նա.

Ի՞նչու պիտի մեռնի.

Ի՞նչ արաւ.

Վերցուց Սաւուղ գեղարդը Յով-
նաթանու վերայ.

Յովնաթան վազեց սեղանէն՝ ե-
լաւ դուրս.

Ե. յն օրը հաց չկերաւ.

Յովնաթանու սիրտը կտորեցաւ
Դաւիթի համար.

Իւր հայրը Դաւիթի բռնը վերջա-
ցուց.

ՋՐՈՒԾԱՏՐՈՒԹԻՒՆ.

Հարցումք.

Պատասխանք.

Առ ի՞նչ երգանեցոյց Յովնաթան
զԴաւիթ.

Ձի՞նչ էր վաղիւն.

Ձի՞նչ լինելոց էր յամսամսին.

Ո՞ր պարտեր թարշել Դաւիթ.

Ձո՞ր նշան ապր Յովնաթան Դաւ.
թի.

Յի՞նչ ձգէր զփրինսն.

Ո՞ր անկանէր փրինն.

Ձի՞նչ յոյնժամ.

Եւ զի՞նչ թէ ասէր, ի քէն և ան-
ղբր է փրինն.

Ընդէ՞ր.

Ձի՞նչ եհաս.

Ո՞ր եմուտ Սաուղ.

Առ ի՞նչ եմուտ ի սեղանն.

Ո՞ր նստաւ արքայ.

Եւ ո՞ր Արեւններ.

Ո՞ր էր Դաւիթ.

Յո՞ գնաց.

Ձի՞նչ էր ի քաղաքին.

Ձի՞նչ արար Սաուղ ի լուր բա-
նիցն.

Եւ զի՞նչ ասաց թէ գիտիցե.

Առ սէր նորա.

Ամսամուտ էր.

Խնդրելոց էր աթոռ նորա.

Ի դաշտի անդ.

Երեքկնեցից ասէ փրնօք.

Յամսառարայն.

Ի պատանուոյն և պար.

Խաղաղութիւն է քեզ, ասէ եկեա-
ջիր.

Գնասջիր, ասէ.

Ձի արձակեաց զքեզ Յէր.

Ամսամուտն.

Ի սենեակն.

Ուտել հաց.

Յաթոռ յորմայեցն.

Ի կողմանէ արքայի.

Ոչ եկն ի սեղանն.

Ի Բեթղազէմ.

Ձոհ էր ճեղին նորա.

Բարկացաւ ի վերայ Յովնաթանու.

Ձի դաշնաւոր է Յովնաթան որ-
դոյն Յեսսեայ.

Ձև հրամայեաց ունել .
 էր աղագու .
 Ձինչ եհարց Յոննաթան ցհարն .
 Ձինչ արար յայնժամ Սաւուղ .

Յո ղիմեաց Յոննաթան .
 Որչափ էր արամութիւն նորա .
 Ձի եղև Յոննաթանու վասն Դաւ-
 թի .
 Ընդէր .

Ձպատանին .
 Ձի որդի մահու եւ ասէ .
 Թէ ընդէր մեռանիցի Դաւիթ .
 Վերացոյց զգեղարզն ի վերոյ
 Յոննաթանու .
 Դիմեաց ի սեղանոյ անտի արտաքս .
 Բեկաւ վասն Դաւթի .
 Ոչ եկեր յաւուր յայնմիկ հաց .
 Ձի վճարեաց հարն նորա վասն
 Դաւթի .

ԴԱՍ Դ .

ԳԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ .

ԱՆՈՒՆ ՔԱՅԻ ԵՒ ՔԱՅ .

Հ . Կարելի՞ է որ անունը բային հետ չհամաձայնի թուով .
 Գ . Այո . ա : Անեղական անուններուն բայը սովորաբար
 եզակի կը գրուի : զոր օրինակ .

Սկսաւ մարտիկն բազմանալ :

Գլխունն յամենայն աշխարհաց ժողովոցս :

Կեանք իմ ի դժոխս մեղեցոս :

Ազաշխարութեան արդարեւ աւազան լինի :

Ե : Հաւաքական անուններուն եւ որ եւ իցէ ընդհանուր
 եւ ընդարձակ անուններուն բայը շատ անգամ եզակի կը
 գրուի : շատ անգամ ալ յոգնակի . զոր օրինակ .

Յարեաւ այլ ազգ' որ ոչ հանալէն զճէր :

Բազում ժողովոցք լեի նմա :

Բազում ժողովուրդք գային առ նա:

Գ, Միջակ անուններէն ոմանք՝ հաւաքականաց պէս կը-
դրուին, այս ինքն երբեմն բային հետ թուով համաձայն,
երբեմն անհամաձայն, զոր օրինակ.

Եւէ կամ տէն էւրտանչէր ցեղբայր իւր:

Գնացին այր էւրտանչէր ի տեղի իւր:

Տանէին Տ Տ ի նոցանէ մարտ երկուս:

Եւէն այր ցընկեր իւր:

Դ, Ե.յ՝ այր, այն դերանունները՝ երբոր շատ բան մէկէն
կցուցընեն, եղակի կըզրուին յոգնական բայի հետ, զոր օրի-
նակ.

Ե.յ՝ էն ազգ+ որդւոց նոյի:

Ե.յ՝ էն գանչ+ արդարութեան:

Ե.յ՝ ոչ եթէ բնածին բար+ էն:

Ե, Երբոր քանի մի եղական անուններ ևով կապուած են,
բայը սովորաբար յոգնակի կըզրուի, շատ անգամ ալ եզա-
կի, զոր օրինակ.

Պատասխանի երսն Սեդրտ, Մէստ և Ըբէրնագով:

Մարգարէանային Ընգիտտ և Ջատարէտտ:

Փոքր և Տէ անգ էն:

Ե՛զ և Տէգ շուրջ է զնովաւ:

Պատն և գարին հարաւ:

ՆՅՐՔՆԵԱԿ ՔԱՆՆԵՐԱՐԳ ԶՈՐՐԱՐԳ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

1. Եւ Յովնաթան ընդ առաւօտն յանդն, որպէս ժամագիր եղեւ Դաւիթի. եւ ասէ ցպատանեակն. ընթա գիտ զփրինն զոր ձգեցից, Իբրեւ ձգեաց զփրինն, չոգաւ պատանեակն մինչեւ ցտեղի փքնին. եւ աղաղակեաց Յովնաթան զկնի պատանեկին եւ ասէ. ի քէն եւ անդրէ փրինն, փութացեալ արագեա եւ մի կացցես:

2. Եւ ետ Յովնաթան ըզգործին իւր ցպատանեակն, եւ հրամայեաց նմա մտանել ի քաղաքն: Յայնժամ յարեաւ Դաւիթ ի տեղոջէն յորում թաքուցեալ կայր, եւ երկիր եպագ Յովնաթանու երիցս անգամ: Եւ համբուրեաց իւրաքանչիւր զըն-

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Յովնաթան ելաւ գընաց առաւօտուն դաշտը, ինչպէս որ խօսք դրած էր Դաւիթի հետ. ասացիւր հետը եղած տղուն. վազէ գըտիր նետը որ պիտի նետեմ: Երբոր նետեց, գնաց տղան մինչեւ նետին տեղը. Յովնաթան կանչեց տղուն ետեւէն ու ասաց. քեզնէ անդին է նետը, շուտ արագնա, մի կենար:

2. Յետոյ Յովնաթան իւր գործիքը (աղեղն ու նետերը) տուաւ տղուն ու ասաց որ քաղաք մտնէ. Այն տունն ելաւ Դաւիթ իւր պահուրտած տեղէն, եւ երեք անգամ երկրպագութիւն արաւ Յովնաթանու. պագւորեցան իրարու հետ, ու

կեր իւր) եւ լացին երկաքին,
մինչեւ ցմեծ վախճան:

3. Ատէ Յովնաթան ցրտա-
ւիթ. երթ ի խաղաղու-
թիւն. եւ որպէս երդուաք
մեք երկաքին յանուն Տեա-
ռըն, Տէր լիցի վկայ ընդ իս
եւ ընդ քեզ, ի մէջ զաւակի
իմոյ եւ ի մէջ զաւակի քոյ
մինչեւ ցյաւիտեան:

4. Յարեաւ Յովնաթան
եւ եմուտ ի քաղաքն, եւ
Դաւիթ զնաց առ Աքիմելէք
քահանայ, էառ ի նմանէ
զսուօերն Գողիազու, եւ
փախեալ առ Անքուօ արքայ
Գեթայ, եւ իբրեւ չարախօս
եղեն զնմանէ ծառայքն Ան-
քուօայ առ նա, երկեալ
յոյժ Դաւիթ յերեսաց նո-
րա, այլակերպեաց առաջի
նորա գերեսս իւր, ծորեցու-
ցաներ զորձունօ իւր ի վե-
րայ մօրուաց իւրոց, եւ
յափօիթերօ խաղայր:

երկուքն ալ լացին երկար
ժամանակ:

3. Յովնաթան ասաց
Դաւիթի. բարով երթաս.
եւ ինչպէս որ մեք երկուքս
երդում արած եմք Աստու-
ծոյ անունովը, Աստուած
վկայ լինի իմ մէջս ու քու
մէջդ, նմանապէս իմ զա-
ւակիս ու քու զաւակիդ մէջ
մինչեւ յաւիտեան:

4. Ելաւ Յովնաթան, մը-
տաւ քաղաքը. իսկ Դաւիթ
զնաց Աքիմելէք քահանա-
յին, առաւ անկից Գողիա-
զու թուրը, եւ փախաւ Գե-
թացուց Անքուօ թագաւո-
րին քով: Երբոր Անքուօայ
ծառաները չարախօսու-
թիւն արին իրեն վերայ թա-
գաւորին, վախցաւ անկից
Դաւիթ, կերպարանքը այ-
լափոխեց ծռմուկեց նորա
առջեւը, բերնէն շողիքները
կվազցընէր, ու երեսի վե-
րայ սողալով կխաղար:

5. Ասէ Անքուս ցծառայս
 իւր ընդէ՞ր մուծէք առ իս
 զայրդ այսահար. միթէ կա-
 բօտ ինչ իցեմ ես այսահա-
 բօք. մի մտցէ դա ի տուն,
 Եւ գնաց անտի Դաւիթ:

5. Անքուս ասաց իւր ծա-
 ռաներուն. ի՞նչ բանի հա-
 մար քովս բերիք այդ դի-
 ւահար մարդը. միթէ ես
 կարօտ եմ դիւահարներու.
 Թող չմտնէ դա տունս, Դա-
 ւիթ ալ գնաց անկից:

ԿԱՍ Ռ.

ՀԱՏԸՆՏԻՐ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

Եւ Յովնաթան յանդն-
 ծամադիր եղև Դաւիթի.

Ընթա գիտ զփրինն.

Զգեաց զփրինն.

Զոգաւ պատանեակն մինչև ցտեղի
 փրինն.

Աղաղակեաց Յովնաթան զինի
 պատանեկին.

Իքէն և անդր է փրինն.

Փութացեալ արագեա և մի՛ կաց-
 ցես.

Ես զգործին իւր ցպատանեակն.

Յարեաւ Դաւիթ ի տեղւոջն յո-
 բում թաքուցեալ կայր.

Երկիր եպագ Յովնաթանու երկի-
 ցըս անգամ.

Համբուրեաց իւրաքանչիւր զըն-
 կեր իւր.

Յովնաթան ելաւ անդրկամ գաշար:
 Դաւիթի հետ ժամանակ որոշեց:
 Խօսք զրաւ:

Աաղէ գտիր նետը.

Նետը նետեց.

Գնաց տղան մինչև նետին տեղը:

Յովնաթան տղուն ետևէն կանչեց:

Քեզնէ անդին է նետը:

Արտորալով գնա ու մի՛ կենար:

Իւր գործիքը տղուն տուաւ:

Դաւիթ իւր պահուրտած տեղն
 ելաւ:

Երիք անգամ երկրպագութիւն տ-
 բաւ Յովնաթանու:

Երկուքն ալ մէկ զմէկ համբուրե-
 ցին:

Լացին երկոքին մինչև ցանձ վախ-
ճան.

Երթ ի խաղաղութիւն.

Երդուար մեք երկոքին յանուն
Տեառն.

Տեղ լիցի վկայ ընդ իս և ընդ քեզ.

Ի մէջ զաւակի իմոյ և ի մէջ զա-
ւակի քոյ.

Յանու Յովնաթան ի քաղաքն.

Դաւիթ զնաց առ Աքիմելէք քա-
հանայ ի Նոսրա.

Էառ ի նմանէ պաշար և զսուտերն
Գողիազու.

Փախաւ առ Աքրուս արքայ Գե-
թայ.

Չարախոս եղին զԴաւիթէ ծառայ-
քնն Անքուսայ.

Երկեաւ յոյժ Դաւիթ յերեսաց
նորա.

Այլակերպեաց առաջի նորա զե-
րեսս իւր.

Ծորեցուցանէր զլորձունս իւր ի
վերայ մօրուաց իւրոց.

Յափսիթերս խաղայր.

Ընդէր մուծէք առ իս զպրոզ պ-
սահար.

Միթէ կարօ՞ս ինչ իցեմ ես այսա-
հարօք.

Մի մոցէ դա ի տուն.

Գնաց անտի Դաւիթ.

Երկուքն ալ լացին երկար ժամա-
նակ.

Բարոջ երթաւ.

Երկուքս երդում արինք Աստու-
ծոյ անունովք.

Աստուած վկայ լինի իմ ու քու
մէջդ.

Ի՞մ զաւակիս ու քու զաւակիդ մէջ.

Յովնաթան քաղաքը մտաւ.

Գնաց Դաւիթ Աքիմելէք քահա-
նային՝ Նոսրա քաղաքը.

Առաւ անկից Խափու պաշար ու-
Գողիազին թուրք.

Փախաւ Գեթացուց Անքուս թա-
ղաւորին քովք.

Անքուսայ ծառաները Դաւիթի վե-
րայ չարախօսութիւն արին.

Սաստիկ վախցաւ Դաւիթ անկից.

Կերպարանքը այլափոխեց նորա
առջևը.

Ըողիքները կրվազքնէր մօրուքին
վերայ.

Երեսի վերայ սողալով կխաղար.

Ի՞նչ բանի համար բերիք քովս այդ
զիւահարք.

Միթէ ես զիւահարներու կարօ՞ս
եմ.

Թող չմանէ դա իմ տունս.

Դաւիթ գնաց անկից.

ՋՐՈՒԾԱՏՐՈՒԹԻՒՆ .

Հարցնել .

Յ՞նչ է Յովնաթան ընդ առ աւօտն-
Ընդէր .

Ջի՞նչ ասաց ջպատանին յեա ձը-
գեղան զփքինն .

Մինչև ո՞ր գնաց պատանեակն .

Ջի՞նչ արար յայ՛ժամ Յովնա-
թան .

Ջի՞նչ ասաց ջնա .

Ո՞րպէս փութացոյց զնա .

Ջի՞նչ ետ ջպատանեակն .

Ո՞ր ասաց նմա մտանել .

Ուսո՞ք յարեաւ Դաւիթ .

Ո՞րպէս երկիր եղազ Յովնաթա-
նու .

Ջի՞որդ համարեցին զՔիմեանա .

Սե զի՞նչ ի համարեցն .

Ո՞րչափ լացին .

Ջի՞նչ ասաց Յովնաթան ջԴա-
ւիթ յորժամ արձակեաց զնա .

Յ՞նչ երգուեալ էին երկոքեան .

Ո՞ւ՛մ վկայ կոչեաց զՏէր .

Ո՞ եմուտ ի քաղաքն .

Առ ո՞ ջնաց Դաւիթ .

Ջի՞նչ էառ ի նմանէ .

Գարնանի .

Յանդն .

Ջի՛ ժամադիր եղեալ էր Դաւիթի
Ընթառ ասէ զիս զփքինն .

Մինչև ի տեղի փքնին .

Աղաղակեաց զհետ պատանեկին .

Թէ ի քէն և անդր է փքնն .

Փութացեալ արագետ ասէ և մի՛
կացցես .

Ջգործին .

Ի քաղաքն .

Ի տեղւոջէն ուր թարբուցեալ կայր .
Սրիցս անգամ .

Համարեաց իւրաքանչիւր զքն-
կեր իւր .

Լացին երկոքեան .

Մինչև ջմնծ վախճան .

Երթ ի խաղաղութիւն ասէ .

Յանուն Տեառն .

Ընդ ինքն և ընդ նա .

Յովնաթան .

Առ Աքիմիղէք քահանայ ի նամա .

Պաշար և զսուսերն Գողիադու .

Ան ո՞ր փախեալ.

Ո՞ր էր Անքուս.

Զքի՞նչ արարին ծառայքն Անքուսայ.

Յուսմե՞ք երկեալ Դաւիթ.

Զքի՞նչ արար առաջի նորա.

Եւ այլ զքի՞նչ առնէր.

Զո՞ւսաց Անքուս մուծեալ ծառայիցն առ նա.

Ի՞նչ ոչ կարօտ լինել ասաց զանձնէն.

Զո՞ր արգելս եղ Դաւիթ.

Եւ զքի՞նչ արար Դաւիթ.

Ան Անքուս.

Աբբայ Գեթայ.

Չարախօսելին առ նա զԴաւիթէ.

Յերեսաց Անքուսայ.

Այլակերպեաց զերեսս իւր.

Ծորեցուցանէր զլորձունս իւր ի վերայ մօրուաց իւրոց և յափսիթերս խաղայր.

Զայր զուսՀար.

ԱյսաՀարգը.

Մի մտանել ի սուն նորա.

Գնաց անտի.

ԳԱՍ Գ.

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.

ԱՆՈՒՆ ՔԱՅՈՒ ՆԻ ՔԱՅ.

Հ. Երբոր անունները այլեւայլ գէտքի լինին՝ Լույ կապուած, բայր ի՞նչ գէտք կգրուի.

Պ. Սովորաբար առաջին կամ երկրորդին համաձայն եւ յօգնակի. զոր օրինակ՝

Եւ եւ Դոս հեծեալ էստ ի զոյգս:

Եւ եւ Հայր իմ մի է՛մ:

Յորժամ Դոս եւ նա միայն է՛ցէ՛մ:

Կեցցուտ եւ մի Տեացուտ եւ Տէ՛մ եւ Դոստ եւ սպացուածք մեր:

2. Բայը չըկրնար համաձայնիլ մերձաւոր դէմքին.

Պ. Երբեմն, զոր օրինակ.

Զի մի Տոսանչիկն եւ նոս եւ քոս:

Վաղիւ քոս եւ սրտիկ քո ընդ քեզ անչիկն:

Արա զկամս դորա: եւ կեայ քոս եւ Տէ:

2. Երբոր այլ եւ այլ դէմք ցուցընող անուաները կոս, և սլ, և Տէ շաղկապներով կապուած են, բայը սր դէմքին կըհամաձայնի.

Պ. Միշտ մերձաւոր անուան դէմքին, զոր օրինակ.

Այլ թէ Տէ կամ հըեչոսկ յերկնից աւետարանեցէ ձեզ աւելի քան զոր աւետարանեցաքն ձեզ, նզովեալ լնի:

Ոչոսմեայէ գքեզ քո բերան, եւ ոչ էս:

Դու ի նմանէ, եւ ոչ թէ նա ի քէն հարս:

Գոնիայէ գքեզ ընկնի, եւ մի գու:

ԵՍՏՆԵՆԿԻ ԲՍՆՆԵՐՍՐԿԻ ՀԻՆԳԵՐՐՈՐԿԻ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻԻՐ.

1. Ժողովէին առ Դաւիթ ամենայն վշտատեք եւ պարտապանք, իբրեւ արք չորեքհարիւր, եւ էր նոցա զօրագլուխ, Իսկ Սաւուղայ լուեալ եթէ Աքիմելէք քահանայ ետ Դաւիթի սլաշար

ԹԱՐԿՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Դաւիթի քով հաւաքուեցան ամեն նեղութեան մէջ ու պարտքի տակ մնացած մարդիկ՝ չորս հարիւրի չափ, եւ ինքը նոցա զօրագլուխն եղաւ, Իսկ Սաւուղ երբ լսեց թէ Աքիմելէք քահ

եւ զսուսերն Գողիադու, հրամայեաց կոտորել զքահանայսն Տեառն՝ երեքհարիւր եւ հինգ այր: եւ ըզնոմբա քաղաք քահանայիցն եհար սրով սուսերի՛ յառնէ՛ մինչեւ ցկին: ի արդայոց մինչեւ ցստնգիաց: յարջառոյ եւ յիշոյ մինչեւ ցոչխար:

2. Եւ ապրեցաւ որդի մի Աքիմելէքայ, անուն նորա Աքիաթար: եւ փախեաւ ըզհետ Դաւթի, Ասէ ցնա Դաւիթ. Ես եմ՝ պարտական սզւոց տան հօր քոյ. նիստ առ իս եւ մի երկնչիր. զի ուր խնդրեցից անձին իմոյ տեղի: խնդրեցից եւ քու՛մ անձին:

3. Իսկ Սաւուղ խնդրէր զԴաւիթ զամենայն աւուրս: եւ ոչ մատնեաց զնա Տէր ի ձեռս նորա: Ազգ եզեւ նմա եւ ասեն. ահաւանիկ Դաւիթ յանապատին Գաղ-

հանայն տուեր է Դաւթի պաշար ու Գողիադու թուրը: հրամայեց որ ջարդեն Աստուծոյ քահանայքը՝ երեքհարիւր հինգ հոգի: եւ քահանայից քաղաքը նոմբան թրէ անցուց՝ էրիկ մարդ կնիկ մարդ, տղայ՝ կաթնիկեր: կով՝ էշ՝ ոչխար: բոլորն ալ:

2. Միայն Աքիմելէքայ մէկ որդին ազատեցաւ՝ անունը Աքիաթար: եւ Դաւթի քովը փախաւ: Դաւիթ ասաց անոր. Քու հօրդ տանը մարդոց մահուանը ես պարտական եմ. նիստ քովըս ու մի վախնար. վասն զի ո՛ւր որ ինձի համար տեղ մի գտնեմ, քեզի համար եւս կգտնեմ:

3. Իսկ Սաւուղ անդադար Դաւիթը կուզէր դրանել, բայց Աստուած զինքը նորա ձեռքը չտուաւ: Իմացուցին իրեն թէ ահա Դաւիթ Գաղղայ անապատին

դայ է. եւ առ ընդ իւր երիս հազարս արանց ընտրելոց յամենայն Իսրայէլէ, եւ զնաց խնդրել զԴաւիթ եւ զարս նորա:

4. Անդ էր այր մի, եւ եմուտ Սաւուղ հանգչել. եւ Դաւիթ եւ արք նորա նստէին ի ներքնումն այրին: Ասեն արքն Դաւիթի ցնա. ահա այսօր է զորմէ ասաց Տէր ցքեզ՝ մատնել զթշնամիս քօ ի ձեռս քօ, եւ արասցես ընդ նոսա որպէս հաճոյ թուի յաչս քօ:

5. Յարեաւ Դաւիթ եւ եհատ գտտուն լօղկին Սաւուղայ գաղտ. այլ զզջացոյց զԴաւիթ սիրան իւր ընդ այն, եւ ասէ ցարսն իւր. Քաւ լիցի ինձ ի Տեառնէ մխել ի նա զձեռս իմ, զի օճեալ Տեառն է:

մէջ է. իսկոյն առաւ հետը երեք հազար հօգի՝ բոլոր Իսրայէլացւոց մէջէն ընտրուած մարդիկ, ու զնաց որ փնտռէ Դաւիթն ու նորա մարդիկը:

4. Այր մի (հաղար) կար այնտեղը, Սաւուղ մէջը մտաւ որ հանգստանայ. այն միջոցին Դաւիթ ու անոր մարդիկը նստած էին ներսի այրին մէջ: Ասին Դաւիթի մարդիկն իրեն թէ այս է այն օրը՝ յորում խոստացաւ քեզի Աստուած որ թըշնամիներգ ձեռքդ տայ, եւ ինչ որ կուզես՝ կրնաս անել նոցա:

5. Ելաւ Դաւիթ ու Սաւուղայ վերարկուին ծայրը կտրեց գաղտուկ. բայց յետոյ սիրտը ցաւեցաւ արածին, ու ասաց իւր մարդոցը. Աստուած չանէ որ ձեռքըս նորա վերայ վերցընեմ, վասն զի Աստուծոյ օճեալըն է:

ՀԱՏԸՆՏԻՐ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

Ժողովէին վշտառեղքն առ Դա-
ւիթ.

Իբրև արք չորեքհարիւր.

Դաւիթ զօրազուխ էր նոցա.

Աքիմելէք ետ Դաւիթի պաշար.

Ես նմա զսուսերն Գողիազու.

Լրամայեաց կոտորել զքահանայն
Տեառն.

Երեքհարիւր և հինգ այր.

ԶՆոսրա քաղաք քահանայիցն
Եհար սրով սուսերի.

Յառնէ մինչև ցկին.

Ի աղայոց մինչև ցատնդիաց.

Յարջատոյ և յիշոյ մինչև ցոյխար.

Ապրեցաւ որդի մի Աքիմելէքայ.

Արիաթար փախեաւ զհետ Դաւ-
իթի.

Ես եմ պարտական ողոց տան հօր
քոյ.

Նիստ առ իս և մի՛ երկնչիր.

Ուր և խնդրեցից անձին իմոյ տեղի.

Ինդրեցից տեղի և քու՛մ անձին.

Սաւուղ խնդրէր զԴաւիթ զամե-
նայն աւուրս.

Ոչ մասնեաց Տէր զԴաւիթ ի ձե-
ոքս Սաւուղայ.

Նեղութիւն քաշողները կժող-
վուէին Դաւիթի քով.

Չորս հարիւր մարդու շափ.

Դաւիթ նոցա զօրապեան էր.

Աքիմելէք պաշար տուաւ Դաւիթի.

Տուաւ անոր Գողիազին թուրը.

Լրամայեց որ Աստուծոյ քահա-
նաները ջարդեն.

Երեք հարիւր հինգ հոգի.

Քահանաներուն Նոսրա քաղաքը
թրէ անցուց.

Էրիկմարդ կնիկմարդ.

Ի որոր աղաքը՝ մինչև կամ ուտող-
ներն ալ.

Վազիրը՝ էշերը, մինչև ոչխարները.

Աքիմելէքայ մէկ որդին աղատեցաւ.

Արիաթար փախաւ զնաց Դաւիթի
ետեկն.

Լորդ ցեղին մարդոցը մեռնելուն
պատճառ ես եմ.

Քոյս նիստ ու մի՛ վախնար.

Ո՛ւր ալ ինձի համար տեղ մի
փրնտուեմ.

Քեզի համար ալ տեղ կփնտուեմ.

Սաւուղ Դաւիթի ետեկն ընկած էր
բոլոր ժամանակը.

Աստուած Դաւիթը Սաւուղին
ձեռքը չտուաւ.

Ահա առիկ Դաւիթ յանապատին
Գաղղայ Է

Ու ընդ իւր երիտ հազարս արանց,
Գնաց խնդրել զԴաւիթ և զարս
նորս:

Անդ էր այր մի,
Եմուս Սաուլ շ հանգչել յայրին:

Դաւիթ նստերի ներքնումս այրին:

Ահա այսօր է զորմէ ասաց Տեր
ցքեդ:

Մասնել զթշնամիս քո ի ձեռս քո,
Արասցես ընդ նոսա որպէս հաճոյ
թուի յաչս քո:

Եհաա Դաւիթ զստուն լտղկին
Սաուլայ:

Զղղացոյց զԴաւիթ սիրուն իւր:

Բաւ լիցի ինձ ի Տեառնէ:

Մխել ի նա զձեռս իմ:

Օծեալ Տեառն է:

Ահա Դաւիթ Գաղղայ անապատին
մէջ է:

Երեք հազար հօդի առաւ հետը:
Գնաց փնտռելու Դաւիթը և նորս
մարդիկը:

Այն տեղը այր մի կար:
Սաուլը ներս մտաւ որ հանգչի այ-
րին մէջ:

Դաւիթ նստած էր ներսի այրին
մէջ:

Ահա այս է Աստուծոյ քեզի ասած
օրը:

Թշնամիներդ ձեռքդ մասնելու:

Ինչ որ ուզես՝ կրնաս անել նոցա:

Դաւիթ Սաուլայ վերարկուին
ծայրը կարեց:

Դաւիթին խղճմտանքը զարկաւ
զղջաց:

Աստուած չանէ, Աստուած հեռու
պահէ ինձմէ:

Որ ձեռքս նորս վերայ վերցընեմ,
Աստուծոյ օծած մարդն է:

ԴԱՍ Գ.

ԶՐՈՒԾԱՏՐՈՒԹԻՒՆ.

Հարցումն:

Ձգումն:

Ո՞րք ոմանք ժողովին առ Դաւիթ,
Բանի՞ք էին այնպիսիքն:

Ձշատե՞ք և պարտապանք:
Արք իրրև շորեքհարիւր:

Ո՞ր էր զօրապետն Նոցա.

ԶԻ՛նչ եա Արիմնէք Պաւթի.

Եւ զո՞ր զին եա Նմա.

Զ՞ո հրամայեաց Սաւուղ կտորել.

Գանի՞ր էր թիւ կտորելոցն.

ԶԻ՛նչ արար ընդ Նոսթա քաղաք
քահանայից.

Զ՞ժ կտորեաց ի Նմա.

Վատրեաց և զմանկունս.

Եւ զանասունս.

Ո՞ր ապրեցաւ ի կտորածէ անտի.

ԶԻ՛նչ անուն էր Նորա.

Ե՞՞ք փախեաւ Արիւթար.

ԶԻ՛նչ ասաց Պաւթի զանձնն առ
Արիւթար.

Ո՞րպէս ընկալաւ զնա.

Ո՞ր խոսացաւ խնդրել Նմա ան-
ղի.

ԶԻ՛նչ ասուէր Սաւուղ.

Զի՞տո՞ղ պաշտպանեաց Տէր Պաւ-
թի.

Ո՞ր ասացին ջՍաւուղ թէ գտա-
նի Պաւթի.

Ո՞րչափ մարդիկ ան ընդ իւր Սա-
ւուղ.

Որպիսի՞ք ոմանք էին արքն.

Ո՞ր գնաց նորօք.

ԶԻ՛նչ էր յանապատին.

Պաւթի.

Պաշար.

Զսուսերն Պողոտաւ.

Զքահանայն Տեառն.

Երեք հարիւր և հինգ.

Եհար զոյն սրով սուսերի.

Եառնէ մինչև ցկին.

Այո ի աղայոց մինչև ցտանդիաց.

Եարքաւոյ մինչև ցոչխար.

Որդի մի Արիմնէքայ.

Արիւթար.

Զհետ Պաւթի.

Ես ե՞՞՛ք, ասէ պարտական սղոց
ասն հօր քոյ.

Նիստ ասէ առ իտ և մի երկնչիք.

Ուր և խնդրեցից ասէ անդի ան-
ձին իմօր խնդրեցից և քեզ.

Խնդրէր զՊաւթի զամենայն ա-
ւուրս.

Ոչ մասնեաց զնա ի ձեռս Սա-
ւուղայ.

Եանապատին Պաղղայ.

Երիտ հաղարս.

Արք ընտրեալք յամենայն Իսրա-
ելէ.

Գնաց խնդրել զՊաւթի և զարս
նորա.

Այր մի.

Ո՛ւր եմուտ Սաւուղ .

Ո՛ւր նստեր Դաւիթ .

Զի՛նչ ասացին ջնա արքն Դաւթի .

Զի՛նչ կարէր անել Դաւիթ ընդ
Սաւուղ .

Զի՛նչ արար Դաւիթ .

Գո՛հ էր Դաւիթ ընդ զործն զոր
արար .

Ո՛րպէս հրաժարեաց ի սպանանե-
լոյ զՍաւուղ .

Ընդէ՛ր .

Եմուտ հանդել յարին .

Ի ներքնուսն արի .

Այսօր մասնեաց անն, Տէր ըզ-
թշնամիս քո ի ձեռս քո .

Սպանանել զնա .

Եհաս զտառն լողկին Սաւուղայ .

Զղջացոյց զնա սիրան իւր ընդ այն .

Քաւ լիցի ասէ ինձ մեզ զձեռս
իմ ի նա .

Զի օճեալ Տեառն է .

ԳԱՍ Դ .

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ .

ԲԱՅ ԵՒ ԿՆԴԻՐ .

Հ . Ի՞նչ է ինքե՛ր .

Պ . Խնդե՛ր կըսուի այն հօլովեալ բառը՝ որ բային քով կը-
դրուի ու անոր նշանակութիւնը կամբողջացնէ .

Հ . Եսկան բայերը ի՞նչ հօլովով խնդիր կառնուն .

Պ . Գրեթէ ամեն հօլովներով՝ ըստ իմաստից . զոր օրինակ՝
Ուղղ . ես ե՛մ Տէր Աստուծո՛ք քո : Դուք է՛ք ալ երկրի .
Դուք է՛ք լոյս աշխարհի :

Սեռ . Զի՛նչ վնաս է ի՛մ : Զի՛նչ անուն է +ո : Լըբ ամօց եր-
կտաստանից :

Տը . Ընդէ՛ր է ինչ այդ : Այսօր էլի՛ փրկութիւն որան
այսօրի : Անուն ն՛մա (էր) Յովհաննէս :

Հայց. Չէ՞լ «+ ասէք զինէն՝ թէ էջե՞մ: — Այս անսո-
վոր հայցականը ուղղակիանի մտքով է:

Գործ. Ամենայն ինչ նսլաւ եղև: Եղևնի հանգիստ նորա
պարտաւ: Թանձրութիւն ծովուն (եր) լիլաւ:

Բաց. Ի մէջէն է՞, թէ է լիլանայ մերոց: Յո՞մէ՞ է շը-
նորհն: Տէգ. նորա (եր) է 600 ուլիէ արծաթոյ:

Հ. Ներգործական բայերը ի՞նչ տեսակ խնդիր կառնուն:

Պ. Սովորաբար երկու տեսակ. մէկը կըսուի էնդէր «ե՞լ»,
միւսը էնդէր Բնո՞ւնեան:

Հ. Սե՞լ էնդէրը սրն է:

Պ. Այն խնդիրն է որ ամեն ներգործական կապահանջէ ի-
րեն քովը յայտնի կամ զօրութեամբ:

Հ. Բնո՞ւնեան էնդէրը սրն է:

Պ. Բնութեան խնդիր կըսուի այն խնդիրն՝ որ սեռի խնդ-
րէն զատ, կամ, նաեւ առանց անոր, կգրուի բային քով՝
այլ եւ այլ հոլովներով:

Հ. Ներգործական բայերուն սեռի խնդիրը ի՞նչ հոլով
կըգրուի:

Պ. Հայցական. զոր օրինակ՝

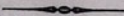
Ճանաչե՞մ զի՞նչ:

Գլխաւորապէս զ(Յո՞ւնեան):

Ոչ ստե՞լ մէ, եւ ոչ ըմբե՞լ գի՞նչ:

Ծառ բարի պարտաւ բարի առնէ:

Ընե՞լ արտաւ. արե՞լ այգի, ևն:

ՆՈՐՆԵՆԿ ԲՍԸՆԵՐՐԿ ՎԵՅԵՐՐԿ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

1. Հանեաց Դաւիթ զար-
սըն իւր բանիւք, եւ ոչ ետ
նոցա սպանանել զՍաւուզ,
որ յարեալ յայրէ տնտի եւ
էջ ի ճանապարհն: Աղաղա-
կեաց Դաւիթ զհետնորա եւ
ասէ. տէր իմ արքայ, եւ
խրքեւ հայեցաւ Սաւուզ ի
թիկունս իւր, անկաւ Դա-
ւիթ ի վերայ երեսաց իւրոց
յերկիր, եւ եզազ նմա եր-
կիր:

2. Ասէ Դաւիթ ցՍաւուզ.
ընդէ՞ր լսես բանից ժողո-
վորդեանն՝ որ ասեն թէ
Դաւիթ խնդրէ դանձն քո-
տես՝ հայր իմ, ահա տտուն
լօղկի քո ի ձեռին իմում.
ես հատի դստ, եւ ոչ սպա-
նի զքեզ, ծանիր եւ տես՝ զի
ոչ գոյ յիս չարութիւն, եւ
գու պաշարես դանձն իմ՝

ԹԱՐԻՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Դաւիթ խօսք անցուց
իւր մարգոցը, եւ չթողց
որ մեռցընեն Սաւուզը, որ
ելաւ այրէն ու ճանապար-
հըն իջաւ: Աղաղակեց Դա-
ւիթ նորա ետեւէն ու ա-
սաց. տէր իմ թագաւոր,
Երբ որ Սաւուզ դարձաւ է-
տին նայեցաւ, Դաւիթ երե-
սի վերայ գետինն ընկաւ ու
երկրպագութիւն արաւ ա-
նոր:

2. Ասաց Դաւիթ Սաւու-
զի. ինչո՞ւ մտիկ կանես ժո-
ղովրդեան խօսքերուն՝ որ
կասեն թէ Դաւիթ զքեզ
մեռցընել կուզէ. տես հայր
իմ, ահա վերարկուիդ ծայ-
րը ձեռքս է. ես կտրեցի այս,
եւ զքեզ չմեռուցի. հասկը-
ցիր ուրեմն որ իմ սիրտս
չարութիւն չկայ, իսկ գու

առնուլ զնա: Դատ արասցէ
Տէր ընդ իս եւ ընդ քեզ,
եւ առցէ զվրէժ իմ ի քէն,
եւ ձեռն իմ մի եղիցի ի
քեզ:

3. Եւ արդ զոյր զհետ ե-
լեալ ես արքայդ Իսրայէլի,
եւ զո՞ հալածես. — զհետ
շան միոյ մեռելոյ եւ զհետ
լուոյ միոյ. տեսցէ Տէր եւ
արասցէ ինձ իրաւունս ի
ձեռաց քոց:

4. Աօէ Սաւուղ. Այդ քո՞
ձայն իցէ, որդեակ իմ Դա-
ւիթ. — եւ ամբարձ զձայն
իւր եւ ելաց. — Դու արդար
ես, ասէ, քան զիս. զի դու
հատուցեր ինձ բարիս, եւ
ես հատուցի քեզ չարիս:

5. Եւ արդ գիտեմ զի
հաստատեսցի թագաւորու-
թիւնն Իսրայէլի ձեռս քո-
երդուիր ինձ ի Տէր, զի մի

զիս կպաշարես որ ձեռք ձը-
գես: Ատուած կտրէ իմ ու
քու դատաստանդ, եւ իմ
վրէժս ինքը հանէ քեզնէ,
թող իմ ձեռքս վերագ
չլինի:

3. Բայց եւ որո՞ւ ետեւէն
ընկեր ես ս'վ իսրայէլի թա-
գաւորը, ս'վ է որ դուն կը-
հալածես. — մեռած շան մի,
լուի մի ետեւէն ես. Ատ-
ուած տեսնէ ու դատաս-
տանս կտրելով ձեռքէդ
ազատէ զիս:

4. Սաւուղ պատասխա-
նեց. Այդ քո՞ւ ձայնդ է, որ-
դեակ իմ Դաւիթ. — այս
ասաց ու ձայնը բարձրա-
ցուց՝ լացաւ. — դու քան
զիս արդար ես, ասաց, վա-
որն զի դուն ինձի բարիք
արիր, եւ ես քեզի չարիք
հատուցի:

5. Այժմ լաւ գիտեմ որ
իսրայէլացոց թագաւորու-
թիւնը քու ձեռքդ պիտի
անցնի. երդում արա ինձի

աստակեացես զգաւակ իմ
զինի իմ: եւ մի եղծցես զա-
նուն իմ ի տանէ հօր իմոյ,
եւ երգուաւ Դաւիթ Սա-
ւուղայ:

Աստուծոյ անունովն որ
ինձմէ ետքը իմ սերունդս
չջնջես: եւ հօրս ցեղին մէ-
ջէն անունս չփճացընես:
Դաւիթ ալ երգում արաւ
Սաւուղին:

ԳԱՍ. Աւելց մ արման արք մայ անձն

ՀԱՏԸՆՏԻՐ ՔԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

Հաճեաց Դաւիթ զարսն ի բ բա-
նիք.

Ոչ ես նոցա սպանանել զՍաւուղ:
Եարեաւ Սաւուղ և էջ ի ճանա-
պարհն.

Աղաղակեաց Դաւիթ զհետ նորա-
Հայեցաւ Սաւուղ ի թիկունս իւր.
Անկաւ Դաւիթ ի վերայ երեսաց
իւրոց յերկիր.

Ընդէր լսես թանից ժողովրդեանն.

Ասեն թէ Դաւիթ խնդրէ զանձն
քո.

Ահա ատուն լողկի քո ի ձեռին ի-
մում.

Ես հասի զսա.

Ոչ սպանի զքեզ.

Ծանիր զի ոչ գոյ յիս չարու-
թիւն.

Դաւիթ իւր մարդիկը համոզեց
խօսքով:

Զթողուց որ Սաւուղը սպանեն:
Սաւուղ ելաւ ու ճանապարհին
վերայ իջաւ:

Դաւիթ նորա ետևէն կանչեց,
Սաւուղ ետևը նայեցաւ:

Դաւիթ երեսի վերայ զետինն ըն-
կաւ:

Ինչո՞ւ մտիկ կանես ժողովրդեան
խօսքերուն:

Կասեն թէ Դաւիթ կուզէ կեանքդ
ստնուլ:

Ահա քու վերարկուիդ ծայրը իմ
ձեռքս է:

Ես կտրեցի զայս:

Զմեռուցի զքեզ:

Հասկըցիր որ իմ սիրտս չարու-
թիւն չկայ:

Դու պաշարես զանձն իմ՝ առ-
նուլ զնա.

Դառ արասցէ Տէր ընդ իս և ընդ
քեզ .

Առցէ Տէր զվրեժ իմ իքէն:

Չեսն իմ մի՛ եղիցի ի քեզ .

Ձոյր զհետ ելեալ ես արքայդ Իս-
րայէլի .

Ձո՞ հալածես .

Ձհես շան մից մոռելոց և զհետ
լուոց մից .

Տէր արասցէ ինձ իրաւունս ի ձե-
ռաց քոց .

Այդ քո՞ ձայն իցե՛ս որդեակ իմ
Դաւիթ .

Ամբարձ Սաւուլ զձայն իւր և ե-
լաց .

Դու արդար ես քան զիս .

Դու հասուցեր ինձ բարիս .

Ես հասուցի քեզ չարիս .

Հաստատեսցի թագաւորութիւնն
Իսրայէլի ի ձեռս քօ .

Երգուիր ինձ ի Տէր .

Մի ստաակեացես զզուակ իմ՝ ըզ-
կնի իմ .

Մի եղծցես զանուն իմ ի սանձ
հօր իմոց .

Երգուաւ Դաւիթ Սաւուղայ .

Դու զիս անդադար կպաշարես որ
ձեռք ձգես .

Աստուած տեսնէ իմ ու քու գա-
տաստանդ .

Աստուած իմ վրեժս հանէ քեզնէ .

Իմ ձեռքս քու արիւնդ չմանէ .

Որո՞ւ ետևէն ընկեր ես, ո՞վ թա-
գաւոր Իսրայէլի .

Ձո՞վ կհալածես .

Մեռած շան մի ետևէն, լուի մի
ետևէն .

Աստուած զատաստանս կտրէ՝ ա-
զառէ զիս ձեռքեդ .

Գո՞ւ ձայնդ է այդ որդեակ իմ
Դաւիթ .

Սաւուլ ձայնը բարձրացուց լա-
ցաւ .

Դու քան զիս արդար ես .

Դուն ինձի աղէկութիւն արիր .

Ես քեզի չարիք հասուցի .

Իսրայէլացւոց թագաւորութիւնը
քու ձեռքդ պիտի անցնի ու մը-
նայ .

Երգում արա ինձի Աստուծոյ ա-
նունովը .

Իմ զուակս ինձմէ եղբը մի՛ ըն-
ջեր .

Անունս իմ հօրս ցեղէն մի՛ ընդերս
մի՛ հաներ .

Դաւիթ երգում արաւ Սաւուղին .

ՋՐՈՒՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆ.

Հարցումի.

Գոտիումի.

Ի՛նչ հաճեաց Դաւիթ զարան իւր.
 Զի՛նչ ոչ եւ թոյլ նոցա.
 Զի՛նչ արար յայնժամ Սաւուղ.
 Եւ զի՛նչ Դաւիթ.
 Ո՛ւր հայեցաւ Սաւուղ.
 Զոր մեծարանս եցոյց առ նա Դաւիթ.
 Ո՛ւմ լուեր Սաւուղ.
 Զի՛նչ ասեին ժողովորդքն.
 Զի՛նչ կոյր ի ձեռնն Դաւիթի
 Ո՞ հհատ զայն.
 Զի՛նչ ոչ արար Դաւիթ ընդ Սաւուղ.
 Զի՛նչ ասաց ցնա զի ծանկցե.
 Զի՛նչ ասներ Սաւուղ յիւրմե կողմանս.
 Ո՛ւմ թողոյր Դաւիթ զգտա իւր.
 Զի՛նչ ասեր թե արասցե Աստուած.
 Ի՛նքն զի՛նչ չկամեր ասնել.
 Զի՛նչ հարցաներ Դաւիթ չարքոյն Իսրայելի.
 Զի՛նչ զհեա եղեալ ասաց զնա.
 Զի՛նչ ասնելոց էր Ցեր.
 Զի՛նչ հհարց Սաւուղ.

Բանիք,
 Սպանանել զՍաւուղ.
 Յարեաւ և էջ ի ճանապարհն.
 Աղաղակեաց Դաւիթ զհեա նորա.
 Ի թիկունս իւր.
 Անկաւ ի վերայ երեսաց իւրոց յերկիր.
 Բանից ժողովորդեանն.
 Թե Դաւիթ խնդրե զանձն Սաւուղայ.
 Տառն լողկին Ուաւուղայ.
 Դաւիթ.
 Աչ սղան զնա.
 Զի ոչ զոյր ի նմա չարութիւնս
 Հատուցաներ Դաւիթ չարիս.
 Աստուծոյ.
 Դաւ արասցե ընդ իս և ընդ քեզ.
 Անուղ զզրեժ իւր ի նմանէ.
 Զոր զհեա մահալ եւ արքոյց իսրայելի.
 Ըան մից մեռելոյ կամ լուոյ մից.
 Իբաւունս ի ձեռաց Սաւուղայ.
 Այդ քո ձայն իցե ասե որդեակ իմ Դաւիթ.

Զինչ կոչեաց զՊաւլոս.
 Որպէս ելաց Սաւուղ.
 Զիսորդ համեմատեաց զանձն իւր
 Ընդ Պաւլոսի.
 Զինչ հատոց Պաւլոս Սաւուղոց.
 Եւ զինչ Սաւուղ Պաւլոսի.
 Զինչ զուշակեաց նմա.
 Զինչ պահանջեաց ի Պաւլոսէ.
 Զինչ էր երգումն.
 Եւ զինչ զամն անուան իւրոց.
 Եւ զինչ արար Պաւլոս.

Որգեակ իւր.
 Ամբարձ զձոյն իւր և ելաց.
 Երգար ասաց զնա քան զինքն.
 Բարիս.
 Չարիս.
 Թէ հաստատեսցի թագաւորու-
 թիւն իւրայեկի ի ձեռս նորա.
 Երգնուչ նմա ի Տէր.
 Չատակեղ զգաւակ նորա զինի
 նորա.
 Մի եղծանեղ զոյն ի տանէ հօր
 իւրոց.
 Երգուաւ նմա.

ԴԱՍ Դ.

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.

ԲԱՅ ԵՒ ԵՆՅԻՐ.

Հ. Կրաւորական բայերուն սեռի խնդիրն ի՞նչ հօլով կը գրուի.

Պ. Բացառական. զոր օրինակ՝

Մանուկն յի՞նչն. Սէրէնցն է հօրէ իմմէ:

Պատուեմք զհայրն մեր. եւ պարտւի՞մք է նմանէ:

Հինգն յիմար՝ յսրոց չարս ողորմութեան իւր ամա- նաւ:

Հ. Ուրիշ ի՞նչ հօլով կընայ գրուիլ կրաւորական բային սեռի խնդիրը.

Պ. Երբեմն գործիական, եւ քիչ անգամ սեռական կամ տրական. զոր օրինակ՝

Գրեալն ճարգարէնէ։

Պղծել նաւ։

Գրեալ սրոյ։

Կապեալ խաւարէ եւ խալանդեալ երկայն գէշերոյ։

Նկեզեցի փրկեալ քո սուրբ։

Ոչ ակնջայ լին, եւ ոչ հոսոյ իմանն։

Զ. Ներգործական՝ կրաւորական եւ չէզոք բայերը ինչ հօլովով կուզեն բնութեան խնդիր.

Պ. Չանազան հօլովներով՝ ինչպէս որ նոցա նշանակութիւնն ու տեղը պահանջէ. զոր օրինակ՝

Ի պարոյ անախ ծառն հանաչ։

Ի պարոյ նոցա ծանկջէ՛ գնոսա։

Գրեցեալ յերկէ օտար։

Ուրիշն՝ հաց առանց աղ։

Առաջնորդեաց Բ. Է խաւարէ ի լոյս։

Անցանել առ ոչ, յերկէ, ընդ Կեղե, յօրէն, ըստ բոսան, եւն։

Նախ մտախոն ԵՍԹՆԵՆԱ ԶՍՆՆԵՐՈՐԿ ԵՍԹՆԵՐՈՐԿ Ընկալմ . Թ

յամնիս ար . մայնպոս

ԳԱՍ Ա. Կ

ԲՆԱԳԻՐ .

ԲԱՐԵՂԱՆՈՒԹԻՒՆ .

1. Լուալ Դաւիթ եթէ կարէ նաբաղ կարմելացի դհօտս իւր, եւ առաքեաց առ նա մանկունս տասն . ասէ . Հարցէք յանուն իմ զողջունէ նորա եւ ասասջիք . Աւասիկ լուայ եթէ կրտուրք են հօտից քոց որ ընդ մեզ էին յանապատի ասագացեն մանկունքդ շնորհս առաջի աչաց քոց, զի ի բարի աւուր եկին, եւ տացես որչափ ինչ եւ գացէ ձեռն քո ծառայից քոց, եւ որդւոյ քում Դաւիթի .

2. Ըմբոստացաւ նաբաղ, եւ ետ պատասխանի ծառայիցն Դաւիթի եւ ասէ . Ո՞ր Դաւիթ, կամ ո՞րդին Յեսսեայ . բազմացեալ են այսօր ծառայք զնացաւանք իւրաքանչիւր յերեսաց տեա-

1. Լսեց Դաւիթ որ նաբաղ կարմելացին իւր ոչ լօարները կխուզէ . տասը կրտրիճ յուղարկեց անոր ուսաց . իմ կողմանէս իրեն օղջութիւնը հարցուցէք ուստէք, ահա լսեցի որ այսօր կխուզուին քու ոչ լօարներդ, որ մեզի հետ էին անապատիս մէջ . Թող քու շնորհքդ լինի այս տղոց վերայ, որ աղէկութեան օրդ եկան, ու սրտէդ ինչ որ բխէ, տուր ծառաներուդ, եւ Դաւիթ որդւոյդ .

3. Նաբաղու սիրտը ելաւ, պատասխան տուաւ Դաւիթի ծառաներուն ու սաց . Դաւիթ ո՞վ է, կամ թէ Յեսսէի որդին ո՞վ է . այսօրուան օրս շատցեր են իրենց տիրոջը ձեռքէն փախ-

աբն իւրոյ: Արդ առնու-
ցում զհացիմ եւ զգինի իմ
եւ զգենյիս իմ զոր զենի
կտրողաց իմոց պատրու-
ճակս: եւ տայցեմ արանց
զորս ոչ գիտիցեմ ուստի ի-
ցեն:

3. Դարձան մանկունքն
Դաւիթի եւ պատմեցին նմա
ըստ բանիցն այնոցիկ: Ասէ
Դաւիթ ցարսն իւր. Ածէք
ընդ մէջ իւրաքանչիւր ըզ-
սուր իւր: Եւ Աբիգեա կին
Նաբաղու առատ էր իմաս-
տութեամբ եւ գեղեցիկ
տեսեամբ յոյժ: Պատմեաց
նմա մի ոմն ի մանկուոյ
անտի եւ ասէ. Ահա առա-
քեաց Դաւիթ հրեշտակս
յանապատէն օրհնել զտէր
մեր: եւ նա խուսեաց ի նո-
ցանէն. եւ արքն երախտա-
ւոր էին մեզ յոյժ ոչ ար-
գելին զմեզ: եւ ոչ իւրք
խուսեցին զմեզ որչափ ե-
ղեաք ընդ նոսա ի բացի:

չող ծառաները: Հիմա ես
միթէ պիտի առնում իմ
հացս ու գինիս: եւ իմ
ոչխարներս խուզողներուն
համար մորթած գառներս
ուլերս: ու պիտի տամ այն
մարդկանց որ չեմ գիտեր
թէ ուսկից են:

3. Դարձան Դաւիթի ծա-
ռաներն ու այն խօսքերը
պատմեցին իրեն: Ասաւ Դա-
ւիթ իւր մարդոցը թէ ամեն
մորդ թուրը կապէ մէջքը:
Իսկ Նաբաղու կինը Աբիգեա
մեծ խելքի տէր էր: տես-
քովն ալ խիստ գեղեցիկ:
Ծառաներէն մէկը պատմեց
անոր ու ասաց թէ ահա
Դաւիթ մարդիկ յուզար-
կեր էր անապատէն որ մեր
տիրոջը բարեմաղթութիւն
անեն. նա անոնցմէ երեսը
պահեց: մինչդեռ այն մար-
դիկը մեզ շատ աղէկութիւն
արած էին: ոչ արգելք մի
արած են մեզի: եւ ոչ զբը-
կանք կամ նեղութիւն:

սոս անկէ զգրեալսն յայ
նով հանձնա փայլա ինն
նով ըն անկէք յայ արտ

**Գ. Իսկ տէրն մեր Նա-
բազ այր ժամա է եւ խիտ
եւ չար խորհրդովք, եւ ոչ
զոյ խօսել ընդ նմա, եւ արդ
գիտասցես եւ տեսցես զինչ
զործեսցես:**

զգճոսով մյա ա մցմա
-աթ ասմ ամգի մցմա

մնա ինչ արգան զի ինչ
իզքն ինչ արգան ինչ
ամ քիզմ զինչ արգանս

**Սարէն արարչ Սարմաղի զհօսան
իբք զինչ արգան յայ միտ
Դաւիթ արարեաց ար նա ման-
կունս ասան:**

**Հարցէք յանուն իմ զողջունէ
նորա:**

**Սասըք են հօտից քոյ:
Ընդ մեզ էին յանապատի աստ,
Դարցին մանկունքդ շնորհս ասանքի
արաց քոյ:**

**Իստի աւուր եկին:
Տարցես որասի ինչ և արցէ մեան
քո:**

**Ընդոտացաւ նարաչ:
Ոչ Դաւիթ:**

զգճոսով մյա ա մցմա
-աթ ասմ ամգի մցմա

մնա ինչ արգան զի ինչ
իզքն ինչ արգան ինչ
ամ քիզմ զինչ արգանս

**տաւած են՝ որքան ժամա-
նակ որ նոցա ժամ կեցած
ենք դաշար:**

**Գ. Իսկ մեր տէրը Նաբազ
ժամա մարդ է, խտարարայ
ու չարամիտ, եւ հետը խօ-
սել չլինիր: Այժմ դուն այս
գիտցիր ու նայէ թէ ինչ
պիտի անես:**

մնա մցմա արգանս
-աթ ասմ ամգի մցմա

մնա ինչ արգան զի ինչ
իզքն ինչ արգան ինչ
ամ քիզմ զինչ արգանս

ԶԱՏԸՆՏԻՐ ԹԱՐԴՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

**Սարաչ Սարմաղացին իբք արար-
մերը կհուզէ:
Դաւիթ արարչ կորիճ յուղարկեց
անոր:**

**Իմե՛կ բարեւ արեք իրեն:
-ասան է:**

**Ոչարեւորուչ խազիու օրն է:
Մեզի հետ էին այս անապատիս մէջ:
Այժմ անարք արժանի լինին քո:
-արկեմ իմեանդ:**

**Բարեւ օր եկան:
Ինչ որ որտեղ ընէ ասա իրեն:
գիտցի ինչ արգանս:**

**Սարմաղացաւ նարաչ:
Դաւիթն ոչ է:**

զգճոսով մյա ա մցմա
-աթ ասմ ամգի մցմա

մնա ինչ արգան զի ինչ
իզքն ինչ արգան ինչ
ամ քիզմ զինչ արգանս

Բարձրացեալ են ծառայք զնացա-
կանք ի բարձրանչիւք յերեսաց
տեառն իւրոյ:

Առնուցում զհաց իմ և զգինի իմ:

Առնուցում զգինչիս իմ զոր զննի
կարողաց իմոց:

Ձննի պատրու ձակս:

Տայցեմ արանց զորս ոչ զիտցեմ:

Ոչ զիտեմ ուստի իցեն:

Պատմեցին մանկունքն Դաւթի ըստ
բանիցն այնոցիկ:

Ածէք ընդ մզ իւրաքանչիւր ըզ-
սուր իւր:

Արիզեա առաա էր իմաստու-
թեամբ:

Գեղեցիկ էր տեղեամբ շքտ:

Պատմեաց մի ոմն ի մանկուոյ տն-
տի:

Առարեաց Դաւիթ հրեշտակս յա-
նապատէն:

Օրհնել զտէր մեր:

Նա խուսեաց ի նոցանէն:

Արքն երախտա: որք կին մեզ յքտ:

Ոչ արգելին զմեզ:

Ոչ իւր խուսեցին զմեզ:

Հառցեր են իրենց տէրերուն ձեռ-
քն փախած ծառաները:

Իմ հացս ու զնիս առնում:

Առնում իմ ոչխարներս խողովնե-
րուն համար մորթած կենդանի-
ներս:

Գէր ու համզ կենդանիներ մոր-
թեցի:

Այնպիսի մարդկանց տամ որ չեմ
հանձնար:

Ձեմ զիտեր թէ ուսկից են:

Պատմեցին աղաքը Դաւթի այն
խօսքերը:

Ամեն մարդ թուրք մեզքը թուր-
կապէ:

Արիզեա շատ խելացի էր:

Տեպը շատ գեղեցիկ էր:

Տղոջը մէկը պատմեց:

Դաւիթ մարդիկ յուրաբեց անա-
պատէն:

Մեր տիրոջը բարեմայթութիւն
անելու:

Նա երեսը պահեց անմեղմ:

Մարդիկը մեզի շատ աղկուլիւն
արած կին:

Մեզի արգելք չեղան:

Ամենեւին զրկամբ տարն մեցի:

Որչափ եղեալք ընդ նոսա ի բացի.

Տէրն մեր նարազ այր ժանս է և

Քնն զոչ խօսել ընդ նմա.

Տեղեալ զինչ գործ եղեալ.

Որչափ ժամանակ որ նոցա հետ

էինք անապատը.

Մեր սերը նարազ ժանս մարդ

է և բանաւոր և շարամիտ:

Նորա հետ խօսել չլինիր:

Նայէ թէ ինչ պիտի անես:

Գ Ա Ս Գ .

Ջ Բ Ո Ւ Ց Ա Տ Բ Ո Ւ Ք Ի Ի Ն .

Հ Ի Ր Դ Ն Ի Ն Ի .

Ձի՛նչ առնէր նարազ Կարծեցալի.

Զո՛ւ առաքեաց առ նա Բաւիթ.

Աւ Բի՛չ առաքեաց զնոսա.

Ձի՛նչ գործ էր յայնմ աւուր

Նարազու.

Ո՞ր էին հօտքն նարազու.

Ձի՛նչ հայցէր Բաւիթ զժան

մանկուցն.

Ե՛րբ եկեալ ասէր զնոսա.

Ձի՛նչ խնդրէր առ նոցա.

Ձի՛նչ արար նարազ .

Ո՞րպէս նախատեաց զԲաւիթ և

զարա նորա.

Ձի՛նչ ասէր թէ առնուցու.

Ո՞ւ՛մ եղեն նա զզենիլիս Ի՛ր.

Ձի՛նչ էին զենիլքն.

Կարէր զհօտս իւր:

Մանկուան տասն:

Հարցանել զողջունէ նարազու:

Կտուրք էին հօտից նորա:

Յանապատի անդ:

Ձի՛ գացին շորհա առաջի առաց

նորա:

Ի բարբ աւուր:

Որչափ ինչ և գացէ ձեռն նորա

Ըմբոստացաւ:

Ո՞վ Բաւիթ ասէր և ո՞վ որդին

Յեսանայ:

Ձզենիլսն զորս եղեն կարողաց ի-

րոց:

Կարողաց իւրոց:

Պատրու ճակք:

Ու՛մ չկամեր տալ զնոսին.

Զի՛նչ ոչ զիտեր զնոցանէ.

Զխորդ պատմեցին մանկուհքն

Դաւիթի զիրան.

Զի՛նչ հրամայեաց Դաւիթ արան.

ցըն իւրոց.

Ո՞ էր Արիգեա.

Արպիտի՞ ոք էր՝

Արպիտի՞ էր՝

Ո՞ պատմեաց նմա.

Աւաթի՞ առարկեաց Դաւիթ հարէ.

տակս.

Առ ի՛նչ առարկեալ ասաց Դաւիթի

Չհրեշտակսն.

Զի՛նչ արար Նարազ.

Զոր բարիս արարեալ էին Նոցան

արքն.

Արգելին երբէք զնոսա.

Խաւեցին իւր զնոսա.

Արչափ ժամանակս.

Արպիտի՞ ոք էր Նարազ.

Ո՞րպէս հարկ էր խօսել ընդ նմա.

Զի՛նչ պարտ էր Արիգեայ աքնել.

Արանց զորս ոչ զիտեցի

Քե ուստի՛ իցեն.

Ըստ բանիցն այնոցիկ.

Անել իւրաքանչիւր զսուր ի թ

ընդ մէջ.

Ին՞ Նարազու.

Աւաս էր իմաստաւթմամբ.

Գեղեցիկ՝ յոյժ. 3 զողջմ մասմ

Ալի ոմն ի մանկուհքն.

Յանապարտէ անտի.

Օրհնել զՆարազ.

Իսոնաց ի նոցանէ.

Երբմամուրք էին նոցա յոյժ.

Ոչ արգելին երբէք.

Եւ ոչ իւրք.

Ո՞րչափ եղեն ընդ նոսա.

Այր ժամաւ և խիտ և չար խոր.

հրդովք.

Ոչ ին՞ խօսել ընդ նմա.

Տեսանել թէ զինչ գործեսցէ.

(ստնահածնել սմբոն լոյմսոյ մցոյ պա)

(այնոցիկն 3 զողջմ մասմ)

այնոցիկն 3 զողջմ մասմ լոյմսոյ մցոյ պա . 3
ժամանակսն 3 զողջմ մասմ

ԴԱՍ Դ.

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.

ԵՆՉԻՐ ԱՆՅԻԱՆՔ

Հ. Անունները ե՞րբ եւ ի՞նչպէս խնդիր կառնուն.

Գ. Շատ քոյական եւ ածական անուններ խնդիր կառնուն՝ երբոր բայի նշանակութիւն ունին. զոր օրինակ՝ ծընուանք բառը կնշանակէ ծնունելն, ծնանելն, եւ ծնեալ իբր իբր կոտորելն, իբրելն, իբրիւ. ուստի կրտուի, ծնուանքն Աբրահամու զԻսահակ. ծնուանքն է կոտորելն. ծնուանք կոտորելն եւլն:

Հ. Ներգործական բայի նշանակութիւն ունեցող անունները ի՞նչ հօլովով խնդիր կառնուն.

Գ. Սովորաբար սեռական; եւ երբեմն հայցական, զոր օրինակ; Յարեւուսիէն լընամայն (այս ինքն յատել զթշնամին):

Յեա ընդունելուսն գերսնելան ճշմարտութեան՝ (այսինքն ընդունելոյ զգիտութիւն ճշմարտութեան):

Տարանձառ Տարանջն:

Ղուլակաթն զարարել:

Օրոգոսն արեւոյ լուսոյն ճշմարտութեան զմտաբանութեան:

Լսելիք իօնից նոցա ի մեր լեզուս զհեծածոս Աստուծոյ՝ (այս ինքն խօսելոյ նոցին զմեծամեծս):

Օրհնութեանքն Իսահակայ զՅովսէփ, եւ Յակոբայ զՅովսէփ:

Հ. Ածականներն ի՞նչ խնդիր կառնուն՝ երբոր բաղդատութիւն ցուցնեն.

Պ. Սովորաբար հայցական խնդիր կառնուն՝ +ան բառով,
եւ երբեմն սեռական կամ բացառական. զոր օրինակ՝

Մեծ +ան զՅովհաննէս:

Ոչ է ծառայ մեծ +ան զորէր իւր:

Զեմ՝ անհրաժեշտն +ան զՅեզ:

Ոչ է աշակերտ լաւ +ան զխորհրդալէս իւր:

Ամենայն նախարարացն առագ:

Ոչինչ նառազ էր կոյսն արքային հասակէն, (այս ինքն քան
զհասակ արքային):

Յերկոյցնց վերագոյն է:

ԵՍԹՆԵԱԿ ԳՍԵՆԵՐՈՐԿ ՈՒԹՆԵՐՈՐԿ.

Գ Ա Ս Ա.

Բ Ն Ա Գ Ի Բ.

Բ Ա Ր Գ Մ Ա Ն Ո Ւ Թ Ի Ի Ն.

1. Աճապարեաց Աբիգեա
եւ առ երկերիւր նկանակ
եւ երկերիւր ամանս գի-
նւոյ: եւ հինգ ոչխար հա-
սուցեալ եւ հինգ արդու
փոխնդոյ եւ կայթ մի չա-
միչ եւ պաղատիտս երկեր-
իւր) եզ ի վերայ իշոց, եւ
ասէ ցմանկաին իւր. եր-
թայք յառաջագոյն քան

1. Արտորաց Աբիգեան ու
առաւ երկուհարիւր հաց,
երկուհարիւր աման գինի,
հինգ պատրաստած ոչխար,
հինգ չափ փոխինդ, մէկ
քթոց չամիչ, երկուհարիւր
կապ կոխած թուղ, դրաւ
էշերու վերայ եւ ասաց իւր
ծառաններուն. դուք ինծմէ
առաջ գնացէք, ես ալ ձեր

դիտւոյ եւ ես գամ զկնի ձեր՝
եւ առն իւրում ոչ եհան ի
վեր՝

2. Եւ ահա Դաւիթ եւ
արք նորա իջանէին ընդ
զանխուլ լերինն ընդ առաջ
նորա: Ասէ Դաւիթ. զուր
ուրեմն պահեցի զամենայն
ինչ նաբաղու յանապատի
անդ, զի հատոյց ինձ չար
երախտեաց իմոց:

3. Փութացաւ Աբիգեա
եւ վաղեաց յիշոյն, անկաւ
առաջի Դաւիթի ի վերայ երե-
սաց իւրոց եւ երկիր եպագ
նմա եւ ասէ. Յիս, տէր,
վնաս իմ. մի դիցէ տէր
իմ զսիրտ իւր ի վերայ առն
ժամտի նաբաղայ, զի ըստ
անուան նորա եւ ինքն է.
Եւ ես աղախին քո ոչ տեսի
զմանկունս քո զոր առաքե-
ցեր:

4. Եղիցին իբրեւ զՆա-
բաղ թշնամիք քո եւ որ

ետեւէն կուգամ: Իսկ իրեն
էրկանը չիմացուց:

2. Նոյն միջոցին Դաւիթ
ու նորա մարդիկը լեռան
չերեւցած կողմէն կիջնէին
դէպ ի նորա առջեւը: Դա-
ւիթ ասաց թէ ուրեմն զուր
տեղը պահպանութիւն արի
նաբաղու ամեն բանին այն
անապատին մէջ, որ իմ
ազէ կութեանցս փոխարէն
չարիք արաւ ինձի:

3. Աբիգեան շուտով վար
ցատքեց իշուռն վերայէն՝ ըն-
կաւ Դաւիթի առջեւը երեսի
վերայ, երկրպագութիւն
արաւ անոր ու ասաց. Յան-
ցանքս գիտեմ, տէր. Բող
ձեր սիրտը չզայրանայ նա-
բաղայ պէս ժամտ մարդուն
վերայ, վասն զի ինքն ալ իւր
անուանը պէս է. իսկ ես քու
աղախինդ՝ յուղարկած ծա-
ռաներդ տեսած չունիմ:

4. Բող նաբաղու նման
լինին քու թշնամիքդ, եւ

խնդրիցեն տեառն իմում
չարիս: Եւ արդ. առ զօրհ-
նութիւնս զօր երբ արդա-
խին քո տեառն իմում: Եւ
տացես մանկաւոյդ. եւ
բարձ զվնաս աղախնոյ քոյ:
Եղիցի անձն տեառն իմոյ
ծրարեալ ի ծրարի կենաց
Տեառն Աստուծոյ: Եւ զան-
ձըն թշնամեաց քոց պար-
սաքարեսցես ի մէջ պար-
սատկաց:

5. Ատէ Դաւիթ ցԱբի-
գեա. Օրհնեալ Տէր Աստ-
ուած Իսրայէլի, որ առա-
քեացն զքեզ այսօր ընդ
առաջ իմ. եւ օրհնեալ լի-
ցիս դու որ արգելեր զիս
այսօր աստ՝ չերթալ յա-
րիւն: Բայց կենդանի է Տէր
Աստուած Իսրայէլի, զի թէ
չէիր փութացեալ եւ եկեալ
ընդ առաջ իմ, ոչ թողուի
յամենայնէ նաբաղու մին-
չեւ ցառաւօտն:

որոնք որ չարութիւն կկա-
մենան քեզ՝ տէր իմ: Այ-
ժըմ առ այս ընծաները որ
քու աղախինդ բերած է,
տէր իմ, ու տուր այդ տը-
ղոցը, աղախնոյդ յանցան-
քին ալ ներէ: Տէր իմ, քու
անձդ պատուական գանձի
պէս պահուի մնայ Աստու-
ծոյ կենացը հետ, իսկ քու
թշնամիներդ պարսատիկով
զարնես մեռցընես ամեն
ժամանակ:

5. Դաւիթ ասաց Աբի-
գեային. Օրհնեալ է Իսրա-
յէլի Տէր Աստուածը, որ
զքեզ այսօր իմ առջեւ
յուզարկեց. դուն ալ օրհ-
նեալ լինիս որ զիս այսօր
այստեղ արգելեցիր, չթո-
ղուցիր որ երթամ արիւն
անելու: Բայց երգում կա-
նեմ Իսրայէլի Աստուծոյն
անունովը, որ եթէ շուտով
առջեւ չելնէիր, նաբաղին
մէկ բանն ալ ողջ պիտի չը-
թողուի մինչեւ առաւօտ:

ՀԱՏԸՆՏԻՐ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՒՆ.

Աճաղարեաց Արիզեա և առ.
 Ա՛ն երկերբի ր ամանս զինչոյ.
 Լինոց ոչխար հասուցեալ.
 Լինոց արզու փոխնոց.
 Սայթ մի շամիչ.
 Պաղատիաս երկերբի ր.
 Եդ ի վերայ իշոց.
 Երթալք յառաջագոյն քան զիս.
 Ես զամ զինի ձեր.
 Առն իւրում ոչ եհան իվեր.
 Իջանէին ընդ զանխուլ լերինն.
 Զուր ուրեմն պահեցի զամենայն
 ինչ նարազու.
 Հատոց ինձ շար երախտեաց իմոց.
 Փութացաւ Արիզեա և վազեաց
 յիշոյն.
 Անկաւ առաջի Դաւթի ի վերայ
 երեսաց իւրոց.
 Երկիր եպագ Արիզեա Դաւթի.
 Յիտ աէրս վնաս իմ.
 Մի՛ զից զսիրտ իւր ի վերայ նա-
 բաղայ.
 Իվերայ առն ժանախ.
 Ըստ անուան նորա և ինքն է.
 Ես աղախին քո.

Արտորաց Արիզեան ու առաււ
 Երկու հարիւր աման՝ զինի առաււ
 Լինոց հաս պատրաստած ոչխարս
 Լինոց շափ փոխինոց,
 Վողով մի կամ քթոց մի շամիչ,
 Երկու հարիւր կապ կոխած թուզ,
 Էշերոս վերայ դրաւ,
 Ինձմէ առաջ զնացէք,
 Ես ձեր ետեւն կուգամ,
 Իւր երկանը չիմացոց,
 Սիքնէին լեռան շերեցած կողմն.
 Ուրեմն զուր տեղը նարազու
 ամէն բաներուն պահպանու-
 թիւն արեցի,
 Իմ աղէկութեանս զէմ շարու-
 թիւն արաւ,
 Արիզեան շուտ մը էշէն վար ցա-
 քեց,
 Երեսի վերայ ընկաւ Դաւթին առ-
 ջևը,
 Երկրպագութիւն արաւ Արիզեան
 Դաւթի,
 Յանցանքս զիտեմ, Տէր իմ,
 Թող սիրտը չկտորի նարազու
 վերայ,
 Այնպիսի ժանա մարդու վերայ,
 Ինքն ալ իւր անուանը նման է,
 Ես քու աղախինոց

Ոչ տեսի զմանկունս քո զոր առաքեցեր.

Առ զօրհնութիւնս զոր երեր ազախին քո.

Իարձ զմեաս աղախնոյ քոյ.

Սղիցի անձն քո ծրարեալ ի ծրարի կենաց Տեառն.

Չանձն թշնամեաց քոց պարսաքարեացես.

Աստուած առաքեաց զքեզ այսօր ընդ առաջ իմ.

Օրհնեալ լիցես դու որ արգելեր զիս այսօր ասա.

Արգելեր զիս չերթալ յարիւն.

Կենդանի է Տէր Աստուած Իսրայէլի.

Թէ չէիր փութացեալ և եկեալ ընդ առաջ իմ.

Ոչ թողուի յամենայնէ նարադու.

Չտեսայ քու յուղարկած ծառաներդ.

Ընդունէ աղախնոյդ բերած ընծաները.

Ներէ աղախնոյդ յանցանքը.

Քու կեանքդ Աստուծոյ կենաց ծրարին մէջ պահպանուի.

Քու թշնամիներդ պարսաթիկով ջնջես.

Աստուած յուղարկեց զքեզ այսօր իմ առջևս.

Օրհնեալ լինիս որ արգելեցեր զիս այսօր այստեղ.

Չթողուցիր որ ուրիշի արիւնք մտնեմ.

Իսրայէլի Աստուածը վկայ թող լինի.

Եթէ շուտով չարտորայիր առջևս գալու.

Նարադու մէկ բանը ողջ չէի ձգէր.

ԳԱՍ Գ.

ՁՐՈՒՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆ.

Հարցանէ.

Ձի՞նչ արար Արիգեա իբրև լուաւ զոր ինչ ասացն նարազ.

Ձի՞նչ էառ.

Քանի՞ ամանս զինւոյ.

Պատասխանէ.

Աճապարեաց.

Նկանակս երկերիւր.

Երկերիւր.

Որպիսի՞ ոչխարս.

Ո՞րչափ փոփոխնդ.

Եւ չամիչ և պաղատիտս ձրքան.

Ո՞ւր եզ զիրսն.

Ե՞րբ առաքեաց զմանկսին.

Ինքն ձրպէս գնայր.

Ասաց ինչ առն իւրում.

Ուստի՞ իջանէր Դաւիթ և արքն
իւր.

Ձիա՞րդ զանգատ կարաւ Դաւիթ
զՆաբաղայ.

Ձի՞նչ Հատայց Նաբաղ երախ-
տեացն Դաւթի.

Ձի՞նչ արար Արիգեա ի տեսա-
նելն զԴաւիթ.

Ձո՞ր մեծարանս արար նմա.

Ո՞ւժ երկիր եպագ Արիգեա.

Եւ զի՞նչ ասաց.

Ո՞րպէս ջանայր զիջուցանել զցա-
սուճն նորա.

Ձի՞նչ կոչեաց զայրն իւր.

Ձիա՞րդ նկարագրեաց զբարս նորա.

Ձի՞նչ ասաց զանձնէն ի չքմեղս
լինելով.

Ո՞րպէս մատայց Դաւթի զընծայսն
զոր երեբ.

Ձիա՞րդ կոչէր զընծայսն.

Ո՞րպէս Հայցեր զնեբունճ.

Հասուցեալս:

Արդու մի:

Վայթ մի չամիչ, և պաղատիտս
երկերիւր:

Ի վերայ իշոց:

Յառաջագոյն քան զինքն:

Ջկնի նոցա:

Ոչ եհան նմա ի վեր:

Ընդ զանխուլ լերինն:

Ջուր ուրեմն պահեցիտ ասէ, զա-
մենայն ինչ Նաբաղու:

Չարիս:

Փու թացաւ վաղեաց յիշոյն:

Անկաւ ի վերայ երեսաց իւրոց
յերկիր և երկիր եպագ նմա:

Դաւթի:

Յիս, տեր, ասէ, վնաս իմ:

Մի զիցէ ասէր, տեր իմ զսիրտս
իւր ի վերայ Նաբաղայ:

Այր ժանտ:

Ըստ անուան իւրում, սսէ, և
ինքն է:

Ես ոչ տեսի, ասէ, զմանկունս քո:

Ա՛ն, ասէ, զօրհնութիւնս զոր ե-
րեբ աղախին քո:

Օրհնութիւնս:

Բարձ, ասէր զվնաս աղախնոց քոյ:

Զոր մաղթանս առնէր վասն կե-
նացն Դաւիթի.

Զոր յաղթու թիւնս մաղթէր նմա.

Ո՛ր առաքեալ ասաց Դաւիթ զԱ-
րիզեա.

Քնդէր օրհնեաց զնա.

Զի՛նչ արգել նմա շատնել.

Ո՞րպէս երդուաւ Դաւիթ.

Ե՛րբ վտանգ էր նարազու.

Զի՛նչ սպառնացեալ էր Դաւիթ.

Նղիցի, ասէր անձն քո ծրարեալ
ի ծրարի կենաց Տեառն:

Պարսալարել զանձն թշնամեաց
իւրոց,

Ասաւ ած, ասէ, առաքեաց զքեզ:

Զի արգել զնա յաւուր յայնմիկ
անդ:

Չերթալ յարիւն:

Կենդանի է, ասէ, Տէր Աստուած
Իտրայէլի:

Թէ չէր Արիզեայ փութացեալ և
եկեալ ընդառաջ Դաւիթի:

Չթողուլ նարազու յամենայն
զոր ինչ և ունիցի:

ԴԱՍ Դ.

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.

ԵՆՈՐ ԱՆՈՒԱՆՑ.

Հ. Միջակ անուններն ի՞նչ խնդիր կառնուն.

Պ. Սուլորաբար բացառական; եւ երբեմն սեքական; զոր
օրինակ.

Մ է ի հէջ: Մ է ում է քոտիանց:

Մ է ըստ հիջէ է պարտադանաց տեառն իւրոյ:

Ո՞ք յօրաբաց: Ո՞ք է նոցանէ:

Օւայլ ո՞ր յարատէլոց անտի:

Սէստ է նոցանէ:

Վանիք է հարդիանել:

Եւ նա ի Դ նաառացն:

Ի վերայ Դոյ լէրանց:

Տաց քեզ երկուս հազարս երէկաւոց:

Հ. Աւրիշ Թնչ հոլովով խնդիր կառնուն միջակ անուն-
ները.

Պ. Շատ անգամ նաեւ նախդրիւ տրական. զոր օրինակ՝

Ու «+ կարօտէր է նոսա:

Ո՛վ նմանիցի Տեառն յոչդէս Աստուծոյ:

Չորրորդն է նոսա ի կերպարանս առիւծու:

ՅՕԹՆՆԱԿ ՔՍԱՆՆԵՐՈՐԿ ԻՆՆԵՐՈՐԿ

ԳԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Եւ առ Դաւիթ ի ձե-
ռաց Արիգեայ զամենայն
ինչ զոր երբեր նմա, եւ ասէ.
Եւ ի տուն չքո խաղաղու-
թեամբ. տես զի լուայ ձայ-
նի քում, եւ ակն առի երե-
սաց քոց:

2. Գնաց Արիգեա առ
Նաբազ, եւ ոչ պատմեաց
նմա բան մի. զի էր խրա-

1. Դաւիթ ընդունեցաւ
Արիգեայի ձեռքէն նորա
ամեն բերածներն ու ասաց.
բարով երթաս տունդ. տես
որ խօսքիդ մտիկ արի, ու
Խալիդ նայեցայ:

2. Գնաց Արիգեա Նա-
բազին քով, բայց մէկ
խօսք մի չասաց անոր. վա-

խուժիւն ի տան Նաբաղու իրրեւ զխրախուժիւն թագաւորի) սիրտ նորա զուարճացեալ էր յինքեան, եւ ինքն արեալ էր յոյժ:

3. Իրրեւ սթափեցաւ Նաբաղ ի զինւոյ անտի ընդ առաւօտն, պատմեաց նմա կինն իւր զբանս զայսոսիկ, եւ մեռաւ սիրտ Նաբաղու ի նմա, եւ եղեւ իրրեւ ըզքար. եղեն իրրեւ աւուրք տասն, եւ եհար Տէր զՆաբաղ, եւ մեռաւ:

4. Իրրեւ լուաւ Դաւիթ եթէ մեռաւ Նաբաղ, ասէ. Օրհնեալ Տէր Աստուած որ ապրեցոյց զծառայ իւր ի ձեռաց չարեաց, եւ զչարութիւն Նաբաղայ զարձոյց ի գլուխ նորա:

5. Ապա առաքեաց եւ խօսեցաւ ընդ Աբիգեայ՝ առնուլ զնա իւր կնութեան, Յարեաւ Աբիգեայ,

սըն զի Նաբաղու տանը այնպիսի ուրախութիւն կար՝ որ թագաւորի ուրախութեան կնամանէր, սիրտը մեծ գուարճութեան մէջ էր, եւ ինքը սաստիկ գինովցած:

3. Երբ որ արթընցաւ Նաբաղ գինիէն երկբորդ առաւօտը, կինը պատմեց անոր այս խօսքերը: Նաբաղու սիրտը մեռածի պէս եղաւ փորուն մէջ, եւ ինքը կարծես թէ քար դարձաւ. վերան տասն օր անցաւ չանցաւ, զարնուեցաւ Նաբաղ Աստուծմէ ու մեռաւ:

4. Դաւիթ երբ որ լսեց Նաբաղու մեռնիլը, ասաց. Օրհնեալ է Աստուած որ ազատեց իւր ծառան այնպիսի չարերու ձեռքէն, եւ Նաբաղայ չարութիւնը նորա գլխուն դարձուց:

5. Յետոյ մօրդ յուղարկեց, խօսեցաւ Աբիգեային հետ՝ որ զինքը իրեն կին առնու: Աբիգեա ոտք ելաւ:

երկիր եղագ ի վերայ երե-
սաց իւրոց յերկիր, եւ
ասէ. Ահաւասիկ կայ աղա-
խին քո ի ստրկութիւն՝
լուանալոյ զօտս ծառայից
տեառն իմոյ:

6. Եւ փութացեալ յա-
րեաւ, ել յէշ, եւ հինգ
աղջիկ գնացին զհետ նո-
րա. չոգաւ զհետ ծառայի-
ցըն Դաւթի, եւ եղեւ նորա
կին:

երկրպագութիւն արաւ ե-
րեսի վերայ եւ ասաց. Ա-
հա ես քու աղախինդ եմ,
պատրաստ եմ ծառայելու,
տիրոջս ծառաներուն ոտ-
քերը լուանալու:

6. Այս ասաց ու շու-
տով ելաւ, նստաւ իշու վե-
րայ. հետն ալ հինգ աղջիկ
աղախին. գնաց Դաւթի
ծառաներուն հետեւէն, եւ
անոր կին եղաւ:

ԴԱՍ Բ.

ՀԱՏԸՆՏԻՐ ԹԱՐԿՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

Առ Դաւիթ զամենայն ինչ զոր
երեր Արիգեա.

Եւ ի տուն քո խաղաղութեամբ.
Տես զի լուայ ձայնի քում.

Ակն առի երեսաց քոց.

Ոչ պատմեաց Արիգեա նարաղու
բան մի.

Խրախութիւն էր ի տան նարա-
ղու.

Իբրև զխրախութիւն թագաւորի.

Սիրտ նորա զուարճացեալ էր.

Արիգեան ինչ որ բերած էր՝ առաւ
Դաւիթ.

Երթաս բարով քու տունդ:

Տես որ խօսքիդ մտիկ արի:

Բու ի-նչդ նայեցայ:

Արիգեան նարաղու մէկ բան չը-
պատմեց:

Նարաղու տունը ուրախութիւն
կար:

Թագաւորի կոչումքի նման:

Սիրտը մեծ ուրախութեան մէջ
էր. +եֆը եկած էր:

Արրեալ էր յոյժ նարալ.
Սթափեցաւ նարալ ի զինւոյ ան-
տի.

Պատմեաց նմա կինն իւր զբանս
զպսոսիկ.

Մեռաւ սիրտ նարազու ի նմա.

Եղև իբրև զքար.

Եղևն իբրև աւուրք տասն.

Եհար Տէր զնարալ.

Լուաւ Դաւիթ եթէ մեռաւ նա-
րալ.

Աստուած ապրեցոյց զծառայ իւր
ի ձեռաց չարեաց.

Զչարութիւն նարազայ զարձոյց
ի գլուխ նորա.

Առաքեաց Դաւիթ և խօսեցաւ
ընդ Արիգեայ.

Խօսեցաւ առնուլ զնա իւր կնու-
թեան.

Յարեաւ Արիգեա և երկիր եպագ-

Ահաւասիկ կայ աղախին քո ի
ստրկութիւն.

Լուանալ զոսս ծառայից ածառն
իմոյ.

Փութացեալ յարեաւ Արիգեա.

Եւ յէշ.

Լինգ աղջիկ զնացին զհետ նորա.

Նարալ սաստիկ զինովցած էր
Արթընցաւ նարազ զինիէն.

Իւր կինը պատմեց անոր պս բա-
ները.

Նարազու սիրտը մեռածի պէս ե-
ղաւ.

Քար զարձաւ ինքը (կամ սիր-
տը).

Տասը օրի չափ եղաւ.

Աստուած նարազը զարկաւ.

Լսեց Դաւիթ որ նարազ մեռեր է.

Ազատեց Աստուած իւր ծառան
չարերու ձեռքէն.

Նարազին չարութիւնը նորա զը-
խուն զարձուց.

Մարդ յուղարկեց Դաւիթ ու խօ-
սեցաւ Արիգեային հետ.

Խօսք զբաւ որ զինքը իրեն կին
առնոււ.

Ոտք ելաւ Արիգեան ու երկրպա-
գութիւն քրաւ.

Ահա քու աղախինդ պատրաստ է
քեզի գերի լինելու.

Տիրոջս ծառաներուն սոքերը լը-
ւանալու.

Արտորնօք ելաւ Արիգեան.

Լեծաւ իշուն վերայ.

Լինգ աղախին աղջիկ ետևէն զը-
նացին.

Չոգաւ զհետ ծառայիցն Դաւթի.

Դաւթի ծառաներուն ետևէն զը-
նաց:

Արիզեա եղև նորա կին.

Արիզեան կին եղաւ անոր:

ԴԱՍ Գ.

ԶՐՈՒՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆ.

Հարցումք.

Պատասխանք.

Զի՞նչ առ Դաւիթ ի մեռաց Արի-
զեայ.

Ձամենայն ինչ զոր երբբ:

Ո՞րպէս արձակեաց զնա.

Երթ, առէ, խաղաղութեամբ ի
տուն քո:

Զի՞նչ յայանեաց զգիջումն բար-
կութեան իւրոյ.

Տես, առէ, զի լուայ ձայնի քո:

Զոր մեծարանս եցոյց նմա.

Ակն էառ երեսաց նորա:

Զի՞նչ պատմեաց նարազու.

Ոչ պատմեաց նմա բան մի:

Զի՞նչ էր ի տան նարազու.

Խրախու թիւն:

Որպիսի՞ ինչ էր խրախու թիւնն
այն.

Իբրև զխրախու թիւն թագաւորի:

Զի՞նչ կայր նարազ.

Ձուարձացեալ էր սիրտ նորա:

Արբեալ էր թէ սթափ.

Արբեալ էր յոյժ զհնւով:

Ուտի՞ սթափեցաւ.

Ի զինոյ անտի:

Զի՞նչ պատմեաց նմա կինն իւր.

Ձքանն զայնոսիկ:

Զի՞ եղև ընդ նարազ ի լուր բա-
նիցն.

Մեռաւ սիրտ նորա ի նմա:

Զի՞նչ եղև նարազ կամ սիրտ
նորա.

Եղև իբրև զքար:

Բանի՞ աւուրք ի վերայ անցին.

Տասն:

Զո՞ եհար Տէր.

Ձնարազ:

Զի՞նչ լուաւ Դաւիթ.

Թէ մեռաւ նարազ:

Աւստի՞ աղբեցոյց Աստուած զժա-
ռոյ իւր.

Զի՞նչ արար Աստուած զչարու-
թիւն նարաղոյ.

Զի՞նք վարեցաւ յայնժամ Դա-
ւիթ ընդ Արիգեայ.

Զի՞նչ խօսեցաւ.

եւ զի՞նչ արար Արիգեայ.

Զի՞նչ ասաց.

Առ ի՞նչ պատրաստ ասաց զանձն.

Յետոյ զի՞նչ արար.

Ո՞րպէս ուղևորեցաւ.

Ո՞րքան զհետ նորա.

Յո՞չ չոգաւ Արիգեայ.

Զի՞նչ եղև նա նորա.

Ի ձեռաց շարեաց:

Դարձոյց ի զու. ի նորա:

Առաքեաց խօսել ընդ նմա:

Առնուչ իւր կնու թեան:

Յարեաւ և երկիր եղագր:

Ահաւասիկ կայ, ասև, ազախին քո
ի սարկու թիւն:

Ի լուանալ զոսս ծառայից նորա:

Փութացաւ յարեաւ:

Նստեալ ի վերայ իշոյ:

Հինգ աղջիկ:

Զհետ ծառայիցն Դաւիթ:

Կին:

ԴԱՍ Գ.

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.

ՍԱԵԿԱՏՈՒԹՅՈՒ ՆԻ ՍԱԵԿԱՏՈՒՆ.

Հ. Ի՞նչ է յարկացոցիչը, եւ ի՞նչ է յարկացեալը.

Պ. Երբոր անուն մը կամ գերանուն մը սեռական հոլով
դրուելով ուրիշ անունի քով, կցուցընէ որո՞ւ կամ ի՞նչ
բանի լինելը, ինքը սեռականը կըսուի յարկացոցիչ, միւսը
յարկացեալ. զոր օրինակ՝ Էրաստ հօր. արեւոյն-ն էրկից. կամ
Կոյ Տէր. Զարոյց պարուզ, եւլն:

Հ. Յատկացուցիչը միշտ յատկացելոյն մօտ կ'դրուի.

9. Ոչ երբեմն երկուքին մէջտեղը ուրիշ բառեր կմտնեն:
զոր օրինակ՝

Օւանան ստորէ քո:

Ի գրէն երկու ակէր:

Մինչեւ կատարեցին ստորէ չորեքտասան հարսանեացո:

Աստուածային զինն զառեցար սուրբ Հոգւոյն:

Ջամանս մարտոյ և Անի կոտորեցին հարուածք:

Լն ուրումն մեծատան ետուն անդ տոհմականս:

Հ. Յատկացեալը միշտ յայտնի՞ կգրուի.

9. Ոչ, այլ շատ անգամ զօրութեամբ կիմացուի: Եւ երբեմն դիմորոշ յօդը յատկացուցին վերայ դրուելով կցուցընէ զայն. զոր օրինակ՝

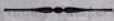
Ժանէի նորա՝ (ժանէի) նորէն առիւծու:

Ուրիշ իմ որ ընդ նմա՝ (ուրիշ) կեանց եւ խաղաղութեան:

Ջայն օր՝ (օր) ողորմութեան առնէին:

Բան յանյանց քարէն՝ յընկերացն (քարէն) առաւել գոհանային:

Պատերազմ՝ որոյ չարագոյն եւս լինելոց է նախարածն իւր քան զարդարէն լինակեացն, այս ինքն քան զկատարած պատերազմի արտաքին թշնամեացն:

ՆՈԹՆԵԱԿ ԵՐԵՄՆԵՐՈՐԳ՝

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

1. Իբրեւ գիտաց Դաւիթ՝ թէ եկեալ է Սաւուղ պատրաստութեամբ ի Կելիա, յարեալ գաղտ եւ եկն ի տեղին ուր ննջէր Սաւուղ ի պաղպաղունսն, եւ գեղարգն ցցեալ յերկրի ի սնարից նորա. եւ զօրն բանակեալ էր շուրջ զնովաւ:

2. Մտին Դաւիթ եւ Աբեսսա ի զօրն զցայգ: եւ ասէ Աբեսսա ց' Դաւիթ. եւ փակեաց Տէր այսօր զթշնամիս քո ի ձեռս քո. արգ հարից զսա գեղարդամբս յերկիր մի անգամ եւ ոչ կրկնեցից: Ասէ Դաւիթ. Մի հարկաներ զգա. զի ո՞վ իցէ որ ձգիցէ զձեռն իւր յօծեալ Տեառն եւ սրբիցի: Բայց եթէ Տէր խրատեսցէ զգա, եւ կամ թէ օր իւր եկեսցէ

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Երբոր իմացաւ Դաւիթ թէ Սաւուղ իրեն դէմ պատրաստած՝ Կելիա եկեր է, ելաւ ծածուկ ու նորա քնացած տեղն եկաւ՝ հովանաւոր տեղ մի, նիզակը գետինը տնկած՝ գլխուն վերեւը, զօրքն ալ նորա չորս բոլորը բանակ դրած:

2. Դաւիթ եւ Աբեսսա մտան զօրքին մէջ գիշերով, ու Աբեսսան ասաց Դաւիթի. այսօր ահա փակեց Աստուած թշնամիներդ քու ձեռքդ. զարնեմ զսա նիզակովս գետնին մէկ անգամ, երկրորդ անգամ չեմ զարներ: Պատասխանեց Դաւիթ. Մի զարներ. ո՞ր մարդը կարող է իւր ձեռքը Աստուծոյ օծելոյն վերայ վերցընել ու արդարա-

եւ մեռցի) կամ թէ ի պատերազմ մտցէ եւ յաւելցի:

3. Եւ սա Դաւիթ զգեղարդն եւ զկուժ ջրոյն ի սնարից Սաւուղայ, եւ գնացին յինքեանս. եւ ոչ ոք էր տեսանէր, զի ամենեքեան ի քուն էին: Անց Դաւիթ յայն կողմն եւ եկաց ի վերայ գլխոյ լերինն ի բացեայ, եւ բազում ճանապարհ էր ի մէջ նոցաբարբառեցաւ ի զօրն եւ ասէ. Ո՞չ տաս պատասխանի, Աբեճներ:

4. Ասէ Աբեճներ. Ո՞վ ես դու որ կոչես զիս առ արքայ. Դաւիթ ասէ. Ո՞չ ապաքէն այր քաջ ես դու, ընդէ՞ր ոչ պահես զտէր քո զարքայ. զի եմուտ ոմն ի զօրուէդ սպանանել զնա. չէ բարի բանդ զոր արարեր. կենդանի է Տէր՝ զի

նալ: Քող Աստուած խրատէ զինքը, կամ թէ մեռնելու օրը գայ ու մեռնի, եւ կամ պատերազմի մէջ մտնէ ու այնպէս վախճանի:

3. Առաւ Դաւիթ Սաւուղայ գլխուն քովէն նիզակն ու ջրին ամանը, ու դարձան իրենց տեղը. մէկը չեղաւ որ տեսնէ, վասն զի ամենքն քուն էին: Անցաւ Դաւիթ մէկալ կողմը ու լեռան գլուխը կանգնեցաւ հեռուն, այնպէս որ մեծ միջոց կար մէջտեղը. կանչեց գէպի զօրքն ու ասաց. Ձայն չե՞ս հաներ, Աբեճներ:

4. Աբեճներ ասաց թէ ո՞վ ես դուն որ զիս թագաւորին քով կկանչես. Դաւիթ պատասխանեց. մի՞թէ դու քաջ մարդ չե՞ս. ուրեմն ինչո՞ւ պահպանութիւն չես աներ թագաւոր տիրոջը. ահա զօրքէդ մէկը ներս մտաւ որ զինքը մեռ-

որդիք մահու էք դուք; որ պահէք զտէր ձեր զօծեալ Տեառն. եւ արդ աւատիկ դեղարդնն արքայի եւ կուժ ջրոյն ո՛ր է որ առ սնարս նորա կային:

5. Ծանեալ Սաւուզ ըզ-
ձայնն Դաւիթի եւ ասէ.
Այդ ձայն քո է; որդեակ
իմ Դաւիթ: Ասէ Դաւիթ.
Ծառայ քո եմ; տէր իմ
արքայ. ընդէ՞ր է այդ; տէր
իմ; զի մտեալ ես զկնի ծա-
ռայի քոյ. զի՞ մեղայ; եւ զի՞
գտաւ յիս վնաս: Եթէ Աս-
տուծոյ շարժեալ է զքեզ
ի վերայ իմ; ճենճերեսցի
զոհ քո. եւ եթէ որդւոց
մարդկան, անիծեալ լիցին
դոքա առաջի Տեառն. զի
մերժեցին զիս այսօր չհաս-
տատել ինձ ի ժառանգու-
թեան Տեառն. ասեն; երթ
ծառայեա աստուածոց օ-
տարաց; Եւ արդ մի անկցի

ցընէ. լաւ բան չէ ըրածդ.
Երգում կանեմ որ մահա-
պարտ էք դուք ամէնքդ՝ որ
այդպէս կպահպանէք Աս-
տուծոյ օծեալը. նայեցէք
ո՛ր են թագաւորին նիզա-
կըն ու ջրի ամանը՝ որ նորա
գլխուն քով կեցած էին:

5. ձանչցաւ Սաւուզ
Դաւիթի ձայնն ու ասաց.
Այդ քո՞ ձայնդ է; որդեակ
իմ Դաւիթ: Նա պատաս-
խանեց թէ ծառադ եմ;
տէր իմ արքայ. Այդ ի՞նչ
է; տէր իմ; որ ծառայիդ
ետեւէն ընկած ես. ի՞նչ է
մեղքս; ի՞նչ է իմ վերաս
գտնուած յանցանքը: Քէ
որ Աստուած է զքեզ ինձի
դէմ դրողը; զոհդ ընդու-
նելի. իսկ թէ մարդիկ են
որ կրդրեն զքեզ; անիծեալ
լինին դոքա Աստուծոյ առ-
ջեւ; որովհետեւ հեռացու-
ցին զիս ու չթողուցին որ Աս-
տուծոյ ժառանգութեանը
(ժողովրդեանը) մէջ հաս-

արիւն իմ յերկիր առաջի երեսաց Տեառն. զի ելեալ է թագաւոր իսրայէլի խնդրել զանձն իմ, որպէս ընթանայցէ ազաւ ընդ լերինս:

6. Ասէ Սաւուղ. Մեղայ, դարձիր որդեակ իմ Դաւիթ, ոչ ինչ արարից քեզ չար. եւ ասէ Դաւիթ. Ահա առիկ գեղարդնն արքայի. անցցէ մի ոք ի մանկուոյդ եւ առցէ զսա. եւ Տէր հատուցէ իւրաքանչիւր ումեք ըստ արդարութեանց իւրոց:

տատուիմ. զնա կասեն, օտար աստուածներու ծառայէ: Բայց ոչ. իմ արիւնս պիտի չթափուի Աստուծոյ առջեւը. վասն զի իսրայէլի թագաւոր մի ելեր զիս կըփնտռէ՝ լեռնէ լեռ ընկած ազաւաւի մի պէս:

6. Սաւուղ պատասխանեց թէ մեղայ, քույր դարձիր որդեակ իմ Դաւիթ, ամենեւին վնաս չեմ աներ քեզի: Իսկ Դաւիթ ասաց. Ահա թագաւորին նիզակը՝ թող այդ տղոցը մէկն ասդիս անցնի ու առնու. թող Աստուած հատուցում անէ ամէն մարդու նորա արդարութեանցը համեմատ:

ԴԱՍ. Բ.

ՀԱՏԸՆՏԻՐ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

Եկեալ է Սաւուղ պատրաստութեամբ ի կեկա. Եկն զաղտ ի տեղին ուր ննջէր Սաւուղ.

Սաւուղ զօրքով կեկա եկեր է:

Եկաւ ծածուկ այնտեղը՝ ուր քուն կընէր Սաւուղ:

Սաւուղ ննջէր ի պաղպաղունսն.

Գեղարզն ցցեալ էր յերկրի ի
անարից նորա.

Ջօրն բանակեալ էր շօրջ զնօ-
վաւ.

Մօին ի զօրն զցոյց.

Փակեաց տէր զԹշնամիս քօ ի ձեռս
քօ.

Հարից զսա գեղարդամբս յերկիր.

Մի անգամ հարից և ոչ կրկնե-
ցից.

Ո՛վ իցէ որ ձգիցէ զձեռն իւր յօ-
ճեալ Ցեռան.

Ցէր խրատեսցէ զգա.

Օր իւր եկեսցէ և մնցի.

Իպատերազմ մոցէ, և յաւելցի.

Առ Դաւիթ զգեղարզն և զկոժ-
ըրոյն.

Գնացին յինքեանս.

Ոչ դք էր որ տեսներ.

Ամենըքեան ի քուն էին.

Անց Դաւիթ յայն կողմն.

Սկաց ի վերա զիսոյ լեբինն ի բա-
ցեայ.

Բազում ճանապարհ էր ի մէջ
նոցա.

Բարառեցաւ Դաւիթ ի զօրն.

Սաւուղ քուն կրկնէր զարգարուն
վրանի տակ.

Նիզակը գետինը մնկուած էր՝
զիսուն վերելու.

Ջօրքը նորա չօրս կողմը բանակ
դրած էր.

Գիշերով զօրքին մէջ մտան.

Ոստուած քու Թշնամից ձեռք
տուաւ.

Նիզակոզս զարնեմ գամեմ զսա
գեանին.

Մէկ անգամ զարնեմ, և ոչ եր-
կու անգամ.

Ո՛վ կրնայ ձեռք վերցընել Ու-
տուծոյ օճիլոյն վերայ.

Աստուած Թող խրատէ զինքը.

Ժամանակը գայ ու մնանի.

Պատերազմի մէջ մանկ ու վախ-
ճանի.

Դաւիթ ՚իզակն ու ջրին ամանը
տաւաւ.

Գնացին իրենց տեղը.

Մէկը շեղաւ որ տեսներ.

Ամենքն ալ քուն եղած էին.

Դաւիթ միւս կողմը անցաւ.

Լեռան զյուխը կեցաւ հեռուն.

Նոցա մէջ տեղը ընդարձակ միջոց
կար.

Դաւիթ կանչեց դեպի զօրքը.

Ո՞վ ես դու որ կոչես զիս առ ար-
քայ
Ո՞չ ապօքէն այր քաջ ես դու.
Ընդէ՞ր ոչ պահես զտէր քո զար-
քայ.
Եմու առնն ի զօրոււղ սպանանել
զնա.
Ձէ բարի բանզ զոր արարեր.
Որդիք մահու էք դուք.
Ո՞ր է զեղարզն արքայի և կուժ
ջրոյն.
Որ առ սնարս նորս կային.
Ծաննաւ Սաւուղ զձայնն Դաւ-
թի.
Ընդէ՞ր մտեալ ես զկնի ծառայի
քոյ.
Ձի՞ մեղայր և զի՞ դաւա յիս վը-
նաս.
Եթէ Աստուծոյ շարժեալ է զքեզ
ի վերայ իմ.
Ճննճերեսցի զո՞հ քո.
Անիծեալ լինին զոքա առաջի
Տեառն.
Երթ ծառայես աստուածոց օտա-
րաց.
Մի՛ անկցի արիւն իմ՝ յերկիր.
Որպէս ընթանայցէ ազաւ ընդ
լիրինս.
Ոչինչ արարից քեզ շար.
Անցցէ մի ոք ի մանկուոյց և առ-
ցէ զսա.

Դուն ո՞վ ես որ զիս թագաւորին
քով կկանչես.
Միթէ դուն քաջ կարիճ մարդ չես.
Ինչո՞ւ քու թագաւոր սիրողդ
պահպանութիւն չես ընել.
Այդ զօրքէն մէկը զնաց մտաւ որ
զինքը սպաննէ.
Այդ արածդ լաւ բան չի.
Մահապարս էք դուք.
Ո՞ր է թագաւորին նիղակն ու
ջրին ամանը.
Որ զխուն վերնը կեցած էին.
Ճանչցաւ Սաւուղ Դաւթի ձայնը.
Ինչո՞ւ ծառայիդ ետեւէն ընկեր ես.
Ի՞նչ մեղք արի, յանցանքս ի՞նչ է.
Թէ որ Աստուած զրդեր է զքեզ
ինծի դէմ.
Ձոհզ ընդունելի լինի.
Դոքա անիծեալ լինին Աստուծոյ
առջևը.
Գնա օտար աստուածներու ծա-
ռայէ.
Արիւնս զեաին չթափուի.
Ինչպէս որ ազաւը լեռնէ լեռ
կվազէ.
Ամենևին վնաս չեմ աներ քեզի.
Թող աղոցմէ մէկը զայ ու առնու.

Յէր հաստացե իւրաքանչիւր ու-
միք ըստ արդարութեանց իւ-
րոց:

Աստուած ամէն մարդուն իւր ար-
դարութեանը հասմաս վճարէ:

ԴԱՍ Գ.

ԶՐՈՒԾԱՏՐՈՒԹԻՒՒՆ.

Հարցմանք.

Որպէս եկեալ էր Սաւուղ ի Կեփ-
րա.

Ո՞ր եկն Դաւիթ և որպէս.

Ո՞ր ննջէր Սաւուղ.

Զի՞նչ կայր ի սնարից նորա.

Ո՞ր էր զօրն նորա.

Զի՞նչ կամէր առնել Արեստու:

Մըր և որպէս ասէր Դաւիթ մե-
ռանել Սաւուղայ.

Զի՞նչ էառ Դաւիթ.

Ո՞ր ետես.

Ե՞տ անց Դաւիթ.

Ո՞ր եկաց.

Ո՞րչափ էր հեռաւորութիւն նոցա.

Որպիսի՞ ոք ճանաչէր Դաւիթ
զԱրեւեր.

Ընդէ՞ր մեղադիր լինէր նմա.

Ո՞րպէս պախարակեաց զգործ նո-
րա.

Ծի՞նչ ծանեաւ Սաւուղ.

Պատասխանք.

Պատրաստութեամբ:

Եկն զաղա ի տեղին ուր ննջէր Սա-
ւուղ:

Ի պաղպղունսն:

Գեղարդն ցցեալ յերկիր:

Բանակեալ էր շուրջ զնովա:

Սպանանել զՍաւուղ:

Օր իւր եկեացե ասե և մեռցի:

Զգեղարդն և զկուժ ջրոյն:

Ոչ դք էր որ տեսանէր:

Եայն կողմն:

Ի վերայ զլիսոյ լերինն ի բացեայ:

Բազում ճանապարհ էր ի մէջ նո-
ցա:

Այր քաջ:

Զի ոչ պահէր զակր իւր զարքայ:

Չէ բարի ասե բանդ զոր արարեր:

Զձայն Դաւիթի:

Ջի՞նչ եհարց ցնա Դաւիթ.

Ջի՞նչ եթէ Աստուծոյ էր շար-
ժեալ զՍաւուղ ի վերայ Դաւ-
թի.

Եւ զի՞նչ եթէ մարդկան էր շար-
ժեալ զնա.

Ջիւորդ մերժէին զԴաւիթ.

Ո՞րպէս ասէր Դաւիթ թէ խնորհ
զնա Սաւուղ.

Ջի՞նչ խոստանայր Սաւուղ Դաւ-
թի.

Ո՞րպէս հասուցէ Տէր իւրաքան-
չիւր ումիջ.

Ընդէր ասէ մտեալ ես զհետ ծա-
ռայի քոյ.

Ճենճերեցի ասէ զոհ քո.

Անիճեալ լիցին ասէ նորա առաջի
Տեառն.

Երթ ասին ծառայեա աստուածոց
օտարաց.

Որպէս ընձանայցէ ազուաւ ընդ լե-
րինս.

Ոչ ինչ առնել նմա շար.

Ըստ արգարութեանց իւրոց.

ԴԱՍ Դ.

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻԱԿԱՆ.

Հ. Ի՞նչ է Բացայայտելը, եւ ի՞նչ է Բացայայտեալը.

Պ. Երբոր բառ կամ խօսք մի ուրիշ բառի բացատրող
լինի, բացատրողը կամ մեկնողը կըսուի Բացայայտել, եւ բա-
ցատրուողը կամ մեկնուածը՝ Բացայայտեալ. ուստի բացա-
յայտչին հետ զօրութեամբ կիմացուի այսպիսի մեկնական
բառ մի, ոչ է, այս է, այս չէ, էմա, առէմ. զոր օրինակ՝

Մարգարէն (ոչ է) Մոլոն. կամ Մոլոն (էմա) մար-
գարէն.

Քաղաքն (այսինքն) Լըրսուսակէ՛ճ, կամ Լըրսուսակէ՛ճ (այն է) Կալափն:

Լո՞ (այսինքն) հոփն մեղայ. Կոփ (այսինքն) ոչնչո՞ւր զի՛ արարին:

Եւ էին երկուսն մերկ, Երբ ի վն իւր:

Հ. Բացայայտիչն ու բացայայտեալը ի՞նչ կանոնով կբանին.

Պ. Բացայայտիչը կրնայ բացայայտելոյն մօտ կամ հեռու գրուիլ, բայց սովորաբար անոր համաձայն՝ հօլովով եւ թուով, քիչ անգամ անհամաձայն՝ զոր օրինակ.

Լո՞ լուացի զօսս ձեր՝ որչո՞ւ ի վարդապետ:

Ոո՞ք երկու որդիք իմ:

Աւ Եբթաթարսոս Կահանայապետի:

Մեօ՞ քարոզեցաւ. Ին՞ ի Սելուսանոսի ի Տէմիլէի:

Ելէ՞ք Կալափ: Երթանէ՞ զերոյ: ՅՕգոստոս Կայսերէ:

Ի վերջն Աստուտ: Պետրոս Երոսթեան: Յամեանն Վասուլ:

ԵՅՄՆԵԿ ԵՐԵՄՆԵՐՈՐԳ ԵՄԵՋՆԵՐՈՐԳ.

Գ Ա Ս Ա .

Բ Ն Ա Գ Ի Ր .

Թ Ա Ր Գ Մ Ա Ն Ո Ւ Թ Ի Ի Ն .

1. Գումարեցան այլազգիքն ի պատերազմ ի վերայ Իսրայէլի, եւ Սաւուղ զարհուրեցաւ յոյժ: Եհարց

1. Այլազգիները պատերազմի ժողովուեցան Իսրայէլացւոց վերայ, եւ Սաւուղ սաստիկ վախցաւ:

ի Տեառնէ, եւ ոչ արար նրմա պատասխանի Տէր երազովք եւ գուշակութեամբք եւ մարգարէիք. եւ Սամուէլ մեռեալ էր:

2. Ասէ Սաւուղ ցծառայս իւր. խնդրեցէք ինձ կին մի վհուկ, երթայց առ նա եւ խնդրեցից նովաւ, Եւ ասեն ծառայքն. Ահա է կին մի վհուկ յԱյնդովր:

3. Մպտեցաւ Սաւուղ եւ զգեցաւ այլ հանդերձս, եւ գնաց ինքն եւ երկու արք ընդ նմա, եւ եկին առ կինն գիշերի: Ասէ ցնա Սաւուղ. Դիւթեա ինձ վհուկ, եւ հան ինձ զօր ես ասացից քեզ:

4. Ասէ կինն. Դու ինքնին գիտես զօր ինչ արար Սաւուղ. որպէս սատակեաց զգէտս եւ զվհուկս

Պատգամ հարցուց Աստուծոյ, ըայց Աստուած պատասխան շտուաւ իրեն ոչ երազներով, ոչ գուշակութիւններով եւ ոչ մարգարէներու ձեռքով. իսկ Սամուէլ արդէն մեռած էր:

2. Ասաց Սաւուղ իւր ծառաներուն թէ կախարդ կին մի գտէք ինձի, անոր երթամ ու նորա ձեռքովը հարցընեմ: Մառաններն ասին թէ ահա Այնդովր քաղաքը կախարդ կին մի կայ:

3. Հագուստը փոխեց Սաւուղ, ուրիշ լաթեր հագաւ, գնաց, հետն ալ երկու հոգի, եւ եկան գիշերով այն կնոջ տունը, Սաւուղ ասաց անոր թէ հմայէ ինձի քու արհեստովք ու որո՞ւն համար որ ասեմ հանէ ինձի:

4. Կինը պատասխան տրուաւ թէ դուն ալ պէտք է գիտնաս Սաւուղին արածը, որ բոլոր կախարդներն ու

յերկրէ. եւ արդ ընդէ՞ր որ-
սաս զանձն իմ սոյանանել
զսա: Եւ երգուաւ նման Սա-
ւուղ եւ ասէ. Կենդանի է
Տէր: Թէ պատահեցի քեզ
վնաս ի բանիս յայսմիկ:

5. Եւ ասէ կինն. Ձո՞հա-
նից քեզ: Սաւուղ ասէ.
ՁՍամուէլ հան ինձ: Եւ ե-
տես կինն զՍամուէլ, եւ
աղաղակեաց ի ձայն մեծ եւ
ասէ ցՍաւուղ. ընդէ՞ր խա-
բեցեր զիս. եւ զու Սաւուղ
ես:

6. Ասէ ցնա արքայ. Մի
երկնչիւր, ասա զո՞ տեսեր:
Եւ ասէ ցնա կինն. աստ-
ուածս տեսանեմ ելեալս
յերկրէ: Ասէ Սաւուղ.
Ձի՞նչ գիտացեր: Կինն ասէ.
Այր ուղղորդ ելեալ յերկ-
րէ: Եւ արկեալ զիւրեւ
կրկնոց: Մանեաւ Սաւուղ
եթէ Սամուէլ է նա, ան-

գուշակութիւն անողները
աշխարհիս երեսէն ջնջեց.
ուրեմն ինչո՞ւ որոգայթ
կյարես ինձի որ արիւնս
մտնեօ: Սաւուղ երգում
արաւ անոր թէ Աստուած
վկայ լինի որ քեզի վնաս
չկայ այդ բանէն:

5. Հարցուց կինը թէ
Ձո՞վ հանեմ քեզի: Սաւուղ
ասաց. Սամուէլը հանէ
ինձի: Կինը Սամուէլը տես-
նելուն պէս՝ բարձր ձայնով
կանչուըռտեց ու դարձաւ
ասաց Սաւուղին. ինչո՞ւ
խաբեցիր զիս. զու Սաւու-
ղըն ես եղեր:

6. Քագաւորն ասաց. Մի
վախնար, ասա՛ զո՞վ տե-
սար: Կինը պատասխանեց.
աստուածներ կտեսնեմ
որ գետնէն վեր կելնեն:
Սաւուղ հարցուց թէ ի՞նչ
հասկըցար կամ զո՞վ ճանչ-
ցար: Ասաց կինը. Մարդ-
մի շիտակ գետնէն վեր ե-
լաւ, վերարկու հագած:

կաւ եւ եղազ ըմա երկիր:

Երբոք մեծագ միջգաւս
Կլարսպս միջ մեծցւո
ամիգա զո մեմի սոգալի
Եւարգմ բարաւ ամեմ
ճարտաւ միջ զոս աղա
սամի մեմ զո միջ զո

ԳԱՍ Բ.

ՀԱՏԸՆՏԻՐ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

Գումարեցան Թարսերազմ ի վն:

Մաւուղ զարհուրեցաւ յոյժ.

Ոչ արար նմա Յէր պատասխանի.

Սամուէլ մեռեալ էր.

Խնդրեցէք ինձ կին մի վճուէ.

Երթայց առ նա և խնդրեցից նա.

վա.

Ահա է կին մի վճուէ Այննդովը.

Ծպտեցաւ Սաւուղ.

Զգեցաւ այլ հանգերն.

Գնաց ինքն և երկու արք ընդ նը.

մա.

Եկին առ կինն գիշերի.

Դիւթեա ինձ վճուէ.

Հան ինձ զոր ես ասացից քեզ.

Դու ինքնին գիտես զոր ինչ արար

Սաւուղ.

Հասկրցաւ Սաւուղ թէ նա
Սամուէլն է: ընկաւ ու եր-
կրբազգու թիւն արաւ ա-
նոր: ամբարն յաւ և բար
եղ ի յարհարար ի մի յոյժ
Երբոք մեծագ միջգաւս
Կլարսպս միջ մեծցւո
ամիգա զո մեմի սոգալի
Եւարգմ բարաւ ամեմ
ճարտաւ միջ զոս աղա
սամի մեմ զո միջ զո

Գումարեցան Տարսերազմ ի վն:

Մաւուղ խիստ սարսափեցաւ:

Աստուած անոր պատասխան չը-

տուաւ:

Սամուէլ մեռած էր:

Գաւք ինծի կախարդ կին մի:

Երթամ անոր ու նորա ձեռքովը

հարցունեմ:

Ահա Այննդովը քաղաքը կա-

խարդ մի կայ:

Հաղուստը փոխեց Սաւուղ:

Ուրիշ լաժեր հաղաւ:

Գնաց ինքը, հետն ալ երկու հոգի:

Եկան գիշերով կնիկ մարգուն:

Հմայութիւն ըրէ ինծի քու ար-

հետովը:

Զով որ ըսեմ հանէ ինծի:

Գուն ինքը գիտես Սաւուղի արա-

ծը:

Սատակեաց զգետս և զՎհուկս
յերկրս:

Ընդէր որսաս զանձն իմ սպանա-
նել զնա:

Ոչ պատահեցի քեզ վնաս ի
բանիս յայսմիկ:

Զա՛հանից քեզ:
ԶՍամուէլ հան ինձ:

Եսես կինն զՍամուէլ:

Աղաղակեաց կինն ի ձայն մեծ:

Ընդէր խորեցեք զիս և զուս
ուղ ես:

Մի երկնչիբ. սաս զո՛ տեսեր:

Աստուածս տեսանեմ եղեսոս յերկ-
րս:

Զի՛նչ գիտացեր:

Այր ուղղորդ ելեալ յերկրս:

Արկեալ զիւրև կրկնաց:

Ծանեաւ Սաւուղ եթէ Սամուէլ
է նա:

Անկաւ և եպաց նմա երկրս:

Աշխարհես երեսն ընդեց կախարդ-
ներն ու շատուհները:

Ինչո՞ւ որոպայթ կարես ինձի՝ որ
մեռցընես զիս:

Այս բանէն քեզի Քնաս չպատա-
հիր:

Ո՞ր մարդը հանեմ քեզիս:
Սամուէլը հանե ինձիս:

Կինը տեսաւ Սամուէլը:

Բարձր ձայնով կանչուրսնց կինը:

Ինչո՞ւ խորեցիր զիս զուն Սա-
ւուղն ես եղեր:

Մի վախճար, սաս զո՛ տեսար:

Աստուածներ կտեսնեմ որ գետ-
նէն վեր կեննն:

Ի՛նչ իմացար:

Մարդ մի որ շիտակ կենէ գեանէն:

Վերան վերարկու հազած:

Իմացաւ Սաւուղ որ նա Սամուէլ
լըն է:

Ընկաւ ու երկրպագութիւն արաւ
անոր:

Գ Ա Ս Գ .

ՋՐՈՒԹԱՏՐՈՒԹԻՒՆ .

Հորցումի:

Գ-Գ-Ի-Ի-Ի:

Առ ի՛նչ գումարեցան աղազիք:

Ի պատերազմ ի վերայ Իսրայէլի:
Զարհուրեցաւ յոյժ:

Զինչ ասաց զնա Յէր.

Ո՛ւր էր Սամուէլ.

Զո՞ ասաց խնդրել Սաւուղ.

Առ ի՞նչ ասէր խնդրել զՎհուկ.

Ո՛ւր էր զՎհուկն.

Զինչ զգեցաւ Սաւուղ.

Ո՞ր գնաց առ կինն.

Ե՞րբ կէկն առ կինն.

Զինչ խնդրեաց Սաւուղ ի կնոջէ

անտի.

Զո՞ ասաց զի հանցէ.

Զինչ ասէր զՎհուկն թէ զխտիցէ

նա.

Ո՞րպէս մեղադիր եղև զՎհուկն Սա-

ւուղայ.

Զինորդ քաղաքերեաց Սաւուղ ըզ-

Վհուկն.

Ո՞րպէս երգուաւ նմա.

Զինչ եհարց կինն.

Զո՞ ասաց Սաւուղ հանել նմա.

Զո՞ ետես զՎհուկն.

Զինչ արար իրբև ետես զՍա-

մուէլ.

Եւ զի՞նչ ասաց զՍաւուղ.

Զինորդ հանդարտեցոյց զնա Սա-

ւուղ.

Զինչ եհարց.

Զինչ տեսանէր զՎհուկն.

Ոչ ետ նմա պատասխանի

Մեռեալ էր.

Կի՞ն մի զՎհուկ.

Զի երթիցէ առ նա և խնդրիցէ

նոյմա.

ՅԱ յերգուիք քաղաքի.

Ծպտեցաւ և զգեցաւ այլ հան-

դերքաւ.

Ինքն և երկու արք ընդ նմա.

Գիշերի.

Համել նմա զոր որ ասացէ.

ԶՍամուէլ.

Զի սատակեաց Սաւուղ զամենայն

զեաս և զՎհուկս յերկրէ.

Ընդէր որսաւ ասէ, զանձն իմ՝

սպանանել զաւ.

Մի երկնչիր ասէ ոչ պատահե-

ցի քեզ Քեաս ի բանիս յայտնի.

Կենդանի է Յէր ասէ.

Զո՞ հանից, ասէ, քեզ.

ԶՍամուէլ.

Աստուածս ելեալս յերկրէ.

Ի ձայն մեծ ազաղակեաց.

Ընդէր խարեցեր զիս ասէ, և զու-

Սաւուղ ես.

Մի երկնչիր, ասէ.

Թէ զի՞նչ զիտաց.

Այր ելեալ յերկրէ.

Որպիսի՞ էր այն կեան յերկրե-
 Ջրնչ արկեալ էր զիւրև.
 Ո՞ էր երևեալն.
 Ջրնչ արար Սաւուղ իրրև ծա-
 նեաւ զնա.

Այր ուղղորդի.
 Կրֆոց:
 Սամուէլ:
 Անկաւ և երկիր եզաց նմա

ԳԱՍ Գ.

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Հ. Ածական անունները երբոր գոյականներէն առանջ
 գրուին՝ կհամաձայնին անոնց հետ.

Պ. Ոչ. այլ կմնան եզակի ուղղական. զոր օրինակ՝
 Սոսրբ սեղանոյն: Սէժ խափահարէն: Վասն համարօք Բա-
 նին:

Ազօր յեռաթի եւ Բարձր Բազմա: Սոսր յստակ:

Վաղցր և անոյշ փռէ:

Ի Տէժ պարերայլէն: Ի ստեղծէն եւ երկնայն անխարամ

պօսկացն:

Իշրանայն պատահեալ իծակէ:

Իշրայն կարօտանամք Բանէյ:

Հ. Գոյականէն վերջը գրուող ածականները կհամաձայ-
 նին թէ ոչ.

Պ. Սովորաբար կհամաձայնին գոյականներուն հետ
 թուով եւ հոլովով. զոր օրինակ՝

Ի երէն Տոյ Բարձր: Ստնկան Տարազոյ:

Կնոջ անզգաթի: Վաղատանոց եւ Բարձրացոյն:

Ի Տարբոյ Տեղաւորէ Կենդանորէ:

Յաւանքն յերեսմ:

Մարտայ Իմաստան տիրեացէ Կերանց անժայ:

Ի շոյն երէտօրէնց Կարսաւարց:

Որիւր Կապելութեալ եւ յերեսմն երկապնորս:

Հ. Այդ երկու կանոնները անխախտ են.

Պ. Ոչ. շատ անգամ նախագիտ ատականը կհամաձայնի գոյականին հետ, եւ երբեմն յետագայը անհամաձայն կը գրուի. գոր օրինակ՝

Սրբոյ սեղանոյն. Մեծի թագաւորին: Այս ան Քարոյ գոր-

ծոյ:

Բարոյ եւ Քարերարէ առն օրդի:

Յաջաւթ թեւ: Մշակչեանորէն Եստուծոյ:

Քաղի եւ Կարսաւար թագաւորէ: Ի պղծոց եւ է անորի իօ-

նոց:

Հրաշխարհաւորութիւն պարտ էր անցանել Բանի:

Երեսմն այս սարք:

Եղբէ հո նախնականի եւ Կալ եւ արքայաւոր:

Ըստ հրամանին արտանի: Ղաւթի Մանկանեան:

Չիտան սակաւ օրնէին:

ՆՕՐԻՆԸ ԵՐԵՍՆԵՐԱՐԳ ԵՐԿՈՐԳ

ԴԱՍ Ա.

ՔՆԱԳԻՐ

1. Ատ Սամուէլ ցՍա-
ւուղ. Չի՞ լկեցեր զիս՝ ե-
լանել ինձ: Եւ ասէ Սա-
ւուղ. Նեղեալ եմ յոյժ-
այլազգիք պատերազմին
ընդ իս: Եւ Աստուած հե-
ռացաւ յինէն եւ ոչ լուաւ
ինձ. եւ արդ կոչեցի զքեզ
ցուցանել ինձ զինչ գործե-
ցից:

2. Ատ Սամուէլ. Չի՞
հարցանես զիս. եւ Տէր հե-
ռացաւ ի քէն: Եւ եղև ընդ
ընկերի քում. զի ոչ լուար
ձայնի Տեառն: Եւ ոչ արա-
րեր զսրտմտութիւն բար-
կութեան նորա յԱմադէկ:
Մատնեցէ Տէր զԵսրայէլ
քեւ հանգերձ ի ձեռս այլ-
ազգեացն: Եւ վաղիւ դու

ՔԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

1. Սամուէլ ասաց Սա-
ւուղին թէ ինչո՞ւ անհան-
գիստ արիր զիս ու տեղէս
հանեցիր: Պատասխանեց
Սաւուղ թէ՛ Մեծ նեղու-
թեան մէջ եմ. այլազգի-
ները պատերազմի ելեր են
վերաս: Եւ Աստուած ինձ-
մէ հեռացեր է. չսեց աղա-
ջանքիս. ուտի զքեզ կան-
չեցի որ ասեո ինծի թէ ինչ
անեմ:

2. Ասաց Սամուէլ թէ
ինծի ի՞նչ կհարցընես. Աս-
տուած՝ քեզնէ հեռացաւ ու
ընկերոջդ հետ է. վասն զի
մտիկ չարիր Աստուծոյ խօս-
քին: Եւ չկատարեցիր նորա
բարկութիւնը՝ որ ունէր Ա-
մադեկայ վերայ: Աստուած
Իսրայէլացիները՝ զքեզ ալ
մէկտեղ՝ սիրտի մատնէ այ-

եւ որդիք քո ընդ քեզ անկ-
ցին:

3. Փութացաւ Սաւուղ
եւ անկաւ յոտնկելեաց ի
գետին: եւ զարհուրեցաւ
յոյժ ի բանիցն Սամուէլի-
եւ զօրութիւն ոչ եւս գոյր
ի նմա: զի ոչ եկեր հաց ըզ-
տիւն ողջոյն եւ զգիշերն
ամենայն:

4. Եմուտ կինն առ Սա-
ւուղ: եւ ետես զի տազնա-
պեալ էր յոյժ. եւ ասէ
ցնա. լուր ձայնի աղախնոյ
քոյ: եղից առաջի քո պա-
տառ մի հաց եւ կերիցես:
եւ եղիցի քեզ զօրութիւն:
զի երթիցես զճանապարհ
քո:

5. Եւ Սաւուղ ոչ կամե-
ցաւ ուտել. այլ բռնադա-
տեցին զնա ծառայքն իւր
եւ կինն: եւ յարեալ ի
գետնոյն եւ նստաւ յա-
թոռ: Եւ կնոջն սնուցեալ
էր սրթ մի ի տան. փութա-

լազդիներուն ձեռքը: եւ
վաղը դուռն ու որդիքդ քեզի
հետ պիտի ընկնին:

3. Սաւուղ իսկոյն գետին
ընկաւ կեցած տեղէն: եւ
սարսափեցաւ Սամուէլի
խօսքերէն. ոյժ ալ չէր մնա-
ցած վերան: վասն զի հաց
չէր կերած բոլոր ցորեկն ու
բոլոր գիշերը:

4. Մտաւ կինը Սաւուղի
քովն ու տեսաւ որ սաստիկ
տազնապի մէջ է. ասաց ա-
նոր թէ աղախնոյդ խօսքին
մտիկ արա. պատառ մի
հաց դնեմ առջեւդ ու կեր
որ ոյժ առնուս: եւ այն-
պէս երթաս ճանապարհդ:

5. Իսկ Սաւուղ չուզեց
ուտել. բայց երբ ծառա-
ներն ու այն կնիկ մարդը
շատ ստիպեցին, վեր ելաւ
գետնէն ու աթոռի վերայ
նստաւ: Կնիկ մարդը տանը
մէջ հորթ մի մեծցուցած

ցաւ եղեն զնա. եւ առ ա-
լիւր՝ թրեաց; եւ եփեաց բա-
ղարջս. եւ մատոյց առաջի
Սաւուղայ եւ ծառայից նո-
րա: Կերան եւ յարեան
գնացին զգիշերն զայն:

էր. արտորալով մորթեց
այն հորթը. ալիւր առաւ,
շաղուեց, բաղարջ եփեց.
հրամցուց Սաւուղի եւ նո-
րա ծառաներուն: Կերան ու
ելան գնացին նոյն գիշերը:

Գ Ա Ս Բ .

Հ Ա Տ Ը Ն Տ Ի Բ Թ Ա Բ Գ Մ Ա Ն Ո Ւ Թ Ի Ի Ն .

Զք լլկեցեր զիս՝ ելանել ինձ.
Նեղեալ եմ յոյժ.
Այլազգիք պատերազմին ընդ իս.
Աստուած հեռացաւ յինէն և ոչ
բուաւ ինձ.
Կոչեցի զքեզ ցուցանել ինձ զքնչ
գործեցից.
Զք հարցանես զիս.
Տէր հեռացաւ ի քէն, և եղև
ընդ ընկերի քուս.
Ոչ լուար ձայնի Տեառն.
Ոչ արարել զսրտմտութիւն բար-
կութեան նորա յամադէկ:
Մասնեցե՛ք Տէր զԻսրայէլ ի ձեռս
այլազգեացն.
Քև հանդերձ.
Վաղիւ դու և որդիք քո ընդ քեզ
անկցին.

Ինչո՞ւ անհանդիստ արդիւ զիս որ
եղնեմ.
Մեծ նեղութեան մեջ եմ.
Այլազգիները պատերազմի ելեր
են ինծի դէմ.
Աստուած ինձմէ հեռացաւ ու
խօսքս չլսեց.
Զքեզ կանչեցի որ ասես թէ քնչ
անեմ.
Ինչո՞ւ և հարցընես ինծի.
Աստուած քեզնէ հեռացաւ ու ըն-
կերոջդ հետ եղաւ.
Աստուծոյ խօսքին մտիկ չարիր.
Չկատարեցիր նորա բարկութիւնը
Ամադէկին վերայ.
Աստուած Իսրայէլացիները պիտի
մատնէ այլազգեաց ձեռքը.
Զքեզ ալ նոցա հետ.
Վաղը դուն պիտի ընկնիս որդիքդ
ալ քեզի հետ.

Անկաւ յտանկելեաց ի գեան.

Ջարհուրեցաւ յոյժ ի բանիցն Սա-
մուէի.

Ջորութիւն ոչ ևս զոյր ի նմա.

Ոչ եկեր զհաց զտիւն որչոյն և ըզ-
ղիշերն ամենայն.

Սաւուղ տազնապեալ էր յոյժ.

Լուր ձայնի աղախնոյ քոյ.

Եզից առաջի քո պատառ մի հաց
և կերիցես.

Եզիցի քեզ զորութիւն.

Երթիցես զճանապարհ քոյ.

Սաւուղ ոչ կամեցաւ ուտել.

Բռնադատեցին զնա ծառայքն իւր.

Յարեաւ ի գեանոյն և նստաւ յա-
թոռ.

Կնոջն սնուցեալ էր որթ մի ի
տան.

Փութացաւ եղեն զնա.

Ը՛ն ալիւր և թրեաց.

Եփեաց բաղարջս.

Մատոյց առաջի Սաւուղոյ.

Մատոյց առաջի ծառայից նորա.

Յարեան զնացին զղիշերն զայն.

Կեցած տեղէն գետին ընկաւ.

Սարսափեցաւ Սամուէի խօսքե-
րն.

Ամենևին ոյժ չէր մնացած վերան.

Հաց չկերաւ բարբ օրը և բարբ
ղիշերը.

Սաւուղ սաստիկ տազնապի մէջ
էր.

Աղախնոյդ խօսքը մտիկ արաւ.

Առջևդ պատառ մի հաց զնեմ ու
կեր.

Ոյժ գոյ վերագի.

Երթաս քու ճամբոյ.

Սաւուղ չկամեցաւ բամ ուտել.

Իւր ծառաները ստիպեցին զինքը.

Գեանէն վեր ելաւ ու աթոռի վե-
րայ նստաւ.

Կինը հորթ մի մեծցուցեր էր տա-
նը մէջ.

Եսկոյն մորթեց զայն.

Ալիւր առաւ ու շաղուեց.

Բաղարջ եփեց.

Սաւուղին առջևը դրաւ.

Նորա ծառայից առջևը դրաւ.

Ելան զնացին նոյն զղիշերը.

ԴԱՍ Գ.

ՋՐՈՒԾԱՏՐՈՒԹԻՒՆ.

Հարցումէ.

Ջո՞ր հարցումն արար Սամուէլ Սաւուղայ.

Ո՞րպէս յայտնեաց Սաւուղ զաագնաց իւր.

Ո՞րպէս արար զնոց նմա.

Աստուած որպէս վարէր ընդ նմա.

Առ ի՞նչ կոչեալ էր զՍամուէլ.

Ջո՞ր պատահանի արար Սամուէլ.

Ընդ ու՞մ էր Տէր.

Ո՞ւ՞մ ոչ լուաւ Սաւուղ.

Ջո՞րն ոչ արար.

Ո՞ւ՞մ մատնելոց էր Տէր զԽորայէլ.

ՋԽորայէլ միայն.

Ո՞ւ՞մ անկանելոց էր ի վաղիւն.

Ո՞րպէս անկաւ Սաւուղ.

Ջի՞նչ ասաց Սաւուղ ի լուր բանիցն Սամուէլի.

Ո՞րչափ էր սկարութիւն նորա.

Ո՞րչափ ժամանակս ոչ եկեր հաց.

Ջի՞նչ կայր Սաւուղ.

Ո՞րպէս յորդոր եղև նմա կինն.

Ջի՞նչ ասաց զնել առաջի նորա.

Առ ի՞նչ ասեր ուտել ինչ նմա.

Յ էրթիցես ասէր.

Գոյապիւնէ.

Ջի՞, ասէ, լկեցեր զիս.

Նեղեալ եմ յոյժ, ասէ.

Այլազգիքն.

Հեռացեալ էր ի նմանէ և ոչ լսէր նմա.

Ջի ջուցցէ նմա զի՞նչ գործեսցէ

ՋԲ հարցանես զիս ասէ.

Ընդ ընկերին Սաւուղայ.

Չայնի Տեառն.

Ջարարութիւն Տեառն յԱմաղէկ.

Ի ձեռս աղազիացն.

Նուաւ հանդիւրձ.

Ինքն և որչիք նորա ընդ նմա.

Յոտնկելեաց ի գեափն.

Ջարհորեցաւ յոյժ.

Ջօրութիւն ոչ գոյր ի նմա.

Ջօրն ողջոյն և զգիշերն ամենայն.

Տագնապեալ էր յոյժ.

Լուր, ասէ, ձայնի աղափնոյ քոյ

Պատառ մի հաց.

Ջի եղիցի նմա զօրութիւն.

ՋՁանապարհս քո.

Կելա՛ Սաւուղ թէ ոչ.
Զի՛նչ ասացին ծառայքն իւր և
կինն.

Ուստի՛ յարեաւ.

Ո՞ր նստաւ.

Զի՛նչ սնուցեալ էր կնոջն.

Զի՛նչ արար զօրթնն.

Զի՛նչ զայիւրն.

Զի՛նչ եփեաց.

Եւ զի՛նչ արար զայն ամենայն.

Եւ նորա զի՛նչ արարին.

Ոչ կամեցաւ ուտել:

Բռնադատեցին զնա ուտել:

Յարեաւ ի գեանոցն:

Յաժող.

Որձ մի.

Եզնն զնա.

Թրեաց.

Բազարջաւ:

Մատոյց առաջի Սաւուղայ:

Կերան և յարեան զնացին:

ԴԱՍ Դ.

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.

ԱՅՈՒՆ ԵՒ ԳՈՍԿԱՆ ԱՆՈՒԱՆՔ.

Հ. Անցեալ դերբայ ածականը երբոր յիտադատ լինի կը-
համաձայնի՞ միշտ գոյականին հետ.

Պ. Շատ անգամ չհամաձայնիր. զոր օրինակ՝

Ի փեղանջ միում ուժգին աճեացեալ:

Հացի կենաց յերկնից իջեալ:

Այս կտուր գարմանալիք՝ ի հակառակ եւ յաննման ե-
րկվարաց լծեալ:

Ետես երկուս եղբարս արիւն ուռկան ի ծով:

Հ. Դերանուանց հետ ի՞նչպէս կգրուին ածականները.

Պ. Միշտ համաձայն՝ հօլովով եւ թուով. զոր օրինակ՝

Վասն ի՞ Ռզաւորի: Մե՛տ անՌոյ: Դո՛ւտ յեղէն:

Օխորոտեալ զիւր:

2. Երբ որ եզակի գոյականները մէկ խօսքի մէջ շատ լինին, ածականը եզակի կգրուի թէ յոգնակի.

Պ. Սոլորաբար եզակի, մանաւանդ երբ որ գոյականները իրարու նման են նշանակութեամբ. զոր օրինակ՝

Սոխոս հասցեալ եւ զբոլ:

Երբ որ երբ որ գոյականները իրարմէ բոլորովին տարբեր

նշանակութիւն ունենան, կամ թէ յատուկ անուններ լինին, սոլորաբար ածականը յոգնակի կգրուի. զոր օրինակ՝

Փոխարոտի եւ խոտարոտի ի մի վայր հասելաց:

Ստորալ եւ Յաւանտն՝ սիրելի եւ գեղեցիկ եւ լայնլուս:

Գաբրիէլ եւ Միտայէլ Տեժ:

Երկամբ արքոցն Պերսոսի եւ Պարսի:

2. Անեզական գոյականներուն հետ թնչ թուով կգրուի ածականը:

Պ. Շատ անգամ եզակի. զոր օրինակ՝

Մեծութիւն եւ քառքառ:

Երկուսն Տեժ: Օրէնք տարածային: Մանկութի մանրէի:

Աւանդ քառայն անցատրի:

ՆՕԹՆԵՆԿ ԵՐԵՄՆԵՐՈՐԿ ԵՐՐՈՐԿ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

ԲԱՐՆՄԱՆՈՒԹԵՒՆ.

1. Ի պատերազմել այլազգեացն ընդ Իսրայէլի

1. Երբ որ այլազգիներն Իսրայէլի հետ զարնուեցան,

փախեան Իսրայէլացիքն յե-
րեսաց նոցա: Եւ անկանէին
վիրաւորք իլերինն: Գեղ-
բուայ:

2. Հասին այլազգիքն ի
Սաւուղ եւ յորդիս նորա:
Եւ հարին զՅովնաթան եւ
զԱմինազար եւ զՄեղքիտա-
ւէ: Եւ ծանրացաւ պատե-
րազմն ի վերայ Սաւուղայ:

3. Գտին զՍաւուղ արք-
կորովք աղեղնաւորք: Եւ
վիրաւորեցաւ ընդ կարա-
ւանդսն ի ներքս: Ասէ Սա-
ւուղ ցկապարճակիրն իւր-
Մերկեազսուք քս եւ խոցեա-
ղիս նովաւ. գուցէ գայցեն
անթլփատքն եւ խոցոտի-
ցեն զիս: Եւ խաղայցեն զի-
նեւ:

4. Եւ իբրեւ ոչ կամեցաւ
կապարճակիրն: Քանզի եր-
կեաւ յոյժ: Կա Սաւուղ ըզ-
սուտերն իւր եւ անկաւ ի
վերայ նորա: Իբրեւ ետես

Իսրայէլացիք ձգեցին փա-
խան, եւ Գեղբուէ լեռան
վերայ շատր վիրաւորուած
ընկան:

2. Հասան այլազգիները
մինչեւ Սաւուղին: Եւ որդ-
ւոցը քով, ու զարկին մե-
ռուցին Յովնաթանը, Ամի-
նադարն ու Մեղքիտաւէն:
Եւ այնպէս որ պատերազմը
շատ ծանրացաւ Սաւուղի
վերայ:

3. Կտրինճ ու վարպետ ա-
ղեղնաւորներ հասան Սա-
ւուղին վերայ: Եւ զրահին
կարուածքէն ներս խոցուե-
ցաւ: Ասաց Սաւուղ իւր կա-
պարճակիրն. Թուրդ հանէ
ու անով խոցէ զիս: Եւ ինի
որ անթլփատ այլազգիները
գան խոցոտեն զիս ու խայ-
տառակեն:

4. Երբոր կապարճակի-
րը չկամեցաւ որովհետեւ
սաստիկ վախցած էր, ա-
ռաւ Սաւուղ իւր թուրն ու
ընկաւ վերան: Կապարճա-

կապարճակիրն՝ թէ մեռաւ Սաւուղ, անկաւ եւ նա ի վերայ սուսերին իւրոյ եւ մեռաւ:

5. Ի վաղիւ անգր եկին այլազգիքն մերկացուցանել զգիակունսն. գտին զՍաւուղ, մերկացուցին զհանդերձ նորա, եւ հատին ըզգլուխն. եւ առաքեցին յերկիրն այլազգեաց շուրջանակի աւետաւորս ի կուռս իւրեանց եւ ի Ժողովուրդն:

6. Եւ կախեցին զմարմինս Սաւուղայ եւ զերկց որդւոց նորա զպարսպէն Բեթսանայ, Ձոր իրրեւ լուան բնակիչքն Յաբիսայ, յարեան ամենայն այր զօրութեամբ, եւ գնացին զգիշերն ամենայն, առին զմարմինսն եւ բերին Յաբիս, եւ այրեցին զնոսա անդ, եւ պահեցին զեօթն օր:

կիրն որ տեսաւ Սաւուղի մեռնիլը, ինքն ալ ընկաւ իւր թրին վերայ ու մեռաւ:

5. Երկրորդ օրը եկան այլազգիներն որ մեռելները հանուեցրնեն. գտան Սաւուղը, հանեցին հագուստը. եւ գլուխը կտրեցին, աւետիս տուողներ ալ յուղարկեցին չորս գին այլազգեաց երկրին մէջ՝ իրենց կռատուններուն ու բոլոր Ժողովրդոց:

6. Յետոյ Սաւուղի ու նորա երեք որդւոց մարմինները կախեցին Բեթսան քաղաքին պարսպէն: Այն որ լսեցին Յաբիսայ բնակիչները, որչափ որ կտրիճ մարգիկ կային՝ ոտք ելան, բոլոր գիշերը ճամբայ արին, գնացին առին այն մարմիններն ու բերին Յաբիս քաղաքը, այնտեղ այրեցին, եւ իրենք եօթը օր ծով բռնեցին:

ՀԱՏԸՆՏԻՐ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

Ի պատերազմել այլազգեացն ընդ Իւրայելի.

Փախեան Իորայէլացիք յերեսաց այլազգեացն.

Անկանկին վիրաւորք ի լերինն Գեղրուայ.

Հասին ի Սաւուղ և յորդիս նորա.

Ծանրացաւ պատերազմն ի վերայ Սաւուղայ.

Գտին զՍաւուղ արք կորովիք ազնեանաւորք.

Վիրաւորեցաւ Սաւուղ ընդ կաբաւանդան ի ներքս.

Մերկեա զսուր քո.

Խոցեա զիս նովաւ.

Գուցե անթլիատքն խոցոտիցն զիս.

Գուցե խաղայցնն զինև.

Երկեաւ յոյժ կապարձակիրն.

Ա՛ն Սաւուղ զսուսերն իւր.

Անկաւ Սաւուղ ի վերայ նորա.

Սասե կապարձակիրն՝ թէ մեռաւ Սաւուղ.

Անկաւ և նա ի վերայ սուսերին իւրայ.

Ի վազիւ անդր եկին այլազգիքն.

Երբոր այլազգիք կպատերազմին Իւրայելի Տեաւ.

Իւրայէլացիները այլազգեաց առ զևն փախան.

Գեղրուէ լեռան վերայ վիրաւորուած կընկնկին.

Հասան Սաւուղին ու նորա որդւոցը մեռաւ.

Պատերազմաւ ծանրացաւ Սաւուղի վերայ.

Սաւուղին վերայ եկան ուժով ազնեանաւոր մարդիկ.

Սաւուղ վերք առաւ զրահին կարուածքն ներս.

Թուրդ հասնէ.

Անով զիս խոցէ.

Զլինի թէ անթլիատները զիս խոցոտեն.

Զլինի թէ զիս ծաղր անեն խալաասակեն.

Կապարձակիրը սաստիկ վախցաւ. Սաւուղ իւր թուրը առաւ.

Սաւուղ ընկաւ անոր վերայ.

Կապարձակիրը սեսաւ որ Սաւուղ մեռաւ.

Նա ալ ընկաւ իւր թրին վերայ.

Երկրորդ օրը այլազգիներն եկան.

Եկին մերկացուցանել զզիակունան.
Մերկացուցին զՏանգերձն Սաւու-
ղայ.

Հատին զզուլիս Նորա.

Առաքեցին աւետաւորս յերկիրն
այլազգեաց.

Առաքեցին աւետաւորս ի կուս
իւրեանց.

Կախեցին զմարմինն Սաւուղայ.

Կախեցին զմարմինս երից որդւոց
Նորա.

Կախեցին զպարսպէն Բեթսանայ.
Կախեցին զպարսպէն Վաւառայ.

Լուան բնակիչքն Յարիսայ.

Յարեան ամենայն այր զօրութեան.
Կախեցին զպարսպէն Վաւառայ.

Գնացին զզիշերն ամենայն.

Առին զմարմինսն և բերին Յարիս-
այ. զմարմինսն ի ճիւղսն ի քաղաքսն.

Այրեցին անդ զմարմինսն.

Պահեցին զեօթն օր.
Կախեցին զպարսպէն Վաւառայ.

Եկան մեռելները հանուեցընելու.
Սաւուղին հագուստը հանեցին:

Գլուխը կտրեցին:
Աչքիլոյս տուղներ յուղարկեցին

այլազգեաց երկիրը.
Աչքիլոյս տուղներ յուղարկեցին

իրենց կուսերունս.
Սաւուղի մարմինը կախեցին:

Նորա երեք որդւոց մարմինները
կախեցին.
Բեթսան քաղաքին պարսպէն վար

կախեցին.
Յարիսայ բնակիչները լեցին:

Որչափ կտրիձներ որ կային՝ ոտք
եղան.
Բոլոր զիշերը քալեցին:

Առին մարմինները ու Յարիս քա-
ղաքը բերին.
Այրեցին մարմիններն այրեցին:

Եօթը օր պահեց (ծոմ) բանեցին:
Կախեցին զպարսպէն Վաւառայ.

ԴԱՍ Գ.

ՋՐՈՒՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆ.

Հարցանէ՛ք.

Ընդ ո՞ւմ պատերազմէին այլազգի-
քըն.

Ջի՛նչ արարին Իսրայէլացիք.

Ո՛չր անկանեկն վերաւորք.

Պատասխանէ՛ք.

Ընդ Իսրայէլի.

Փախեան յերեսաց այլազգեացն:

Ի լերինս Գեղրուայ:

Ան՝ հասին պղազգիքն.
Ջհարդ վճարեցաւ պատերազմն.
Ո՞ք ոմանք գտին զՍաւուղ.
Ո՞րպէս վերաւորեցաւ Սաւուղ.
Ջի՞նչ հրամայեաց Սաւուղ կա-
պարճակիին իւրում.
Եւ զի՞նչ առնել նովաւ.
Ուստի՞ կասկածէր Սաւուղ.
Ջի՞նչ արար կապարճակիին.
Ընդէր ոչ կամեցաւ.
Ջի՞նչ էառ Սաւուղ.
Եւ զի՞նչ արար զայն.
Ջի՞նչ հոտե կապարճակիին.
Յէր վերայ անկաւ.
Ե՞րբ եկին պղազգիքն.
Ան ի՞նչ եկին.
Ջի՞նչ մերկացուցին.
Ջի՞նչ հասին.
Ո՞ր առաքեցին աւետաւորս.
Ան՝ առաքեցին աւետաւորս.
Ջի՞նչ կախեցին.
Ո՞ր կախեցին զնոսաւ.
Ո՞ք լուան.
Ո՞ յարեաւ.
Ե՞րբ գնացին.
Ջի՞նչ արարին զմարմինն.
Եւ զի՞նչ անդ արարին.
Քանի՞ աւուրս պահեցին.

Ի Սաւուղ և յորդիս նորաւ
Ծանրացաւ ի վերայ Սաւուղայ
Արբ կորովէք աղեղնաւորք.
Ընդ կարաւանդան ի ներքս
Մերկիւ զուր իւր
Խոցել զնաւ
Գուցե առէր եկեցեն անթլիխա-
քըն.
Ոչ կամեցաւ
Քանզի երկեաւ յոժ.
Ջաւր իւր
Անկաւ ի վերայ նորաւ
Թէ մեռաւ Սաւուղ
Ի վերայ սուսերի իւրոյ
Ի վաղիւ անդր
Մերկացուցանել զղիակունն
Ջհանդերձն Սաւուղայ
Ջզլա ի նորաւ
Յերկիրն պղազգեաց
Ի կուսս իւրեանց և ի ժողովուր-
դըն.
Ջմարմինս Սաւուղայ և որդւոց
նորաւ
Ջպարսպէն Բեթսանայ
Բնակիչքն Յարիսայ
Ամնայն այր զօրութեան
Ջզիշերն ամնայն
Ասին և բերին Յարիս
Այրեցին զնոսաւ
Եօթն օր

ԴԱՍ Դ.

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.

ՄՅԱԿ ԱՆՈՒԱՆՓ.

Հ. Ի՞նչպէս կգրուին գոյականաց հետ այս թուականները, մի երկու, երեք, չորք.

Պ. Երբոր գոյականէն առաջ գրուին, սովորաբար կհամաձայնին հետը թուով եւ հոլովով, զոր օրինակ՝

Միայ ասն. Դու ահա՞ք. Ե Դ՞՞ք մարդոյ. Ղիւն զարանէն:

Երկուց ասոց: Առ երկուս կամ երեքս քիւնս:

Երեք ասն: Ի շէնց հոգոց: Յերեք եւ Ե շէն ազգս:

Հ. Դասական այսինքն կարգ ցուցընող թուականներն ի՞նչպէս կգործածուին.

Պ. Սովորաբար գոյականներէն առաջ կգրուին ու կհամաձայնին անոնց հետ, երբեմն ալ անհամաձայն, զոր օրինակ՝

Առաջնոյ նշանէն: Ի շէնքերոսս ազգի: Յերեաներորդի եւ յեօններորդի ասի:

Չորրորդ պահու գիշերոյն: Ի աստուներորդ էններորդ ասղանէն:

Հ. Թուական անուանց հետ գոյականներն ի՞նչ թուով կգրուին.

Պ. Սովորաբար եզակի՝ երբոր յետադաս են. զոր օրինակ՝ Ի՞նչ կանգնոյ: Եօնն երէնջէն գեղեցիկք՝ Եօնն աս են:

Յորմէ Եօնն դեռն ելեալ էր: Երկուսուսն թամ է աւուր: Երեք հարէք այր: Յետան արդար: Վաստանս եւ Դոյ ասի:

2. Եթէ գոյականը թուականէն առաջ գրուի, կհամա-
ձայնի՞ թուով՝ թէ ոչ:

9. Սովորաբար գոյականը յոգնակի կգրուի. զոր օրինակ՝

Եր+ հինգ: Ոչ+բ+ վեց: Եմայ +ոսն և Տից: Լ...ծ+ եղանց
հինգ հարիւր:

2. Ընդհանրապէս միջակ անուանց վերայ եղած գիտե-
լիքներն ինչպէս կարելի է սովորիլ:

9. Ընտիր շարագրութիւններն ու շաղգրութեամբ կարգա-
լով, եւ ընդարձակ քերականութեանց ու բառարանաց մէջ
գիտելով իւրաքանչիւր միջակ անուան գործածութիւնը:

ԵՕԹՆՆԵԱՆ ԵՐԵՄՆԵՐՈՐԳԻ ԶՈՐՐՈՐԳԻ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

ԹԱՐԴՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Յետ աւուրն երկրոր-
դի այր եհաս ի բանակէ գո-
րուն Սաւուղայ, հանդերձք
իւր պատառեալք, եւ հող
զգլխով իւրով, եմուտ առ
Դաւիթ եւ երկիր եպագըն-
մայ, Ասէ ցնա Դաւիթ. Ուս-
տի՞ դաս դու: Ասէ. Ի բա-
նակէն Իսրայէլի զերծեալ
եմ ես:

1. Երկու օր յետոյ մարդ-
մի հասաւ Սաւուղայ բանա-
կէն, հագուստները պա-
տըռտած ու գլուխը հող
ցանած. մտաւ Դաւիթի քո-
ւրն ու երկրպագութիւն ա-
բաւ անոր: Հարցուց Դաւիթ
այն մարդուն թէ Դուք ուս-
ալի՞ կուգաս, նա ասաց թէ
Իսրայէլի բանակէն փա-
խած ազատած եմ:

2. Ասէ ցնա Դաւիթ.
Ջի՞նչ զրոյց է՝ պատմեա
ինչ: Եւ նա ասէ. փախեալ
Ժողովուրդն ի պատերազ-
մէն, եւ անկան բազումք
ի Ժողովրդենէն եւ մեռան.
Եւ Սաւուղ եւ Յովնաթան
մեռան: Ասէ Դաւիթ ցպա-
տանին. Ջիւրճ գիտես ե-
թէ մեռաւ Սաւուղ եւ Յով-
նաթան որդի նորա: Նա
ասէ.

3. Դիպելով գիպեցայ ի
լեբրինն Դեղբուայ, եւ ահա
Սաւուղ յեցեալ կայր ի նի-
ղակն իւր: Հայեցաւ ի թի-
կունս իւր եւ ետես զիս, եւ
կոչեաց զիս: Եւ ասէ ցիս.
Ո՞վ ես դու: Ասեմ. Ամազե-
կացի եմ ես: Եւ ասէ ցիս.
Արի ի վերայ իմ եւ սպան
զիս, զի կալաւ զիս մուխ
անհնարին, մինչդեռ ամե-
նայն շունչ իմ յիս է:

4. Յարեայ ի վերայ նո-
րա եւ սպանի զնա, զի գի-

2. Դաւիթ ասաց անոր.
Ի՞նչ լուր կայ, պատմէ ինձի-
նա պատասխանեց թէ Ժո-
ղովուրդը ձգեց փախաւ
պատերազմի ատեն, ու շատ
մարդիկ ընկան մեռան. Սա-
ւուղն ու Յովնաթանն ալ
մեռան: Դաւիթ ասաց որ-
դուն. Աւստի՞ գիտես թէ
մեռաւ Սաւուղ եւ նորա
որդին Յովնաթան: Նա աս-
աց թէ.

3. Դիպուածով գտնուե-
ցայ Դեղբուէ լեռը. տես-
նեմ որ Սաւուղ իւր նիղա-
կին վերայ կռթընած կեցած
էր: Դէպի ետեւը նայեցաւ,
զիս տեսաւ ու քովը կան-
չեց. Ո՞վ ես դուն ասաց:
Պատասխան տուի թէ Ամա-
զեկացի եմ: Ասաց ինձի.
Ել իմ վերաս ու մեռցուր
զիս, վասն զի սաստիկ մուխ
կոխեր է աչքս, քանի որ
շունչս վերաս է:

4. Ելայ վերան ու սպան-
եցի զինքը, վասն զի գի-

տէի թէ ոչ է ապրանաց. եւ
առի զթագն ի գլխոյ նորա
եւ զապարանջանս ի
բազկէ նորա) եւ բերի զնո-
սա տեառն իմում այսր:

Ծ. Եւ բուռն եհար Դա-
ւիթ զհանդերձից իւրոց եւ
պատառեաց զնոսա) եւ ամենայն
արք որ ընդ նմա
պատառեցին զհանդերձս
իւրեանց, եւ կոծեցան եւ
պահեցին եւ լացին մինչեւ
ցընդ երեկոս ի վերայ Սաւու-
ղայ եւ Յովնաթանու որդ-
ւոյ նորա) եւ ի վերայ տա-
նըն Իսրայէլի) զի հարան
որով:

տէի որ ապրելու չէ. յետոյ
առի նորա գլխէն թագը
եւ թեւէն ապարանջանը, ու
ահա հրամանոցդ բերի:

Ծ. Դաւիթ իսկոյն ձեռ-
քը զարկաւ հագուստնե-
րուն ու պատռեց) հետը ե-
ղող մարդիկը ամենքն ալ
իրենց հագուստները պա-
տըռտեցին) ողբ արին) ծով
պահեցին ու լացին մինչեւ
իրիկուն Սաւուղի եւ նորա
որդւոյն Յովնաթանու վե-
րայ) եւ բոլոր Իսրայէլա-
ցւոց վերայ) որ թրի բերան
զնացին:

ԳԼՍ Բ.

ՀԱՏՐՆՏԻՐ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

Եհաս այր ի բանակէն Սաւուղայ.

Հանդերձք իւր պատառեալք.

Հող զցլիով իւրով.

Եմուտ առ Դաւիթ.

Երկիր եպսպ նմա.

Ուստի՞ զաս զու.

Սաւուղի բանակէն մարդ մի հա-
տաւ.

Հագուստը պատըռտած.

Գլուխը հող ցածած.

Դաւիթին քովը մտաւ.

Երկրպագութիւն արաւ անոր.

Ուսկից կուրաս դուն.

Իբանակէն Իորայէի զերծեալ եմ
ես.

Զի՞նչ զրոյց ե պատմեա ինձ.
Փախեաւ ժողովուրդն ի պատե-
րագմէն.

Անկան բազումք ի ժողովրդնէն
և մեռան.

Սաւուղ և Յովնաթան մեռան.
Զիտրոյ զիտես եթէ մեռաւ Սա-
ւուղ.

Դիպուածով զիպեցայ ի լերինն Գեղ-
բուայ.

Սաւուղ յեցեալ կայր ի նիզակն
իւր.

Հայեցաւ իթիկունս իւր և ետես
զիս.

Առջեաց զիս և ասէ Ո՞վ ես դու.

Ամաղեկացի եմ ես.

Արի ի վերայ իմ և սպան զիս.

Ապաւ զիս մութ անհնարին.

Մինչդեռ ամենայն շունչ իմ յիս է.

Յարեայ ի վերայ նորա և սպանի
զնա.

Գիտէի թէ ոչ է ապրանաց.

Առի զթագն ի գլխոյ նորա.

Առի զապարանջանսն ի բազկէ
նորա.

Բերի զնոսա տեսան իմում պար.

Բուռն եհար Դաւիթ զհանդերձից
իւրոց.

Ես Իորայէի բանակէն փախած
եմ.

Ի՞նչ լուր կայ պատմէ ինձի.

Ժողովուրդը պատերազմն փա-
խաւ.

Ժողովրդեան մէջէն շատ մարդ ըն-
կաւ մեռաւ.

Սաւուղն ու Յովնաթանը մեռանու
Ուստի՞ զիտես Սաւուղին մեռածը.

Դիպուածով պատահեցայ Գեղ-
բուէ լեռան վերայ.

Սաւուղ իւր նիզակին վերայ կըռ-
թընած էր.

Դեպի ետեւը նայեցաւ ու տեսաւ
զիս.

Անընց զիս ու ասաց, ո՞վ ես
դուն.

Ես Ամաղեկացի եմ.

Նչ իմ վերաս ու մեռցուր զիս.

Սոսկալի մութ կոխեր է վերասա.

Քանի որ շունչս վերաս է.

Մայ վերան և սպաննեցի զինքը.

Գիտէի որ ապրելու ճար չունի.

Առի թագը նորա գլխէն.

Առի ապարանջանները թևէն.

Բերի անոնք հրամանոցդ պատեղ.

Դաւիթ իւր հազուստին զարկաւ
ձեռքը.

Պատառեաց զհանգերնս իւր
 Ամենայն արք որ ընդ նմա՝ պատա-
 ռեցին զհանգերնս իւրեանց
 Լացին մինչև ցընդերեկս ի վերայ
 Սաւուղայ և Յոննաթմանու
 Լացին ի վերայ տանն Իսրայելի
 Լարան սրով

Լազոււմը պատուեց
 Լեար եղողներուն ամենքն ալ հա-
 զուստները պատուեցին
 Մինչև իրիկուն լացին Սաւուղի
 ու Յոննաթմանու վերայ
 Իսրայելի տանը վերայ լացին
 Թրով կոտորուեցան

ԴԱՍ Գ.

ՀՐՈՒՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆ.

Հարցումն.

Ե՞րբ եհաս այր ի բանակէն.
 Ուստի՞ եհաս այրն.
 Յի՞նչ կերպարանս.
 Առ ո՞ եմուտ.
 Ո՞րպէս ողջունեաց զնա.
 Զի՞նչ եհարցց ցնա Դաւիթ.
 Ուստի՞ զերծեալ ասաց այրն զան-
 ձըն իւր.
 Զի՞նչ ասաց ցնա Դաւիթ պա-
 մել.
 Զի՞նչ արար ժողովուրդն.
 Զի՞նչ անցք անցին ընդ ժող-
 վուրդն.
 Ո՞ մեռաւ.
 Ո՞րպէս կամեցաւ Դաւիթ սառ-
 զել զմեռանելն Սաւուղայ.
 Ո՞ր դիպեալ էր այրն.

Ձգումն.

Յես աւուրն երկրորդի
 Ի բանակէ զօրուն Սաւուղայ,
 Հանգերնք իւր պատառեալ, և
 հոգ զզլեալ.
 Առ Դաւիթ,
 Երկիր եպագ նմա,
 Ուստի՞ գառ դուս ասէ,
 Ի բանակէն Իսրայելի,
 Թէ զի՞նչ զը՞ց է,
 Փախեալ ի պատերազմն,
 Բազու՛մք անկան և մեռան,
 Սաւուղ և Յոննաթման,
 Զիարդ գիտես, ասէ թէ մեռաւ
 Սաւուղ,
 Ի լեբնն Գեղբուէ,

Զինչ առնէր անդ Սաւուղ .

Ո՛ր հայեցաւ .

Զս՝ ետես և կոչեաց, և զինչ և .

հարց .

Ո՞ր էր այրն .

Զինչ հրամայեաց նմա Սաւուղ .

Ո՞րպէս առնեալէր Սաւուղ .

Որպիտի՞ ինչ էր կենդանութիւն

նորա .

Զինչ ապացայրն թէ՛ արար .

Ընդէր ապան զնա .

Զինչ ետա ի զիտոյն Սաւուղայ .

Եւ զինչ ի բազկէ նորա .

Ուր աարաւ զնոսա .

Զինչ արար Դաւիթ .

Զինչ արին որ ընդ նմա .

Ո՞րպէս կոծեցան զՍաւուղ և ըզ-

Յոշեաթան .

Մինչև զերր .

Ընդէր լացին ի վերայ նոցա և ի

վերայ սառն Իսրայէլի .

Յեցեալ կայր ի նիզակն իւր .

Ի թիկունս իւր .

Զայրն Ամազեկացի և Եհարց թէ

ս՛ղ իցէ .

Ամազեկացի էր .

Յառնել ի վերայ իւր և սպանա-

նել .

Մութ անհնարին կայեալ էր զնա .

Ամենայն շունչ նորա ի նմա էր .

Յարեար ասել ի վերայ նորա . և

սպանի զնա .

Զի զիտեր՝ թէ ոչ է ապրանաց .

Զթագն նորա .

Զապարանջանսն .

Նախ առ Դաւիթ .

Իսկ և Եհար զհանդերձից իւրոց և

պատանեաց զնոսա .

Պատանեցին և նոքա զհանդերձ

իւրեանց .

Պահեցին և լացին .

Մինչև ցրնդերեկս .

Զի հարան սրով .

դով քննարկել է զայն քանզի **ԴԱՍ Դ.** քառասն քննա դիմում քննարկել
 զայն անհիմար և անպատշաճ զ. 11
 116) ցարձի մ փոխանորդանիս **ԲԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.** մ ցարձի մ անուն 12
 զայն քննարկել է
 զայն փոխանորդանիս
 անպատշաճ մ զայն փոխանորդանիս **ՊԵՏԱԿԱՆ ԾԵՐԱՆՈՒՆԵՐԸ ԳՈՍԿԱՆԱՍ ԼՈՒՍ.** անպատշաճ քննարկել

2. Ածական գերանունները ի՞նչպէս կգրուին գոյականներին հետ.

Գ. Պարզ ածական գերանունները երբոր գոյականէն առաջ գրուին, սովորաբար կհամաձայնին անոր հետ. զոր օրինակ՝

Այսք անտէր, զայնք քննարկել, Այնք օրէնական, Յետ այնք Բանից:

Սօքլէ խորհրդայն, Բար Գրիշ օրէնակէ, Արցունից գոսկական, Ինչ իմաստուններն, Ի սոս ախանք, Ախարստ գոսարից:

2. Երբ կգործածուին այս հօլովները, այնք, այնմ, այնս, այնց, եւ երբ անոնք, այնորից, այնից, այննից, այննից, այնոքից, յայնցանից.

Գ. Սովորաբար առաջինները կգրուին երբ նախագաս են գոյականին, եւ միւսերը՝ երբ յետագաս լինին այնպէս.

Ընդ առն ընդ այնից, Աերդմանէք յայտմանից, Թայնից յայտմանից:

Արանցք այրոցից, Բանիցս այսոքից, Ի սոս ընտացք յայրցանից:

2. Ի-բառանկ-ը բառին հետ ի՞նչպէս կգործածուին գերանունները.

Գ. Ի-բառանկ-ը բառէն ետքը գրուելով՝ բային գէմքովը կգրուին՝ եզակի կամ յօգնակի. զոր օրինակ՝

Չորեքշաբթի խորաբանչիւր ի բնակութիւնս, Իսրայէլէն

Առաջաբանչիւր ի տունս Երուսաղէմի

Արծաթ խորաբանչիւր յամանի էրուսաղէմի

Գնորդն այր խորաբանչիւր ի տեղի էրուսաղէմի

ԵՍՊՆԵՆԿ ԵՐԵՄՆԵՐՐՐԳ ՀԻՆԳՆԵՐՐԱՐԳ

Գ Ա Ս Ա .

ԲՆԱԳԻՐ :

ԲԱՐԴԱՆՈՒԹԻՒՆ :

1. Ատէ Դաւիթ - ցգա-
տանին որ պատմեաց նմա .
Չափող ոչ երկեար ձգել ըզ-
ձեռն քո ապականել զօ-
ծեալն Տեառն . կոչեաց դմի
ի մանկուոյն եւ ասէ . Մա-
տիք պատահեա դմա . եւ
նա եհար զպատանին եւ մե-
ռաւ . եւ ասէ Դաւիթ . Ա-
րիւն ի քո գլուխ քո . զի բե-
րան քո խօսեցաւ զքէն եւ
ասէ . Թէ ես սպանի զօծեա-
լն Տեառն . որ աս զչգծ չո
դուռմիք ծաւարոյ քմաւա
քմաւա միմիկա սոցծ

1. Այն բաներն իրեն
պատմող տղուն ասաց Դա-
ւիթ . Ի՞նչպէ՞ս չվախցար
ձեռք վերցընելու եւ Աս-
տուծոյ օծեալը մեռցնե-
լու . Յետոյ կանչեց իւր կրտ-
րիճներէն մէկն ու յասաց .
Առաջ անցիր ու սպաննէ
այդ մարդը . Նա ալ զար-
կաւ մեռուց . Դաւիթ վե-
րայ բերաւ Թէ Արիւնդ քու
գլուխդ . որովհետեւ քու
բերանդ էր ասողը Թէ ես
մեռուցի Աստուծոյ օծեա-
լը :

2. Եւ որչափ Գաւիթ
զողբս զայս ի վերայ Սա-
ւուղայ եւ ի վերայ Յովնա-
թանու որդւոյ նորա:

3. Արձանացիր Իսրայէլ
ի վերայ բլրոցն ի բարձունս
քո վիրաւորաց, զհարդ ան-
կան զօրաւորքն:

4. Մի պատմէք ի Գէթ,
եւ մի տայք զայդ աւետիս
յիս Ասկաղոնի. զի մի եր-
բէք ուրախ լիցին դաւերք
այլազգեացն:

5. Լերինք Գեղբուայ, մի
իջցէ ի ձեզ ցօղ, եւ մի ե-
կեցցէ ի վերայ ձեր անձ-
րիւ՝ անդատանք պտղոց
զի անդ ապականեցու առ-
պար զօրաւորաց:

6. Յարենէ վիրաւորաց
եւ ի ճարպոյ զօրաւորաց ա-
ղեղն Յովնաթանու ոչ դար-
ձաւ ունայն յետս. եւ սու-

2. Այն ատեն Գաւիթ այս
ողբս արաւ Սաւուղի եւ նո-
րա որդւոյն Յովնաթանու
վերայ:

3. Կեցիր կեցիր Իսրայէլ
այդ բլուրներուն վերայ,
այդ քո վիրաւորներու գ-
րնկած լեռներուն վերայ
(ու սաս). ինչպէս ընկան
կրտրիճները:

4. Չլինի թէ պատմէք
Գեթացիներուն, չլինի թէ
այդ աչքի լոյսը տար Ասկա-
ղոնի սահմաններուն, մի
գուցէ ուրախանան այլազ-
գեաց աղջիկները:

5. Ո՞վ Գեղբուէ լերինք,
ձեր վերայ ցօղ չիցնայ յա-
ւիտեան. ժ՛ղ պտղաբեր ար-
տեր՝ դաշտեր, անձրեւ չգայ
երբէք ձեր վերան. վասն զի
այդ տեղը վճացաւ կրտրի-
ճներուն վահանք:

6. Յովնաթանու աղեղը
ոչ երբէք ետ դարձած էր
առանց խոցուած զինուոր-
ներու արիւնին, առանց

ըրն Սաւուղայ սչ ամիօփե-
ցաւ դատարկացեալ:

7. Սաւուղ եւ Յովնա-
թան սիրելիք եւ գեղեցիկք
եւ վայելուչք, չմեկնեալք ի
կենդանութեան իւրեանց,
եւ ոչ մեկնեցան ի մահ-
ուան իւրեանց:

8. Յաւէ ինձ ի վերայ քո:
եղբայր իմ Յովնաթան,
գեղեցիկացար ինձ յոյժ,
դարմանալի եղև սէր քո
ինձ քան զսէր կանանց:

9. Չիմրդ անկան դորա-
ւորքն, եւ կորեան անօթքն
պատերազմականք:

կարիճներու ճարպին. եւ
Սաւուղի թուրը ոչ երբէք
պարապ իւր տեղը գրուե-
ցաւ:

7. Ա՛հ Սաւուղ եւ Յով-
նաթան, երկուքն ալ սիրե-
լի, երկուքն ալ գեղեցիկ ու
վայելուչ. իրենց ողջու-
թեան ատենը իրարմէ չէին
բաժնուած: Իրենց մահ-
ուան ատենն ալ չզատուե-
ցան ի միմեանց:

8. Սիրտս կ'ըրշխըրշայ վե-
րագ, եղբայր իմ Յովնա-
թան. շատ գեղեցիկ էիր
դուն ինձի համար. քու
սէրդ աւելի դարմանալի էր
ինձի քան թէ՛ կանանց սէ-
րը:

9. Ի՞նչպէս ընկան կրտ-
րիճները, ի՞նչպէս կորան
պատերազմի զէնքերը:

ՀԱՏՇՆՏԻՐ ՔԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

Պատանին որ պատմեաց նմա
 Զխորոյ ու երկեար ձեզ զձեռն
 Ապականել զօժեայն Տեառն.
 Կոչեաց զփի ի մանկուայն.
 Մտախոր պատանիս զմա.
 Եհար զպատանին և՛ մտաւ.
 Արիւն զբախ գտաւ զբախ
 Ի հրան զո խօսեցաւ զսքին.
 Ես պատնի զօժեայն Տեառն.
 Ողորաց Գաւիթ զողորս զայս.
 Արձանացիր Իսրայէլ ի վերայ ԲԵԼ
 Քառորդ անկան զպարսպին.
 Մի պատանի ի Գէթ մաց զձեմ
 Մի սայք զայդ աւետիս յեր Աս
 կազանի.
 Մի երբէք ուրախ փջին զստերք
 այլազգեացն.
 Լերինք Գեղարու այր փի իջցե ի ձեզ
 ցօշ.
 Մի եկեացե ի վերայ ձեր անձրև.
 Անդ ապականեցաւ սասպար զօրա
 ւորաց.
 Յարնէ վիրաւորաց ոչ զարձա
 ունայն.

Այն պատանին՝ կորիձը՝ որ պատ
 մեց անոր.
 Ի՞նչպե՞ս չմտեցար ձեռք վերցր
 նկէն.
 Աստուծոյ օժեայն մտցրնելու.
 Կանչեց ծառաներէն մէկը.
 Ասա՛ղ անցիր, զարկ այդ մարդը.
 Զարկաւ աղուն և նա մնաւ.
 Արիւն նոք զուրկ լինի.
 Գուրբիւնդ խօսեցաւ քեզի Հա
 մայ.
 Ես մեր ուրցի Աստուծոյ օժեայն.
 Գաւիթ այս ողորս արաւ.
 Կեցիր զողորմ, ո՛վ Իսրայէլ թշուր
 քերտն վերայ.
 Ի՞նչպե՞ս ընկան կորիձները.
 Զպատակք Գէթ քաղաքը.
 Այդ ուրքի լըսք շտաք Ասկաղանի
 զանկը.
 Ամենին շուրախանան այլազգեաց
 աղչիկները.
 Գեղարուէ լեռներ, ցօշ չիջնայ
 ձեր վերայ.
 Անձրև չգայ ձեր վերայ.
 Այն տեղը փձացաւ կորիձներուն
 վահանը.
 Խոցուածներուն արիւնէն պարագ
 չէ արձաւ.

Ի ճարտար զօրաւորաց ոչ զարձա
ունայն. սկս յետ յետքս սկ
Ողեղն Յովնաժանու ոչ զարձա
ունայն յետս.

Սուրն Սաւուղայ ոչ արհաւիրեցաւ
գատարկացեալ. ճարձա բղանի
Չմկնկալք ի կնիզանութեան իւ
րեանց.

Ոչ մկնկեցան ի մի հուան իւրեանց.
Երջ բն յ յետս յերջ յի
Յաւ. և ինչ ի վերայ քոս իւրաց
իմ Յովնաժան.

Գեղեցկացար ինչ յարմ
Չարմանակի կզկ սերքս ինչ քան
զսեր կանանց. ազգս յարմ
Չարմ կորեան անօթքն պատե
րազմակալք.

Կարիճն երուն կզկն պարսպ չար
ձա: ճարձա յետս յի
Յովնաժանու աղեղ ոչ երբէք
պարսպ եւ զարձալ յետս

Մանուկս իմ ըր դատարկ չարու
ցաւ իրն սեղալ յետս յի
Իրնց ողջութեան ասեղք իրարմ
չէին զատուածս յետս յի

Իրնց մնիւած ասեղք չզատու
ցան իրարմս յետս յի
Սիրտս վերայ կզկս արտի կզկս
իմ Յովնաժան:

Շառ գեղեցիկ երկցար զաւ իմ թի.
Ա ելի զարմանակի կզկս իմ թի քո
սերդ քան թե կանանց սերք.
Չնչպեւ կզկս պատերազմական
մարդիկը.

ԳԱՍ Գ.
ԶՐՈՒԾԱՏՐՈՒԹԻՒՆ

Զինչ կհարց զնա.
Ա ինչ ձգեալ նորս զձեան իւր.
Չս կոչեաց Դաւիթ.

Զինչ հրամայեաց նմա.
Զինչ արար այրն.
Զոր վճիռ եւ Դաւիթ.

Ընդ պատմեցին սր պատմեաց
նմա.
Զինչ արար զնա.
Զինչ արար զնա սերք.

Ապականել զօծեալն Տեառն.
Զին ի մանկուցն.
Մատչել պատահել նմա.
Եհար զնա և մեռաւ.

Իրին քո սակ ի գլուխ քո

Ո՞րտեղացաւ զգառանէդն.

Զի՞նչ ասաց պատանին.

Զի՞տոր յայանեսց Գառնիս զցամաքս
սրտին իւրոցս.

Ո՞րտեղաց Իւրոցէի արձանանալ.

Նւ զի՞նչ ասել զքեզ անցի սոց.

Ո՞րտեղաց չպատանի զիրան.

Ո՞ւ՞մ չառ զայն աւետիս.

Ո՞ւ՞մ չկամի նա ուրախանալ.

Զի՞նչ ասեր զիբրինս Գեղարուսց.

Զի՞նչ ասեր զանգապատանս պոպոզի.

Զի՞նչ ասականեցաւ անոր.

Ուտա՞մ ոչ զարձաւ ունայն.

Նւ զի՞նչ ուտա՞մ ևս.

Զի՞նչ էր որ ոչն զարձաւ ունայն

յեսու.

Զի՞նչ ասեր զսրոյն Սաւուզար.

Ո՞րպէս էին Սաւուզ և Յովնա.

Թան ի կենդանութեան իւր.

Եւ ի կենդանութեան իւր.

Նւ որպէս ի ժահուան իւրեանց.

Զի՞նչ ասեր առ Յովնաթան.

Զի՞տոր զուրբ զգեղեցկու թիւն նո.

Զի՞նչ ասեր զսիրոյն իւրով առ նա.

Ո՞րք ասեր թէ կորեան.

Իբրան, նորա խօսեցաւ զնմանէ.

Նս սպանի, ասէ, զՍաւուզ.

Ողբաց զողբ մի.

Ի վերայ բոցոց.

Զի՞տոր անկան զօրաւորքն.

Ի ի՞նչ.

Յեղս Ասկաղունի.

Գտաներաց ողբողեացն.

Մի ի՞նչէ, ասեր, ի ձեզ ցօղ.

Մի՞նկեցէ, ասեր, ի վերայ ձեզ.

Անձրեւ.

Ասպար զօրաւորաց.

Յարեմէ վերաւորաց.

Ի ճարպոց զօրաւորաց.

Աղեղն Յովնաթանու.

Թէ ոչ ամփոփեցաւ զասարկա.

ցեալ.

Չմկնեալք ի միմեանց.

Ոչ մկնեցան յիրեաց.

Յաւէ ինձ, ասեր, ի վերայ քո՛ եղ.

բայր ի՞մ Յովնաթան.

Գեղեցկացար ինձ յոյժ.

Թէ զարմանայի եղև այն նմա քա.

զսեր կանանց.

Անօթքն պատերազմակար.

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.

ՅԱՐԱՐԵՐԱԿԱՆ ԴՅՐԱՆՈՒՆ ՈՐ.

Հ. Յարարերական ո՞ր դերանուներ ի՞նչպէս կրանի յարարերի ըստին հետ.

Պ. Սովորաբար յարարերիէն ետքը կգրուի՝ Թուով համաձայն, իսկ հօլովսի՛ ինչպէս որ բայը պահանջէ. գորօրինակ՝

Ես ո՞ր գիտեմ՝ Օտարայ ո՞ր գիտիցէ՛.

Որչո՞քն՝ շոք եղ ժառանգ ամենայնի.

Վեց օր է՝ յո՞ր արժան է գործել.

Երեւեա՞ն կօրեան՝ ո՞ր ընդ նմայն էին.

Հ. Թուով կհամաձայնի՞ միշտ յարարերականը յարարերելոյն հետ.

Պ. Շատ անգամ յարարերականը ո՞ր եղակի կգրուի՝ յոգնականի մտքով. գորօրինակ՝

Երանի այնոցէ՛ն՝ ո՞ր սուրբ են սրտիւք.

Դո՞ւր ո՞ր եկիք զկնի իմ՝

Ղգո՞րծեմ՝ շոք ես գործեմ.

Պղէ՛ն եւ երկաթ՝ ո՞րոյ ոչ գոյ թիւ.

Հ. Յարարերականը միշտ յարարերիէն ետե՞ւ կգրուի:

Պ. Շատ անգամ յարարերիէն առաջ կգրուի. գորօրինակ

Ո՞չք է ո՞ր ծնաւ արեւոյն չըէից.

Վասն ո՞ր է Բրիտանո հասարակոյն.

Չորեք գրեաց Մովսէս՝ գտաք զՅիսուս:

Որ թուին անբարի մարմնոյն՝ թէ տկարագոյնք իցեն
Հ. Յարաբերելին միշտ յայտնի՞ կղբուի՝ թէ երբեմն եւ
զօրութեամբ:

Պ. Շատ անգամ՝ զօրութեամբ ալ կղբուի, մանաւանդ
երբոր դերանունն է. զոր օրինակ՝

Որ համբերեսցէն իսպառ՝ նա կեցցէ. — այս ինքն նա

Որ այժմս կեամ՝ — այս ինքն է՝ որ:

Երանի որոյ ոչ իցէ տեսեալ. — այս ինքն նոյն որոյ:

Որ ձեզ լսէ՝ ինչ լսէ. այս ինքն նա որ:

ՆՈՐՆԵԱԿ ԵՐԵՍՆԵՐՈՐԳ ՎԵՅԵՐՈՐԳ.

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Եկին ամենայն ծերքն
Իսրայէլի առ Դաւիթ ի
Քերթոն, եւ օծին զնա թա-
գաւոր ի վերայ ամենայն
Իսրայէլի, էր ամաց երես-
նից ի թագաւորել իւրում,
եւ քառասուն ամ թագա-
ւորեաց: Չօգաւ յերուսա-
ղէմ՝ եւ առ զՍիոն եւ նըս-
տաւ անդ. եւ երթալով եր-

1. Եկան Իսրայէլացւոց
բոլոր ծերերը Դաւթին քով
Քերթոն քաղաքը, եւ թա-
գաւոր օծեցին զինքը բո-
վանդակ Իսրայէլի վերայ:
Երեսուն տարեկան էր թա-
գաւորած ժամանակը, եւ
քառասուն տարի թագա-
ւորութիւն արաւ: Գնաց Ե-
րուսաղէմ, առաւ Սիօնը եւ

Թայր եւ մեծանայր, եւ
Տէր ամենակալ էր ընդ նը-
մաւ։

2. Եւ եհան Դաւիթ եւ
ամենայն Իսրայէլ զտապա-
նակն Տեառն ի տանէն Ա-
բեղդարայ ի քաղաք իւր ու-
րախու թեամբ՝ հաշակաւ
եւ ձայնիւ փողոյ, եւ ըս-
տանդիւք զուարակի եւ
զառանց, եւ ինքն Դաւիթ
հարկանէր զտաւիզս նուա-
գարանացն եւ կաքաւէր
տառջի Տեառն՝ զգեցեալ
պատմութեան հանդերձեալ։

3. Իբրեւ կատարեաց մա-
տուցանել զողջակէզսն եւ
զխաղաղականս, օրհնեաց
զժողովուրդն յանուն Տեա-
ռնի զօրութեանց, եւ բաշ-
խեաց ամենայն ժողովու-
րեանն իւրաքանչիւր ումեք
բլիթ մի հացի, եւ պատառ
մի իկասկարայից, եւ քա-
քար մի ի տապակէ։

այնտեղ նստաւ քանի կեր-
թար կմեծնար, եւ ամենա-
կայն Աստուած նորա հետն
էր։

2. Այնուհետեւ Դաւիթ
եւ բոլոր Իսրայէլացիք հա-
նեցին Աստուծոյ տապանա-
կը Աբեղդարայ տնէն իրեն
քաղաքը տարին ուրախու-
թեամբ, մեծ հանդէսով,
փողերու ձայնով, ու եղներ
ու գառներ մորթելով։ Ին-
քը Դաւիթ քնար կզարներ
նուագարաններուն հետ ու
ցառքը տնելով կխաղար Աս-
տուծոյ առջեւը, փառաւոր
հագուստներ հագած։

3. Երբոր օղջակէզներն
ու խաղաղական զոհերը
մատոյց վերջացուց, օրհնեց
ժողովուրդը Տեառն զօրու-
թեանց անունովը, եւ բոլոր
ժողովրդեան բաժնեց մարդ-
զուիս մէկ մէկ կոլոտ հաց,
մէկ մէկ կտոր կասկարայով
եփած միս, եւ մէկ մէկ
տապկած կարկանդակ։

4. Եւ Մեղքող զուսոր
 Սաւաղայ տեսեալ էր ընդ
 պատուհանն՝ զի կարաւէր
 Դաւիթ. եւ իբրեւ դարձաւ
 նա ի տունն անէ ցնա. Քա-
 նի՛ փառաւորեալ էր այսօր
 արքայ Խորայէի, որ հոյա-
 նեցաւ. առաջի աղախնայց
 եւ ծառայից իւրոց՝ զոր օ-
 բինակ հոյանիցի մի որ ի կա-
 քաւչացւ. իսկունս այսօր

5. Ասէ Գ Դաւիթ ց Մեղ-

քող. առաջի Տեառն կա-
 քաւեցից, եւ հոյանեցայց
 սոյնպէս եւս քան զեւս, եւ
 եղէց անպիտան յաչս քո-
 օրհնեալ է Տէր Աստուած
 որ ընտրեաց զիս քան զհայր
 քո եւ քան զամենայն տուն
 նորա. — Եւ Մեղքողայ ոչ
 կղեւ որդի մինչեւ ցօր մահ-
 ուան իւրոյ:

Եւս զիս զայն քան զայն որ
 զայն քան զայն որ զայն քան
 զայն քան զայն որ զայն քան
 զայն քան զայն որ զայն քան

4. Սաւաղի աղջիկը
 Մեղքող պատուհանէն տե-
 սած էր Դաւիթի կարաւելը.
 Երբոր նա տունն դարձաւ,
 առաց անոր Մեղքող Ընչ-
 պէս փառաւորեալ էր այ-
 սօր, ո՛վ թագաւորդ Խորայ-
 էի, որ բացուեցար կտորա-
 ուեցար աղախններուդ ու
 ծառաներուդ առջեւ ինչ-
 պէս որ կը կտորտուին կա-
 քաւիչները:

5. Դաւիթ պատասխա-

նեց Մեղքողին. Աստուծոյ
 առջեւ կը կարաւեմ, ու առ-
 կից աւելի կը կտորտուիմ.
 Թող քու աչքիդ գէշ երեւ-
 նամ. օրհնեալ է Աստուած,
 որ զիս աւելի վեր դրաւ
 քան թէ քու հայրդ ու նո-
 րա բոլոր ազնւը. — Մեղ-
 քող մինչեւ իւր մահուան
 օրը զաւակ չունեցաւ:

Եւս զիս զայն քան զայն որ
 զայն քան զայն որ զայն քան
 զայն քան զայն որ զայն քան
 զայն քան զայն որ զայն քան

ՀԱՏԸՆՏԻՐ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

Սկին ծերքն Իտրայէի առ Դաւիթ.

Օծին զնա թագաւոր ի վերայ ամենայն Իտրայէի:

Դաւիթ էր ամաց երեսնից ի թագաւորել իւրում.

Քառասուն ա՛մ թագաւորեաց.

Առ զՍիւն և նստաւ անդ.

Երթալով երթայր և մեծանայր.

Տէր ամենակալ էր ընդ նա.

Եւ Տան զտապանակն ի տանէն Արեղդարայ.

Հռչակաւ և ձայնիւ փողոյ.

Սպանդիբ զուարակի և զառանց.

Հարկանէր Դաւիթ զտաւիդս.

Կարաւէր առաջի Տեառն.

Զգեցեալ էր պատմութան Հանդերձեալ.

Կատարեաց մատուցանել զողջակեզս.

Օրհնեաց զժողովուրդն յանուն Տեառն.

Բաշխեաց իւրաքանչիւր ումեցրիւթ մի Հացի.

Իտրայէայւոց ծերերն եկան Դաւիթի.

Թագաւոր օծեցին զինքը լուր Իտրայէի վերայ:

Դաւիթ երեսուն տարեկան էր թագաւոր նստած ժամանակիւ:

Քառասուն տարի թագաւորութիւն արաւ:

Առաւ Սիւնի ամրոցը, և այնտեղը նստաւ:

Քանի կերթար կմեծնար:

Ամենակալն Աստուած նորա Հետ էր:

Տապանակը Հանեց Արեղդարայ տընէն:

Մեծ Հանդիտով ու փողերու ձայնով:

Սղներ ու զառներ մորթելով:

Դաւիթ առաւիշ քնար կղարներ:

Ցատքըտելով կխաղար Աստուծոյ առջևը:

Զարդարուն վերարիւ Հագած էր:

Ողջակեզներն արաւ լընցուց:

Օրհնեց ժողովուրդը Աստուծոյ անունովը:

Մարդ զուրիս մէկ մէկ կոլաւ՝ կոթ Հաց բաժնեց:

Քանի՞ ամս թագաւորեաց:

Զոր ամբոց էաւ.

Ո՛ր նստաւ.

Ո՞րպէս յաղողէր նմա:

Ո՞ կր ընդ նմա.

Ուստի՞ եհան Դաւիթ զտապանա-
կըն.

Ո՞ր եհան զայն.

Զի՞որդ եհան.

Որդիսի՞ սպանդք լինէին.

Զի՞նչ հարկանէր Դաւիթ.

Եւ այլ զի՞նչ ասներ.

Զի՞նչ զգեցեալ էր.

Զի՞նչ կատարեաց.

Ո՞րպէս արձակեաց զժողովուրդն.

Զի՞նչ բաշխեաց ամենայն ժողո-
վրդեանն.

Ո՞ ետես զկարաւելն Դաւիթի.

Ուստի՞ ետես.

Ո՞րպէս ծաղր ասներ զնա.

Ընդէ՞ր այսպանէր զնա.

Ո՞ւ՞մ նմանեցոց զնա.

Ո՞ր անաղի ասաց Դաւիթ թէ
կարաւեցէ.

Ո՞րպէս պատրաստ էր հոլանել.

Զի՞որդ կամէր երևել յաչս նորա.

Զոր շնորհս Աստուծոյ խառտոյան

լինէր.

Քանի՞ ամս ամբոց զոր ընդ զնա:

ԶՍինն.

Ընդ ի Սինն.

Երթալով երթայր և մեծանայր.

Տէր ամենակալ.

Ի ասնէն Արեղդարայ.

Ի քաղաք իւր յԵրուսաղէմ.

Ու բախտ թեալս հրչակաւ և ձայ-
նիւ փողոյ.

Սպանդք զուարակի և զտանց.

Տաւիզս նուագորանաց.

Կարաւեր անաղի Տեառն.

Պատմութեան հանդերձեաց.

Մատուցանել զողջակեղան.

Օրհնեաց զնոսս յանուն Տեառն.

Ի լիմ մի հոցի իւրաքաւ շիր ումից.

Մեղքող.

Ընդ պատուհանն.

Քանի՞ փառասորեալ էր ասեւ ար-
քայ Իսրայէլի.

Զի հոլանեցաւ անաղի ծառայից
իւրոց.

Ու միք ի կարաւաց.

Անաղի Տեառն.

Նոյնպէս և ևս քան զնոցն.

Անպիտան լինել.

Զի ընտրեաց զնա.

Բան զով որ ընտրեաց զնա Աստուած.

Ո՞րպէս պատճեցաւ Մեղքող.

Եւ մինչև ջերմ.

Բան զՍաւուղ և զամենայն տուն նորա.

Ոչ եղև նմա որդի.

Մինչև ցօր մահուան իւրոյ.

ԴԱՍ Դ.

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ .

Հ. Դիմորոշ յօդերը որ բառերուն վերջերը կգրուին.

Պ. Ընդհանրապէս ամենայն բառի միայն թէ .

վերջացած բառերուն հետ որ գրուին, իրենցմէ առաջ կառնուին յտառք. զոր օրինակ՝

Եսիայ, Ըսդիպայր, նորայն, Գոյր, Գոյն:

Հ. Դիմորոշ յօդերը գլխաւորապէս ինչ նշանակութիւն կուտան բառերուն.

Պ. Դիմորոշ յօդերուն գլխաւոր գործն է՝ բառին նշանակութիւնը յայտնի եւ որոշ կերպով ցուցընել ու մասնաւորել. զոր օրինակ՝

Իմ կամք՝ ի քո ճշմարիտ ճանապարհիդ սէրն է. այսինքն այս իմ կամք՝ այդ քու ճշմարիտ ճանապարհիդ յայդն է սիրոյն վերայ է:

Հ. Ո՞ր եւ իցէ անուն. դիմորոշ յօդ կառնուի միշտ.

Պ. Յատուկ անունները եւ յատուկ անուանից նման որոշ նշանակութիւն ունեցող բառերը սովորաբար յօդ չեն առնուր. ինչպէս՝ չըսուիր, Եղածն, Եսոսածն, Տէրն, Երկն:

հէտն, եւ այլն. բայց երբոր այն բառերուն ալ որոշ նշանա-
կութիւն կամ աւելի ոյժ մի տալ ուզեմք՝ կոչեմք գիմն-
բոշ յօդ. զոր օրինակ՝ Մովսէսն այն:

Ո՛չէ Պօղոսն համ Եղիշտն: Եւրոսակէ՞ն վերին: Մեզ ըզ-
Վրէճո՞րդ տեսուչ կացուօջիք:

Եւրոսակէն Արրահամու: Տէրն տերանց: Եւրէճովն, ու-
րէճովն, եւ այլն:

Հ. Գիմնորոշը աւելի ո՞ր բառերուն ծայրը կգրուի.

Պ. կոչականներուն. զոր օրինակ՝ Ողջ եր աբայդ Հրէից:
Խորհրդակնէրդ առաքինիք:

Հ. երբոր գոյականին հետ գրուի այո, այդ, այն գերա-
նուններէն մէկը, գոյականը յօդ կառնու թէ ոչ.

Պ. երբոր գոյականը գերանուններէն ետքը գրուի՝ հարկ
չէ որ յօդ ալ առնու. զոր օրինակ՝ Եյս այդ. յայն՛ լայնէ. Լա-
ուռն այդք Բա՛ն. յայն՛ առո՞ր: — Իսկ երբոր գերանուններէն
առաջ գրուի սովորաբար յօդ կառնու. զոր օրինակ՝

Իսկն այս. որն այս. որդէն մեր այս: Ընդէ՞ր եղեւ ի-
րոսարդ այդ:

Ի վրէժն յայնմիկ, Եւրէճովն այնմիկ, եւ այլն:

Հ. Ուրիշ կանոններ ալ կան գիմնորոշ յօդից գործածու-
թեանը վերայ.

Պ. Այս որ ընդարձակ քերականութեանց մէջ կարելի է
տեսնել:

ԵՅԹՆԵՆՈՒ ԵՐԵՄՆԵՐՈՐԳ ԵՅԹՆԵՐՈՐԳ

ԳՐԱ Ա.

ԲՆԱԴԻՐ.

1. Նախան մագարէ եմուտ առ Դաւիթ եւ ասէ. Արք երկու էին ի քաղաքի միում, մին մեծատուն, եւ միւսն աղքատ. մեծատանն էին հօտք եւ անդեայք բազում յոյժ, եւ աղքատին եւ ոչինչ, բայց որոջ մի փոքրը՝ զոր ստացեալ եւ ապրեցուցեալ եւ սնուցեալ էր զնա, եւ հաստատեալ էր ընդ նմա եւ ընդ որդիս նորա ի միասին. ի հացէ նորա ուտէր եւ ի բաժակէ նորա ըմպէր, եւ ի ծոց նորա նընջէր, եւ էր նորա իբրեւ ըզգուստր:

2. Եկն անցաւոր առ այրըն մեծատուն, եւ խնայեաց առնուլ ի հօտից իւրոց եւ յանդէոց իւրոց՝ առնել հիւրոյն անցաւորի եկելոյ

1. Նախան մագարէն գնաց Դաւիթին ու ասաց. Քաղաքի մի մէջ երկու մարդ կար, մէկը հարուստ եւ միւսը աղքատ. հարուստը խիտ շատ ոչխարներ ու կովեր՝ եզներ ունէր, խոկ աղքատը ուրիշ բան չունէր՝ բայց եթէ գառնուկ մի՝ որ գներ էր, պահեր էր՝ մեծցուցեր էր, իրեն հետ ու իւր զաւակացը հետ ընտանեցուցեր էր. նորա հացէն կուտէր, նորա գաւաթէն կըխմէր, ու նորա ծոցը քուն կըկնէր. նորա համար աղջիկ զաւակի մի պէս էր:

2. Ճամբորդին մէկն եկաւ հարուստին տունը. հարստին ձեռքը չգնաց իւր ոչխարներէն ու եզներէն առնելու, որ իրեն եկած

առ նա: եւ էառ զորոջ ազ-
քատին եւ արար առնն ե-
կեղոյ առ նա կերակուր:

3. Բարկացաւ սրտամու-
թեամբ Դաւիթ յոյժ առ-
նըն: եւ ասէց նախան-կեն-
դանիէ Տէր: զի որդի մա-
հու է այրն որ արար զայն:
եւ զորոջն սուգ երցի եօթն-
պատիկ:

4. Ասէ նախան ցԴա-
ւիթ. Դու ես այրն որ արա-
րեր զայն: Այսպէս ասէ
Տէր. ես օծի զքեզ թագա-
ւոր ի վերայ ամենայն իս-
րայէլի: ես փրկեցի զքեզ ի
ձեռաց Սաւուղայ: եւ ետու-
քեզ զտուն տեառն քո եւ
զԻսրայէլ եւ զՅուզա. եւ
թէ սակաւ իցէ՛ յաւելից
քեզ զայնչափ. եւ ընդէր
անարգեցեր զքան Տեառն՝
առնել չար առաջի աչաց
նորա:

ճամբորդ հիւրին կերակուր
անէ: այն աղքատին գառ-
նուկն առաւ ու կերակուր
արաւ մարդուն:

3. Դաւիթ սաստիկ բար-
կացաւ հարուստին դէմ ու
ասաց նախանին. Աստուած
վկայ լինի որ մահապարտ
է այն բանն անոր մարդը:
եւ պէտք է որ գառնուկին
եօթընպատիկ գինը վճա-
րէ:

4. Նախան ասաց Դաւ-
թի. Դուն ես այն մարդը որ
այն բանն արիր: Տես ինչ
կասէ Աստուած. ես զքեզ
թագաւոր օծեցի բոլոր Իս-
րայէլացւոց վերայ. ես ա-
զատեցի զքեզ Սաւուղայ
ձեռքէն: ու տուի քեզի քու
տիրոջդ տունը եւ Իսրայէ-
լըն ու Յուզան. եւ թէ որ
քիչ է՝ նոյնչափ եւս աւել-
ցրենեմ. դուն ինչո՞ւ Աստու-
ծոյ խօսքը ստի տակ առիր
ու նորա աչքին առջեւը չա-
րիք գործեցիր:

5. Ձուրիա Քեռացի հարեր դու որով եւ զկին նորա առեր քեզ կնութեան եւ արդ մի հեռացի սուրի տանէ քու մինչեւ ցյաւիտեան:

6. Ասէ Դաւիթ ցնաթան Մեղայ Տեառն, եւ նաթան ասէ եւ Տէր անցոյց զքեզ մեզս քո, եւ մի մեռցիս:

5. Ուրիա Քեռացին թրի բերան տուիր ու նորա կինը քեզի առիր կնութեան ուստի թուրը չհեռանայ քու տունէդ յաւիտեան:

6. Դաւիթ ասաց նաթանայ Մեղայ Աստուծոյ: Նաթան ալ վերայ բերաւ թէ Աստուած ալ մեզ քիզ թողութիւն տուաւ, չես մեռնիր:

ԴԱՍ Բ.

ՀԱՏՈՒՆՏԻՐ ԹԱՐԴՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

Նաթան մարգարէ եմաւ առ Դաւիթ.

Արք երկու էին ի քաղաքի միում.

Մին մեծատուն, և միւսն աղքատ.

Մեծատունն էին անդայք բազում յոյժ.

Աղքատին և ոչինչ բայց որոջ մի փոքր.

Ստացեալ և սնուցեալ էր զնա:

Հաստատեալ էր ընդ նմա և ընդ որդիս նորա ի միասին.

Նաթան մարգարէն Դաւիթի քով եկաւ.

Մէկ քաղաքի մէջ երկու հոգի կային.

Մէկը հարուստ, և միւսը աղքատ.

Մեծատունը շատ կովեր ու եզներ ուներ.

Աղքատը ուրիշ բան չունէր՝ բայց իթէ փոքրիկ ոչխար մի.

Չեռք ձգեր էր զայն ու մեծցուցեր էր.

Ընտանեցած էր նորա ու նորա որդուցը հետ:

Ի հացե նորա ուտեր.
 Ի բաժակե նորա ըմպեր.
 Ի ծոց նորա ննչեր.
 Էր նորա իրրև զգուտը.
 Եկն անցաւոր առ այրն մեծատուն.
 Խնայեաց մեծատունն առնուլ ի
 հացից իւրոց.
 Առնել հիւրոյն եկեղոյ առ նա կե-
 բակուր.
 Էառ զորոջ աղքատին.
 Բարկացաւ Դաւիթ յոյժ առնն.

Արդի մահու է այրն որ արար զայն.

Ձորոջն սուժեցի եօթնպատիկ

Դու ես այրն որ արարեր զայն.
 Ես օծի զքեզ թագաւոր ի վերայ
 ամենայն Իսրայէլի.
 Ես փրկեցի զքեզ ի ձեռաց Սա-
 ւուրաց.

Եսու քեզ գտուն տեառն քոյ.
 Եսու քեզ զԻսրայէլ և զԹա-
 զա.

Թէ սակաւ իցէ յաւելից քեզ զոյնչափ.

Եւ ընդէր անարգեցեր զքան Տեառնն.

Առնել չար առաջի աչաց նորա.

Նորա հացն կուտեր.
 Նորա գաւաթն կխմեր.
 Նորա ծոցը կպատկեր.
 Նորա համար աղջկանը պէս կեր.
 Ծախորդ մի եկաւ հարուստ մար-
 գուն.

Լարուտը իւր ոչխարներն առ-
նելու սիրտ չարաւ.

Իրնն եկած հիւրին կեպակուր ա-
նելու.

Աղքատն զառնուին առաւ.

Դաւիթ սաստիկ բարկացաւ մար-
գուն զէմ.

Մահապարտ է այդ բանն անոզ
մարդը.

Դառնուին տեղս եօթը հաս պի-
տի վճարէ.

Դու ես այդ բանն անոզ մարդը.
Ես օծեցի զքեզ թագաւոր բոլոր
Իսրայէլի վերայ.

Ես զքեզ ազատեցի Սաւուրի ձեռ-
քէն.

Տիրոջդ տունը քեզի տուի.
Բեզի տուի Իսրայէլն ու Թուրանն.

Թէ որ քիչ է նոյնչափ ալ աւել-
ցընեմ.

Դուն ինչու ոտքի տակ տուի Աս-
տուծոյ խօսքը.

Նորա աչքին առնել չարիք զոր-
ծեցիր.

զոյժ մի բնութի մի յամուս ըստնոյն

մեծատունն զայսու ըմպեր

ՁՈւրիա Բեաւացի հարեր զու սր
բով.

Ձկն նորա առ եր քեզ կնութեան.

ՄԻ հեաւացի սուր ի տանէ քումմէ.

Մեղայ Տեառն.

Տէր անցոյց շքն զմեզս քու.

ՄԻ մեղցիս.

Ուրիա Բեաւացին թրով մեառ-
ցիր.

Նորա կնըք քեզի կնիկ առիր.

Բու տանդ զեղայէն թուրը պա-
կաս շինի.

Մեղայ Աստուծոյ. մեղք գործեցի
Աստուծոյ առջև.

Աստուած ներեց քեզի քու մեղքդ.

Չես մեռնիր.

ԴԱՍ Գ.

ՋՐՈՒԾԱՏՐՈՒԹԻՒՆ.

Ո՞ր կեռուտ առ Դաւիթ.

Ո՞րք ոմանք էին ի քաղաքի միում.

Որդիսիք էին արքն.

Ձի՞նչ ունէր մեծատունն.

Եւ զի՞նչ աղքատն.

Ձի՞նչ արարեալ էր ընդ որոշն.

Ո՞րպէս էր որոշն ի տան նորա.

Ուստի՞ ուտէր.

Ձի՞նչ բմեղէր.

Ո՞ր ննջէր.

Ո՞րպէս սիրէր զնա աղքատն.

Ո՞ր էին առ մեծատունն.

Ձի՞նչ արար մեծատունն.

Նա՛ման մարգարէ.

Արք երկու.

Մին մեծատուն, և միւսն աղքատ:

Էին նորա հօտք և անդեպք բա-
զում յոյժ:

Ոչինչ՝ քայց զորոջ մի փոքր:

Ստացեալ էր զնա և սնուցեալ.

Հաստատեալ էր ընդ նմա և ընդ
որդիս նորա ի միասին:

Ի հացէ նորա:

Ի բաժակէ նորա:

Ի ծոց նորա:

Իբրև զզուտար իւր:

Անցաւոր:

Խնայեաց առնուլ ի հօտից իւրոց:

Ո՛ւ՛հ կամեր առնել կերակուր

Զք՛նչ էառ.

Զք՛նչ արար Դաւիթ ի լուր բա-
նիցն.

Ո՞րպէս դատապարտեաց զմեծա-
տունն.

Զխորդ սասց թէ տուժեցի զո-
րոյն.

Զ՞՞ սասց նախն թէ իցէ այրն.

Ո՞՞ օճ զԴաւիթ թաղար.

Ուստի՞ փրկեաց զառ.

Զք՛նչ ետ նմա.

Ո՞րչափ ինչ ժողովուրդ ետ նմա.

Թէ սակաւ է զք՛նչ խոստանայր.

Ո՞րպէս վարեցաւ Դաւիթ.

Զք՛նչ արար.

Զք՛նչ էին չարիքն զորս զործեաց.

Եւ այլ զք՛նչ արար.

Զք՛նչ սպանացաւ նախն Դաւ-
թի.

Զխորդ ազաշաւեաց Դաւիթ.

Զոր պատասխանի արար նախն.

Զոր պատիժ անցչց զնովա Ասա-
ուած.

Էիբոյն եկեցայ առ նա

Եւառ զորոջ աղքատին.

Բարկացաւ սրամտութեամբ յոյժ
առնն.

Ասէ որդի մահու է այրն որ արար
զայդ.

Եօժնպատիկ.

Դու ետ, աւել այրն այն.

Աստուած.

Ի ձեռաց Սաւուդայ.

Զտուն տեառն նորա.

Զխորայլ և զՅուգա.

Յաւելու նմա նոյնչափ ևա.

Անարգեաց զբան Տեառն.

Չարիս.

ԶԱւրիա Քեաացի եհար սրով.

Զկինն Աւրիայ էառ կնութեան.

Մի՞ չեաացի, աւել, սոր ի տանէ
քումն.

Ասէ մեղայ Տեառն.

Թէ Տէր անցչց զնովա զմեզ նո-
րա.

Զի՞ մի՞ մեղի.

ՔՆՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.

ՆԱԿԻՐԳ.

Հ. Երբոր անուն մի կրկնուի նոյն հոլովով, նախդիրն եւս կրկրկնուի թէ ոչ.

Պ. Սովորաբար նախդիրը միայն առաջնոյն վերայ կգրուի. զոր օրինակ.

Զայր այր իւրաքանչիւր, Զբարի բարին, Զծանր ծանր օրինացն.

Ի տեղիս տեղիս, Ի քաղաքս քաղաքս, Առ զօրավար զօրավար:

Ի միոյ միոյ, Ըստ ցեղից ցեղից, Ի կողմանց կողմանց.

Հ. Երբոր կրկնուած բառին մէկը բացառական լինի, եւ միւսը նախդրիւ տրական, նախդիրը որովն վերայ կը գրուի.

Պ. Սովորաբար երկրորդին վերայ, բայց եւ շատ անգամ երկուքին ալ երբոր բացառականը նախադաս է. զոր օրինակ.

Տանէ ի տուն, Տեղւոջէ ի տեղի: Ազգէ մինչեւ յազգ, Սենեակ ի սենեկէ.

Ի քաղաքէ ի քաղաք, Յաստիճանէ յաստիճան, Ի կենաց ի կեանս:

Հ. Երբոր շատ բառեր նախդրիւ հոլոված ու Լով կապուած լինին, նախդիրը որովն վերայ կգրուի.

Պ. Սովորաբար ամենուն վերայ կրկրկնուի. զոր օրինակ Տասանորդէք զանանուխ եւ զսամիթ եւ զչաման:

կենդանարար մարմին եւ զարիւնդ քօ:

Ասէն ցՅոյնաթան եւ ցկապարճակիր նորա:

Յածիք ընդ ծով եւ ընդ ցամաք:

ԵՍՏՆԵԱԿ ԵՐԵՄՆԵՐՈՐԿ ՈՒԹԵՐՈՐԿ:

Դ Ա Ս Ա .

Յ Ն Ա Դ Ի Ր .

1. Եւ եղեւ յորժամ փախուցեալ երթայր Դաւիթ յերեսաց Արիսողոմայ որդւոյ իւրոյ, եւ ընդ առաջ նորա այր յողգականութենէ տանն Սաւուղայ, անուն նորա Սեմէի. ելանելով ելանէր եւ անիծանէր, եւ ձգէր քարինս Դաւիթի եւ արանցն որ ընդ նմա, եւ ասէր.

2. Եւ ել այր արեանց եւ այր անօրէն. դարձոյց ի քեզ Տէր զամենայն արիւնս տանն Սաւուղայ. զի թագաւորեցեր փոխանակ նորա, եւ ետ Տէր զթագաւո-

Թ Ա Ր Կ Մ Ա Ն Ո Ւ Թ Ի Կ Ե .

1. Երբոր Դաւիթ փախելով կերթար իւր որդւոյն Արիսողոմայ վախէն, նորա առջեւն ելաւ Սաւուղայ ազգականներէն մէկը, որոյ անունն էր Սեմէի. կքալէր կերթար ու կանիծէր, քարեր կնետէր Դաւիթի ու նորա հետ եղող մարդոցը վերայ եւ կասէր.

2. Եւ ել ի վ արեան տէր մարդ, անօրէն մարդ. վերջապէս դարձուց Աստուած քու գլխուդ Սաւուղայ տան բոլոր արիւնները. որովհետեւ դուն թագա-

բութիւն քո ի ձեռս Աբի-
սողոմայ որդւոյ քոյ եցոյց
քեզ զչարիս քո, զի այր
արեանց ես դու:

3. Ասէ Աբեսսա որդի
Շարուհեայ ց՛րաւիթ. ըն-
դէր անիծանէ այնպէս շուն
մի մեռեալ զտէր իմ զար-
քայ. անցից եւ առից ըզ-
գլուխ նորա:

4. Եւ ասէ արքայ. Չի՞
կայ իմ եւ ձեր որդիք Շա-
րուհեայ. թոյլ տուք նմա,
թող անիծանէ այնպէս. զի
Տէր ասաց նմա անիծանել
զ՛րաւիթ, եւ ո՞վ ասացէ
թէ ընդէր արարեր այդ-
պէս:

5. Ահա անդին որդի իմ
խնդրէ զանձն իմ. ո՞րչափ
եւս որդին Յեմինայ. թոյլ
տուք նմա եւ անիծցէ թեր-

ւոր նստար նորա տեղը,
Աստուած ալ թագաւորու-
թիւնդ առաւ տուաւ որ-
դւոյդ՝ Աբիսողոմին. երե-
սիդ զարկաւ քու չարու-
թիւնդ, վասն զի արեանտէր
մարդ ես դուն:

3. Շարուհեայ որդին Ա-
բեսսա դարձաւ ասաց Դաւ-
թի. ինչո՞ւ այդպէս մեռած
շան մէկն անիծէ պիտի իմ
տէրս օւ թագաւորս. եր-
թամ առնում դորա գլու-
խը:

4. Թագաւորը պատաս-
խանեց. Ինձմէ ի՞նչ կուզէք,
որդիք Շարուհեայ. թող
տուէր իրեն, թող անիծէ
այդ կերպով. վասն զի Աստ-
ուած ասած է անոր որ Դա-
ւիթն անիծէ. ո՞վ կրնայ ա-
սել թէ ինչո՞ւ արիւր այդ
բանը:

5. Ահա անդին իմ որ-
դիս կեանքս առնել կուզէ.
ո՞րչափ եւս առաւել Յեմի-
նայ որդին Սեմէի. թող

եւ օտեսցէ Տէր զտառապա-
նքս իմ: եւ հատուցցէ ինձ
բարիս փոխանակ անիծից
նորա յաւուր յայսմիկ:

6. Եւ երթայր Դաւիթ եւ
արքն որ ընդ նմա զճանա-
պարհն եւ Սեմէի երթայր
մօտ առ նա ընդ կողաց լե-
րինն: երթայր եւ անիծա-
նէր: քարինս ի կողմանէ
նորա ընկենայր: եւ հող
ցանէր ի վերայ:

տուէք որ անիծէ: գուցէ
տեսնէ Աստուած քաշած
նեղութիւնս: եւ բարիք հա-
տուցանէ ինձի՝ դորա ինձի
այսօր տուած անէծքին տե-
ղը:

6. Դաւիթ ու հետը ե-
ղած մարդիկը ճանապարհ-
հին վերայէն կերթային.
Իսկ Սեմէի նորա մօտէն կը-
քալէր՝ լեռան կողքովը,
կերթար ու կանիծէր: Եւ
քովանց քարեր կնետէր: ու
վերան հող կցանէր:

ՀԱՏԸՆՏԻՐ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

Փախուցեալ երթայր Դաւիթ.
Յերեսաց Աշխողոմայ որդւոյ իւ-
րոյ.

Եւ ընդ առաջ նորա Սեմէի.
Յաղգականութենն տանն Սա-
ւուրայ.

Ելանելով ելաներ և անիծանէր
Չգէր քարինս Դաւիթի և արանցն
որ ընդ նմա.

Այր արեանց և այր անօրհն.

Դաւիթ փախչելով կերթար:
Ի. ի որդւոյն Արխողոմայ ձեռքն:
Նորա առջևն ելաւ Սեմէի.
Սաւուրայ աղգականն երէն:

Վքալէր կերթար ու կանիծէր:
Քարեր կնետէր Դաւիթի ու հետն
եղող մարդոց վերայ:

Արին տեր մարդ, անօրհն մարդ:

Դարձոյց ի քեզ Տէր զամենայն
արիւնս տանն Աստուղոյ:

Թագաւորեցեր փոխանակ նորա.
Սա զԹագաւորութիւն քո ի ձե-
որս Արեսադամայ.

Եցոյց քեզ զչարիս քո.

Ընդէր անիծանէ շուն մի մտեալ
դուեր իմ զարքայ.

Անցից և առից զգլուխ նորա.

Զի՞ կայ իմ և ձեր.

Թո՛ղ տուք նմա.

Թող անիծանէ այնպէս.

Տէր ասաց նմա անիծանել զԴա-
ւիթ.

Ո՛վ ասացել թէ ընդէր արարեր
այդպէս.

Ահա անիկ որդի իմ խնդրէ զան-
ձըն իմ.

Ո՞րչափ ևս որդին Յեմինայ.

Թո՛ղ տուք նմա և անիծցէ.

Թերևս տեսցէ Տէր զտառապանս
իմ.

Հասուցէ ինձ Տէր բարիս.

Փոխանակ անիծից նորա յաւուր
յայտմիկ.

Երթայր Դաւիթ զճանապարհս.

Սեմիի երթայր մօտ առ նա.

Աստուղի տանը պնդափ արիւննե-
րը Աստուած զարձուց քու զըլ-
լօիդ:

Դուն նորա տեղը թագաւոր եղար.
Քու թագաւորութիւնդ Արեսա-
դամայ ձեռքը տուաւ:

Քու շարութիւններդ երեսիդ զար-
կաւ:

Ենչև չամար մեռած շուն մի ա-
նիծէ իմ տէրս ու թագաւորս:

Երթամ առնում նորա գլուխը:

Ի՞նչ ունիք դուք ինծի հետ:

Թող տուէք անոր:

Թող այնպէս անիծէ:

Աստուած ասաց անոր որ Դաւի-
թըն անիծէ:

Ո՛վ պիտի ասէ թէ ինչո՞ւ այդպէս
արիւր:

Ահա անդին որդիս իմ կեանքս
կուզէ առնուր:

Ո՞րչափ ևս առաւել Յեմինայ որ-
դին (Սեմիի):

Թող տուէք որ անիծէ:

Դուցէ Աստուած իմ քաշածներս
տեսնէ:

Աստուած ինծի բարիք կհաստացա-
նէ:

Նորա պտօրուած անէծքին տեղը:

Դաւիթ ճանապարհուլը կերթար:

Սեմիին ինքն մօտէն կքայէր:

Ընդ հողաց շերիւնն.
 Երթայր և անիծանէր.
 Քարինս ի հողմանէ նորս ընկնոյր.
 Հող ցանէր ի վերայ.

Լեռան հողքովն.
 Մկ գին կերթար ու կանիծէր.
 Նորս քովն քարի կնակէր.
 Վերան հող կցանէր.

Գ Ա Ս Գ.

ՋՐՈՒՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆ.

Ո՞րպէս երթայր Դաւիթ.
 Յուսմէ՞ փախուցեալ երթայր.

Ո՞ր ևլ ընդ առաջ նորս.
 Յորմէ՞ ազգէ էր Սեմի.

Զի՞նչ ասնէր յելանել ի բուս.
 Զի՞նչ ձգէր Դաւիթ և արանցն
 որ ընդ նմա.

Որպիտի՞ հողմամբ նախատէր զնա.

Ո՞րպէս պատժեալ ասէր զնա Տեա-
 սըն.

Զոր յանցանս զնէր Դաւիթ.

Յէ՞ր ձեռս ետ Աստուած զթագա-
 ւորութիւն նորս.

Ո՞րպէս յանդիմանեաց Տէր զԴա-
 ւիթ՝ ըստ ասելոյն Սեմի.

Զիտորդ հողեաց Արեսսա զՍեմի.

Զի՞նչ եհարց ցԴաւիթ.

Փախուցեալ.
 Յերեսաց Արեսսոյն որդւոյ իւ-
 բոյ.

Սեմի.
 Յազգականութենէ տանն Սա-
 ւուզայ.

Նշանէր և անիծանէր.
 Քարինս.

Այր արեանց և այր անօրէն հո-
չէր զնա.

Դարձոյց Տէր ասէ ի բեց զամ-
 նայն արիւնս տանն Սաւուզայ.
 Զի թագաւորեաց տանն Սաւու-
 զայ.

Ի ձեռս Արեսսոյն որդւոյ նո-
րա.

Յցոյց նմա զլարիս նորս.

Ըսն մի մտեալ.
 Ընդէր ասէ անիծանէ գտէր իմ
 զարբայ.

Զքննել կամեր ասնել ընդ նա
Զիսոր մերժեաց Դաւիթ զբանն
Արեւոյս քիչաց ճշտց արեւ
Եւ զքննել հրամայեաց զն ճաղն
Ո՞ր ստեր թէ ասաց անիծանել ըզ-
Դաւիթ.

Ո՞րպէս յայտ ասներ զխոնարհու-
թիւն իւր առաջի Տեառն.
Զքննել ստեր զորդոյն իւրն.

Ո՞րպէս համեմատեր ընդ նմա ըզ-
Սեմէի.

Զքննել ստեր թոյլ առ նմա.
Եւ ի՞նչ իմիջ անուներ յուսով

Զքննել յուսայր ընդունել ի
Տեառնե.

Փոխանակ որոյ իրիջ.

Ուստի՞ երթայր Դաւիթ.

Ո՞րպէս երթայր Սեմէի.
Ընդ որ ճանապարհ.

Զքննել ստեր յերթալ իւրում.
Եւ զքննել ասներ.

Եւ զքննել ցանկ ի վերայ.

Ընցանել և ասնուլ զպուխ նորում
Զքննել կար ստե ի՞նչ և ձեր, որդիք
Զարուհեաց ճամբոյս ի սնդուք
Թոյլ առք նմա, ստե, զննուց բա՛ն
Տեր.

Ո՞ր ասացե նմա, ստե թէ ընդէր
պղպղէս արարեր.

Ահա, անիիք ստե որդին ի՞նչ խնդ-
րէ զանձն ի՞նչ.

Ո՞րչափ ևս, ստեր, որդին Յեմ-
նայ.

Զի անիծցե.
Զի թերևս տեսցե Տեր զտառա-
պանս նորա.

Բարիս.

Փոխանակ անիծից նորա յաւուր
յայնմիկ.

Զճանապարհն.

Երթայր մտ առ նա.

Ընդ կողաց լիբինն.

Երթայր և անիծաներ.

Քարինս ի կողմանէ նորա ընկե-
նայ.

Կող.

Եւ զքննել ասներ ի վերայ.

Զքննել ասներ ի վերայ.

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ .

2. Երբոր յատկացեալը նախդրիւ հոլով է; նախդիրը անոր վերայ կդրուի թէ յատկացուցին.

9. Ո՛րն որ առաջ դրուած է՝ անոր վերայ, թէ յատկացեալը լինի եւ թէ յատկացուցիչը՝ զոր օրինակ՝

Զիրաւունս եկին եւ որբոյ եւ այրոյ,

ի ծագել արեւու:

Զձեռին քո գործին մերձեցուցեր ի նա:

Առ զնորին սուսեր եւ եհատ զգլուխ նորա:

Զգեցիր զիմ հանդերձս: Զգեցայ զհանդերձս իմ:

2. Երբոր յատկացեալը նախդրիւ է; բայց զօրութեամբ դրուած; նախդիրը ո՛ր կդրուի.

9. Նախդիրը սովորաբար յատկացուցին վերայ կդրուի; շատ անգամ նա եւ դիմորոշ յօդ. զոր օրինակ՝

Տօնեսցեն զտաղաւարացն. — այս ինքն զԳժ տաղաւարաց:

Որդիքն երբայեցուոց իբրեւ լուան զթագաւորին. — այս ինքն զհրաման թագաւորին:

Մի ոք զանձին եւեթ խնդրեսցէ; այլ եւ զընկերին. — այս ինքն զօգուտ անձին; ընկերին:

2. Երբոր բացայայտելին նախդրիւ հոլոված է; ու բացայայտիչ անունին մօտիկ, նախդիրը որո՞նք վերայ կդրուի.

9. Սովորաբար միայն բացայայտելոյն վերայ. իսկ եթէ

բացայայտիչը գերանուն լինի՝ երկուքին վերայ ալ. զոր օրինակ՝

Մինչեւ ցգետն սփրատ:

ՅԱբրահամէ ծառայէ իմմէ:

Առ գատաւորն ամենեցուն՝ Աստուած:

Հողմոյ մահունն որ ընկենու զծառս՝ զմեզ:

Եզ զմեզ ի բանտի՝ զիս եւ զմատակարարն:

Հ. Երբոր գոյականն ու ածականը մէկտեղ լինին, նախդիրը որո՞ւն վերայ կգրուի.

Պ. Սովորաբար առջնոյն վերայ. բայց երբոր երկուքին մէջտեղն ուրիշ բառեր կան, նախդիրը կը կրկնուի. զոր օրինակ՝

Զպատմուճան նորա ծաղկեայ:

ԶՍաւուղ եւ զերեսին որդիս նորա:

Յամենայն զօրութենէ քումմէ:

Ի ցուպն կղեգնեայ ի ջախջախ:

Յընկերաց սրբոց Հռիփսիմեանցն ի ցրուելոցն:

ՆՕԹՆՆԱԿ ԵՐԵՄՆԵՐՈՐԳ ԻՆՆԵՐՈՐԳ.

ԴԱՄՈ.

ԲՆԱԳԻՐ.

ՔԱՐԳՍԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Ի պատերազմել զօրացն Դաւթի ընդ Աբեսաղումայ, պարտեցաւ զօրն Իսրայէլի, եւ շիղեցաւ Ա-

1. Երբոր Դաւթի զօրքերը Աբեսաղումայ դէմ կպատերազմէին, Իսրայէլացոց զօրը յաղթուեցաւ, եւ Ա-

բեսաղոմ առաջի ծառայիցն Դաւթի. եւ էր հեծեալ ի ջորւոջ իւրում:

2. Եմուտ ջորին ընդ թաւ կաղնեաւ մեծաւ, եւ պատեցաւ գլուխ նորա ընդ կաղնեաւն, եւ կախեցաւ ընդ երկինս եւ ընդ երկիր, եւ ջորին անց ի ներքոյ նորա:

3. Ետես այր մի եւ պատմեաց Յովբայ. եւ առ Յովբա երիտ նետս ի ձեռին իւրում, եւ եհար զնոսա ի որաի Աբեսաղոմայ մինչդեռ կենդանի կայր ի կաղնոջն. եւ պատեցան տասն մանուկ ի զինակրացն Յովբայ, եւ հարին զԱբեսաղոմ եւ սպանին զնա, եւ ընկեցին ի վիհ մեծ յանտառին ի խորին յոյժ:

4. Եհաս Քուսի Արաքացի եւ ասէ ցԴաւթի. Աւե-

բեսաղոմ Դաւթի ծառաներուն առջեւը հանդիպեցաւ. ինքը իւր ջորիին վերայ հեծած էր:

2. Մտաւ ջորին թաւ ու մեծ կաղնիի մի ներքեւ, Աբեսաղոմայ գլուխն ալ կաղնիին վարի ճուղերուն փաթթուեցաւ, ու կախուեցաւ երկնքին ու երկրիս մէջտեղը. իսկ ջորին անցաւ գնաց տակէն:

3. Մարգուն մէկը տեսաւ զայն ու պատմեց Յովբայ. Յովբա երեք հասնետ առաւ ձեռքն ու զարկաւ Աբեսաղոմայ սրտին՝ քանի որ դեռ ողջ էր՝ կաղնիէն կախուած. Յովբայ զինակիրներէն տասը կըտրիճ չորս գին առին, զարկին Աբեսաղոմը մեռուցին, ու մարմինը ձգեցին ահագին ու խորանդունդ փոս մի անտառին մէջ:

4. Քուսի Արաքացին եկաւ ասաց Դաւթի թէ աչ-

տիք տեսան իմոյ արքայի-
զի արար քեզ Տէր այսօր ի-
րաւունս ի ձեռաց ամենայն
յարուցելոց ի վերայ քո:

5. Ասէ արքայ ցՔուսի-
Եթէ ողջոյն իցէ մանկանն
իմոյ Արեսաղոմայ: Ասէ
Քուսի. Եղիցին իբրեւ դմա-
նուկն թշնամիք Տեսան ի-
մոյ արքայի:

6. Խռովեցաւ արքայ եւ
եւ ի վերնատուն դրանն եւ
ելաց. եւ այսպէս ասէր ի
լալ իւրում: Որդեակ իմ Ա-
րեսաղոմ: Արեսաղոմ որ-
դեակ իմ. ո՞ տայր զմահ իմ
փոխանակ քո. ես փոխա-
նակ քո: Արեսաղոմ որդեակ
իմ, որդեակ իմ Արեսաղոմ:

քրդ լոյս, տէր իմ արքայ.
Աստուած արդարութեամբ
կտրեց դատաստանդ. ու ա-
զատեց զքեզ բոլոր քեզի
դէմ կնոզներուն ձեռքէն:

5. Հարցուց թագաւորը
Քուսիին թէ արդեօք որդիս
Արեսաղոմ ո՞ղջ է, աղէ՛կ է,
Պատասխանեց Քուսի. Տէր
իմ արքայ, այն տղուն պէս
լինին քու թշնամիներդ:

6. Թագաւորը տակնու-
վերայ եղաւ, ելաւ դրան
վերելի վերնատունն ու
լացաւ. եւ այսպէս կասէր
որդին ժամանակը. Որդեակ
իմ Արեսաղոմ, Արեսաղոմ
որդեակ իմ. երանի թէ ես
քու տեղդ մեռած լինէի.
Ես քու տեղդ մեռնէի Արե-
սաղոմ որդեակ իմ, որդեակ
իմ Արեսաղոմ:

Գ Ա Ս Բ .

Հ Ա Տ Ը Ն Տ Ի Ր Թ Ա Ր Գ Մ Ա Ն Ո Ւ Թ Ի Ի Ն .

Ի պատերազմել զորացն Դաւթի
ընդ Արեսազոմայ.

Պարտեցաւ զօրն Իտրայէի.

Դիպեցաւ Արեսազոմ՝ առաջի ծա-
ռայիցն Դաւթի.

Էր Հեծեալ ի ջորւոջ իւրում
Յմուտ ջորին ընդ թաւ կաղնեաւ
մեծաւ.

Պատեցաւ զուխ Արեսազոմայ ընդ
կաղնեաւն.

Կախեցաւ Արեսազոմ՝ ընդ երկինս
և ընդ երկիր.

Զորին անց ի ներքոյ նորա.

Ստես այր մի և պատմեաց Յովա-
բայ.

Առ Յովար երիս նեաս ի ձեռին իւ-
րում.

Եհար զնոսա ի սրտի Արեսազոմայ.

Մինչդեռ կենդանի էր.

Պատեցան զնովաւ տասն մանուկ.

Ի զինակրացն Յովարայ.

Հարին զԱրեսազոմ և սպանին ըզ-
նա

Ընկեցին զնա ի վիհ մեծ յանտա-
ռին ի կորին յոյժ.

Եհաս Քուսի արաքացի առ Դա-
ւիթ.

Աւեալք տեառն իմոյ արքայի.

Երբօր Դաւթի զօրքերը կպատե-
րողմէին Արեսազոմայ Հեա.

Իտրայէացւոց զօրքը յաղթուցաւ.
Արեսազոմ Դաւթի ծառաներուն
առջևը պատահեցաւ.

Իւր ջորիին վերայ Հեծած էր.
Մտաւ ջորին թաւ ու մեծ կաղնիի
տակ.

Արեսազոմայ զուխը կաղնիին
տակը փաթթուեցաւ.

Արեսազոմ կախուեցաւ երկնքին՝
ու երկրիս մէջտեղը.

Զորին անցաւ զնաց տակէն.

Մարդուն մէկը տեսաւ ու Յովա-
բայ պատմեց.

Յովար երկը նեա առաւ ձեռքը

Զարկաւ զանոնք Արեսազոմայ
սրտին.

Քանի որ ողջ էր.

Ցասը կարիճ չորս զին ժողվեցան
Յովարայ զինակիրներէն.

Զարկին սպաննեցին Արեսազոմը.

Զգեցին զինքը անտառին մէջ մեծ
ու խիտ խորունկ փոսը.

Քուսի արաքացին Հասաւ Դաւթի
քով.

Աչքդ տոյս, տեր իմ արքայ.

Արար քեզ Տէր պսօր իրաւունս.

Ի ձեռաց ամենայն յարուցելոց ի վերայ քո.

Եթէ ողջոյն իցէ մանկանն իմոյ Արեւսազոմայ.

Եղիցին իբրև զմանուկն թշնամիք քո.

Խոռվեցաւ արքայ.

Ել ի վերնաստուն զբանն և ելաց.

Այսպէս ասէր Դաւիթ ի լալ իւրում.

Ո՞տայր զմահ իմ փոխանակ քո.

Ես փոխանակ քո.

Որդեանկ իմ Արեւսազոմ.

Արեւսազոմ որդեանկ իմ.

Աստուած պսօր դասաստանդ կրտսրեց արդարութեամբ.

Բոլոր զէմ՝ ելնողներուն ձեռքէն.

Ողջ առողջ է իմ որդիս Արեւսազոմ.

Բու թշնամիներդ այն տղուն պէս լինին.

Թագաւորը տակն ու վերայ եղաւ.

Ելաւ զբան վերայի վերնաստունն ու լացաւ.

Այսպէս կասեր Դաւիթ լացած ժամանակը.

Երանի՛ թէ ես մեռնէի քու տեղդ.

Ես քու տեղդ մեռնէի.

Ի՞մ զաւակս Արեւսազոմ.

Ո՞վ Արեւսազոմ զաւակս.

ԳԱՍ Գ.

ՋՐՈՒԾԱՏՐՈՒԹԻՒՆ.

Հարցանել.

Ընդ ո՞ւմ պատերազմէին զօրքն

Դաւիթի.

Ո՞ պարտեցաւ.

Ո՞ զիսկեցաւ առաջի ծառայիցն

Դաւիթի.

Թի՞նչ հնեակ էր Արեւսազոմ.

Ո՞ւր եմուտ զօրին.

Որպիսի՞ ինչ էր կազմին այն.

Ձգալու.

Ընդ Արեւսազոմայ.

Ջօրն Իսրայէլի.

Արեւսազոմ.

Ի ջորւոջ իւրում.

Ընդ կազմեաւ.

Թաւ էր և մեծ.

Զի՞նչ անցք անցին ընդ Արեսա-
ղում:

Ո՞րպէս կախեցաւ:

Զի՞նչ արար ջորին:

Ո՞ր կտես զիրսն:

Զի՞նչ էառ Յովար ի ձեռին իւ-
րում:

Նւ զի՞նչ արար զնեանս:

Ե՞րբ եհար:

Ո՞չք ոմանք պատեցան զԱրեսա-
ղումաւ:

Ո՞չք էին մանկունքն:

Նւ զի՞նչ արարին:

Ո՞ր ընկեցին զնա:

Որպիտե՞ կր վիհն:

Ո՞ր եհաս առ Դաւիթ:

Զոր աւետիս ետ նմա:

Որ ի՞նչ տոյր զաւետիքսն:

Յոր ձեռաց արար Տէր Դաւիթի
իրաւունս:

Զոր ողջունէ եհարց Դաւիթ:

Զոր պատասխանի արար նմա
Քուտի:

Յորպիսի կիրա ըմբռնեցաւ արքայ:

Ո՞ր ել և ելաց:

Զի՞նչ ասեր ի լալ իւրում:

Զի՞նչ խնդրեր անձին իւրում:

Գլուխ նորա պատեցաւ ընդ կաղ-
նեանս:

Ընդ երկինս և ընդ երկիր:

Անց ի ներքոյ նորա:

Այր մի:

Երես նեաս:

Եհար ի սրտին Արեսաղումայ:

Մինչդեռ կենդանի էր:

Տասն մանուկ:

Ի զինակրացն Յովարայ:

Լարին զԱրեսաղում և սպանին
զնա:

Ի վիհ մի մեծ անտառին:

Խորին յոյժ:

Քուտի արաքացի:

Աւետիք, ասէ տեան իմոյ արքա-
յի:

Զի արար նմա Տէր իրաւունս:

Ի ձեռաց ամենայն յարուցելոց
ի վերայ նորա:

Մանկանն իւրոյ Արեսաղումայ:

Եղիցին, ասէ իբրև զմանուկն
թշնամիք քո:

Խռովեցաւ:

Ի վերնատուն զրանն:

Որդեալ իմ Արեսաղում: Արեսա-
ղում որդեակ իմ:

Զմահ իւր փոխանակ նորա:

ՕՐԻՆԱԿ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹԵԱՆ

ԸՍՑ

ԵՐԿԻՐՈՐԴ ՄԱՍԻՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ.

Նման է արքայութիւն երկնից առն վաճառականի: որ խնդրիցէ մարգարիտս գեղեցիկս. եւ գտեալ մի պատուական մարգարիտ, երթեալ վաճառեաց զամենայն զոր ինչ ունէր, եւ գնեաց զայն մարգարիտ:

Արքայութիւն, — յարկացեալ անուն գոյական, որ է բային է:

Արքիւնց, — յարկացեալ արքայութիւն անուն:

Լ (է), — բայ էական, սահմ. ներկ. եզ. երրորդ դէմ, որոյ տէրն կամ անունն է արքայութիւն:

Նման, — ածական անուն գոյականին արքայութիւն:

Առն, — վերջահոլով արական խնդիր բնութեան նման է բային: Բացայայտել:

Վաճառականի, — Բացայայտել այր բառին՝ համաձայնեալ ընդ նմա թուով եւ հոլովիւ:

Որ, — յարաբերական դերանուն՝ յարաբերող այր բառին, տէր է նորիցէ բային:

Խնդրելից, — բայ ներգ. ստորագ. եզ. երրորդ դէմ, որոյ որ է յարաբերականն որ:

Մարգարիտ, — աննախդիր կամ անորիշ հայցական, ինչից որ է ինչիցէ բային:

Գեղեցիկ, — ածական անուն գոյականին յարգարիտ, համաձայնեալ ընդ նմա թուով եւ հոլովիւ:

Գփեալ, — անցեալ դերբայ ներգ. բային գտանեմ: որոյ տէրն է զօրու թեամբ՝ սեռականն այլ բառին, կամ դերանունս նորս:

Մէ, — միջակ անուն թուական, աննախդիր հայցական խնդիր սեռի գփեալ դերբային: ածական մարգարէր գոյականին:

Պարոտիւն, — ածական անուն գոյականին մարգարէր, նոյնպէս աննախդիր հայցական խնդիր սեռի գփեալ դերբային:

Մարգարէր, — գոյական խնդիր սեռի գփեալ դերբային: աննախդիր կամ անորիշ հայցական:

ՆՈՒՆԵՆԿ ԲԱՐՄՆԵՐՈՐԳ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ.

1. Եւ ասէ արքայ ցեովաբ իշխան զօրուն. Երջեա ընդ ամենայն ցեղսն Իսրայէլի, եւ հանգէս արա ժողովրդեանդ: զի գիտացից զթիւ դոցա: Ասէ Յովաբ. Յաւելցէ Տէր ի ժողովուրդըն որչափ ենն՝ հարիւրապատիկ, եւ տեսցեն աչք

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.

1. Թագաւորն ասաց Յովաբայ՝ որ սպարապետն էր. Իսրայէլացւոց ամեն ցեղերը քալէ, ու համրէ ժողովուրդն որ նոցա համրանքը գիտնամ: Յովաբ ասաց թէ Աստուած հարիւր անգամ աւելի անէ ժողովուրդը՝ քան թէ իրենց այժ-

տեառն իմոյ արքայի. եւ տէր իմ արքայ ընդէր կամիցի զբանգ զայդ:

2. Այլ իբրեւ սաստկացաւ բանն արքայի առ Յովար, ել նա եւ թուեաց զԽորայէլ, եւ ետ զհամար հանդիսի ժողովրդեանն արքայի. եւ եղեւ Խորայէլի ութ հարիւր հազար արանց սուսերամերկաց, եւ այր Յուդայ հինգ հարիւր հազար արանց մարտկաց:

3. Եւ եհար գրաւ ի թ սիրտն իւր յետ թուելոյ զժողովուրդն, եւ եմուտ առ նա Գազ մարգարէ եւ ասէ. Երիս ինչս ասեմ ի վերայ քո. ընտրեա քեզ մի ի նոցանէ. եթէ եկեսցէ սով զերիս ամս յերկիր քո, կամ զերիս ամիսս փախչել յերեսաց թշնամեաց քոց, կամ լինել զերիս աւուրս մահ յերկրի քում:

մու թիւր, եւ քու աչքդ տեսնէ զանոնք, տէր արքայ. ինչո՞ւ կամենաս, տէր իմ, այդ բանդ:

2. Բայց երբ թագաւորին խօսքը սաստկացաւ Յովարայ դէմ, գնաց Յովար, համրեց Խորայէլացիները, եւ բերաւ թագաւորին ժողովրդեան հաշիւը, որ եղաւ՝ Խորայելէն ութը հարիւր հազար հոգի՝ թուր քաշող, եւ Յուդայէն՝ հինգ հարիւր հազար հոգի պատերազմ անող:

3. Սակայն Գաւթի խղճմտանքը զարկաւ՝ ժողովուրդը համրելէն ետքը, Գազ մարգարէն ալ եկաւ ասաց անոր. երեք բան ասեմ քու վերադ. ընտրէ քեզի անոնցմէ մէկը. կամ երեք տարի սով գայ երկիրդ, կամ երեք ամիս հալածուիս թշնամիներէդ, կամ երեք օր մահ լինի երկիրդ:

4. Ասէ Դաւիթ. վտանգ է ինձ յամենայն կողմանց յոյժ. բայց արդ անկայց ի ձեռս Տեառն: զի բազում են գթութիւնք նորա յոյժ: եւ մի անկայց ի ձեռս մարդոյ: Եւ ընտրեաց իւր Դաւիթ զմահն. եւ ետ Տէր մահ յիսրայէլ յառաւօտէ մինչեւ ցճաշաժամ: եւ մեռաւ ի ժողովրդենէ անախ եօթանասուն հազար արանց:

5. Իբրեւ ետես Դաւիթ զհրեշտակն Տեառն որ հարկանէր զժողովուրդն: ասէ. Ես մեղայ: ես հովիւս յանցեայ: եւ գորս ոչխարքդ զի՞ արարին. եղիցի ձեռնքս յիս եւ ի տուն հօր իմոյ:

6. Եւ ասէ Տէր ցհրեշտակն. շատ է: արդ ամփոփեա զձեռնքս: Եւ եկն Գադ առ Դաւիթ եւ ասէ. Եւ եւ կանգնեա Տեառն

4. Դաւիթ պատասխանեց. ամեն կողմէն ալ մեծ վտանգ կայ առջեւս. բայց արի Աստուծոյ ձեռքն ընկնիմ: վասն զի նորա ողորմութիւնը խիստ շատ է: մարդու ձեռք չընկնիմ: Ուստի մահն ընտրեց իրեն Դաւիթ. եւ Աստուած մահ ձգեց Իսրայէլացւոց մէջ առաւօտէն մինչեւ կէսօր: ու եօթանասուն հազար հոգի մեռաւ ժողովրդէն:

5. Երբոր տեսաւ Դաւիթ Աստուծոյ հրեշտակը որ ժողովուրդը կջարդէր: ասաց. Ե՛ս մեղանչեցի: յանցանքը ես հովիւս արի: ատոնք որ ոչխար են՝ ի՞նչ արած ունին. թող իմ ու իմ հօրս տանը վերայ ծանրանայ ձեռքդ:

6. Աստուած ասաց հրեշտակին. բաւական է: այժմ քաշէ ձեռքդ: Եկաւ Գադ մարգարէն ու ասաց Դաւթի. գնա սեղան կանգ-

սեղան ի կալն Ռաճեայ յե-
բուսացոյ:

7. Եւ գնեաց Գաւիթ ըզ-
կալն եւ զնորինս Ռաճեայ՝
արծաթոյ յիսուն սկեղ, շի-
նեաց անդ սեղան Տեառն
Աստուծոյ, եւ եհան ողջա-
կէզս եւ խաղաղականս ի
վերայ նորա:

նէ Աստուծոյ՝ Ռաճա յերու-
սացիին կալին մէջ:

7. Գաւիթ գնեց Ռաճայի
կալն ու եզնեբը յիսուն սի-
կըզ արծրթիւ այնտեղը Աս-
տուծոյ սեղան շինեց, եւ
սեղանին վերայ ողջակէզ-
ներ ու խաղաղական զոհեր
արաւ:

Գ Ա Ս Բ .

Հ Ա Տ Ը Ն Տ Ի Բ Թ Ա Բ Գ Մ Ա Ն Ո Ի Թ Ի Ի Ն .

Յովաբ իշխան զօրուն.

Շրջեա ընդ ամենայն ցեղսն Իս-
րայէլի.

Լանդես արա ժողովրդեանդ.

Գիտացեց զթիւ զոցա.

Յաւելցէ Տէր ի ժողովուրդն որ-
չափ ենն՝ Հարիւրապատիկ.

Տեսցեն աչք տեսան իմոյ արքայի.

Տէր իմ արքայ՝ ընդէր կամիցի
զբանդ զայդ:

Սասակացաւ բանն արքայի առ
Յովաբ.

Եւ և թուեաց զԻսրայէլ.

Յովաբ զօրապետը, կամ սպարա-
պետը:

Իսրայէլացոց բոլոր ցեղերուն մէջ
պտրուեւ:

Լամբէ այդ ժողովուրդը:

Գիտնաւ զոցա համբանքը՝ թիւը:

Աստուած աւելցրնէ ժողովրդեան
այժմու համբանքին վրայ հա-
րիւր անգամ:

Բու աչքդ ալ տեսնե տեր իմ
արքայ:

Եւ զՍ համար այդ բանը ուղեւ
տեր արքայ:

Թագաւորին խօսքը սասակացաւ
Յովաբայ վերայ:

Գնաց համբեց Իսրայէլացիները:

Սա գհամար հանդիսի ժողովրդեա-
նըն արքայի.

Ութհարիւր հազար արանց սու-
սերամերկաց.

Հինգհարիւր հազար արանց մարտ-
կաց.

Եհար զԴաւիթ սիրտն իւր.

Յետ թուելոյ զժողովուրդն.

Երիս ինչս ասեմ ի վերայ քո.

Ընտրեալ քեզ մի ի նոցանէ.

Եկեացէ սուզ զերիս ամս յերկիր

քո.

Զերիս ամիսս փախել յերեսաց

թշնամեաց քոց.

Լինել զերիս աւուրս մահ յերկրի

քում.

Վտանգ է ինձ յամենայն կողմանց

յոյժ.

Անկաց ի ձեռս Տեառն.

Բազում են զթուիլունք նորա

յոյժ.

Մի անկաց ի ձեռս մարդոց.

Ընտրեաց իւր Դաւիթ զմահն.

Սա Տէր մահ յորայել.

Յառաւօտէ մինչև ցճաշածամ.

Մեռա ի ժողովրդենէ անտի եօ-

թանասուն հազար արանց.

Հրեշտակն Տեառն հարկանէր ըզ-

ժողովուրդն.

Ժողովրդեան համբարներն հաշիւը
առաւ թագաւորին.

Ութ հարիւր հազար հոգի թուր
քաշող.

Հինգ հարիւր հազար պատերազ-
մական մարդ.

Դաւիթն խղճնուանքը զարկաւ.

Ժողովուրդը համբելէն ետքը.

Երեք բան կասեմ քու վերայ.

Ընտրէ քեզի անոնցմէ մէկը.

Երեք տարի սուզ գայ քու երկիրդ.

Երեք ամիս փախչիս թշնամինե-

րուդ ձեռքն.

Երեք օր մահ լինի երկրիդ մէջ.

Ամեն կողմէն ալ մեծ վտանգ՝ փոր-

ձանք է ինձի.

Աստուծոյ ձեռքն ընկնիմ.

Նորա ողորմութիւնը խիստ շատ է՝

Մարդու ձեռք չընկնիմ.

Դաւիթ մահն ընտրեց իրեն հա-

մար.

Աստուած մահ տուաւ Եօրայէլա-

ցուց.

Առաւօտէ մինչև կէս օր.

Ժողովրդէն եօթանասուն հազար

մարդ մեռաւ.

Աստուծոյ հրեշտակը կհարդէր ըզ-

ժողովուրդը.

Ես մեղայի ես հոգիւս յանցեայ.

Դորա ոչխարքդ զի՞ արարին.

Եղիցի ձեռն քո յիս և ի տուն
հօր իմոյ.

Հաս եւ արդ ամփոփեա զձեռն
քո.

Եւ և կանգնեա Տեառն սեղան.

Ի կաշն Ոռնեայ յերուսաղոյ.

Գնեաց Դաւիթ զկաշն և զեղինս
Ոռնեայ.

Արծաթոյ յիսուն սկեղ.

Հինեաց անդ սեղան Տեառն Աստուծոյ.

Եհան սղլակէզս ի վերայ նորա.

Ես մեղանչեցի յանցանքք իմս է՞
որ հոգիւս եմ.

Դորա որ ոչխար են՝ ի՞նչ ըրին.

Ձեռքդ թող լինի իմ վերաս և
հօրս տանը վերայ.

Բաւական է քաշէ ձեռքդ.

Գնա սեղան կանգնէ Աստուծոյ.

Ոռնա յերուսաղիին կաշին մէջ.

Գնեց Դաւիթ Ոռնայի կաշն ու
եղները.

Յիսուն սկեղ արծաթի.

Այնտեղը սեղան շինեց Աստուծոյ.

Ողլակէզներ հանեց անոր վերայ.

Գ Ա Ս Գ .

Ջ Ը Ո Ւ Ծ Ա Տ Ի Ո Ւ Թ Ի Ի Ն .

Հ Ե Ղ Ի Կ Ե Ն Ի .

Գ Կ Ե Ի Կ Ե Ն Ի .

Ուր ասաց Դաւիթ Յովարու շքր-
ջեղ.

Աս ի՞նչ շքնելոց էր.

Ձի՞նչ կամէր Դաւիթ զհաեղ.

Քանիպատիկ ասաց Յովար յա-
ւելուլ Տեառն զժողովուրդն.

Եւ զի՞նչ մաղթէր արքայի.

Ո՞ր բանն սաստկացաւ.

Ձի՞նչ արար Յովար.

Ձի՞նչ ես արքայի.

Ընդ ամենայն ցեղս Իսրայէլի.

Ձի հանդես արասցէ ժողովրդեանն.

Ձթի ժողովրդեանն.

Հարիւրապատիկ որչափ ենն.

Ձի տեսցեն աչք նորա.

Բանն արքայի.

Եւ և թուեաց զժողովուրդն.

Ձհամար հանդիսի ժողովրդեանն.

Ո՞րքան եղև Իսրայելի:

եւ սփռան Յուզայ:

Գո՛հ էր Դաւիթ ընդ բանն զոր
արար:

Ե՞րբ:

Գան՞ի՞ ինչ ասաց Դադ ի վերայ
Դաւիթի:

Ո՞ր էր առաջինն:

Զի՞նչ երկրորդն:

եւ զի՞նչ երրորդն:

Զի՞տրդ թուեցան բանքն Դաւիթի:

Յո՞ր ձեռս ընտրեաց անկանել:

Ընդէր:

Յո՞ր ձեռս չկամեր անկանել:

Զի՞նչ ընտրեաց իւր Դաւիթ:

Ո՞րչափ ժամանակս ետ Տէր զմահ
Իսրայել:

Գան՞ի՞ք մեռան ի ժողովրդենէ անտի:

Զի՞նչ առնէր Հրեշտակն Տեառն:

Զի՞նչ կոչէր Դաւիթ զանձն իւր:

եւ զի՞նչ զժողովուրդն:

Զի՞նչ հայցեր ի Տեառնէ:

Զի՞նչ ասաց Տէր ցհրեշտակն:

Ու՞թ հարիւր հազար արանց սու-
սերամերկաց:

Էին՞դ հարիւր հազար արանց
մարտկաց:

Եհար զնա սիրտ իւր:

Յեա թուելոյ զժողովուրդն:

Երիս ինչո:

Երիս ամս սոյլ լինել յերկրին:

Երիս ամիսս փախչել Դաւիթի յե-
րեսաց թշնամեաց իւրոց:

Զերիս աւուրս լինել մահ յԻս-
րայել:

Ղաանդ է ինձ, ասէ, յոյժ յա-
մենայն կողմանց:

Ի ձեռս Աստուծոյ:

Զի բազում են զթուիթիւնք նա-
րա յոյժ:

Ի ձեռս մարդոց:

Զմահն:

Յառաւօտէ մինչև ցճաշաժամ:

Եթամնասուն հազար այր:

Հարկանէր զժողովուրդն:

Հովիւ:

Ոչխարս:

Զի լիցի ձեռն նորա յինքն և ի

սուն հօր իւրոյ:

Հատ է արդ, ասէ, ամիտփեա

զձեռն քո:

— 285 —

ԶԻՆԷ ասաց Գաղ կանգնել Տեա-
սըն՝

Ո՞ր ասաց զսեղանն կանգնել,

ԶԻՆԷ զնեաց Դաւիթ:

Քանց զնեաց զնորին:

ԶԻՆԷ եհան ի վերայ սեղանսն
զոր շինեաց:

Սեղան:

Ի կալն Ունեայ յերուսաղէոյ:

Զկալն և զեղինս Ունեայ:

Յիսուս սկեղ արծաթոյ:

Ողջակէզս և խաղաղականս:

ԴԱՍ Դ.

ՕՐԻՆԱԿ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹԵԱՆ

ՇՅԵ ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍԻՆ ՔԵՐԱՎԱԵՆՈՒԹԵԱՆ

(Շ-ԵՐՈՅ-Ե-ՆԻՆ.)

Երբեքալ. — անցեալ գերբայ չէզոք բային երբեք, որոյ
դէր է անունն այր կամ սեռական նորին՝ առն, եւ կամ գե-
րանունս նորա՝ դորութեամբ:

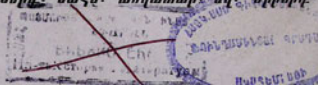
Վ_աճառեաց. — Բայ ներգ. սահմ. կատ. եզ. երբորդ
գէմ՝ որոյ դէր է անունս այրն լաճառական, կամ յարաբե-
րական նորին՝ որ:

Չ_աճեալսն. — ածական անուն գոյականին էն:

Ինչ. — գոյական միջակ անուն հայցական խնդիր սե-
ռի լաճառեաց բային, որոյ նախդիրն եղեալ է ի վերայ նա-
խադաս ածականի նորին զաճեալսն:

Չ_որ. — յարաբերական գերանուն հայցական խնդիր
սեռի բային ունէր:

Ունէր. — բայ ներգ. սահմ. անկատար, եզ. երբորդ

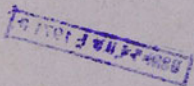

դէմ: որոյ փէշն է այրն լաճարական, կամ գերանունն նա՛
դօրութեամբ:

Չնէաց.—բայ ներգ. սահմ. կատ. եզ. երրորդ դէմ:
որոյ փէշ է նոյնպէս այրն լաճարական, կամ գերանունն նա՛
դօրութեամբ եզեալ:

Չայն.—ածական գերանուն գոյականին մարգարէք,
համաձայնեալ ընդ նմին թուով եւ հոլովիւ:

Մարգարէք.—գոյական անուն հայցական՝ խնդիր սե-
ռի փնէաց բային: համաձայն ածականին իւրոյ այն՝ որ նա-
խագաս գոլով առեալ է զնախդիր սորա:

[4.]

A $\frac{11}{62823}$

~~9-11-1871 (50) 1-11~~